UCHWAŁA NR XXV/204/2020
RADY GMINY KAMIENIEC ZĄBKOWICKI

z dnia 25 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021 – 2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 713 z późn. zm.), w związku z art. 87 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 roku, poz. 282 z późn. zm.) Rada Gminy Kamieniec Ząbkowicki uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się *Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021 – 2024*, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

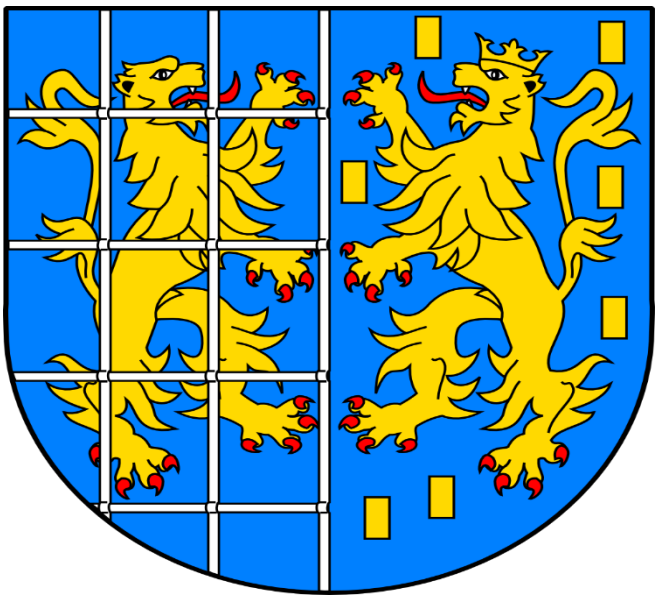
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kamieniec Ząbkowicki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Przewodnicząca Rady Gminy

Bernadeta Chodasewicz

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY KAMIENIEC ZĄBKOWICKI NA LATA 2021 – 2024

Opracowanie:

Piotr Oszczanowski
Bogna Oszczanowska
Donata Trenkler (zagadnienia związane z archeologią)

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR XXV/204/2020
RADY GMINY KAMIENIEC ZĄBKOWICKI
Z DNIA 25 LISTOPADA 2020 ROKU

SPIS TREŚCI

1. Podstawy prawne *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* 4
2. Uwarunkowania zewnętrzne opieki nad zabytkami 6
2.1. Uregulowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami 6
2.1.1. Ustawowe formy ochrony zabytków 6
2.1.2. Ochrona zabytków wynikająca z prawa międzynarodowego 8
2.1.3. Ochrona zabytków wynikająca z innych przepisów 8
2.2. Organy ochrony zabytków 11
2.3. Założenia polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami 12
2.3.1. *Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022* 12
2.3.2. Inne rządowe dokumenty strategiczne związane z problematyką ochrony zabytków i opieką nad zabytkami 15
2.3.3. Infrastruktura informacji przestrzennej o zabytkach 17
2.4. Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami w wojewódzkich dokumentach strategicznych 18
2.4.1. *Program opieki nad zabytkami Województwa Dolnośląskiego* 18
2.4.2. Inne dokumenty strategiczne województwa związane z problematyką ochrony zabytków i opieki nad zabytkami 18
2.4.3. Dokumenty strategiczne powiatu ząbkowickiego 19
3. Uwarunkowania wewnętrzne opieki nad zabytkami 22
3.1. Zasób zabytków gminy Kamieniec Ząbkowicki. 22
3.2. *Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* a dokumenty programowe gminy 35
3.3. Ochrona zabytków gminy Kamieniec Ząbkowicki – stan prawny 37
3.3.1.Rejestr zabytków 37
3.3.2. *Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim* 55
3.3.3. System ochrony krajobrazu kulturowego gminy w dokumentach prawa miejscowego 56
3.3.4. *Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki* 59
3.4. Działalność instytucji kultury i stowarzyszeń związanych z ochroną zabytków gminy 63
3.5. Szlaki 65
3.6. Ocena stanu zachowania i funkcjonowania środowiska kulturowego oraz główne problemy związane z opieką nad zabytkami gminy 68
4. Założenia programowe 78
4.1. Priorytety polityki gminnej związanej z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami oraz kierunki działań i zadania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* 78
4.2. Inwestycje i projekty związane z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami realizowane przez gminę Kamieniec Ząbkowicki oraz planowane na lata 2021-2024 83
4.2.1. *Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Kamieniec Ząbkowicki* 85

4.2.2.Rewaloryzacja zespołu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Ząbkowickim.....85
4.2.3. *Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim*....90
4.2.4. *Transgraniczny Szlak Królewny Marianny Orańskiej* 91
4.2.5. Pozostałe projekty i zadania inwestycyjne planowane na lata 2021-2024 92
4.2.6. Planowanie przestrzenne i ochrona środowiska 95
4.2.7. Edukacja i promocja 96
4.3. Dotacje z budżetu gminy Kamieniec Ząbkowicki na prace konserwatorskie przy zabytkach 97
4.4. Możliwości pozyskania środków finansowych na projekty z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego .100
4.5. Ulgi podatkowe 102
5. Monitoring *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* .103
MATERIAŁY WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU 104
ANEKS……..……..……109
GMINA KAMIENIEC ZĄBKOWICKI. WYKAZ KART ADRESOWYCH *GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW GMINY KAMIENIEC ZĄBKOWICKI* (URBANISTYKA, ZABYTKI ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA, ZAŁOŻENIA ZIELONE)……..……..109
GMINA KAMIENIEC ZĄBKOWICKI. WYKAZ KART ADRESOWYCH *GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW GMINY KAMIENIEC ZĄBKOWICKI* (STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE I OBSZARY CHRONIONE…….....244
GMINA KAMIENIEC ZĄBKOWICKI. WYKAZ ZABYTKOWYCH OBIEKTÓW TZW. MAŁEJ ARCHITEKTURY……..286
GMINA KAMIENIEC ZĄBKOWICKI. DAWNE NAZWY MIEJSCOWOŚCI…….....289

1. Podstawy prawne *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024*

Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024 stanowi element polityki samorządowej dotyczącej ochrony zabytków gminy w perspektywie najbliższych czterech lat. Obecny dokument porządkuje informacje dotyczące prowadzonych zadań związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego gminy oraz służy planowaniu działań dotyczących opieki nad zabytkami w okresie obowiązywania programu.

Niniejszy *Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* kontynuuje założenia poprzedniego dokumentu – *Gminnego Programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2012-1016,* przyjętego Uchwałą Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki Nr XXIV/148/2012 z dnia 30 listopada 2012 roku.

Zgodnie z art. 5. i 6. *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* ochrona dziedzictwa narodowego, stworzenie warunków upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju jest konstytucyjnym obowiązkiem Państwa. Dbałość o zabytki i ich wartości niematerialne, które stanowią dobro wspólne, zakłada art. 82. *Konstytucji*. Polityka państwa w dziedzinie ochrony zabytków zawarta jest w *Krajowym Programie Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022*.

Wykonywanie zadań w zakresie kultury i ochrony zabytków jest również ustawowym zadaniem samorządów zgodnie z art. 7., ust. 1., pkt 9. *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.):

„zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy (...) kultury, w tym (...) ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”.

Wojewódzkie, powiatowe i gminne jednostki samorządu terytorialnego realizują zadania ustawowe w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami zarówno jako odpowiedzialne za ochronę zabytków znajdujących się na ich obszarze, jak również jako ich właściciele.

Podstawę sporządzenia niniejszego dokumentu stanowi *Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*.

Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024 zgodny jest w swych założeniach ze strategicznymi dokumentami rządowymi, samorządowymi na poziomie wojewódzkim i powiatowym, dokumentami strategicznymi gminy oraz dokumentami planistycznymi: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Przyjęte w niniejszym dokumencie priorytety oraz kierunki działań wynikają z głównych problemów ochrony zabytków i opieki nad zabytkami gminy.

Celem dokumentu jest określenie warunków organizacyjnych i finansowych dla realizacji zadań w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami zgodnie z kompetencjami samorządu gminy Kamieniec Ząbkowicki.

Priorytety i zadania przyjęte w niniejszym dokumencie, zarówno długofalowe, jak i wyznaczone na okres czteroletni są skierowane głównie na poprawę stanu zachowania zabytków gminnych, ich rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich dla mieszkańców i turystów. Zadania te w większości wpisane są w programowe dokumenty finansowe.

Konsekwentna realizacja *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* może stać się – w oparciu o szersze od dotychczasowego wykorzystanie potencjału związanego z zachowanym dziedzictwem kulturowym – istotnym czynnikiem rozwoju oraz wpłynąć na zwiększenie atrakcyjności regionu.

Obowiązek sporządzania programów opieki nad zabytkami przez samorządy zarówno wojewódzkie, powiatowe oraz gminne został wprowadzony *Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 282 ze zm.).

Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024 został sporządzony na okres czterech lat zgodnie z artykułem 87. *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*. Po uzyskaniu opinii Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków *Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* podlega uchwaleniu przez Radę Gminy Kamieniec Ząbkowicki, a następnie ogłoszeniu w *Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego*.

Z realizacji programu Wójt Gminy Kamieniec Ząbkowicki sporządza co dwa lata sprawozdanie, które przedstawia się Radzie Gminy.

Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024 przygotowany został zgodnie z metodologią opracowaną w *Poradniku metodycznym* opracowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa (opublikowanym w *Kurierze Konserwatorskim*, Nr 3, 2009, s. 14-36 oraz dostępnym na stronie internetowej www.nid.pl).

2. Uwarunkowania zewnętrzne opieki nad zabytkami

2.1. Uregulowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami[1]

2.1.1. Ustawowe formy ochrony zabytków

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowi podstawę prawną ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami definiuje pojęcia zabytku, ochrony i opieki nad zabytkami, form ochrony, kompetencje organów ochrony zabytków, w tym administracji rządowej i samorządowej, formy finansowania opieki nad zabytkami, ich ewidencjonowania etc.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wprowadziła pojęcia ochrony i opieki nad zabytkami:

- ochrona zabytków polega na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie, zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków, udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków, przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę, kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków, uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.
- opieka nad zabytkiem w rozumieniu ustawy sprawowana jest przez jego właściciela lub posiadacza i polega na zapewnieniu warunków naukowego badania i dokumentowania zabytku, prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku; zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie, korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości, popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz o jego znaczeniu dla historii kultury.

Przez zabytek rozumiana jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

- za zabytki nieruchome (nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości) uznaje się krajobraz kulturowy, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne lub działalność wybitnych osobistości bądź instytucji;
- za zabytki ruchome (rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych) uznaje się dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcje, numizmaty oraz pamiątki historyczne, wytwory techniki, materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej i rękodzieła oraz inne obiekty etnograficzne oraz przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- zabytkami archeologicznymi (zabytek nieruchomy, będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalnością człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem) są pozostałości

[1] Stan prawny na 15.11.2020 r.

terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ustawowej ochronie podlegają również nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

W art. 7. *Ustawy* zdefiniowane zostały obowiązujące formy ochrony zabytków:

— wpis do rejestru zabytków, który dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków (sposób prowadzenia rejestru oraz ewidencji zabytków określa *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem*, Dz. U. z 2011 r., nr 113, poz. 661);

  zgodnie z art. 9. *Ustawy* do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku. Na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków informację o wpisie zabytku nieruchomego do rejestru ujawnia się w księdze wieczystej nieruchomości. Decyzja o wpisie do rejestru stanowi podstawę wpisu w katastrze nieruchomości, jak również informację o wpisie do rejestru zabytku nieruchomego ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

  zgodnie z art. 10. *Ustawy* do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę.

  sposób prowadzenia rejestru oraz ewidencji zabytków określa *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem* (Dz. U. z 2011 r., nr 113, poz. 661, zmiana Dz. U. z 2019 r., poz. 1886).

— wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa, na którą wpisuje się zabytek ruchomy o szczególnej wartości dla dziedzictwa kulturowego, którą prowadzi minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (sposób prowadzenia Listy Skarbów Dziedzictwa określa *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie Listy Skarbów Dziedzictwa*, Dz. U. z 2017 r., poz. 928);

— uznanie za pomnik historii zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru lub parku kulturowego o szczególnej wartości dla kultury przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego;

— utworzenie parku kulturowego w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej; park kulturowy może utworzyć na podstawie uchwały rada gminy po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków;

— ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Realizacja form ochrony w postaci parków kulturowych oraz ustaleń ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego znajduje się w kompetencjach władz samorządów gminnych.

2.1.2. Ochrona zabytków wynikająca z prawa międzynarodowego

Wśród ratyfikowanych przez Polskę umów międzynarodowych i konwencji znajdują się akta wyznaczające standardy ochrony dziedzictwa kulturowego zarówno europejskiego jak i światowego:

- *Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego wraz z Regulaminem wykonawczym do tej Konwencji oraz Protokół o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisane w Hadze dnia 14 maja 1954 r.* (Dz. U. z 1957 r. Nr 46, poz. 212) oraz *Drugi Protokół sporządzony w Hadze dnia 26 marca 1999 r. do Konwencji o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisanej w Hadze dnia 14 maja 1954 r.* (Dz. U. z 2012 r. poz. 248),
- *Konwencja dotycząca środków zmierzających do zakazu i zapobiegania nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kultury sporządzona w Paryżu dnia 17 listopada 1970 r.* (Dz. U. z 1974 r. Nr 20, poz. 106),
- *Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. przez Konferencję Generalną Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury na jej siedemnastej sesji*. (Dz. U. z 1976 r. Nr 32, poz. 190),
- *Konwencja o ochronie dziedzictwa architektonicznego Europy sporządzona w Grenadzie dnia 3 października 1985 r.* (Dz. U. z 2012 r. poz. 210),
- *Europejska Konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego (poprawiona) sporządzona w La Valetta dnia 16 stycznia 1992 r.* (Dz. U. z 1996 r. Nr 120, poz. 564),
- *Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r.* (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98),
- *Konwencja UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego sporządzona w Paryżu dnia 17 października 2003 r.* (Dz. U. z 2011 r. Nr 172, poz. 1018),
- *Konwencja UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego sporządzona w Paryżu dnia 20 października 2005 r.* (Dz. U. z 2007 r., Nr 215, poz. 1585).

2.1.3. Ochrona zabytków wynikająca z innych przepisów

Uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami znajdują się ponadto w następujących obowiązujących ustawach:

- *Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.),
- *Ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 293 ze zm),
- *Ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1333 ze zm.),
- *Ustawie z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu* (Dz. U. z 2015 r., poz. 774 ze zm.),
- *Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.),
- *Ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 55 ze zm.),
- *Ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r.

poz.1990),

— *Ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 194),

— *Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),

— *Ustawie z dnia 25 maja 2017 r. o restytucji narodowych dóbr kultury* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1591),

— *Ustawie z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 177 ze zm.).

Zasady ochrony zabytków znajdujących się w muzeach i w bibliotekach określone zostały w:

— *Ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 902 ze zm.),

— *Ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach* (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 1479).

Ochronę materiałów archiwalnych regulują przepisy:

— *Ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach* (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.).

Ustawę doprecyzowują akty wykonawcze Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Z punktu widzenia władz samorządowych, najważniejsze z nich to:

— *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków* (Dz. U. z 2004 r., Nr 30, poz. 259),

— *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych* (Dz. U. z 2004 r, Nr 212, poz. 2153),

— *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie wzorów dokumentów oceny wskazującej czas powstania zabytku, wyceny zabytku oraz potwierdzenia wwozu zabytku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 2011 r., Nr 50, poz. 256),

— *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie wywozu zabytków za granicę* (Dz. U. z 2011 r., Nr 89, poz. 510),

— *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem* (Dz. U. z 2011 r., nr 113, poz. 661),

— *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie dotacji na badania archeologiczne* (Dz. U. z 2014 r., poz. 110),

— *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 19 sierpnia 2015 r. w sprawie krajowego rejestru utraconych dóbr kultury* (Dz. U. z 2015 r., poz. 1275),

— *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie Listy Skarbów Dziedzictwa* (Dz. U. z 2017 r., poz. 928),

— *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1674),

— *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku*

wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609),

— *Rozporządzenie rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych* (Dz. U. z 2019 r., poz. 394),

— *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1721),

— *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1886).

2.2. Organy ochrony zabytków

Zgodnie z art. 89. *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* organami ochrony zabytków są:

- minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków;
- wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje wojewódzki konserwator zabytków.

Artykuł 90 *Ustawy* stanowi, że Generalny Konserwator Zabytków jest sekretarzem lub podsekretarzem stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Do zadań wykonywanych przez Generalnego Konserwatora Zabytków należy w szczególności:

- opracowywanie krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- realizacja zadań wynikających z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz z koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju;
- podejmowanie działań związanych z wspieraniem rozwoju regionalnego i realizacją kontraktów wojewódzkich w sprawach opieki nad zabytkami;
- prowadzenie krajowej ewidencji zabytków i krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem;
- wydawanie decyzji, postanowień i zaświadczeń w sprawach określonych w ustawie oraz przepisach odrębnych;
- organizowanie i prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania oraz stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- sprawowanie nadzoru nad działalnością wojewódzkich konserwatorów zabytków;
- promowanie badań naukowych w zakresie konserwacji zabytków;
- organizowanie szkoleń dla służb konserwatorskich;
- organizowanie konkursów promujących opiekę nad zabytkami, w tym przyznawanie wyróżnień, nagród pieniężnych lub rzeczowych;
- opiniowanie wniosków o nadanie odznaki *Za opiekę nad zabytkami*;
- współpraca z organami administracji publicznej w sprawach ochrony zabytków;
- organizowanie szkoleń w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- podejmowanie działań dotyczących troski o zabytki związane z historią Polski, pozostające poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Do zadań wykonywanych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków należy w szczególności (art. 91.4. *Ustawy*):

- realizacja zadań wynikających z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- sporządzanie, w ramach przyznanych środków budżetowych, planów finansowania ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- prowadzenie rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz gromadzenie dokumentacji w tym zakresie;
- wydawanie, zgodnie z właściwością, decyzji, postanowień i zaświadczeń w sprawach określonych w ustawie oraz w przepisach odrębnych;
- sprawowanie nadzoru nad prawidłowością prowadzonych badań konserwatorskich, architektonicznych,

prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych i innych działań przy zabytkach oraz badań archeologicznych;

- organizowanie i prowadzenie kontroli w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- opracowywanie wojewódzkich planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz koordynacja działań przy realizacji tych planów;
- upowszechnianie wiedzy o zabytkach;
- współpraca z innymi organami administracji publicznej w sprawach ochrony zabytków.

Przy ministrze właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego działa Rada Ochrony Zabytków jako organ opiniodawczo-doradczy w sprawach realizacji polityki Rady Ministrów w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Przy Generalnym Konserwatorze Zabytków działa Główna Komisja Konserwatorska jako organ opiniodawczy do spraw działań konserwatorskich podejmowanych przy zabytkach.

Przy Wojewódzkim Konserwatorze Zabytków działa Wojewódzka Rada Ochrony Zabytków jako organ opiniodawczy w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

2.3. Założenia polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

2.3.1. *Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022*

Zgodnie z ustawowym obowiązkiem Uchwałą Nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r. przyjęty został *Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022.*

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022 jest głównym dokumentem strategicznym określającym cele administracji rządowej oraz podległych jej służb i instytucji w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, a także środki służące do realizacji wyznaczonych celów.

Organem odpowiedzialnym za koordynację, monitorowanie i ewaluację realizacji programu przez wszystkie zaangażowane w nią podmioty jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Osobą odpowiedzialną za koordynację i zarządzanie *Programem* jest dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Podmioty odpowiedzialne za realizację *Programu*: Narodowy Instytut Dziedzictwa, Wojewódzcy Konserwatorzy Zabytków z obsługującymi ich urzędami, dyrektorzy urzędów morskich z obsługującymi ich urzędami, Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku oraz inne podmioty, angażowane w miarę potrzeby do wykonania konkretnych zadań niezbędnych do realizacji *Programu*.

Celem głównym *Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022* jest: „stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami".

Dla realizacji tego celu przyjęte zostały trzy cele szczegółowe:

1. Optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego,
2. Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami,
3. Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego.

Dla ich realizacji przyjęto kierunki działań i zadania (w tym istotne dla polityki samorządowej).

W ramach celu szczegółowego 1.:

Kierunek działania 1.1.: Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie lokalnym.

Zadanie 1.1.1.: Szkolenia dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym, w tym pracowników merytorycznych, z uwzględnieniem zagadnień z zakresu planowania przestrzennego i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Planowana jest aktualizacja materiałów szkoleniowych sporządzonych w ramach poprzedniego programu, w tym podręcznika dla gmin *Dziedzictwo obok mnie – poradnik zarządzania dziedzictwem w gminach*, oraz przygotowanie dodatkowych materiałów informacyjnych dla samorządów. Przewiduje się również organizację szkoleń z zarządzania dziedzictwem dla przedstawicieli władz samorządowych.

Zadanie 1.1.2.: Budowanie zasobu wiedzy o ochronie dziedzictwa kulturowego na poziomie lokalnym, regionalnym i centralnym.

Zakłada się rozbudowę portalu internetowego http://samorzad.nid.pl, którego celem jest przekazanie samorządom gminnym fachowej wiedzy i informacji na temat dziedzictwa, jego ochrony oraz możliwości jego wykorzystania z uwzględnieniem problematyki dostępności dziedzictwa dla osób z niepełnosprawnościami.

Zadanie 1.1.3.: Merytoryczne wsparcie procesu planowania i rewitalizacji w gminach.

Zadanie to ma być realizowane w ramach czterech kierunków interwencji. W wybranych Oddziałach Terenowych Narodowego Instytutu Dziedzictwa utworzono centra kompetencji ds. uwzględniania dziedzictwa kulturowego w procesach rewitalizacyjnych. Planuje się prowadzenie pilotażu szkoleń przedstawicieli wybranych gmin prowadzących lub planujących rewitalizację zasobu dziedzictwa kulturowego. Zakłada się wsparcie gmin tworzących lub aktualizujących gminne programy rewitalizacji lub zmieniających podstawę prawną prowadzonej rewitalizacji z lokalnych programów rozwoju na gminne programy rewitalizacji poprzez wspólne przeprowadzenie procesu identyfikacji dziedzictwa, szacowanie jego wartości i wskazanie właściwych sposobów jego ochrony i zagospodarowania w procesach rewitalizacyjnych. Prowadzony będzie konkurs *Twój dom – dialog z tradycją*, z myślą o wsparciu procesów harmonijnego rozwoju i poprawy krajobrazu kulturowego, którego celem będzie znalezienie i popularyzacja nowych wzorców zabudowy jednorodzinnej będących kontynuacją i nawiązaniem do form tradycyjnego budownictwa.

Zadanie 1.1.4.: Konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków nagradzający gminy za modelowe wdrożenie programu opieki nad zabytkami.

W 2020 r. przystąpiono do organizacji konkursu skierowanego do samorządów gminnych, którego celem jest promocja i upowszechnianie najlepszych wzorców w zakresie opracowywania i wdrażania gminnych programów opieki nad zabytkami.

Kierunek działania 1.2: Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie centralnym.

Zadanie 1.2.1.: Wspieranie rozwijania kompetencji zawodowych przez pracowników służb konserwatorskich.

Zadanie 1.2.2.: Ewaluacja stosowanych standardów i metod konserwatorskich.

Zadanie 1.2.3.: Wsparcie działań dokumentacyjnych zespołu zabytkowego.

Jednym z aspektów tego zadania jest zwiększenie efektywności zarządzania i ochrony zabytków poprzez wdrażanie infrastruktury informacji przestrzennej o zabytkach. Planowane jest zawarcie umów pomiędzy Narodowym Instytutem Dziedzictwa a wojewódzkimi urzędami ochrony zabytków określającymi zasady i wzajemne zobowiązania w zakresie współtworzenia cyfrowego repozytorium dokumentacji rejestru zabytków – obejmującego zabytki nieruchome, ruchome oraz archeologiczne.

Zadanie 1.2.4.: Powołanie Centrum Architektury Drewnianej

W ramach celu szczegółowego 2:

Kierunek działania 2.1: Merytoryczne wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami.

Zadanie 2.1.1.: Upowszechnianie standardów i metod konserwatorskich dla wybranych zasobów zabytkowych (wybór zasobów, wypracowanie zaleceń dla opiekunów zasobu zabytkowego dotyczących metod konserwacji, adaptacji, dokumentacji badań, upowszechnianie poprzez bazę wiedzy).

Planowane jest stworzenie i wdrożenie internetowej bazy wiedzy standardów, zaleceń i wytycznych konserwatorskich dotyczących działań i prac przy różnych kategoriach zabytków.

Kierunek działania 2.2: Podnoszenie bezpieczeństwa zasobu zabytkowego.

Zadanie 2.2.1.: Podniesienie bezpieczeństwa zabytków ruchomych poprzez sprzyjanie intensyfikacji współpracy z opiekunami zabytków przez właściwe służby i instytucje.

Zaplanowane są w ramach tego zadania szkolenia dla policjantów z zakresu przeciwdziałania przestępstwom przeciwko zabytkom. Zakłada się również realizację, w porozumieniu z komendami wojewódzkimi policji, z wykorzystaniem organizacji pozarządowych współpracujących z komendami policji, wojewódzkich urzędów ochrony zabytków oraz wyspecjalizowanych instytucji kultury, projektu rejestracji zabytków ruchomych na wypadek kradzieży, poprzez wykonanie aktualnej dokumentacji fotograficznej, znakowanie przy pomocy dostępnych środków technicznych, a także weryfikację wiedzy o zabytkach znajdującej się w zasobach wojewódzkich konserwatorów zabytków ze stanem realnym w wybranych dwóch powiatach w każdym województwie w ciągu roku.

W ramach celu szczegółowego 3:

Kierunek działania 3.1: Upowszechnianie wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego i jego wartości.

Zadanie 3.1.1.: Kampania społeczno-edukacyjna w mediach, z uwzględnieniem aspektu profilaktyki w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami i dostępności do zabytków dla osób z niepełnosprawnościami.

Planuje się przeprowadzenie kampanii budującej świadomość społeczną w zakresie ochrony krajobrazu kulturowego i przywracania ładu przestrzennego oraz profilaktyki i ochrony dziedzictwa przed działaniami przestępczymi.

Zadanie 3.1.2.: Tworzenie narzędzi edukacyjnych dla szkół i instytucji kultury, z uwzględnieniem aspektu profilaktyki w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Planuje się stworzenie nowych materiałów edukacyjnych dla szkół oraz prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla młodzieży.

Kierunek działania 3.2: Tworzenie warunków dla sprawowania społecznej opieki nad zabytkami.

Zadanie 3.2.1.: Program dotacyjny dla organizacji pozarządowych w zakresie popularyzowania i upowszechniania wiedzy o dziedzictwie kulturowym, budowania świadomości lokalnej, a także włączania społeczeństwa w opiekę nad zasobem dziedzictwa kulturowego.

Program ten będzie wspierać proces identyfikacji, dokumentacji i szerokiego upowszechniania dziedzictwa kulturowego oraz jego wartości, a także sprzyjać społecznemu zaangażowaniu w proces ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym, w tym nad zabytkami.

Budżet *Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022* wynosi 25 617 089,00 zł

Portale informacyjne http://samorzad.nid.pl oraz http://krajobrazmojegomiasta.pl

W ramach realizacji *Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami* Narodowy Instytut Dziedzictwa prowadzi portal wiedzy o zarządzaniu dziedzictwem w gminach, http://samorzad.nid.pl. Oprócz zbioru przepisów prawnych prezentowane są materiały i publikacje, które mogą być pomocne w zarządzaniu dziedzictwem w gminach.

Od 2016 r. Narodowy Instytut Dziedzictwa prowadzi również kampanię społeczną *Krajobraz mojego miasta*. Celem kampanii jest zwrócenie uwagi władz samorządowych, firm i instytucji oraz społeczeństwa na problem chaosu reklamowego i właściwego planowania przestrzeni. W portalu internetowym prezentowane są m.in. publikacje, które przybliżają tematykę kształtowania przestrzeni publicznej oraz prezentują tzw. dobre praktyki.

Narodowy Instytut Dziedzictwa realizuje również program adresowany do organizacji pozarządowych *Wspólnie dla dziedzictwa*, program *Wolontariat dla dziedzictwa* oraz konkursy *Zabytek zadbany*, który ma na celu promocję właściwej opieki nad zabytkami oraz *Samorząd dla Dziedzictwa* – konkurs dla gmin, które wzorowo wywiązują się z obowiązku opracowywania i wdrażania gminnych programów opieki nad zabytkami (pierwsza edycja konkursu w 2020 r.).

2.3.2. Inne rządowe dokumenty strategiczne związane z problematyką ochrony zabytków i opieką nad zabytkami

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Jest jedną z dziewięciu Strategii rozwoju kraju. Wdrożenie *Strategii* jest integralnym elementem koncepcji rozwoju Polski. W *Krajowym Programie Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami* realizowane są następujące kierunki działań w ramach przyjętego w *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020* celu szczegółowego 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego:
4.1.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu,
4.1.3. Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Dokument ten określa najważniejsze wyzwania, założenia i cele polityki regionalnej państwa. *Krajowym Programie Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami* realizuje zadania określone w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego*, w tym przede wszystkim omówione w celu 1. tej strategii: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów, kierunek działania: 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne:

1.3.6. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego.

Strategia Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Krajowym Programie Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami realizuje zadania określone w *Strategii Europa 2020*, w tym przede wszystkim omówione w celach 4. i 5. tej strategii:
Cel 4. Edukacja. Kierunek działań: zapewnienie dostępu do wiedzy i informacji wpływających na ogólny poziom kompetencji, w szczególności ludzi młodych.
Cel 5. Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Kierunek działań: zagwarantowanie przestrzegania praw podstawowych osób ubogich i wykluczonych społecznie, zapewnienie im godnych warunków oraz umożliwienie im aktywnego udziału w życiu społeczeństwa.

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013. Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020

Ogólne wytyczne do konstruowania gminnych programów opieki nad zabytkami zawiera przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r. *Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013* (w 2005 r. Ministerstwo Kultury przygotowało *Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020*), będące rządowym dokumentem tworzącym ramy dla nowoczesnego mecenatu państwa w sferze kultury, a przede wszystkim dla nowocześnie pojmowanej polityki kulturalnej państwa, funkcjonującej w warunkach rynkowych, a także dla wspólnoty Polski z Unią Europejską. Głównym celem strategii jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju kulturalnego regionów w Polsce.

Instrumentami realizacji założonych celów cząstkowych w *Narodowej Strategii Rozwoju Kultury* są dokumenty wdrożeniowe:

1. Narodowy Program Kultury *Wspierania Debiutów i Rozwój Szkół Artystycznych „Maestria”*,

2. Narodowy Program Kultury *Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego*,
4. Narodowy Program Kultury *Promocja Czytelnictwa i Rozwój Sektora Książki*,
3. Narodowy Program Kultury *Rozwój Instytucji Artystycznych*,
5. Narodowy Program Kultury *Znaki Czasu.*

Za realizację celów operacyjnych wymienionych w *Narodowej Strategii Rozwoju Kultury* odpowiedzialne są programy operacyjne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Na 2020 r. zostały ogłoszone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego następujące programy:

- Muzyka,
- Muzyczny ślad,
- Teatr i taniec,
- Sztuki wizualne,
- Film,
- Wydarzenia artystyczne dla dzieci i młodzieży,
- Narodowa Kolekcja Sztuki Współczesnej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Zamówienia kompozytorskie,
- Literatura,
- Promocja czytelnictwa,
- Czasopisma,
- Partnerstwo dla książki,
- Edukacja artystyczna,
- Edukacja kulturalna,
- Ochrona zabytków,
- Wspieranie działań muzealnych,
- Kultura ludowa i tradycyjna,
- Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą,
- Ochrona zabytków archeologicznych,
- Miejsca Pamięci Narodowej za Granicą,
- Badanie polskich strat wojennych,
- Miejsca pamięci i trwałe upamiętnienia w kraju,
- Groby i cmentarze wojenne w kraju,
- Infrastruktura kultury,
- Infrastruktura szkolnictwa artystycznego,
- Infrastruktura domów kultury,
- Kultura Dostępna,
- Promocja kultury polskiej za granicą,
- Kultura cyfrowa,
- Rozwój sektorów kreatywnych,
- Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Wspieranie archiwów, bibliotek i muzeów poza krajem.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju jest *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, przyjęta Uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 roku.

W dokumencie tym przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego w perspektywie dwudziestu lat, określono cele i kierunki polityki zagospodarowania kraju służące jej urzeczywistnieniu, wskazano również zasady oraz mechanizmy koordynacji i wdrażania publicznych polityk rozwojowych.

Wśród uwarunkowań polityki przestrzennego zagospodarowania kraju uwzględniono uwarunkowania

wynikające z dziedzictwa kulturowego. Uznano, że dziedzictwo kulturowe – tak materialne, jak i odnoszące się do sfery wartości niematerialnych – jest częścią współczesnej przestrzeni. Obejmuje nie tylko pojedyncze obiekty kubaturowe lub ich zespoły, ale także – całość jednostki przestrzennej – obiekt wraz z otaczającą go przestrzenią. Odziedziczone obiekty muszą pełnić funkcje użytkowe nadane współcześnie, zgodne z ich potencjałem i wymogami ochrony. W przeciwnym wypadku niszczeją, giną, tracą wartość, nieodwracalnie zubożając potencjał rozwojowy i obraz dziedzictwa narodowego. Założono, że w perspektywie dwudziestu lat rola dziedzictwa kulturowego w procesach rozwoju przestrzennego będzie rosła – zwiększanie się zamożności społeczeństwa oraz przekształcenia o charakterze kulturowym będą powodowały wzrost znaczenia rozwojowego zarówno materialnych jak i niematerialnych składników dziedzictwa kulturowego. Ich lokalizacja i umiejętność wykorzystania w procesach rozwoju będzie wpływała pozytywnie na tok koncentracji gospodarczej, ludnościowej i rangę kultury i turystyki.

Jednym z celów strategicznych jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych, musi się odbywać z zachowaniem spójności przyrodniczo-kulturowej służącej realizacji konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju.

2.3.3. Infrastruktura informacji przestrzennej o zabytkach

Dostęp społeczny do zasobu dziedzictwa kulturowego, jakim są zabytki, w zasadniczy sposób został zwiększony dzięki infrastrukturze informacji przestrzennej, poprzez opublikowanie w Internecie danych o położeniu zabytków w obszarze całego kraju.

Obowiązkowy zakres danych o zabytkach oraz tryb, w jakim dane te muszą być publikowane w Internecie w formie usług sieciowych, określają *Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej* oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2007/2/WE z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE).

Organem odpowiedzialnym za wprowadzenie do infrastruktury informacji przestrzennej danych o zabytkach chronionych prawem, jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Generalny Konserwator Zabytków w imieniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego powierzył to zadanie dyrektorowi Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Informacja o zabytkach nieruchomych, w tym archeologicznych, wpisanych do rejestru zabytków została opublikowana na internetowym portalu mapowym Narodowego Instytutu Dziedzictwa: geoportal.nid.pl [www.mapy.zabytek.gov.pl/nid/]. Informacje o zabytkach gminy Kamieniec Ząbkowicki publikowane są jako warstwa w Systemie Informacji Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Ząbkowicach Śląskich [https://zabkowicki.e-mapa.net/].

2.4. Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami w wojewódzkich dokumentach strategicznych

2.4.1. *Program opieki nad zabytkami Województwa Dolnośląskiego*

Program opieki nad zabytkami Województwa Dolnośląskiego obejmujący lata 2016-2020, przyjęty przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Uchwałą Nr XXIII/687/16 z dnia 28 czerwca 2016 r. jest najważniejszym strategicznym dokumentem wojewódzkim dla ochrony zabytków regionu. Jest to druga edycja dokumentu.

W *Programie opieki nad zabytkami Województwa Dolnośląskiego* przyjęto następującą wizję rozwoju regionu: „Wielokulturowe dziedzictwo Dolnego Śląska stanowi fundament nowoczesnego i otwartego regionu europejskiego i wpisuje się w europejską politykę kulturalną. Utrzymanie tożsamości i autentyzmu kulturowego regionów europejskich stanowi, zgodnie z zapisami Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Dz. Urz. UE 2006 C 321/E), jeden z ważniejszych czynników rozwojowych".

Założenia programowe poprzedziła analiza SWOT, która celnie wskazuje aktualne uwarunkowania i tendencje w zakresie dziedzictwa kulturowego w obszarze województwa dolnośląskiego, a większość z wskazanych zagadnień można odnieść również do zasobu zabytków gminy Kamieniec Ząbkowicki. Analiza ta została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane statystyczne, dane dotyczące stanu zachowania zabytków wpisanych do rejestru zabytków, jak również wnioski wynikające z prowadzonej przez samorząd województwa działalności związanej z dofinansowaniem ochrony i opieki nad zabytkami w latach 2007–2015.

Głównym celem dokumentu wojewódzkiego jest określenie warunków organizacyjnych i finansowych dla realizacji zadań w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami zgodnie z kompetencjami samorządu województwa dolnośląskiego.

Udzielanie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach oraz na wyposażenie zabytków w systemy przeciwwłamaniowe i przeciwpożarowe jest najbardziej spektakularnym działaniem prowadzonym przez samorząd województwa dolnośląskiego związanym z ochroną zabytków.

2.4.2. Inne dokumenty strategiczne województwa związane z problematyką ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 r.

W zaktualizowanej *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 r.* przyjętej Uchwałą Nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 r. zdefiniowano wizję rozwoju regionu: „Dolny Śląsk 2030 regionem równomiernego rozwoju, regionem przyjaznym, nowoczesnym i konkurencyjnym" Wizji tej podporządkowano cel nadrzędny, którym jest „harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności". Jednym z pięciu celów strategicznych jest „odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.

Uchwałą Zarządu Województwa Dolnośląskiego został przyjęty *Plan Wykonawczy Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030* (ostatnia zmiana Uchwałą nr 1177/VI/19 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 10 września 2019 r.). Plan ten określa docelowy katalog programów rozwoju, polityk i strategii oraz procedurę obejmującą koordynację procesu planowania strategicznego na poziomie województwa.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Perspektywa 2020

W *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Perspektywa 2020* (obowiązujący dokument przyjęty Uchwałą Nr XLVIII/1622/2014 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r.) wskazano ogólne kierunki i zasady ochrony oraz wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych, jak również poprawy stanu środowiska regionu.

Sejmik Województwa Dolnośląskiego w dniu 30 kwietnia 2015 r. podjął uchwałę Nr IX/118/15 w sprawie przystąpienia do opracowania kolejnej edycji planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Zadanie to zostało powierzone Instytutowi Rozwoju Regionalnego. Służby konserwatorskie odpowiedzialne będą za prawidłowe sformułowanie aktualnej problematyki ochrony dziedzictwa kulturowego w regionie.

W opracowaniu *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Opracowanie sporządzone na potrzeby planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego* z 2027 r. uwzględniony został *Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim* jako element regionalnego systemu ochrony zabytków.

Polityka krajobrazowa województwa dolnośląskiego

Na podstawie art. 38b ust. 2 pkt 1 *Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* Zarząd Województwa Dolnośląskiego przystąpił do sporządzenia projektu audytu krajobrazowego dla województwa dolnośląskiego. Szczegółowe wytyczne do sporządzenia audytu określone zostało w *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych* (Dz. U. z 2019, poz. 394). Audyt krajobrazowy ma być narzędziem wspierającym prowadzenie polityki krajobrazowej w województwie, ma na celu identyfikację, charakterystykę i ocenę krajobrazów, ochronę i zarządzanie zasobami krajobrazowymi oraz wzmocnienie systemu ochrony obszarów przyrodniczych.

Strategia rozwoju Polski Zachodniej 2020

Celem głównym strategii jest zwiększenie konkurencyjności makroregionu w wymiarze europejskim. Jego osiągnięcie możliwe będzie dzięki działaniom stymulującym i wzmacniającym kluczowe potencjały rozwojowe makroregionu.

Dolnośląska Polityka Rowerowa

W dniu 31 maja 2017 r. Uchwałą Nr 3847/V/17 Zarząd Województwa Dolnośląskiego przyjął dokument *Dolnośląskiej Polityki Rowerowej*. *Dolnośląska Polityka Rowerowa* – to dokument, który kompleksowo ujmuje kwestie techniczne, organizacyjne, planistyczne, promocyjne, edukacyjne i finansowe, dotyczące ruchu rowerowego w regionie.

2.4.3. Dokumenty strategiczne powiatu ząbkowickiego

Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, w tym zadania związane z ochroną dóbr kultury.

Dotychczas nie został opracowany powiatowy program opieki nad zabytkami.

Strategia Rozwoju Powiatu Ząbkowickiego do 2022 roku

W opracowanej w 2016 r. *Strategii Rozwoju Powiatu Ząbkowickiego do 2022 roku* sformułowano wizję powiatu ząbkowickiego: *Powiat Ząbkowicki – miejsce, w którym chce się być…*

Dokonano oceny walorów kulturowych, przyrodniczych i atrakcji turystycznych, jako stwarzających dobre warunki do dalszego rozwoju turystyki na Ziemi Ząbkowickiej:

- na obszarze powiatu istnieje obecnie ponad 200 km szlaków pieszych górskich oraz około 450 km oznakowanych tras rowerowych;
- na terenie powiatu istnieją dogodne warunki do powstania szlaku wodnego i organizacji spływów kajakowych i pontonowych, a zbiorniki retencyjne na Nysie Kłodzkiej „Topola" i „Kozielno" mają szansę stać się obiektami rekreacyjno-wypoczynkowymi;
- na terenie gmin: Bardo, Ciepłowody, Kamieniec Ząbkowicki, Ząbkowice Śląskie, Ziębice i Złoty Stok znajdują się trasy questów - edukacyjnych gier terenowych, dostępnych w wersji papierowej oraz mobilnej aplikacji. Znajdują się również różnego rodzaju skrytki „ze skarbami", których szuka się za pomocą odbiornika GPS – geocaching;
- miejscowości powiatu są dobrym miejscem do rozwoju turystyki wiejskiej (agroturystyki);
- skupienie na obszarze Ziemi Ząbkowickiej wielu znaczących atrakcji kulturowych Dolnego Śląska: kopalnia złota i Średniowieczny Park Techniki w Złotym Stoku, twierdza srebrnogórska, opactwo cysterskie w Henrykowie, pałac w Kamieńcu Ząbkowickim, krzywa wieża w Ząbkowicach Śląskich, kopalnia niklu, chryzoprazu i opalu w Szklarach, Muzeum Sprzętu Gospodarstwa Domowego w Ziębicach oraz Izba Pamiątek Regionalnych w Ząbkowicach Śląskich;
- przez teren powiatu prowadzą szlaki kulturowe (*Europejski Szlak Cysterski, Transgraniczny Szlak Królewny Marianny Orańskiej, Złota Ścieżka, Ścieżka Zębata*, ścieżka edukacyjna po Przedgórzu Sudeckim, miejskie trasy turystyczne w Bardzie, Ząbkowicach Śląskich i w Złotym Stoku).

W *Strategii* dokonano analizy SWOT. W jej podsumowaniu podkreślono słabe strony dla rozwoju turystyki: złą jakość infrastruktury drogowej i kolejowej, źle funkcjonujący transport publiczny, brak dużego obiektu hotelowego i pól namiotowych oraz zbyt małą ilość punktów gastronomicznych. Szansą jest m.in. coraz większe zainteresowanie mieszkańców kraju oraz turystów historią Dolnego Śląska oraz coraz większy wzrost świadomości w społeczeństwie dotyczącego zdrowego i aktywnego trybu życia. Zdecydowanie silną stroną w obszarze turystyki jest dziedzictwo kulturowe (*Europejski Szlak Cysterski, Transgraniczny Szlak Królewny Marianny Orańskiej*), bogata historia powiatu oraz różnorodność geograficzna.

Wyznaczone zostały następujące cele strategiczne i operacyjne powiatu ząbkowickiego (są to cele istotne również dla prawidłowego funkcjonowania środowiska kulturowego gminy Kamieniec Ząbkowicki):

W sferze przestrzennej przyjęto cel strategiczny – zrównoważony rozwój przestrzenny oparty na współpracy samorządów i mieszkańców.
W tej sferze wyodrębniono m.in.:

1. Cel operacyjny: Właściwe planowanie przestrzenne.
   1.1. Tworzenie i aktualizowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.
   1.2. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych i mieszkańców przy planowaniu i realizacji infrastruktury rowerowej.
   1.3. Wykorzystywanie realizowanych inwestycji do budowy pełnej infrastruktury (m. in. ścieżka rowerowa, chodnik, wodociąg, kanalizacja, światłowód).
2. Cel operacyjny: Wzrost dostępności transportowej powiatu .
   2.1. Poprawa jakości połączeń zewnętrznych powiatu (przebudowa dróg krajowych nr 8 i 46 oraz wojewódzkiej nr 395 zwiększająca ich przepustowość).
   2.2. Przebudowa dróg lokalnych (powiatowych i gminnych) dostosowująca parametry infrastruktury drogowej do zmieniających się sposobów jej wykorzystania.
   2.3. Rozwój pasażerskich połączeń kolejowych (w szczególności przywrócenie bezpośredniego połączenia z Aglomeracją Górnośląską i Krakowem).
   2.4. Większe wykorzystanie infrastruktury kolejowej przy przewozach towarowych, zwłaszcza surowców mineralnych.
3. Cel operacyjny: Rewitalizacja obszarów staromiejskich i poprzemysłowych.

3.1. Renowacja obiektów zabytkowych i nadawanie im nowych funkcji.
3.2. Rewitalizacja staromiejskich układów urbanistycznych (przebudowa oraz remonty obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych oraz dróg lokalnych w obszarach zdegradowanych).
3.3. Rewitalizacja obszarów i obiektów poprzemysłowych oraz nadawanie im nowych form użytkowych.
3.4. Rewitalizacja zabytkowych założeń pałacowo-parkowych i zamkowych na terenie powiatu (pałac w Kamieńcu Ząbkowickim, zamek w Ząbkowicach Śląskich itp.).

W sferze gospodarczej przyjęto cel strategiczny – konkurencyjna i innowacyjna gospodarka oparta na współpracy przedsiębiorców i samorządów.
W tej sferze wyodrębniono m.in.:

4. Cel operacyjny: Wykorzystanie potencjału turystycznego Ziemi Ząbkowickiej.
4.1. Podniesienie kompetencji kadr zatrudnionych w turystyce (zwracanie szczególnej uwagi na obsługę klienta w procesie edukacji zawodowej oraz na kursach i stażach podnoszących kwalifikacje zawodowe).
4.2. Zwiększenie identyfikacji z regionem poprzez organizację konkursów i ogólnodostępnych wykładów dotyczących historii regionu oraz wprowadzenie lekcji regionalizmu w szkołach powiatu ząbkowickiego.
4.3. Stworzenie oferty turystycznej jednodniowego, weekendowego i wielodniowego pobytu na Ziemi Ząbkowickiej (produkt turystyczny w formule sieciowej).
4.4. Tworzenie nowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał historyczny i/lub przyrodniczy powiatu.
4.5. Promocja Ziemi Ząbkowickiej za granicą poprzez wykonywanie materiałów obcojęzycznych oraz udział w zagranicznych imprezach targowych.
4.6. Wspólna promocja Ziemi Ząbkowickiej na targach turystycznych i większych imprezach regionalnych w kraju (wspólne stoisko Ziemi Ząbkowickiej).
4.7. Rozwój i promocja istniejących szlaków kulturowych (*Europejski Szlak Cysterski, Transgraniczny Szlak Królewny Marianny Orańskiej*) oraz tworzenie nowych tematycznych szlaków wykorzystujących potencjał historyczny i/lub przyrodniczy powiatu.
4.8. Stworzenie spójnego efektywnego systemu informacji turystycznej (centra informacji obsługiwane przez kompetentne osoby; współpraca pomiędzy centrami).
4.9. Organizacja imprez tematycznych (m.in. związanych z historią) promujących Ziemię Ząbkowicką.
4.10. Budowa parkingów niezbędnych do obsługi ruchu turystycznego.
4.11. Rozbudowa infrastruktury turystyki rowerowej i pieszej; budowa ścieżek rowerowych, wiat wypoczynkowych, tablic informacyjnych z mapami oraz regularne odnawianie szlaków turystycznych.
4.12. Rozwój szlaku wodnego Nysy Kłodzkiej, w tym pełniejsze wykorzystanie zbiorników Topola i Kozielno.
4.13. Wykorzystanie obszarów poeksploatacyjnych (pokopalnianych) i poprzemysłowych do nadania im funkcji turystycznych i rekreacyjnych.
4.14. Dostosowanie komunikacji publicznej do rozwijającego się ruchu turystycznego (np. cyklobusy).

W sferze społecznej przyjęto cel strategiczny – poprawa jakości życia oparta na współpracy mieszkańców i instytucji publicznych.
W tej sferze wyodrębniono m.in.:

4. Cel operacyjny: Aktywizacja obszarów wiejskich.
4.1. Realizacja programów, projektów aktywizujących mieszkańców obszarów wiejskich.
4.2. Wspieranie inicjatyw kultywujących tradycje, zwyczaje, obrzędy oraz dziedzictwo kulturowe obszarów wiejskich.
4.3. Wsparcie i promocja produktów lokalnych poprzez m.in. organizację jarmarków, targów, kiermaszy.
4.4. Włączanie mieszkańców obszarów wiejskich w zarządzanie rozwojem (współtworzenie i realizacja planów odnowy miejscowości).
4.5. Wsparcie i rozwój Lokalnej Grupy Działania „Qwsi" przez jednostki samorządu terytorialnego powiatu ząbkowickiego.

3. Uwarunkowania wewnętrzne opieki nad zabytkami

3.1. Zasób zabytków gminy Kamieniec Ząbkowicki[2].

Zabytki archeologiczne

Do najstarszych śladów obecności ludzi na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki należą znaleziska z okresu mezolitu (od ok. 8.000 lat p.n.e. do ok. 4000-3500 p.n.e.) i neolitu czyli z tak zwanej młodszej epoki kamienia (od ok. 5400 do 1800 p.n.e.). Liczniej występują relikty osadnictwa kultury łużyckiej (1300-500 p.n.e.), z okresu wpływów rzymskich (od I w. n.e. do ok. 375 roku), z okresu wczesnego średniowiecza (od VI do początku XIII wieku) oraz z okresu późnego średniowiecza (XIII – XV wiek). Najwięcej stanowisk archeologicznych jest zlokalizowanych wokół miejscowości: Kamieniec Ząbkowicki, Doboszowice i Suszka. Badania powierzchniowe Archeologicznego Zdjęcia Polski przeprowadzono w latach 1983-1984. Po powodzi w latach 1997-1998 w miejscowości Pilce dokonano nowych odkryć. Można przypuszczać, że działania inwestycyjne prowadzone na terenie gminy przyczynią się do odkrycia kolejnych stanowisk archeologicznych. W trakcie przygotowywania kart *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki* w latach 2016-2017, w porozumieniu z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków opracowano kartę kościoła cmentarnego wraz z cmentarzem w Kamieńcu Ząbkowickim (nr stanowiska 36/51) i włączono ją do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Najstarsze wzmianki źródłowe z XII w. dotyczą następujących miejscowości z obszaru gminy Kamieniec Ząbkowicki: Kamieńca Ząbkowickiego, Istebki, Łopienicy i Rogowa. W XIII w. lokowane były na prawie polskim wsie: Byczeń, Mrokocin, Pomianów, Pilce, Śrem, Sosnowa i Topola; młodsze osady zakładane były na prawie niemieckim, popieranym przez książąt śląskich, możnowładców, biskupów i zakony. Z lokacjami na prawie niemieckim wiązać można powstanie następujących wsi: Ożary, Doboszowice, Starczów, Suszka i Sławęcin. W 2. poł. XIII w. znaczna część wsi pozostawała własnością książąt ziębickich, możnowładców i rycerzy; pozostałe były własnością kamienieckiego klasztoru należącego najpierw do zakonu augustianów, a od lat 40. XIII w. do cystersów. Największy kompleks klasztornych dóbr powstał w obwodach ząbkowickim i ziębickim oraz wokół Kamieńca. W posiadaniu cystersów oprócz Kamieńca pozostawały część Goleniowa, Istebka, Łopienica, Ożary, Pilce, Sławęcin, Sosnowa, Suszka, Śrem, Topola, część Starczowa (od 1585 r.). Do konwentu cystersów należały również folwarki (grangie) położone m.in. w Kamieńcu, Goleniowie, Topoli, Lubanicach/Łopienicy, Istebce(?), Rogowie.

Znaczące zmiany dla Kamieńca Ząbkowickiego i sąsiednich miejscowości spowodowała dopiero sekularyzacja klasztoru cysterskiego w 1810 roku. Wówczas ich dobra składające się z 31 wsi przeszły pod zarząd królewskiej administracji pruskiej. W 1812 r. zostały zakupione przez królową niderlandzką Friderikę Louisę Wilhelminę, księżniczkę z rodu Hohenzollernów, a następnie przeszły na własność jej córki – Marianny von Preussen (zm. 1883), oraz kolejno aż do 1937 r. na jej spadkobierców.

---

[2] Rozdział ten przygotowano w oparciu o następujące opracowania: **Czyszczoń M., Oszczanowska B., Trenkler D.**, *Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*, Kamieniec Ząbkowicki 2017 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim]; **Grajewski G.**, *Park kulturowy w Kamieńcu Ząbkowickim „Góra Zamkowa, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej". I. Ogólna waloryzacja cech krajobrazu kulturowego. Kwerenda i analiza historyczna*, Wrocław 2014 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim]; **Oszczanowska B., Czyszczoń M., Trenkler D.**, *Kamieniec Ząbkowicki – walory kulturowe (załącznik do wniosku w sprawie nadania miejscowości Kamieniec Ząbkowicki statusu miasta)*, Kamieniec Ząbkowicki 2019 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim]; **Rybka-Ceglecka I. et al.**, *Studium środowiska kulturowego gminy Kamienic Ząbkowicki,* mps ROSiOŚK Wrocław 2003 [archiwum OT NID we Wrocławiu] (tam szczegółowy wykaz źródeł ikonograficznych i kartograficznych); ***Zabytki sztuki w Polsce. Śląsk***, red. Brzezicki S., Nielsen Ch., Grajewski G., Popp D., Wrocław 2006; http://www.odgrodudozamku.pl/stanowisko/byczen-st-1-fortyfikacje-polowe/; http://www.odgrodudozamku.pl/stanowisko/chalupki-zamek/. Wykaz dawnych nazw miejscowości (do 1945 r.) zamieszczono w aneksie.

Historyczne układy przestrzenne[3]

Kamieniec Ząbkowicki – początkowo osada służebna przy opactwie cysterskim do 1810 r., a następnie aż do 1945 r. ośrodek rozległych dóbr zakupionych przez królową niderlandzką – wykorzystał wyjątkową w skali Dolnego Śląska szansę swego rozwoju zarówno gospodarczego jak i przestrzennego. Historia obecnej miejscowości Kamieniec Ząbkowicki – to dzieje czterech początkowo niezależnie rozwijających się w przeszłości osad: Kamieńca, Istebki, Łopienicy i przyłączonego w okresie powojennym Goleniowa Śląskiego.

Jeszcze w XIX w. nastąpił zdecydowany rozwój terytorialny miejscowości, jako osady, w której – w oparciu o infrastrukturę przejętą po cystersach – ustanowiono siedzibę dóbr książęcych i gdzie wzniesiono imponujące założenie pałacowe. W oparciu o historyczne trakty drogowe Kamieniec został jeszcze w XIX w. zespolony przestrzennie z najbliżej połączonymi wsiami: Istebką i Łopienicą. Koniec XIX w. i powstanie linii kolejowej zapoczątkowało rozwój Kamieńca w kierunku sąsiedniego Goleniowa Śląskiego.

Wzmianka źródłowa o budowie przez księcia czeskiego Brzetysława I grodu na obszarze obecnego Kamieńca, na górze, na północ od Przełęczy Bardzkiej pochodzi w 1096 roku. Brak jest jednak potwierdzeń jego lokalizacji na terenie późniejszego klasztoru cysterskiego.

W 1210 r. ufundowany został w Kamieńcu klasztor dla wrocławskich kanoników reguły św. Augustyna z klasztoru Najświętszej Marii Panny na Piasku. W 1248 r. klasztor z przyległymi dobrami przejęli ostatecznie, za potwierdzeniem papieskim, cystersi. Rozpoczął się wielowiekowy rozkwit kamienieckiego opactwa. W XIV w. wzniesiono okazały gotycki kościół oraz klasztor. Przy opactwie założona została osada służebna, z której następnie rozwinęła się miejscowość Kamieniec. Wieś ta – obok klasztoru – po raz pierwszy została wymieniona już w dokumencie papieża Urbana IV z 1262 r. potwierdzającym nadania dla klasztoru cystersów w Kamieńcu.

Wygląd nowożytnej wsi i klasztoru znany jest z rysunków F.B. Wernhera z około połowy XVIII wieku. Główną oś układu przestrzennego osady stanowił trakt prowadzący z Ząbkowic do Złotego Stoku (obecna ul. Złotostocka). Na wysokości wjazdu do klasztoru znajdował się plac ograniczony od południowego wschodu murem opactwa; drugi plac o nieregularnym kształcie tworzyło rozszerzenie ul. Złotostockiej. Oba te place łączyły się przestrzennie, tworząc funkcjonalnie rynek. Już w XIV w. opactwo posiadało przywilej wolnego handlu na placu klasztornym; później targi odbywały się na placu przy skrzyżowaniu obecnej ulicy Złotostockiej i Placu Kościelnego. Południową granicę siedliska dawnej osady przyklasztornej wyznaczała młynówka klasztorna, natomiast północną - rozstaje dróg do Ząbkowic Śląskich i do Goleniowa Śląskiego.

Przełomową datą w rozwoju zarówno gospodarczym, jak i przestrzennym Kamieńca był 1810 r. i wspomniana już sekularyzacja dóbr kościelnych. Upaństwowione dobra cysterskie 25.02.1812 r. zostały zakupione przez królową niderlandzką Friederike Louise Wilhelmine von Oranien.

Kolejną istotną datą w rozwoju był 1817 r., kiedy to pożar strawił dużą część zabudowy opactwa i miejscowości. Po pożarze odbudowano Kamieniec z zachowaniem dawnego, średniowiecznego układu ulic i placów.

Po śmierci królowej niderlandzkiej majątek kamieniecki stał się w roku 1838 własnością jej córki – Marianny von Preussen (zm. 1883), która wyszła za mąż za swego kuzyna, księcia Albrechta. Ambicją Marianny i jej męża stało się urządzenie w Kamieńcu nowej – obok berlińskiej – siedziby. Według projektu wybitnego architekta – Carla Friedricha Schinkla wzniesiono na Górze Zamkowej jedno z największych romantycznych założeń pałacowo-parkowych w Europie. Kamień węgielny położono w 1838 r. a prace ukończono w 1872 roku.

Historyczny układ przestrzenny miejscowości, oparty o układ komunikacyjny przecinających się traktów z Ząbkowic do Złotego Stoku i Nysy oraz z Ziębic do Barda, oraz parcelacja wykształciły się zasadniczo do około połowy XIX wieku. Później następowała w zasadzie jedynie wymiana zabudowy i jej zagęszczenie.

[3] Historyczne nazwy miejscowości podane zostały w aneksie do niniejszego dokumentu.

Wykształcone w tym czasie siedlisko Kamieńca wraz z sąsiednią Istebką i Łopienicą, stanowiło już wówczas połączony przestrzennie zespół osadniczy. Istotną zmianą w układzie komunikacyjnym Kamieńca była budowa w 1865 r. nowej (obecnej) drogi z Kamieńca do Byczenia, której odcinkiem jest ul. Paczkowska – wówczas stara droga prowadząca wzdłuż parku pałacowego stała się drogą jedynie o znaczeniu lokalnym.

W 2. ćw. XIX w. przeprowadzona została regulacja ulic Ząbkowickiej, Kolejowej i Złotostockiej. W wyniku regulacji ul. Złotostockiej zanikła północna część placu – pozostał tylko jego relikt: południowa część (obecnie o trójkątnym zarysie) otoczona domami przy ul. Złotostockiej nr 27–29, 31-33 i 40, 42 oraz domem przy ul. Krzyżowej 1. W lokalnym nazewnictwie Rynkiem *(Ring)* nadal nazywano w 4. ćw. XIX w. skrzyżowanie ulic Złotostockiej i Placu Kościelnego.

Przy wjeździe na teren dawnego opactwa, wzdłuż ul. Złotostockiej, na jej odcinku od skrzyżowania z obecną ul. Kolejową do Młynówki na południu, obejmującym pozostałość dawnego placu targowego, wykształciło się nowoczesne centrum miejscowości. Ulice w tej części Kamieńca – Złotostocka, Plac Kościelny, Młyńska i Krzyżowa – posiadają zabudowę pierzejową i reprezentacyjną. Przestrzeń publiczna centrum miejscowości kształtowana jest na wzór miasteczka z uporządkowaną linią zabudowy, placami i chodnikami. Wzdłuż ulic powstały domy pozbawione cech zabudowy wiejskiej, wzorowane na domy i kamienice miejskie. Są to w większości domy wolno stojące, wzniesione w regularnej linii, blisko pasa drogowego, z wąskim ogródkiem frontowym lub bezpośrednio przy chodniku. Budynki usytuowane są na wąskich działkach, niemal stykając się elewacjami, domy przy ul. Złotostockiej 30, 32 i 34 tworzą odcinek zwartej zabudowy. Początkowo wznoszone były budynki piętrowe, ale w końcu XIX w. były zastępowane domami III-kondygnacyjnymi, o formach typowych dla zabudowy miejskiej z bogatą dekoracją elewacji, wieżyczkami, ryzalitami i wykuszami. Elewacje budynków około połowy XIX w. posiadały formy neoklasycystyczne, później historyzujące, nawiązujące do form neorenesansu północnego, neobaroku i postsecesji.

Połączenie Kamieńca z sąsiednią **Istebką** nastąpiło po 1812 r., po nabyciu upaństwowionych dóbr cysterskich przez królową niderlandzką. Wcześniej Istebka należała również do opatów kamienieckich. W 1872 r. została z dóbr wyłączona i połączona administracyjnie z Kamieńcem jako gmina wiejska. Zlokalizowana na północny zachód od dawnego Kamieńca przy drodze do Barda (ul. Kłodzka), na tarasowo kształtowanym, południowym stoku wzniesienia. W zachodniej części wsi znajdowały się dwa młyny (obecnie ul. Wąska 1 i 5). Na przełomie 1. i 2. ćw. XIX w. wykształcony był już obecny, wielodrożny układ wsi. Nie wiadomo, gdzie znajdowało się dawne sołectwo.

Do uposażenia opactwa kamienieckiego należała również w swej historii **Łopienica**, dawna samodzielna wieś położona na północny wschód od dawnego Kamieńca, przy drodze z Kamieńca do Strąkowej. Wieś została zakupiona przez królową niderlandzką, a następnie – podobnie jak Istebka – połączona administracyjnie z Kamieńcem jako gmina wiejska. Wielodrożny układ wsi wykształcony był już w połowie XVIII wieku. Historyczny, ruralistyczny układ wsi czytelny jest do dzisiaj. W średniowieczu wzmiankowano w Łopienicy sołectwo i allodium; w 2. poł. XVIII w. w Łopienicy istniał folwark. Istotnym elementem w układzie przestrzennym Łopienicy jest cmentarz sióstr boromeuszek założony po 1870 roku. Przed 1934 r. nastąpiło przyłączenie administracyjne Łopienicy do Kamieńca.

O znacznym rozwoju gospodarczym i przestrzennym Kamieńca zadecydowała lokalizacja węzła kolejowego i dworca. Przez Kamieniec Ząbkowicki przebiega linia kolejowa Wrocław – Międzylesie wybudowana w latach 1869-1873 oraz historyczna linia kolejowa Katowice (Sławęcice) – Legnica, tzw. magistrala podsudecka, budowana w latach 1873-1874. Budynek dworca kolejowego wybudowany został w 1880 r., a cały zespół stacji kolejowej kształtował się od lat 70. XIX w. do lat 20. XX wieku. Kamieniec Ząbkowicki oraz Złoty Stok połączony był wąskotorową linią kolejową wybudowaną w latach 1898-1900 (tzw. *Kolejka Złotostocka*) i zlikwidowaną w 1997 roku. Zachowany jest tzw. mały dworzec w Kamieńcu Ząbkowickim (obecnie dom mieszkalny, ul. Ogrodowa 2). W związku z budową linii kolejowej, na obszarze ówczesnego Goleniowa rozwinęła się niezależnie od wielodrożnego układu przestrzennego Kamieńca, Istebki i Łopienicy, ale związana z Kamieńcem, nowa osada.

W wyniku zagęszczenia zabudowy układ przestrzenny Kamieńca i dawnych, przyłączonych do niego wsi — Istebki i Łopienicy stał się bardziej zwarty. Pomiędzy Kamieńcem a dworcami kolejowymi w Goleniowie istniała nadal cenzura przestrzenna. Kamieniec w XIX w. uzyskiwał zatem wygląd niewielkiego miasteczka.

Dzięki temu, że Kamieniec był ośrodkiem dóbr, tu właśnie właściciele ogromnego kamienieckiego majątku fundowali siedziby różnych instytucji o charakterze publicznym i centrotwórczym, które zdecydowanie wyróżniały miejscowość spośród innych wsi należących do dóbr i innych okolicznych miejscowości. Tutaj także znajdowała się siedziba parafii katolickiej, a następnie też ewangelickiej.

Dzięki staraniom władz gminy, z dniem 1 stycznia 2021 r., miejscowość Kamieniec Ząbkowicki uzyska status miasta (szczegółowe omówienie procedury w rozdziale 4.2.)

Dawna wieś **Goleniów Śląski** położona jest na północny wschód od Kamieńca, przy lokalnej drodze prowadzącej do Starczowa. Dawna wieś jest też zespolona układem dróg z dworcem PKP i powstałą przy nim nową częścią Kamieńca. Wieś ok. połowy XVIII w. miała taki zasięg jak obecnie i była ulicówką ze zwartym siedliskiem, położoną przy trakcie z Byczenia do Strąkowej. Goleniów miał układ wielodrożny; dzielił się na dwie zróżnicowane części: wschodnią (z ul. Wiejską i Krętą) z licznymi rozłogami, z dużymi, kmiecymi zagrodami oraz północno-zachodnią (z ul. Leśną) z dużymi dobrami sołeckimi.

W 4. ćw. XIX w., po zbudowaniu węzła kolejowego na gruntach południowej części Goleniowa, powstała nowa jednostka osadnicza związana z Kamieńcem. Budowa węzła kolejowego spowodowała zmianę układu komunikacyjnego, lecz nie wpłynęła na przekształcenia zabudowy i przebieg obecnych ulic Bocznej, Leśnej, Krętej oraz Wiejskiej, i zmiany jej wiejskiego charakteru. Powstały nowe ulice głównie o charakterze komunikacyjnym — Szkolna, Węglowa i Zielona. W pierwszych dziesięcioleciach XX w. zbudowano jedynie nieliczne budynki przy ul. Szkolnej, Bocznej i Piaskowej. Czytelny jest do dzisiaj historyczny układ wsi.

Współczesna zabudowa powstaje w Kamieńcu Ząbkowickim w zasadzie od lat 70. ubiegłego stulecia, głównie poza historycznie wykształconym siedliskiem. Zabudowa sprzed 1945 r. w obrębie miejscowości nie uległa dużym zniszczeniom w czasie ostatniej wojny. Wzdłuż głównego traktu komunikacyjnego Kamieńca Ząbkowickiego, którą tworzą ulice Ząbkowicka i Złotostocka, jedynie na pojedynczych parcelach wybudowano nowe obiekty.

Nowa zabudowa w Kamieńcu Ząbkowickim to głównie nowe osiedla o charakterze miejskim. Są to budynki o funkcjonalnych formach, wznoszone według typowych projektów. U podnóża Góry Zamkowej, na południe od ul. Kolejowej, wybudowano Osiedle XXX-lecia PRL z ulicami XXX-Lecia i Zamkową. Osiedle tworzą budynki wielorodzinne, trójkondygnacyjne, dwu- i trójklatkowe. Drugie osiedle z tego czasu – to zespół wielorodzinnych i jednorodzinnych domów przy południowym odcinku ul. Skoroleckiej. Na terenach po obu stronach ul. Kolejowej zlokalizowano osiedla domów jednorodzinnych: przy ul. Parkowej, po południowej stronie ulicy, oraz po północnej - na stoku Góry Krzyżowej: Osiedle Bolesława Chrobrego i Osiedle Bolesława Krzywoustego. Po południowej stronie ul. Kolejowej wybudowano osiedle domów wielorodzinnych Przylesie z domami, które tworzą zamknięte kwartały zabudowy, o elewacjach kształtowanych w formie fasad kamieniczek, usytuowanych w zabudowie zwartej, szczytowo; obecnie zabudowa jest kontynuowana pomiędzy ul. Kolejową i Górą Zamkową.

Pozostałe wsie na obszarze gminy posiadają zróżnicowane układy ruralistyczne. Są to w większości układy ulicowe, wielodrożne (na obszarze Pradoliny Nysy) i łańcuchowe (na skraju Wysoczyzny Ziębickiej oraz na Przedgórzu Paczkowskim – były to tzw. wsie łanów leśnych, z których największe to Doboszowice i Starczów). Przykładem wsi o złożonym układzie przestrzennym jest Byczeń (w zachodniej części miejscowości wykształcił się układ z czytelnym nawsiem, natomiast wschodnia część miejscowości ma charakter ulicowy).

Podczas prac przy budowie zbiornika na Nysie Kłodzkiej rozebrana została zniszczona podczas powodzi w 1997 r. zabudowa wsi Pilce (wieś o metryce średniowiecznej, o układzie wielodrożnym).

Zabytki sakralne i cmentarze

Najokazalszym zespołem sakralnym gminy jest **założenie pocysterskie w Kamieńcu Ząbkowickim**.

Historia opactwa sięga początków XIII wieku. Klasztor dla wrocławskich kanoników reguły św. Augustyna z klasztoru Najświętszej Marii Panny na Piasku ufundowany został przez Przecława z Pogorzeli w 1210 roku. Około 1243 r., z inicjatywy biskupa wrocławskiego Tomasza I, klasztor augustianów w Kamieńcu został

przejęty przez cystersów, co zostało potwierdzone przez legata papieskiego w 1248 roku. Opactwo wznoszone było od około połowy XIII w. do 2. ćw. XIV wieku. Około 1350 r. ukończono budowę kościoła klasztornego, a przed 1388 r. – klasztoru. Opactwo było wielokrotnie niszczone, w czasie najazdów husytów licznych powodzi oraz pożarów, a następnie odbudowywane, rozbudowane i barokizowane w 2. poł. XVII stulecia oraz do 1722 roku. W latach 1702-1732 na terenie cmentarza w sąsiedztwie opactwa wzniesiono kościół cmentarny pw. św. Marii Magdaleny (niezachowany). Zespół klasztorny w epoce nowożytnej ukazany został na rysunkach F.B. Wernhera z ok. połowy XVIII wieku. Założony pomiędzy Budzówką a Młynówką, składał się z dominującego nad opactwem klasztornego kościoła, do którego przylegało czworoboczne założenie klasztorne ze skrzydłem mieszczącym pałac opata. Na placu przed kościołem znajdowały się budynki oficyny z piekarnią, browarem i słodownią oraz spichlerz klasztorny. Folwark klasztorny stanowiły zabudowania usytuowane w czworobok; przy folwarku znajdował się otoczony murem cmentarz i kościół cmentarny pw. św. Marii Magdaleny. Na rysunkach ukazane zostały także rozległe ogrody klasztorne oraz osada przyklasztorna skupiona przy głównym wjeździe do klasztoru.

W 1810 r. dobra klasztorne zostały zsekularyzowane, a od 1811 r. kościół klasztorny pełnił funkcję świątyni parafialnej. 25.02.1812 r. upaństwowione dobra cysterskie zakupiła królowa niderlandzka Friederike Louise Wilhelmine von Oranien. Pożar, który miał miejsce 09.02.1817 r., strawił dużą część zabudowy opactwa oraz miejscowości. Wówczas spłonął kościół klasztorny pw. św. Marii Magdaleny; nie został odbudowany, a cmentarz przestał pełnić swą funkcję. Część zabudowań została odbudowana. Po śmierci królowej niderlandzkiej, w 1838 r. majątek stał się własnością jej córki – Marianny Orańskiej oraz jej męża księcia Albrechta von Preussen – twórców rezydencji na Górze Zamkowej. W latach 1939–1945 w klasztorze i kościele urządzono składnicę dzieł sztuki, zbiorów bibliotecznych i archiwaliów.

W okresie powojennym majątek upaństwowiono. Od 1994 r. w dawnych klasztornych budynkach funkcjonuje Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o. W latach 1985-1987 odsłonięto relikty średniowiecznych zabudowań klasztornych. W latach 1991-1998 przeprowadzono remont i adaptację budynku prałatury na siedzibę oddziału Archiwum Państwowego we Wrocławiu. Obiekty w zespole zostały mocno zniszczone w czasie powodzi w lipcu 1997 roku.

Opactwo zlokalizowane jest w centralnej części Kamieńca Ząbkowickiego, pomiędzy Budzówką – dopływem Nysy Kłodzkiej a ulicą Złotostocką, u podnóża Góry Zamkowej.

Kościół klasztorny, obecnie parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego jest budowlą gotycką, wznoszoną etapami. Przed 1315 r. wzniesione zostało prezbiterium. Transept i część korpusu wzniesiono ok. 1330 r., natomiast cały korpus ukończono w 2. ćw. XIV w. Kościół barokizowano w 2. poł. XVII w. i na pocz. XVIII wieku. Świątynia wybudowana została z kamienia łamanego. Jest to budowla bezwieżowa, na zewnątrz oskarpowana, nakryta dachami dwuspadowymi, z sygnaturką. Elewacje o rytmicznym układzie ostrołukowych okien. Wnętrze kościoła to trójnawowa, sześcioprzęsłowa hala z pięcioprzęsłowym transeptem oraz trójnawowym, trójprzęsłowym, zamkniętym prosto, prezbiterium. Wnętrze kościoła nakryte zostało sklepieniami krzyżowo-żebrowymi. Ogromny wpływ na dzisiejszy wygląd świątyni miała jej barokizacja. Szczyty wzbogacono o formy wolutowe. Szczyt fasady udekorowano figurami Chrystusa z krzyżem, Marii i Józefa, wykonanymi przez Antoniego Jörga. Od zachodu dobudowano barokową kruchtę nakrytą kopułą. Zachował się barokowy wystrój i wyposażenie wnętrza kościoła z pocz. XVIII w., m.in. dwukondygnacyjny ołtarz główny z niepolichromowanego drewna, z figurami świętych Piotra, Jakuba St., Jana Ewangelisty, Andrzeja i nieznanego świętego, autorstwa Christopha Königera, z obrazem Wniebowzięcia NMP i Trójcy Świętej, wykonanym w latach 1704-1705 przez Michaela Willmanna. Oprócz dzieł wspomnianych twórców w kościele zachowały się również dzieła malarzy – Johanna Christopha Liški, Jacoba Eibelwiesera, Valeriusa Mauronera, a także rzeźbiarza – Thomasa Weissfelda. Świątynia w nowej formie została poświęcona w 1722 roku. Po pożarze 1817 r. kościół odbudowano, następnie modernizowano w 1875 r. (wówczas wzniesiono sygnaturkę) oraz regotycyzowano w latach 1902-1904; wnętrze wraz z wyposażeniem restaurowano latach 1919-1922. W okresie powojennym kościół był kilkakrotnie poddawany pracom konserwatorskim.

Na placu przed kościołem usytuowana jest rzeźba przedstawiająca Boga Ojca przypisywana A. Jörgowi, wykonana ok. 1735 r. i odnawiana w 1935 roku.

Od strony zachodniej przed kościołem urządzony został prostokątny dziedziniec, na którego wjazd prowadzi przez most na młynówce (1681-1702), przy którym ustawione zostały figury św. Floriana i św. Jana Nepomucena (1702-1704) wykonane przez A. Jörga oraz przez dwuskrzydłowy budynek bramny, Plac Kościelny 1 (ok. 1681–1702 r., po 1817 r.).

Po północnej stronie kościoła zachowane są i eksponowane relikty fundamentów średniowiecznego klasztoru (XIII w. – pocz. XV w., rozbiórka w latach 1817-19, odsłonięte w latach 1985-1987) wzniesionego pierwotnie wokół prostokątnego wirydarza.

Obecnie wokół tego dziedzińca znajdują dawne zabudowania klasztorne: skrzydło zachodnie klasztoru cystersów, następnie oficyna mieszkalna, Plac Kościelny 2, (ok. 1210–1243 r., pocz. XV w., po 1428 r., lata 1479–1506, 1570 r., lata 1681–1702, po 1817 r., przed 1838 r.) oraz skrzydło północne klasztoru cystersów, następnie oficyna mieszkalna, Plac Kościelny 3 (ok. 1210–1243 r., pocz. XV w., po 1428 r., lata 1479–1506, 1570 r., lata 1681–1702, po 1817 r., przed 1838 r.).

W północno-wschodniej części założenia zlokalizowany jest barokowy pałac opacki wybudowany w latach 1683-1685 według projektów Matthiasa Kirchbergera (obecny adres: Plac Kościelny 4). Budowlę wzniesiono wówczas, gdy opatem klasztoru był Augustyn Neudeck. Pałac opata wzniesiony został jako skrzydło trójkondygnacyjne, wybudowane na przedłużeniu północnego, starszego skrzydła klasztornego (po pożarze 1817 r. i częściowej rozbiórce klasztoru jest to budowla wolnostojąca). Wzniesiony został na wydłużonym, prostokątnym rzucie, trójkondygnacyjny, o dwutraktowym wnętrzu, z galerią arkadową od strony południowej. W przyziemiu budynku znajdują się reprezentacyjne pomieszczenia z malowidłami z przedstawieniami klasztorów cysterskich.

Po 1817 r. w pałacu opackim urządzono mieszkanie i kancelarię dla proboszcza, biura dla pruskiego urzędu skarbowego oraz dla zarządu dóbr książąt von Preussen. Po 1945 r. budynek użytkowany był jako magazyn. Obiekt w 1990 r. został przejęty przez Archiwum Państwowe we Wrocławiu (obecnie oddział w Kamieńcu Ząbkowickim).

Na wschód od kościoła zachował się budynek kancelarii gospodarczej, Plac Kościelny 5 (XVII w., lata 30. XIX w.) wraz z budynkiem gospodarczym oraz ogrodzeniem z bramą. Po południowej stronie kościoła usytuowany jest budynek dawnej szkoły katolickiej, obecnie dom mieszkalny, Plac Kościelny 7 (1840 r.), przy którym zachowane są ruiny budynku gospodarczego, oraz dalej na południe okazały spichlerz (lata 1702–1732, po 1817 r., 2. poł. XIX w.).

Zabudowa folwarku pocysterskiego położonego w południowej części całego założenia, która zawiera zapewne relikty nowożytnych budynków gospodarczych, pochodzi z czasu odbudowy opactwa po pożarze z 1817 roku. Budynki wzniesiono wokół rozległego czworobocznego dziedzińca.

W obrębie folwarku zachowany jest budynek mieszkalno-administracyjny, Plac Kościelny 8 (1675r.?, 1. poł. XVIII w., po 1817 r., 2. poł. XIX w.), oficyna mieszkalna, Plac Kościelny 9 (2. poł. XIX w.), obora (pocz. XX w.) oraz trzy budynki gospodarcze (1. poł. XVIII w.?, po 1817 r., 2. poł. XIX w.). Teren folwarku otoczony jest murem granicznym (XVIII w., XIX w.), a na jego teren prowadzi brama wjazdowa z pocz. XX wieku. Poza czworobokiem zabudowań, dalej na południe, znajduje się dawny dom dla pracowników najemnych folwarku, obecnie dom mieszkalny, Plac Kościelny 10 (2. ćw. XIX w.?, 2. poł. XIX w.) oraz ruina tzw. „małego spichlerza" (2. ćw. XIX w.?, 2. poł. XIX w.).

Zachowane są tereny dawnych ogrodów: ogród opacki po południowo-wschodniej stronie kościoła (k. XVII w., XVIII w.) otoczony murowanym ogrodzeniem (XVIII w.?) z bramami, na którego terenie wzniesiono oranżerię z budynkiem mieszkalnym, Plac Kościelny 12 (przed 1861 r., XIX/XX w.) oraz drugą oranżerię (ok. 1840–1850 r.), dom ogrodnika, obecnie dom mieszkalny, Plac Kościelny 13 (XVIII w.?, przed 1861 r.) z budynkiem gospodarczym oraz dwie szklarnie (przed 1861 r., XIX/XX w. oraz druga XIX/XX w.). Na terenie dawnego, rozległego ogrodu klasztornego założonego w XVIII w. na północ od zabudowań klasztornych urządzono stadion; zachowany jest mur ogrodu z bramami (lata 1732-42?). Na lewym brzegu Budzówki, u podnóża Góry Zamkowej zachowały się również pozostałości dawnej winiarni klasztornej, następnie gospody *Himmel* (1690 r., 1850 r., częściowa rozbiórka w XX w.).

Na południe od klasztornego budynku bramnego istniał cmentarz przeznaczony dla mieszkańców Kamieńca,

Istebki i Łopienicy, obecnie teren posesji: ul. Złotostocka 35, na którym wzniesiono barokowy kościół cmentarny pw. św. Marii Magdaleny (średniowiecze?, cmentarz zamknięty po 1817 r.; kościół cmentarny pw. św. Marii Magdaleny wzniesiony w 2. poł. XVII w.?, rozebrany po 1817 r.).

W okolicach Placu Kościelnego lokalizowane jest przez badaczy grodzisko w Kamieńcu Ząbkowickim (stanowisko nr 2/16), ale do tej pory nie potwierdzono badaniami wykopaliskowymi jego istnienia.

W pozostałych miejscowościach obecnej gminy w średniowieczu i w XVI w. powstały skromne, bezwieżowe kościoły wiejskie w Pomianowie Górnym, Ożarach, Śremie, Topoli. Okazalsze świątynie powstały w Byczeniu, Doboszowicach i w Starczowie. Średniowieczne kościoły w Byczeniu i Topoli zostały w XVIII w. zastąpione barokowymi świątyniami.

Jednym z najokazalszych zespołów kościelnych w miejscowościach obecnej gminy jest założenie kościelne w **Doboszowicach**. O istnieniu tutejszego kościoła parafialnego wiadomo z wzmianki z 1293 roku. W 2. poł. XIV w. został przebudowany lub wzniesiony na nowo, o czym świadczy zachowany, późnogotycki portal. Wnętrze prezbiterium było wówczas zdobione polichromią. Po pożarze kościół został odbudowany w 1559 roku. Z tej fazy budowlanej pochodzi attyka wieży z motywem jaskółczego ogona, późnorenesansowe sgraffito, fasciowe obramienia okienne i bogato dekorowany, późnorenesansowy portal. Kolejna przebudowa miała miejsce w latach 1617–1623. Kościół był jeszcze kilkakrotnie przebudowywany w XIX i XX w. W 1623 r., w linii muru cmentarnego, wzniesiono okazały, dwukondygnacjowy budynek bramny.

Innym przykładem kościoła wzniesionego na początku XVI w. jest kościół filialny pw. św. Barbary w **Pomianowie Górnym**, który mógł zostać zbudowany ok. 1519 roku. W 1753 r. kościół zbarokizowano. W 1910 r. rozbudowano kościół, ukształtowano nowy, neobarokowy szczyt. Prace budowlane przeprowadzono według projektu inspektora budowlanego Günthera. Zapewne także na pocz. XX w. wykonano obecną polichromię wnętrza.

Niewielką świątynią, której początki sięgają średniowiecza, jest kaplica w **Sławęcinie**, którą zaczęto budować już przed 1325 r. W murach obecnej kaplicy mszalnej pw. św. Józefa Oblubieńca NMP znajdują się relikty budowli średniowiecznej. Barokową przebudowę kaplicy rozpoczęto w 1749 r.; w XIX w. dostawiono zakrystię, a następnie jeszcze dwukrotnie remontowano.

Zapewne z inicjatywy cystersów, a także dużym wysiłkiem parafii zbudowano trzy barokowe kościoły w miejscowościach obecnej gminy. Są to świątynie w Topoli, Byczeniu i w Sosnowej.

W **Topoli**, w miejscu świątyni gotyckiej, wzniesiony został w latach 1754–1757 z inicjatywy kamienieckiego opata Tobiasa Stusche obecny barokowy kościół parafialny pw. św. Bartłomieja. Projekt kościoła wykonali budowniczy z Ząbkowic Ignatz Haussdorff i kamieniarz David Gottschalk. Istniejący przy kościele cmentarz założony na planie owalu otoczony jest kamiennym murem z przyporami, otynkowanym w XVIII wieku. Po 1755 r. zbudowano dwie barokowe bramy.

W latach 1771–1774, w miejscu starszej świątyni, wzniesiono w **Byczeniu** nowy kościół. Przedstawiciele parafii oraz budowniczy J. Kauffmann, którego zadaniem było wzniesienie nowego kościoła, przez kamienieckiego opata zostali wysłani do klasztoru benedyktynów w Břevnowie, w celu zapoznania się z praskimi dziełami architektonicznymi. Kościół w Byczeniu reprezentuje typ ścienno-filarowy, założony został na rzucie owalu wpisanego w prostokąt ze ściętymi narożami. Wystrój i wyposażenie kościoła rokokowe. Podczas budowy zachowano stary mur cmentarny wokół przykościelnego cmentarza. Wyburzono budynek bramny, wzniesiono późnobarokową bramę oraz furtę. Przy murze usytuowano cokół z figurą Św. Jana Nepomucena. W 1. ćw. XIX w. przy murze zaaranżowano Małą Kalwarię: ustawiono rzeźby Chrystusa w Ogrójcu i anioła, Śpiących Apostołów oraz Ukrzyżowanie z Marią Magdaleną.

Barokowy kościół filialny pw. św. Maternusa w **Sosnowej** wzniesiony został w 1799 r. również w miejscu starszej świątyni. Budowla została zaprojektowana przez Thaddeusa Grossa, krewnego i ucznia J. Kauffmanna, projektanta kościoła w Byczeniu.

Przykładem kościoła średniowiecznego, poważnie przebudowanego w XIX w. jest kościół pw. św. Katarzyny w **Ożarach**, rozbudowany w latach 1853–1854 w stylu neoromańskim. Pierwotnie był to skromny wiejski kościół gotycki, zbarokizowany w 4 ćw. XVII w.

Kaplica mszalna, obecnie kościół filialny pw. św. Jana Nepomucena w **Chałupkach** wzniesiona została w 1747 r., a następnie rozbudowana w latach ok. 1850–1863 o formach neogotyckich łączonych ze stylem neoromańskim.

Wśród kościołów miejscowości obecnej gminy wyróżnia się grupa kościołów wzniesionych w XIX w. Wśród nich znajdują się dwie świątynie w **Kamieńcu Ząbkowickim**.

Na północny zachód od pałacu, na skraju parku pałacowego wybudowany został neogotycki kościół ewangelicki Trójcy Świętej, pełniący też funkcję kościoła dworskiego. Świątynię wzniesiono w latach 1882-1885 z fundacji Marianny Orańskiej według wykonanego w 1875 r. projektu dyrektora budowli dworskich F. Martiusa. Kościół wzniesiono przy dawnej drodze z Kamieńca do Byczenia, obecnej ul. Zamkowej. Jest to budowla w stylu ceglanego neogotyku założona na wydłużonym planie, z wieżą, jednonawowa z transeptem. Wejście do świątyni prowadzi poprzez okazały portal w wieży, z tympanonem i wimpergą – w tympanonie przedstawienie błogosławiącego Chrystusa. W 1885 r. wykonano wystrój i wyposażenie kościoła. W 1982 r. kościół ewangelicki został zagospodarowany z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Kamieńca Ząbkowickiego. W trakcie remontu, w 1983 r. spłonął dach. Remont ukończono w 1992 roku. Odtąd kościół pełni funkcje gminnej sali wystawienniczej i koncertowej.

Drugim przykładem jest neogotycka kaplica pw. Św. Rodziny, wzniesiona w 1898 r., związana z szpitalem katolickim sióstr boromeuszek usytuowanym w Łopienicy, przy obecnej ul. Szpitalnej nr 3–5.

Kolejnym przykładem jest świątynia w **Śremie**. Stary kościół filialny pw. Ducha Świętego w Śremie był małą, murowaną świątynią mającą na dachu sygnaturkę z dwoma dzwonami. Powstał w XV w. lub w XVI w. i reprezentował najprostszy i najskromniejszy typ wiejskiego kościoła. W 1852 r. średniowieczną świątynię wyburzono, a na jego miejscu wzniesiono obecny, ceglany kościół o formach historyzujących.

Kaplica modlitewna, obecnie mszalna pw. Św. Jana Nepomucena w **Mrokocinie** została wzniesiona w latach 1830–1845 jako prosty budynek o konstrukcji szkieletowej, na planie prostokąta, nakryty czterospadowym dachem z sygnaturką. W 1935 r. przeprowadzono renowację kaplicy.

Ostatnim przykładem jest mały, jednowieżowy, neoromański kościół filialny pw. Matki Boskiej Bolesnej w **Suszce** zbudowany ako kaplica w 1887 roku.

Istotne znaczenie w krajobrazie kulturowym miejscowości gminy są wyróżniające się najczęściej skupiną starodrzewia założenia cmentarne. Są to najczęściej zakładane w średniowieczu cmentarze przykościelne otoczone kamiennymi murami.

Osobną grupę stanowią zakładane w XIX w. na regularnym planie cmentarze katolickie (w Kamieńcu Ząbkowickim przy ul. Krzyżowej oraz cmentarz zakonny sióstr Boromeuszek w obrębie dawnej Łopienicy, a także cmentarze w Mrokocinie i Topoli) oraz cmentarze ewangelickie (w Mrokocinie, w Kamieńcu Ząbkowickim – na dawnych terenach Istebki – przy obecnej ul. Ząbkowickiej). Dawny cmentarz ewangelicki w Kamieńcu został oznaczony tablicą *Transgranicznego Szlaku Królewny Marianny Orańskiej*.

Założenia rezydencjonalne

W średniowieczu dobra rycerskie przetrwały w Byczeniu, Chałupkach, Doboszowicach, Goleniowie, Mrokocinie, Pomianowie Górnym, i w części Starczowa. Na początku XV w. Chałupki i Mrokocin zostały zakupione przez biskupa wrocławskiego i przyłączone do księstwa nyskiego. Do biskupich dóbr należał również Goleniów. W XVI w. znamienitą pozycję miały Doboszowice, należące do znamienitych rodów Schaffgotschów, Promnitzów i Maltitzów. W XVII i XVIII w. Doboszowice wraz z Chałupkami, Mrokocinem

i Pomianowem Górnym oraz Białą Wodą (Bílá Voda) tworzyły jeden kompleks dóbr. W rękach książąt Sachsen-Weimar oraz w posiadaniu arystokracji i szlachty pozostały dobra szlacheckie w Doboszowicach, Chałupkach, Mrokocinie, Pomianowie Górnym i Goleniowie.

Najstarsze siedziby rycerskie to założenie obronne w Byczeniu użytkowane w XIII w. i w 1. poł. XIV stulecia oraz znajdujący się na podmokłych łąkach nad Nysą Kłodzką powstały w XIII w. zamek w Chałupkach.

Pierwszym znanym z imienia panem na **Byczeniu** (*Byczen, Byzen, Bycen, Baitzen*) był pochodzący z Czech Dzirżysław, być może syn Mojko Mojkowica. W dokumentach, które dotyczyły Dzirżysława lub na których świadczył, wymieniano go jako kasztelana Wrocławia, kasztelana Sądowla, barona, stolnika wrocławskiego, komesa. Dzirżysław ożenił się z siostrą Bernarda z Kamieńca. Według Marka Cetwińskiego ślub mógł odbyć się pod koniec lat 30. XIII wieku(?). Z tego małżeństwa przyszło na świat trzech synów: Mojko, Jaśko i Dzirżko. Dzirżysław został zabity po roku 1272. Oprócz Byczenia do dóbr należały na pewno w jakichś częściach Topola, Śrem i Czerńczyce, Płonica, Starczówek. Wydaje się, że po 1272 r. Byczeń objął Dzirżko. Zachowała się jego pieczęć z 1306 r. - okrągła, w tarczy 8-ramienna gwiazda, nad tarczą hełm ze skrzydłami, w otoku napis: S.DIRSCONIS.DE.BICZEN.FILLI.DIRSLAI. Dzirżko ożenił się z Benedyktą, z którą miał kilkoro dzieci. Jedna córek wyszła za mąż za Alberta Nankeri, syna palatyna wrocławskiego Nankera, druga za Mikołaja de Danielwicz (z Danielowic koło Oławy). Mikołaj i Elżbieta oraz ich synowie: Apezko, Hinczko, Ramfold, Luthko, Borutha, Bernhard i Dzirżko przez kilka lat, od 1344 r., toczyli spór z cystersami z Kamieńca w sprawie rozgraniczenia dóbr. W końcu, w 1349 r. Elżbieta i jej synowie sprzedali wieś opatowi Zygardowi (*Sighardus*) i konwentowi za 900 grzywien groszy praskich. Posiadanie wsi potwierdził konwentowi książę Mikołaj - pan Książa i Ziębic, jednocześnie zezwalając na lokowanie jej na prawie niemieckim oraz zwalniając od wszelkich ciężarów prawa książęcego. Z innego dokumentu wydanego również w 1349 r. wynika, że zmarli z rodziny Dzirżysława byli chowani w kaplicy klasztornej cystersów kamienieckich.

Założenie obronne było znane archeologom przed 1945 r. Jego istnienie odnotował w 1930 roku Max Hellmich. Potwierdzono to w notatce w Altschlesische Blätter z 1939 roku. W 1983 r., w trakcie realizacji weryfikacyjno-poszukiwawczych badań Archeologicznego Zdjęcia Polski dla obszaru 92-27, Lidia Skonieczna opracowała kartę ewidencyjną stanowiska archeologicznego. Od 2013 r. zespół badaczy z Politechniki Wrocławskiej realizował projekt inwentaryzacji dolnośląskich obiektów obronnych na podstawie danych z lotniczego skaningu cyfrowego, pozyskanych z Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej. Lotniczy skannig laserowy wskazuje, że założenie mogło składać się z dwóch członów. Człon główny to zlokalizowany w południowo-wschodniej części założenia nasyp wzniesiony na planie owalu, otoczony wałem i fosą. Jego wymiary u podstawy wraz z obwarowaniem wynoszą około 45 x 42 m. Od północnego zachodu mogło przylegać do niego podgrodzie, otoczone wałem – obecnie zniszczone przez późniejsze zagospodarowanie.

Założenie obronne w **Chałupkach** po raz pierwszy było wzmiankowane w roku 1295 jako *Novum Castrum* - siedziba kasztelana Piotra z Lubnowa. Z kolei w 1299 i w latach następnych pojawiają się informacje o *castrum Paczkow*. Zamek często zmieniał właścicieli (kolejni książęta ziębiccy, Jost - burgrabia morawski, biskup wrocławski Wacław, Pecze Beyer) aby w końcu przejść w ręce rycerzy-rabusiów. W roku 1440 warownię należącą wówczas do rycerza-rabusia Zygmunta von Reichenau zdobył Jan Kruszyna von Leuchtenberg - starosta księstwa świdnicko-jaworskiego, który podobno sam zaczął trudnić się zbójectwem. To wywołało w 1443 r. zbrojny najazd mieszczan wrocławskich z księciem Wilhelmem opawskim na czele. Ostatecznego zniszczenia warowni dokonano w 1509 na polecenie biskupa wrocławskiego Jana Turzona. Kolejne zniszczenia nastąpiły w trakcie wojny trzydziestoletniej. Ruiny (wieżę) rozebrano dopiero w 1832 roku. Na stanowisku nie przeprowadzono kompleksowych badań archeologiczno-architektonicznych. W latach 1964 i 1968 odbyły się badania sondażowe, w 1984 powierzchniowe. W trakcie badań sondażowych odkryto m. in. fragmenty muru obwodowego i cylindrycznej wieży, oprócz tego ceramikę, kafle, przedmioty metalowe, kości zwierzęce, fragmenty cegły palcówki. Lotniczy skaning laserowy wskazał, że założenie obronne jest większe niż pierwotnie zakładano, a droga po zachodniej stronie zniszczyła jego część. Lotniczy skaning laserowy potwierdza, że założenie obronne było większe niż przypuszczano. Droga przechodząca na zachód od kopca częściowo zniszczyła system obronny.

W miejscowościach na obszarze gminy wyróżniają się dwie wielkie siedziby: rezydencja książąt von Preussen w Kamieńcu Ząbkowickim oraz późnorenesansowy zespół pałacowy w Doboszowicach.

Założenie pałacowe książąt von Preussen na Górze Zamkowej w **Kamieńcu Ząbkowickim** porównywane było z największymi realizacjami niemieckimi i czeskimi zamożnej arystokracji. Siedziba w Kamieńcu jest przykładem realizacji idei zapoczątkowanego w Anglii w końcu XVIII w. romantycznego historyzmu.

Ogólną koncepcję założenia pałacowo-ogrodowego dla ówczesnej właścicielki kamienieckiego majątku – księżnej Marianny Orańskiej – stworzył w latach 1838–1841 architekt Carl Friedrich Schinkel.

Główną osią kompozycyjną całego założenia był widok z Góry Zamkowej w kierunku południowo-zachodnim, ku Przełęczy Bardzkiej. Pałac zwrócony jest fasadą na południowy zachód, w stronę Sudetów, wzniesiony w formach neogotyckich, z użyciem form ceglanego gotyku Niżu Nadbałtyckiego i gotyku angielskiego. Wybudowany został w latach 1838-1872 (z przerwami 1848-1853, 1866, 1870-1871) według projektu Schinkla, ukończony przez Ferdinanda Martiusa. Budowa kontynuowana była przez syna księżnej Friedricha Wilhelma Nicolausa Albrechta von Prreussen (ur. 1837 zm. 1906 r.) – w jego czasach powstał wystrój wnętrz i wyposażenie. Zniszczony w 1945 r., po 1988 r. został częściowo zabezpieczony. W 2012 r. został przejęty przez gminę Kamieniec Ząbkowicki. Obecnie pałac jest remontowany i częściowo udostępniany.

Jest to budowla ceglana, czteroskrzydłowa z dwudzielnym, prostokątnym dziedzińcem przedzielonym arkadowym łącznikiem, zwrócona fasadą na południowy zachód, w narożach posiadająca cztery cylindryczne wieże z blankami w zwieńczeniu. Trójkondygnacyjna, z mezzaninem; skrzydła kryte dachami dwuspadowymi. Mozaikowe, barwne elewacje oblicowane zostały cegłą klinkierową i kamieniem (łupek mikowy, śląski marmur i piaskowiec), z wysokimi ostrołucznymi niszami przez wszystkie kondygnacje. W fasadzie i elewacji tylnej ryzality ujęte są sześciobocznymi wieżyczkami. Frontowy ryzalit, w którym znajduje się tzw. Wielka Sala, poprzedzony został dwunawową halą podjazdu z ostrołukowymi arkadami, ponad którą urządzono taras. Wnętrza nakryte są sklepieniami – krzyżowymi, gwiaździstymi i wachlarzowymi. W ciągu okalających pałac murów z czterema parami niskich baszt – wąskie prostokątne budynki stajni i wozowni.

Koncepcję urządzenia parku również stworzył Schinkel. Przed dominującym nad otoczeniem pałacem – na jego osi – urządzono w latach 1858-1868 r. wg projektu dyrektora Królewskich Ogrodów w Berlinie, Petera Josepha Lenné tarasy ogrodowe, z układem wodnym, zasilanym z ceków wodnych u podnóża Góry Zamkowej. Na południowo-zachodnim zboczu wzgórza powstało geometryczne, siedmiopoziomowe założenie ogrodowo-tarasowe z szeregiem fontann. Prace przy parku spowodowały rozwinięcie w Kamieńcu ogrodnictwa, które urządzono na miejscu dawnych ogrodów opackich. Po rozpoczęciu budowy pałacu podejmowano też działania związane z kształtowaniem przestrzeni miejscowości - ograniczano rozwój zabudowy na terenach położonych pomiędzy dawnym opactwem a rzeką, doceniając walory krajobrazowe i widokowe całego założenia. Na tym terenie wzniesiono neogotycki kościół ewangelicki Trójcy Świętej, pełniący też funkcję kościoła dworskiego, który stał się trzecią – obok kościoła klasztornego i pałacu – dominantą przestrzenną Kamieńca. W części wschodniej założono park krajobrazowy, a dawny zwierzyniec przekształcono w park naturalny. Na szczycie wzniesienia urządzono punkt widokowy oraz wybudowano w 1841 r. neogotycki pawilon ogrodowy.

W skład majoratu dóbr von Preussen wchodziły również kamienieckie folwarki: dawny folwark klasztorny, Plac Kościelny 8–9 oraz będący również w przeszłości folwarkiem klasztornym folwark polny Dęboróg przy obecnej ul. Ząbkowickiej 55. W okresie międzywojennym do książąt von Preussen należał położony w Kamieńcu dom zwany *Albrechtshof*. Wiadomo jedynie, że znajdował się na terenie Istebki, można przypuszczać zatem, że była to willa przy ul. Ząbkowickiej 26 – zbudowana w latach 80. XIX w. w stylu historyzmu. Obecnie jest siedzibą Urzędu Gminy.

Okazały pałac w **Doboszowicach** zbudowany w 4. ćw. XVI w. otoczony był fosą; otaczające rezydencję mury wyposażone były w dwie baszty. Do dóbr w Doboszowicach należały w XIX w. trzy folwarki: zespół pałacowy w centrum wsi, folwark Górny oraz folwark polny pomiędzy Doboszowicami a Pomianowem Górnym. Otoczony ogrodami pałac (nr 63) mógł zostać zbudowany w 4. ćw. XVI w. lub w 1. ćw. XVII stulecia, czyli w czasie, kiedy tutejsze dobra należały do rodziny von Promnitz lub von Maltitz.

W krajobrazie gminy wyróżniają się także zespoły przestrzenne zespołów rezydencjonalnych i folwarków

w pozostałych miejscowościach: w Chałupkach, 9 b-f, Ożarach, nr 1 h-l oraz Starczowie, obok nru 15, 17, oraz dawnych folwarków sołeckich: w Kamieńcu Ząbkowickim, ul. Jasna 1,2, Mrokocinie, nr 33, Sosnowej 15, Topoli 59, 60 oraz 63,64

Budownictwo użyteczności publicznej

W 2. połowie XIX w. zaczęły powstawać wykonywane w urzędach budowlanych, wyróżniające się spośród zabudowy wiejskiej stylistyką i bardziej nowoczesną formą, projekty budynków użyteczności publicznej. Budynki o różnych funkcjach, takie jak urzędy, szpitale, szkoły, dworce kolejowe reprezentowały przykłady tzw. budownictwa korporacyjnego.

W Kamieńcu Ząbkowickim w XVIII w. znajdował się budynek szkoły katolickiej, łaźni i gospody klasztornej. W 2. połowie XIX w. z inicjatywy głównie księżnej Marianny Orańskiej powstała szkoła ewangelicka, zakłady dobroczynne i szpitale w Kamieńcu, Istebce oraz Łopienicy. Wzniesiono wówczas liczne gospody, restauracje i placówki pocztowe.

Zapewne przy obecnej ul. Kolejowej, pomiędzy dworcem kolejowym a centrum Kamieńca już w końcu 1. poł. XIX w. istniała stacja pocztowa (później stacja pocztowo-telegraficzna). Na pocz. XX w. wybudowano dwa nowe budynki pocztowe: przy ul. Kolejowej 89 i Złotostockiej 21.

Na obszarze obecnego Kamieńca Ząbkowickiego zachował się budynek dawnej szkoły katolickiej, Plac Kościelny 7 (szkoła katolicka początkowo mieściła się w budynku bramnym przy wjeździe na teren opactwa; w 1808 r. opat kamieniecki podjął decyzję o budowie nowego budynku szkolnego; szkołę wybudowano jednak dopiero w 1835 r. w południowej części dziedzińca klasztornego) oraz szkoły ewangelickiej, ul. Młyńska 3–4 (szkołę ewangelicką wzniesiono z fundacji księżnej Marianny w 1840 r. na miejscu dawnej gospody; po 1945 r. budynek nadal służył celom szkolnym aż do czasu budowy w latach 80. XX w. nowej, obecnej szkoły.; obecnie budynek dawnej szkoły ewangelickiej pełni funkcje mieszkalne). Z około 1920 r. pochodzi nowy budynek szkoły, obecnie Szkoła Podstawowa nr 2 im. Papieża Jana Pawła II w Kamieńcu Ząbkowickim, ul. Szkolna 10. Budynki szkolne zachowały się ponadto w Chałupkach, nr 8, Ożarach, nr 37 oraz w Pomianowie Górnym, nr 15.

W Kamieńcu Ząbkowickim znajdują się również zabytkowe zespoły szpitalne: dawny katolicki, ul. Szpitalna 3–5 oraz dawny ewangelicki, ul. Ząbkowicka 21, 30.

Szczególnie okazały i wyróżniający się wśród zabudowy miejscowości jest szpital katolicki sióstr Boromeuszek usytuowany w Łopienicy, który rozpoczął działalność w 1871 roku. W 1870 r. wzniesiono budynek dla sióstr, które w kolejnym roku założyły szpital i ambulatorium *Josephstift*. W 1898 r. wybudowano kaplicę szpitalną służącą również mieszkańcom Łopienicy. W końcu XIX w. powstał pawilon szpitalny oraz założono niewielki ogród z altaną. Około 1900 r. szpital został powiększony o nowe skrzydło. Obecnie budynek dawnego szpitala stanowi własność prywatną i pozostaje nie użytkowany. Kaplicę zakonną pw. Św. Rodziny prowadzą nadal siostry Boromeuszki.

Przy obecnej ul. Ząbkowickiej 21 i 30 znajdują się zabudowania dawnej ewangelickiej placówki *Mariannenstifft*. W 1847 r. wybudowano budynek szpitala w stylu szwajcarskim, a sam zakład rozpoczął działalność dopiero w 1883 r. Placówka prowadzona była przez diakonisy. Po 1945 r. funkcjonował tu szpital przeciwgruźliczy, a następnie szkoła.

Istniały również zakłady dobroczynne: ochronka dla dzieci założona w r. 1842 przez księżnę Mariannę (brak jednoznacznych potwierdzeń co do lokalizacji – zapewne w okolicy dawnego hotelu *Zum schwarzen Adler,* ul. Ząbkowicka 27–29) oraz przytułek dla ubogich założony ok. 1870 r. na gruntach Istebki, przy ul. Ząbkowickiej, z prywatnej fundacji niejakiego Witzkego w 1835 r. (również niemożliwa lokalizacja).

Odrębną grupę budowli użyteczności publicznej tworzą obiekty związane z przeprowadzoną przez Kamieniec Ząbkowicki linią kolejową (omówione zostaną poniżej).

Wśród zabudowy Kamieńca Ząbkowickiego wyróżniają się budynki dawnych gospód i restauracji.

Najstarsza gospoda w Kamieńcu - hotel *Gasthof zum schwarzen Adler* to przy budynek obecnej

ul. Złotostockiej 27–29. Wcześniej tu znajdowała się klasztorna gospoda wzniesiona w latach 1681–1702 i spalona w 1817 r., należąca następnie do dóbr książęcych. Obecny, neoklasycystyczny budynek odbudowany został w 3. ćw. XIX wieku. Druga duża gospoda nosząca nazwę *Zum Stern* (obecnie ul. Kolejowa 84) zbudowana została po 1873 r., po powstaniu węzła kolejowego. Kolejna gospoda zwana *Zum guten Hoffnunng* czynna w 4. ćw. XIX w. znajdowała się na terenie Istebki. (ul. Ząbkowicka 2). W 2. poł. XIX w. w Kamieńcu funkcjonowały ponadto także dwie restauracje oraz winiarnia u podnóża Góry Zamkowej, urządzona w dawnym klasztornym magazynie wina zwanym *der Himmel*. Poza Kamieńcem Ząbkowickim na uwagę zasługuje XVIII-wieczny budynek karczmy w Sławęcinie, nr 21.

Zabytki techniki, kolej i przemysł

Duże znaczenie w krajobrazie kulturowym gminy Kamieniec Ząbkowicki mają zabytki techniki.

Przez obszar gminy przebiegają trzy, wybudowane jeszcze w XIX w. linie kolejowe. Linia kolejowa Wrocław – Międzylesie (na odcinku przebiegającym przez Kamieniec Ząbkowicki) została wybudowana w latach 1869-1873, a następnie modernizowana w latach 1905-1907. Zespół stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki powstawał od lat 70. XIX w. do lat 20. XX w.; zachowany budynek dworca kolejowego powstał w 1880 roku. Ceglany dworzec otrzymał formy historyzujące z neoromańskim i neogotyckim detalem architektonicznym. Przy budynku dworca wybudowano również obiekty administracyjne, spedycyjne, magazynowe, nastawnię oraz dwie wieże ciśnień. Wzdłuż tej linii powstał również dworzec kolejowy Starczów oraz wiadukty w Byczeniu, Kamieńcu Ząbkowickim, Starczowie i Suszce. Wkrótce wybudowana została linia kolejowa Katowice (Sławęcice) – Legnica, tzw. magistrala podsudecka. Budowana była w latach 1873-1874 i modernizowana w latach 1909-1911. Przy tej linii wybudowano dworzec kolejowy Doboszowice (obecnie dom mieszkalny Pomianów Górny 43) oraz wiadukty i mosty w Byczeniu, Doboszowicach i Kamieńcu Ząbkowickim. Reliktem wąskotorowej linii kolejowej Kamieniec Ząbkowicki – Złoty Stok (tzw. *Kolejka Złotostocka*) wybudowanej w latach 1898-1900, zlikwidowanej w 1997 r., jest tzw. mały dworzec w Kamieńcu Ząbkowickim (obecnie dom mieszkalny, ul. Ogrodowa 2), wiadukty w Byczeniu oraz wiadukt w Śremie.

Wśród mostów wyróżnia sią swą architekturą most drogowy przez Nysę, tzw. most Księcia Friedricha Wilhelma (*Prinz Friedrich Wilhelm Brücke*), wzniesiony w 1909 r. w Topoli.

W obszarze gminy zachowane są zespoły młynów zabytkowych: w Byczeniu, Chałupkach, Kamieńcu Ząbkowickim, Istebce oraz w Mrokocinie.

Młyn w Byczeniu Małym (nr 88) zaczął funkcjonować już w latach ok. 1750–1785. Zespół został przebudowany ok. 1850–1861 r., w latach 1861–1880 wzniesiono w zagrodzie młyńskiej nowy budynek mieszkalny. Na pocz. XX w. wybudowano tartak, a w 1909 r. przebudowano młyn. W 1. poł. XX w. młyn należał do kamienieckich dóbr książąt von Preussen i był wydzierżawiany. Wzmianki o młynie w Chałupkach pochodzą z 2. poł. XVII w. Młyn został zbudowany wcześniej, w XVI w., co potwierdzają formy zachowanych fragmentów sgraffita na elewacji młyna od strony Młynówki. W Kamieńcu Ząbkowickim zachowały się młyny w Istebce, oraz przy ul. Wąskiej, funkcjonujące już w XVIII wieku. Klasztorny młyn przy ul. Młyńskiej 6 w Kamieńcu Ząbkowickim spłonął w 1817 r., następnie został odbudowany i użytkowany jako dom mieszkalny (budynek zachowany, w wyniku współcześnie przeprowadzonego remontu utracił swój stylowy charakter). Z 2. poł. XIX w. pochodzi młyn w Mrokocinie (nr 12). Użytkowany był jeszcze w latach 70. XX w., do dzisiaj zachowało się jego wyposażenie.

Istotny z punktu widzenia historii rezydencji w Kamieńcu Ząbkowickim jest zachowany, należący pierwotnie do dóbr książąt von Preussen, zespół cegielni w Byczeniu, nr 32 (zachowany budynek administracyjno-mieszkalny i komin).

Zabudowa mieszkalna

Zachowana historyczna zabudowa wsi pochodzi w przeważającej mierze z 4. ćw. XIX w. i z pocz. XX w. Zagrody chłopskie zakładane były głównie na planie podkowy lub składały się z budynków usytuowanych w czworobok. Zabudowa była już niemal w pełni murowana. Budynki mieszkalne w skromniejszych zagrodach

były parterowe, w bogatszych – półtora-, dwukondygnacyjne czy nawet większe. Wystrój elewacji budynków mieszkalnych utrzymany był w stylu skromnego neoklasycyzmu, charakteryzował się wprowadzaniem gzymsów międzykondygnacyjnych, opasek okiennych, obramień otworów z płycinami i gzymsami nadokiennymi. Dekoracyjnie rozwiązywano także szczyty budynków.

Spośród zabudowy wsi wyróżniały się duże, bogatsze zagrody karczmarzy oraz sołeckie. Zwłaszcza we wsiach należących w przeszłości do klasztoru zagrody sołeckie były szczególnie okazałe.

Szczególne znaczenie dla układów przestrzennych miejscowości posiada wspomniana już zabudowa związana z dawnym przemysłem wiejskim, zwłaszcza dawne zagrody młyńskie.

Najokazalsza zabudowa mieszkalna **Kamieńca Ząbkowickiego** skupiona jest w południowej części miejscowości, przy wjeździe na teren dawnego opactwa. Jednym z najstarszych budynków jest dom przy ul. Złotostockiej 27, wybudowany na przełomie XVII i XVIII, a następnie odbudowany po 1817 r. i w 3. ćw. XIX w. Zdecydowana część zabudowy tej części miejscowości pochodzi już z czasów odbudowy miejscowości po pożarze w 1817 r., z lat ok. 1840–1860 oraz z 2. poł. XIX wieku.

Domy powstałe w 1. połowie i około połowy XIX w. utrzymane są najczęściej w stylu uproszczonego neoklasycyzmu, są to przede wszystkim okazałe domy dwukondygnacyjne, nakryte dachami dwuspadowymi. Z tego czasu pochodzą domy przy ul. Młyńskiej (1, 4, 5, 6), oraz wiele budynków przy ul. Złotostockiej (1, 2, 5, 16, 19, 26, 31-33, 38). W tym czasie powstały również domy przy ul. Kolejowej 1 i 5. Z ok. połowy XIX w. pochodzi również wyróżniający się formą architektoniczną o charakterze neoklasycystycznej willi dom z restauracją przy ul. Krzyżowej 1. W 3. i 4. ćw. XIX w. domy otrzymywały okazalsze wystroje elewacji zdobione detalem architektonicznym nawiązującym do neoklasycyzmu szkoły berlińskiej. Z tego czasu pochodzi wzniesiony w stylu historyzmu dom i restauracja przy ul. Ząbkowickiej 9, dom przy ul. Ząbkowickiej 11 oraz gospoda przy ul. Kolejowej 84 (4. ćw. XIX w.).

W 4. ćw. XIX w. i na przełomie XIX i XX w. zabudowa Kamieńca coraz bardziej nawiązywała do architektury miejskiej – do kamienic czynszowych, czy też typu kamienicy wielkomiejskiej. (budynki przy ul. Kościelnej 1, Młyńskiej 7 i Złotostockiej 32). Budynki te oraz bogate wystroje elewacji reprezentują cechy architektury historyzującej: neorenesansu północnego i neobaroku, czasem neogotyku (Ząbkowicka 15, 18). Wśród zabudowy wyróżnia się poziomem form architektonicznych willa przy ul. Ząbkowickiej 26. W Kamieńcu przeważa zabudowa zdecydowanie odbiegająca od typowych wiejskich zagród.

Na pocz. XX w. w budownictwie zauważa się wpływ secesji łączonej z historyzmem (domy, ul. Kolejowa 6, 32, 85, Ząbkowicka 7). Wille wznoszono też w latach 20. XX w. (ul. Kolejowa 28, 46, 56, 60, 75, Ząbkowicka 5). W okresie międzywojennym powstawały już wielorodzinne budynki mieszkalne o cechach już modernistycznych (Kolejowa 62, 64-66, 68-70, 81-83, Krótka 1, 2, 2a, Złotostocka 3).

W 4. ćw. XIX w. zabudowę nowej osady związanej z dworcem kolejowym tworzyły pojedyncze budynki, w tym gospoda. Na pocz. XX w. wytyczono obecne ulice: Węglową, Ogrodową i Krótką, rozbudowano ul. Szkolną, zbudowano nowy odcinek drogi w kierunku Ziębic. Przy tych ulicach powstała nowa zabudowa. Były to budynki dla pracowników kolejowych, reprezentujące również odbiegający od budownictwa zagrodowego wiejskiego typ budownictwa korporacyjnego, stypizowane, utylitarne, o elewacjach ceglanych (zabudowa ul. Ogrodowej z lat ok. 1900–1920). Wówczas powstały też przy ul. Ogrodowej i Kolejowej pierwsze budynki wielorodzinne.

3.2. *Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* a dokumenty programowe gminy

Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024 zgodny jest z dokumentami gminnymi o charakterze strategicznym:

- *Strategią Rozwoju Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2012-2020* przyjętą Uchwałą Nr XXIV/149/2012 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 30 listopada 2012 r.,
- *Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Kamieniec Ząbkowicki,* przyjętą Uchwałą Nr XIV/113/2019 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 30 grudnia 2019 r., ostatnia zmiana Uchwałą Nr XIX/162/2020 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 30 czerwca 2020 r.,
- uchwałami budżetowymi,

jak również dokumentami wyznaczającymi kierunki polityki przestrzennej gminy, jakimi są:

- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki* (tekst ujednolicony, przyjęty Uchwałą Nr XV/129/2020 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 24 stycznia 2020 r.; Uchwałą Nr XVIII/151/2020 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 30 kwietnia 2020 r. przystąpiono do sporządzenia nowej edycji *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki*),
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Strategia Rozwoju Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2012-2020

W tym głównym dokumencie strategicznym, sporządzonym w oparciu m.in. o analizę uwarunkowań historycznych, w tym historii regionu, miejscowości leżących na terenie gminy, osadnictwa, zasobu zabytków, dotychczasowego systemu ochrony walorów kulturowych gminy, jak również działalności instytucji kulturalnych zajmujących się m.in. upowszechnianiem i ochroną kultury (Gminne Centrum Kultury, świetlice wiejskie), dokonano analizy SWOT. Wskazano w niej, w części aktualne i obecnie, wynikające z uwarunkowań historycznych i zasobu zabytków, mocne strony gminy (atrakcyjne dziedzictwo historyczne, zasób wysokiej klasy zabytkowych obiektów, przebieg znakowanych tras turystycznych - piesze, rowerowe, samochodowe, szlak wodny); słabe strony (słabe wykorzystanie walorów historyczno – kulturowo – krajobrazowych dla potencjału turystycznego gminy, zły stan techniczny elewacji budynków położonych wzdłuż głównych ulic Kamieńca Ząbkowickiego); szanse (renowacja obiektów zabytkowych, rozwój usług turystycznych na bazie obiektów zabytkowych, zagospodarowanie pałacu – zamku, zagospodarowanie obiektów poszpitalnych, uzyskanie praw miejskich przez Kamieniec Ząbkowicki) oraz zagrożenia (klęski żywiołowe – powodzie).

Sformułowana została wizja gminy: *Kamieniec Ząbkowicki – Nasza Gmina, Nasz Dom*.

Wyznaczono cele strategiczne i zadania strategiczne (w tym istotne z punktu widzenia ochrony środowiska kulturowego gminy i właściwego zarządzania nim).

Cel strategiczny „A": *Gmina bezpieczna i nowoczesna* – usunąć bariery rozwoju i wykorzystać atuty.

Cel strategiczny „B": *Serce powiatu ząbkowickiego* – pozyskanie inwestorów i rozwój lokalnej przedsiębiorczości.
Zadanie strategiczne B.1. Stworzenie systemu wszechstronnej promocji gminy.

Cel strategiczny „C": *Przyjdź, zobacz, doceń* – turystyka i rekreacja nowym filarem gminnej gospodarki.
Zadania strategiczne:
C.1. Organizacja docelowego systemu obszarów objętych ochroną.
C.2. Podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.
C.3. Poprawa wizerunku i estetyki w gminie.
C.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego.

Z punktu widzenia rozwoju turystyki w połączeniu z ochroną dziedzictwa kulturowego za najważniejsze działania uznano wówczas:

- zagospodarowanie *Transgranicznego Szlaku Królewny Marianny Orańskiej*,
- zagospodarowanie *Południowo – Zachodniego Szlaku Cysterskiego*,
- ochronę zabytkowych układów przestrzennych i ruralistycznych poszczególnych miejscowości oraz zachowanie osi widokowych,
- utworzenie parku kulturowego na bazie zespołu historyczno-krajobrazowego miejscowości Kamieniec Ząbkowicki, obejmującego opactwo cysterskie wraz z terenami folwarku i ogrodów klasztornych, pałac z parkiem oraz dawny kościół ewangelicki Trójcy Świętej wraz z przyległym terenem,
- rewitalizację i zagospodarowanie pałacu – zamku w Kamieńcu Ząbkowickim,
- rewitalizację i zagospodarowanie zabytkowych parków.

Zadania te realizowano w okresie obowiązywania strategii przy wsparciu środków pochodzących z Unii Europejskiej. Zadanie związane z ochroną zabytkowych układów przestrzennych, ruralistycznych oraz zachowaniem osi widokowych zabezpieczone jest zapisami obecnie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Uchwałą Rady Gminy powołano park kulturowy.

C.5. Rozbudowa infrastruktury służącej turystyce.
C.6. Zagospodarowanie terenów przy zbiornikach wodnych.

Cel strategiczny „D": *Nasze wspólne dobro* – jakość życia przede wszystkim.

Cel strategiczny „E": *Dzisiaj, jutro, pojutrze* – Kamieniec Ząbkowicki miastem.

Cele wskazane w strategii są przez gminę Kamieniec Ząbkowicki realizowane.

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Kamieniec Ząbkowicki

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Kamieniec Ząbkowicki obejmuje okres do 2044 roku. W dokumencie m.in. zapisane są przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w latach 2021-2024 (szczegółowe omówienie zadań w rozdziale 4.2.1.).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki

W *Studium* uznano, że obszar gminy Kamieniec Ząbkowicki charakteryzuje się stosunkowo dobrze zachowanym, pozbawionym znaczących elementów dysharmonizujących, krajobrazem kulturowym. Historycznie uwarunkowana zabudowa, cechująca się typowymi dla lokalnej architektury obiektami, w większości miejscowości wiejskich tworzy czytelne układy ruralistyczne, lokalizowane na terenach rolnych w bliskim sąsiedztwie rozległych kompleksów rolnych, w nawiązaniu do głównego układu komunikacyjnego. W celu ochrony krajobrazu kulturowego, zapisy studium wprowadzają szereg ustaleń regulujących zasięg oraz wymogi dotyczące lokalizacji nowej zabudowy. Wprowadzanie tych ustaleń do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ma zapewnić racjonalną gospodarkę przestrzenną, ukierunkowaną na zachowanie oraz harmonijny rozwój krajobrazu kulturowego gminy. W dokumencie tym ustalono zasady ochrony środowiska kulturowego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Wyznaczone w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki* kierunki polityki przestrzennej wobec środowiska kulturowego realizują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z artykułem 22. *Ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami* projekty i zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu (szczegółowe omówienie w rozdziale 3.3.3.).

3.3. Ochrona zabytków gminy Kamieniec Ząbkowicki – stan prawny

Wśród zabytków gminy Kamieniec ząbkowicki brak obiektów o randze światowej, wyróżnionych wpisem na listę światowego dziedzictwa UNESCO, jak i krajowej, wpisanych na Listę Skarbów Dziedzictwa. Trwa procedura wpisu na listę pomników historii zespołu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Ząbkowickim.

3.3.1.Rejestr zabytków

Rejestr zabytków dla gminy Kamieniec Ząbkowicki prowadzi Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków we Wrocławiu. On też jest zobowiązany do gromadzenia dokumentacji w tym zakresie.

Rejestr zabytków prowadzony jest w formie odrębnych ksiąg dla zabytków: „A" – dla zabytków nieruchomych, „B" – dla zabytków ruchomych, „C" – dla zabytków archeologicznych.

Wojewódzki Konserwator Zabytków dokonuje wpisu w księdze, jeżeli decyzja o wpisie zabytku do rejestru stała się ostateczna. Przy wpisie zabytki otrzymują numer rejestru – numer kolejnej pozycji w księdze rejestru, pod którą wpisany jest zabytek.

Zgodnie z art. 9. *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku. Na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków informację o wpisie zabytku nieruchomego do rejestru ujawnia się w księdze wieczystej nieruchomości.

Zgodnie z art. 10. *Ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami* do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę.

Do rejestru zabytków nie wpisuje się zabytków wpisanych na Listę Skarbów Dziedzictwa, do inwentarza muzeum lub wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego.

Obiekty, zespoły i założenia urbanistyczne wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

Tryb i sposób wydawania pozwoleń, w tym szczegółowe wymagania, jakim powinien odpowiadać wniosek i pozwolenie na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków określa *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków* (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609) oraz *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1721).

W obszarze gminy Kamieniec Ząbkowicki:

- rejestr zabytków nieruchomych obejmuje 50 zespołów i obiektów (w tym 1 obiekt – relikty zamku w Chałupkach – decyzja o wpisie do rejestru zabytków archeologicznych),
- rejestr zabytków ruchomych obejmuje 430 obiektów (25 decyzji o wpisie do rejestru zabytków),
- rejestr zabytków archeologicznych obejmuje 5 stanowisk.

Rejestr zabytków nieruchomych

Do rejestru zabytków nieruchomych w obszarze gminy Kamieniec Ząbkowicki wpisanych zostało łącznie 50 obiektów i zespołów obiektów.

W ramach realizacji zadań *Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014-2017* Narodowy Instytut Dziedzictwa opracował *Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomych w Polsce. Zabytki wpisane do rejestru zabytków (księgi rejestru A i C).* Raport powstał w oparciu o całościowe dane dotyczące szeroko pojętego stanu zachowania zabytków nieruchomych, gromadzone w latach 2009−2017 podczas weryfikacji terenowej zabytków nieruchomych. Celem weryfikacji było określenie faktycznego stanu chronionych prawem obiektów nieruchomych, aktualizacja i uzupełnienie podstawowych danych o obiektach wpisanych do rejestru oraz uporządkowanie dokumentacji rejestru. Oprócz raportu krajowego powstały raporty o stanie zachowania zabytków w poszczególnych województwach, w tym *Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomych w województwie dolnośląskim. Zabytki wpisane do rejestru zabytków (księgi rejestru A i C).*

Na potrzeby weryfikacji zabytków architektury i budownictwa określono 7 grup weryfikacyjnych, do których zaliczono również obiekty zabytkowe z gminy Kamieniec Ząbkowicki:

- obiekty nieistniejące (brak w obszarze gminy Kamieniec Ząbkowicki),
- obiekty przeniesione do skansenów (brak w obszarze gminy Kamieniec Ząbkowicki),
- obiekty przeniesione/translokowane (brak w obszarze gminy Kamieniec Ząbkowicki),
- obiekty niezidentyfikowane (brak w obszarze gminy Kamieniec Ząbkowicki),
- obiekty o utraconych wartościach zabytkowych (brak w obszarze gminy Kamieniec Ząbkowicki),
- obiekty szczególnie zagrożone, które nie utraciły wartości zabytkowych (8 obiektów w obszarze gminy Kamieniec Ząbkowicki),
- obiekty proponowane do wpisu do rejestru zabytków (12 obiektów w obszarze gminy Kamieniec Ząbkowicki).

Wśród zabytków gminy Kamieniec Ząbkowicki wskazano 8 obiektów szczególnie zagrożonych, które nie utraciły swoich wartości zabytkowych:

- Byczeń, młyn, nr 88. Nr rej. A/3586/1378/Wł z 1.10.1992. W 1992 r. stan techniczny budynku oceniony jako zły. W 2012 r. młyn nie użytkowany. Budynek zagrożony ze względu na zły stan techniczny, brak funkcji i remontu kapitalnego od ponad 60 lat.
- Byczeń, siłownia, nr 88. Nr rej. A/3586/1378/Wł z 1.10.1992. W 1992 r. siłownia nie użytkowana, jej stan techniczny oceniony jako zły. Budynek zagrożony ze względu na zły stan techniczny, brak funkcji i remontu kapitalnego od ponad 60 lat.
- Byczeń, obora, nr 88. Nr rej. A/3586/1378/Wł z 1.10.1992. W 1992 r. budynek użytkowany ekstensywnie, w związku z czym w złym stanie technicznym. Do 2012 r. mimo użytkowania obory dalsza jej destrukcja. Budynek obory zagrożony ze względu na zły stan techniczny, brak funkcji i remontu kapitalnego od ponad 60 lat.
- Chałupki, młyn, nr 7. Nr rej. A/4041/1310/Wł z 25.06.1990. W 1992 r. Młyn użytkowany do lat 60. XX w., do czasu zniszczenia w trakcie pożaru. Od pożaru nie odbudowany, w ruinie. Budynek zagrożony ze względu na bardzo zły stan techniczny grożący zawaleniem i brak funkcji.

— Chałupki, budynek biurowo-mieszkalno-magazynowy, nr 7. Nr rej. A/4041/1310/Wł z 25.06.1990. W lepszym stanie technicznym niż młyn, remontowany od lat 90 XX w. Ale w latach 2009 oraz 2012 r. rezultaty remontu nikłe. Budynek częściowo użytkowany, ale zagrożony ze względu na nie dokończony remont prowadzony od ponad 20 lat.

— Kamieniec Ząbkowicki, szklarnia I (oranżeria I), w zespole klasztornym cystersów, Plac Kościelny 12. Nr rej. A/4278/1583/a-h/Wł z 16.07.1997. Budynek nie użytkowany od wielu lat, obecnie w złym stanie technicznym. Zagrożony ze względu na zły stan techniczny, brak funkcji oraz remontu od ponad 60 lat.

— Kamieniec Ząbkowicki, szklarnia II (oranżeria II), w zespole klasztornym cystersów, Plac Kościelny 12. Nr rej. A/4278/1583/a-h/Wł z 16.07.1997. Obecnie użytkowana tylko mieszkalna część oranżerii. Pozostała jej partia nie wykorzystywana, w złym stanie technicznym. Oranżeria zagrożona ze względu na zły stan techniczny, brak funkcji oraz remontu od ponad 60 lat.

— Mrokocin, młyn, nr 12. Nr rej. A/4420/1301/Wł z 5.03.1990. Młyn użytkowany do lat 70. XX w. Obecnie nie użytkowany, zniszczony przez zbieraczy złomu, poszukiwaczy skarbów i zbieraczy drewna opałowego. Zabezpieczony przed penetracją osób postronnych, ale zagrożony ze względu na zły stan techniczny, brak funkcji oraz remontu kapitalnego od ponad 60 lat.

Porządkowanie rejestru zabytków pozostaje poza kompetencjami władz samorządowych, wskazać należy jednak konieczność aktualizacji niektórych decyzji o wpisie do rejestru zabytków, zwłaszcza w zakresie jednoznacznego wskazania przedmiotu ochrony.

Decyzje o wpisie do rejestru zabytków nieruchomych obiektów położonych w granicach gminy są jednoznaczne i prawidłowo wskazują przedmiot ochrony. Jedynie dotychczasowe wpisy do rejestru zabytków cmentarzy nie precyzują, czy wpisem objęte są również okalające zabytkowe cmentarze kamienne mury (powstałe od średniowiecza i epoki nowożytnej) oraz okazałe budynki bramne, ogrodzenia i bramy – są to obiekty niewątpliwie zasługujące na objęcie ochroną prawną poprzez odrębny wpis do rejestru zabytków.

TABELA 1.
Gmina Kamieniec Ząbkowicki. Wykaz zabytków nieruchomych. Rejestr zabytków województwa dolnośląskiego (A).
Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu (https://wosoz.ibip.wroc.pl/public/?id=92696, dostęp: 21.07.2020 r.).

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	OBSZAR/OBIEKT/ ZESPÓŁ	DATOWANIE	ULICA	NUMER	NUMER REJESTRU ZABYTKÓW/ UWAGI O ZAKRESIE OCHRONY KONSERWA-TORSKIEJ	DATA DECYZJI O WPISIE DO REJESTRU ZABYTKÓW	WŁASNOŚĆ
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Byczeń	Rzymskokatolicki kościół parafialny, obecnie filialny pw. św. Marcina	lata 1771–74, 1840 r., 1902 r.			A/1733/718	01.09.1960 r.	Parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła w Topoli
2.	Byczeń	Plebania rzymskokatolickiego kościoła pw. św. Marcina, obecnie budynek mieszkalno-usługowy	lata 1728–30		18	A/3585/1833	08.10.1966 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki
3.	Byczeń	Zespół budynków młyna wodnego	XX w., XX w.		88	A/3586/1378/Wł Zespół wpisany do rejestru zabytków w granicach zachowanego ogrodzenia, w granicach działek nr 365, 366/5 i 366/8.	01.10.1992 r.	Własność prywatna

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
4.	Byczeń	Budynek mieszkalno-administracyjny w zespole budynków młyna wodnego	ok. 1861–80 r.		88	A/3586/1378/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	01.10.1992 r.	Własność prywatna
5.	Byczeń	Młyn	1. ćw. XIX w., 3. ćw. XIX w., 1909 r.		88	A/3586/1378/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	01.10.1992 r.	Własność prywatna
6.	Byczeń	Siłownia w zespole budynków młyna wodnego	1919 r.		88	A/3586/1378/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	01.10.1992 r.	Własność prywatna
7.	Byczeń	Tartak w zespole budynków młyna wodnego	1939 r.		88	A/3586/1378/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	01.10.1992 r.	Własność prywatna
8.	Byczeń	Obora w zespole budynków młyna wodnego	ok. poł. XIX w., 1899 r.		88	A/3586/1378/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	01.10.1992 r.	Własność prywatna
9.	Byczeń	Stodoła w zespole budynków młyna wodnego	ok. poł. XIX w., 1899 r.		88	A/3586/1378/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	01.10.1992 r.	Własność prywatna

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
10.	Chałupki	Grodzisko średniowieczne - relikty zamku (obiekt ujęty również w zestawieniu wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych)	XIII–XV w., (zniszczenia w latach 1440, 1443, 1509)			175/Arch	06.12.1965 r.	Własność prywatna, Gmina Kamieniec Ząbkowicki
11.	Chałupki	Założenie ogrodowe	2. poł. XIX w., pocz. XX w.			A/4040/968/Wł Obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach oznaczonych na załączniku graficznym do decyzji; na obszarze wpisanym do rejestru zabytków znajduje się rzymskokatolicki kościół filialny pw. św. Jana Nepomucena oraz grodzisko (relikty zamku)	27.12.1983 r.	Skarb Państwa, własność prywatna, parafia pw. św. Andrzeja Apostoła w Lubnowie
12.	Chałupki	Młyn z częścią mieszkalną wraz z turbiną wodną na Młynówce	XVI w., przed 1863 r., 4. ćw. XIX w.		7	A/4041/1310/WŁ Obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 124/1	25.06.1990 r.	Własność prywatna
13.	Doboszowice	Rzymskokatolicki kościół parafialny pw. św. Mikołaja	2. poł. XIV w., 1599 r., lata 1617-23, 1727 r., 2. poł. XIX w.		94a	A/1727/683	14.04.1960 r.	Parafia pw. św. Mikołaja w Doboszowicach

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
14.	Doboszowice	Cmentarz przy rzymskokatolickim kościele św. Mikołaja	XIV-XVIII w.		94a	A/1728/1491/Wł Obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 669	18.03.1996 r.	Parafia pw. św. Mikołaja w Doboszowicach
15.	Kamieniec Ząbkowicki	Zespół budowlany dawnego klasztoru cysterskiego	XIII-XX w.	Plac Kościelny	1-13	A/4278/1583/a-h/Wł Zespół wpisany do rejestru zabytków w granicach określonych na załączniku graficznym do decyzji.	16.07.1997 r.	Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o., własność prywatna, Gmina Kamieniec Ząbkowicki
16.	Kamieniec Ząbkowicki	Kościół klasztorny cystersów, obecnie rzymskokatolicki kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego	ok. 1210 – ok. 1350 r., 1655 r., pocz. XVIII w., lata 1902–04	Plac Kościelny		A/4280/136	02.01.1950 r.	Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Kamieńcu Ząbkowickim
17.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek bramny w zespole dawnego klasztoru cysterskiego (dawny browar, piekarnia, oficyna mieszkalna, słodownia), obecnie budynek mieszkalno-administracyjny	ok. 1681–1702 r., po 1817 r.	Plac Kościelny	1	A/4278/1583/a-h/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	16.07.1997 r.	Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
18.	Kamieniec Ząbkowicki	Skrzydło zachodnie klasztoru cystersów, następnie oficyna mieszkalna	ok. 1210–1243 r., pocz. XV w., po 1428 r., lata 1479–1506, 1570 r., lata 1681–1702, po 1817 r., przed 1838 r.	Plac Kościelny	2	A/4278/1583/a-h/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	16.07.1997 r.	Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o.
19.	Kamieniec Ząbkowicki	Skrzydło północne klasztoru cystersów, następnie oficyna mieszkalna	ok. 1210–1243 r., pocz. XV w., po 1428 r., lata 1479–1506, 1570 r., lata 1681–1702, po 1817 r., przed 1838 r.	Plac Kościelny	3	A/4278/1583/a-h/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	16.07.1997 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki, własność prywatna
20.	Kamieniec Ząbkowicki	Pałac opata (prałatura), obecnie siedziba Archiwum Państwowego we Wrocławiu, Oddział w Kamieńcu Ząbkowickim	lata 1683-85	Plac Kościelny	4	A/5210/321	02.08.1956 r.	Skarb Państwa
21.	Kamieniec Ząbkowicki	Kancelaria gospodarcza w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie dom mieszkalny	XVII w., lata 30. XIX w.	Plac Kościelny	5	A/4278/1583/a-h/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	16.07.1997 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
22.	Kamieniec Ząbkowicki	Most prowadzący od zachodu do klasztoru w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	XVIII w.	Plac Kościelny		A/6045 Obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach określonych na załączniku graficznym do decyzji, położony na działce nr 1096/1 oraz w części na działce nr 755.	26.05.2017 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki
23.	Kamieniec Ząbkowicki	Spichlerz na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	lata 1702–32, po 1817 r., 2. poł. XIX w.	Plac Kościelny		A/4276/919/WŁ	31.12.1982 r.	Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o.
24.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalno-administracyjny na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	1675r.(?), 1. poł. XVIII w., po 1817 r., 2. poł. XIX w.	Plac Kościelny	8	A/4278/1583/a-h/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	16.07.1997 r.	Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o.
25.	Kamieniec Ząbkowicki	Oficyna mieszkalna na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	2. poł. XIX w.	Plac Kościelny	9	A/4278/1583/a-h/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	16.07.1997 r.	Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o.
26.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy I na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	1. poł. XVIII w.(?), po 1817 r., 2. poł. XIX w.	Plac Kościelny		A/4278/1583/a-h/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	16.07.1997 r.	Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
27.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy II na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	1. poł. XVIII w.(?), po 1817 r., 2. poł. XIX w.	Plac Kościelny		A/4278/1583/a-h/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	16.07.1997 r.	Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o.
28.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy III na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	1. poł. XVIII w.(?), po 1817 r., 2. poł. XIX w.	Plac Kościelny		A/4278/1583/a-h/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	16.07.1997 r.	Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o.
29.	Kamieniec Ząbkowicki	Oranżeria I (palmiarnia) z budynkiem mieszkalnym na terenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	przed 1861 r., XIX/XX w.	Plac Kościelny	12	A/4278/1583/a-h/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	16.07.1997 r.	Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o.
30.	Kamieniec Ząbkowicki	Oranżeria II na terenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	ok. 1840–1850 r.	Plac Kościelny	obok nru 12	A/4278/1583/a-h/Wł Obiekt wskazany na załączniku graficznym do decyzji.	16.07.1997 r.	Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o.
31.	Kamieniec Ząbkowicki	Winiarnia klasztorna, następnie gospoda *Himmel*	1690 r., 1850 r., częściowa rozbiórka w XX w.	ul. Zamkowa		A/6046 Obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach murów obwodowych, położony na działce nr 936/4.	26.05.2017 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
32.	Kamieniec Ząbkowicki	Kaplica	4. ćw. XVIII w.	Leśna	9	A/5916 Obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach murów obwodowych, położony na działce nr 434.	07.04.2014 r.	Rzymskokatolicka parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Starczowie
33.	Kamieniec Ząbkowicki	Kościół ewangelicki, obecnie sala widowiskowo-wystawiennicza Gminnego Centrum Kultury w Kamieńcu Ząbkowickim	lata 1875-85	Zamkowa	6	A/4279/1842	08.10.1966 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki
34.	Kamieniec Ząbkowicki	Zespół pałacowo-parkowy	lata 1838-72 – pocz. XX w.	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł Granice obszaru objętego wpisem do rejestru zabytków wyznaczono od zachodu i południa linią rzeki Młynówki oraz szosą, od północy i wschodu – polami uprawnymi, wraz z terenem neogotyckiego kościoła i aleją dojazdową (w decyzji podane zostały następujące numery działek: 792, 793/1, 33/1, 789/30, 790/1, 31,	07.11.1989 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
						790/2, 791/32, 645/1, 681, 680; granica ochrony została przedstawiona na załączniku do decyzji		
35.	Kamieniec Ząbkowicki	Pałac	lata 1838-72	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł	07.11.1989 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki
36.	Kamieniec Ząbkowicki	Oficyna pałacowa - wozownia	lata 1838-72	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł	07.11.1989 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki
37.	Kamieniec Ząbkowicki	Oficyna pałacowa - stajnia	lata 1838-72	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł	07.11.1989 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki
38.	Kamieniec Ząbkowicki	Park	ok. 1838 r. – pocz. XX w.	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł	07.11.1989 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki
39.	Kamieniec Ząbkowicki	Taras wschodni (górny) w parku z Grotą Perseusza	lata 1867-68	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł	07.11.1989 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki
40.	Kamieniec Ząbkowicki	Tarasy zachodnie w parku	lata 1860-72	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł	07.11.1989 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki
41.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek pompowni i kotłowni w zespole pałacowo-parkowym	1862 r.	Zamkowa	5	A/4277/1373/Wł Obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 700	01.07.1992 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki
42.	Kamieniec Ząbkowicki	Gazownia przy pompowni i kotłowni w zespole pałacowo-parkowym	1862 r.	Zamkowa	obok nru 5	A/6047 Obiekt wpisany w granicach określonych na załączniku graficznym do decyzji, położony na działce nr 700/1.	26.05.2017 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
43.	Kamieniec Ząbkowicki	Mauzoleum rodziny Hohenzollern w zespole pałacowo-parkowym	przed 1900 r.	Zamkowa		A/5989 Obiekt wpisany w granicach określonych na załączniku graficznym do decyzji, położony na działce nr 789/30.	25.01.2016 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki
44.	Kamieniec Ząbkowicki	Książęcy dom *Albrechthaus*(?), willa z założeniem parkowym, obecnie siedziba Urzędu Gminy Kamieniec Ząbkowicki	lata 80. XIX w.	Ząbkowicka	26	58/A/01 Obiekt wpisany do rejestru zabytków wraz z działką nr 185/2.	22.10.2001 r.	Gmina Kamieniec Ząbkowicki
45.	Mrokocin	Młyn	2. poł. XIX w.		12	A/4420/1301/Wł Obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 91/2	05.03.1990 r.	Własność prywatna
46.	Ożary	Rzymskokatolicki kościół parafialny pw. św. Katarzyny	XV w.(?), XVI w., 4. ćw. XVII w., lata 1853-54		39a	A/1868/1852	08.10.1966 r.	Parafia pw. św. Katarzyny w Ożarach
47.	Pomianów Górny	Rzymskokatolicki kościół filialny pw. św. Barbary	1519 r.(?), 1. ćw. XVII w., 1753 r., 1910 r.			A/1888/1855	11.10.1966 r.	Parafia pw. św. Mikołaja w Doboszowicach
48.	Sosnowa	Rzymskokatolicki kościół filialny pw. św. Maternusa	1799 r.		37	A/1949/954/Wł	20.09.1983 r.	Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Kamieńcu Ząbkowickim

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
49.	Starczów	Rzymskokatolicki kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela	XIV w., 2. poł. XV w. - 1. ćw. XVI w., 2. ćw. XVIII w., 1788 r., 1883 r.		116a	A/6068 Obiekt wpisany w granicach murów obwodowych, położony na dz. nr 213.	01.02.2018 r.	Rzymskokatolicka parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Starczowie
50.	Topola	Rzymskokatolicki kościół parafialny pw. św. Bartłomieja	lata 1754–57		56	A/1874/1871	11.10.1966 r.	Parafia pw. św. Bartłomieja w Topoli

Rejestr zabytków ruchomych

Dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej wpisane do rejestru zabytków ruchomych na obszarze gminy Kamieniec Ząbkowicki są w większości przedmiotami stanowiącymi wystrój i wyposażenie świątyń. Mniej liczne są elementy wystroju i wyposażenia obiektów świeckich. Inną grupą zabytków, znaczącą w przestrzeni gminy, są wolnostojące rzeźby oraz krzyże i kapliczki.

Do rejestru zabytków ruchomych województwa dolnośląskiego zostały wpisane elementy wystroju i wyposażenia zabytkowych kościołów w Byczeniu, Doboszowicach, Kamieńcu Ząbkowickim, Mrokocinie, Ożarach, Pomianowie Górnym, Sosnowej i Topoli (9 zespołów), elementy wyposażenia pałacu opackiego w Kamieńcu Ząbkowickim, elementy wystroju pałacu w Kamieńcu Ząbkowickim, rzeźby związane z kultem religijnym (w Doboszowicach, Kamieńcu Ząbkowickim, Mrokocinie, Starczowie i Śremie), krzyże pokutne w Kamieńcu Ząbkowickim i w Mrokocinie oraz fontanna w Kamieńcu Ząbkowickim; jedynym chronionym prawem ruchomym zabytkiem techniki jest wyposażenie młyna w Mrokocinie, łącznie 430 obiektów (25 decyzji o wpisie do rejestru zabytków).

Ze względu na zagrożenie kradzieżą czy uszkodzeniem, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu nie publikuje wykazu zabytków ruchomych. Zasadą też jest nie ujawnianie miejsc przechowywania kolekcji prywatnych.

Wymienione wyżej dzieła sztuki, objęte ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków, stanowią jedynie część zabytków ruchomych zlokalizowanych na obszarze gminy. Dlatego też istnieje wciąż wielka potrzeba ich rozpoznania, zewidencjonowania oraz zapewnienia im ochrony prawnej poprzez objęcie wpisem do rejestru zabytków.

TABELA 2
Gmina Kamieniec Ząbkowicki. Wykaz zabytków ruchomych. Rejestr zabytków województwa dolnośląskiego (B).
Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu. Stan na 21.07.2020 r.

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT ZABYTKOWY	NUMER I DATA DECYZJI O WPISIE DO REJESTRU ZABYTKÓW
1.	2.	3.	4.
1.	Byczeń	wyposażenie kościoła filialnego pw. św. Marcina	B/1729/703/1-33 z dnia 09.05.1989 r.
2.	Byczeń	chrzcielnica przyścienna stanowiąca element wyposażenia kościoła filialnego pw. św. Marcina	B/2445 z dnia 29.12.2014
3.	Doboszowice	rzeźba św. Jana Nepomucena usytuowana w pasie drogi gminnej, dz. nr 829; własność: Gmina Kamieniec Ząbkowicki	B/1940 z dnia 08.07.2008 r.
4.	Doboszowice	wyposażenie kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja	B/2109/772/493/1-39 z dnia 17.10.1994 r.
5.	Doboszowice	płyty nagrobne i płaskorzeźba wmurowane w ściany zewnętrzne budynku bramnego przy kościele parafialnym pw. św. Mikołaja	B/2110/773/494/1-3 z dnia 17.10.1994 r.
6.	Kamieniec Ząbkowicki	rzeźby św. Floriana i św. Jana Nepomucena, usytuowane przed mostem przy wjeździe na Plac Kościelny (dz. nr 662/17); własność: Gmina Kamieniec Ząbkowicki	B/1731/747/467 z dnia 07.05.1991 r.
7.	Kamieniec Ząbkowicki	fontanna (?), Plac Kościelny (dz. nr 742/20); własność: Gmina Kamieniec Ząbkowicki	B/1732/748/468 z dnia 07.05.1991 r.

1.	2.	3.	4.
8.	Kamieniec Ząbkowicki	rzeźba Bóg Ojciec, usytuowana przed fasadą zachodnią kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego, Plac Kościelny (dz. nr 742/7); (własność: Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim sp. z o.o.)	B/1733/746/466 z dnia 07.05.1991 r.
9.	Kamieniec Ząbkowicki	krzyż pokutny, usytuowany przy skrzyżowaniu ulic Skoroleckiej i Kolejowej, obok domu nr 19 (dz. nr 1004/36)	B/1926 z dnia 23.06.2008 r.
10.	Kamieniec Ząbkowicki	rzeźby: Chrystusa, Matki Boskiej i św. Józefa ze szczytu elewacji zachodniej kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego	B/1897/1-3 z dnia 24.01.2008 r.
11.	Kamieniec Ząbkowicki	wyposażenie budynku poklasztornego (pałacu opata, obecnie siedziby Archiwum Państwowego we Wrocławiu, Oddział w Kamieńcu Ząbkowickim), Plac Kościelny 4	B/1998/702/1-8 z dnia 09.05.1989 r.
12.	Kamieniec Ząbkowicki	wyposażenie kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego	B/2012/732/452/1-132 z dnia 18.03.1991 r.
13.	Kamieniec Ząbkowicki	oryginalne fragmenty polichromii we wnętrzach, detal architektoniczny oraz studnia zlokalizowana na dziedzińcu pałacu w Kamieńcu Ząbkowickim; własność: Gmina Kamieniec Ząbkowicki	B/2678/1-13 z dnia 19.03.2019 r.
14.	Mrokocin	rzeźba św. Jana Nepomucena, usytuowana w ogrodzie domu nr 12 (dz. nr 91/1)	1313/B/05 z dnia 28.12.2005 r.
15.	Mrokocin	krzyż pokutny, usytuowany przy prezbiterium kaplicy mszalnej pw. św. Jana Nepomucena (dz. nr 89/1)	B/1827 z dnia 04.09.2007 r.
16.	Mrokocin	wyposażenie kaplicy mszalnej pw. św. Jana Nepomucena	B/2111/774/495/1-8 z dnia 17.10.1994 r.
17.	Mrokocin	wyposażenie młyna nr 12 (silosy przenośniki)	A/4420/1301/Wł z dnia 05.03.1990 r. (obiekty przeniesione z rejestru zabytków nieruchomych)
18.	Ożary	elementy wyposażenia kościoła parafialnego pw. św. Katarzyny	763/B/04/1-47 z dnia 07.07.2004 r.
19.	Pomianów Górny	wyposażenie kościoła filialnego pw. św. Barbary	1248/775/496/1-17 z dnia 17.10.1994 r.
20.	Sosnowa	elementy wystroju i wyposażenia kościoła filialnego pw. św. Maternusa	1040/B/04/1-33 z dnia 19.11.2004 r.
21.	Starczów	postument z grupą rzeźbiarską Trójcy Świętej, usytuowany w ogrodzie plebanii parafii pw. św. Jana Chrzciciela (dz. nr 217)	1315/B/05 z dnia 28.12.2005 r.
22.	Starczów	elementy wystroju i wyposażenia kościoła parafialnego pw. św. Jana Chrzciciela	B/2484/1-67 z dnia 18.11.2015 r.
23.	Śrem	kolumna Maryjna, usytuowana na placu przed kościołem filialnym pw. Ducha Świętego (dz. nr 34)	1312/B/05 z dnia 28.12.2005 r.

1.	2.	3.	4.
24.	Śrem	kolumna Trójcy Świętej, usytuowana na działce 58/1	B/1968 z dnia 17.11.2008 r.
25.	Topola	wyposażenie kościoła parafialnego pw. św. Bartłomieja	B/1730/704/1-14 z dnia 09.05.1989 r.

Rejestr zabytków archeologicznych

Do rejestru zabytków archeologicznych (C) w granicach administracyjnych gminy Kamieniec Ząbkowicki zostało wpisanych 5 stanowisk związanych z kulturą łużycką, okresem wpływów rzymskich i średniowieczem. Są to obiekty obronne i osadnicze. Wpisów do rejestru dokonano w latach 60. i 70. XX wieku i nigdy ich nie aktualizowano.

W 2012 r. w ramach programu weryfikacji rejestru zabytków realizowanego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, decyzje o wpisie do rejestru zabytków zostały poddane tzw. ocenie formalnej połączonej z lustracją terenową stanowisk. Stwierdzono, że ww. decyzje wymagają aktualizacji przede wszystkim w zakresie danych własnościowych, niekiedy doprecyzowania informacji funkcjonalno-chronologicznych i zakresu ochrony.

Instytucją odpowiedzialną za przeprowadzenie odpowiednich procedur aktualizacyjnych jest Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków. Postępowanie może być wszczęte z urzędu lub na wniosek właściciela obiektu.

TABELA 3
Gmina Kamieniec Ząbkowicki. Wykaz zabytków archeologicznych. Rejestr zabytków województwa dolnośląskiego (C). Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu (https://wosoz.ibip.wroc.pl/public/?id=92696, dostęp: 21.07.2020 r.).

L.P.	OBIEKT ZABYTKOWY	CZAS POWSTANIA	NUMER I DATA DECYZJI O WPISIE DO REJESTRU ZABYTKÓW	WŁASNOŚĆ	UWAGI O ZAKRESIE OCHRONY KONSERWA-TORSKIEJ ORAZ O SPOSOBIE UŻYTKOWA-NIA
1.	2.	3.	4.	5.	6.
BYCZEŃ					
1.	Grodzisko 1/4/92-27 AZP	Średniowiecze	202/Arch z dnia 29.04.1966 r.	211/17 – Gmina Kamieniec Ząbkowicki 213, 214/3, 215/2, 216/2, 216/4 – osoby prywatne	Dz. nr 211/17, 213, 214/3, 215/2, 216/2, 216/4

1.	2.	3.	4.	5.	6.
CHAŁUPKI					
1.	Grodzisko Zamek 1/1/93-28 AZP	XIII-XIV wiek XIV-XVII wiek	175/Arch z dnia 6.12.1965 r.	293 , 130 - osoby prywatne 258/2 – Województwo Dolnośląskie DSD 131/7 – Gmina Kamieniec Ząbkowicki	Dz. nr 130, 131/7, 258/2, 293
KAMIENIEC ZĄBKOWICKI					
1.	Osada 1/15/92-27 AZP	Okres wpływów rzymskich	786/Arch/75 z dnia 8.02.1975 r.	40/1- Gmina Kamieniec Ząbkowicki, 41 – osoba prywatna	Dz. nr 40/1, 41
SUSZKA					
1.	Osada Osada 1/13/92-26 AZP	Okres wpływów rzymskich późny?: kultura przeworska Późne średniowiecze, 2 poł XIII-XIV wiek	782/Arch/75 z dnia 5.02.1975 r.	53, 54, 218 – Gmina Kamieniec Ząbkowicki, 36, 37, 52 – osoby prywatne	Dz. nr 36, 37, 52, 53, 54, 218
2.	Osada Ślad osadnictwa 2/14/92-26 AZP	V okres epoki brązu-halsztat: kultura łużycka Późne średniowiecze, XIV-XV wiek	783/Arch/75 z dnia 5.02.1975 r.	157/2 – Gmina Kamieniec Ząbkowicki, 155, 156/1, 157/1 - osoby prywatne	Dz. nr 155, 156/1, 157/1, 157/2

3.3.2. *Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim*

Uchwałą Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki utworzony został park kulturowy pod nazwą: *Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim* – Uchwała nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 roku.

Opracowano ponadto plan ochrony parku kulturowego: Gołda Krajewska H., *Park kulturowy w Kamieńcu Ząbkowickim „Góra Zamkowa, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej". II. Plan ochrony parku*, Wrocław 2014. Plan ochrony parku został przyjęty Uchwałą nr XLIII/264/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 roku.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wprowadziła możliwość ustanowienia formy ochrony krajobrazu kulturowego w postaci parku kulturowego, którego celem jest zachowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Tereny te w powiązaniu z ochroną środowiska przyrodniczego mogą być wykorzystane dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego gminy.

Celem wprowadzenia tej dodatkowej formy ochrony prawnej jest ochrona wyjątkowych walorów krajobrazu kulturowego i zabytków oraz środowiska przyrodniczego zabytkowych zespołów: zespołu dawnego opactwa cysterskiego z osadą klasztorną i zespołu pałacowo-parkowego na Górze Zamkowej w Kamieńcu Ząbkowickim, krajobrazu komponowanego doliny Nysy Kłodzkiej, eksponowanej widokowo Góry Śremskiej oraz zespołu osadniczego w Małym Byczeniu.

Obszar parku kulturowego obejmuje unikatowe w skali ponadregionalnej wielkoprzestrzenne założenie krajobrazowe z dominującą w przestrzeni otoczoną rozległym parkiem rezydencją wzniesioną przez Mariannę Orańską według projektów czołowych twórców epoki: Schinkla i Lenné, dawne opactwo cysterskie z osadą przyklasztorną, dolinę rzeki Budzówki z błoniami i wzniesionym u podnóża Góry Zamkowej kościołem ewangelickim Trójcy Świętej, dolinę Nysy Kłodzkiej oraz osadę z młynem wodnym w Małym Byczeniu.

Celem nadrzędnym jest wprowadzenie zintegrowanych działań związanych z zarządzaniem, ochroną i udostępnianiem zachowanego do dzisiaj, unikatowego w skali ponadregionalnej historycznego krajobrazu. Zgodnie z planem ochrony parku (Gołda Krajewska H., *Park kulturowy w Kamieńcu Ząbkowickim „Góra Zamkowa, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej". II. Plan ochrony parku*, Wrocław 2014): „Celem ochrony krajobrazu kulturowego i zabytków w obszarze parku jest zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla trwałego zachowania cennych walorów i ich udostępniania oraz uwzględnienie w planowaniu zagospodarowania przestrzennego. *Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim* będzie pełnił dla mieszkańców Gminy Kamieniec Ząbkowicki i odwiedzających go turystów funkcję rekreacyjną, edukacyjną i turystyczną. Przyczyni się do znacznych korzyści w ekonomicznym rozwoju Gminy, które będą wynikiem zwiększenia liczby turystów i zwiększonej oferty turystycznej Gminy (turystyka kwalifikowana i pobytowa). Park kulturowy będzie miał kluczowe znaczenie dla promocji gminy i regionu, będzie czynnikiem aktywizującym rozwój turystyki i drobnej wytwórczości".

Plan ochrony *Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim* określa ograniczenia i wymagania, jakie winno się zastosować na jego terenie w celu zapewnienia warunków ochrony krajobrazu kulturowego, równowagi środowiska przyrodniczego i racjonalnej gospodarki tymi zasobami z przeznaczeniem głównie na rozwijanie oferty turystycznej Gminy. Stanowi podstawę do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu *Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim*.

W planie ochrony parku kulturowego wyznaczono kierunki zadań ochrony obiektów zabytkowych i ich otoczenia; zaproponowano objęcie ochroną konserwatorską i wpisanie do rejestru zabytków architektury i budownictwa na terenie planowanego parku kulturowego wybranych obiektów; wskazano, że istniejące udokumentowane stanowiska archeologiczne należy poddać głębszym badaniom archeologicznym w kierunku

wpisu do rejestru zabytków archeologicznych.

Wyznaczono również kierunki zadań ochrony przyrody. Obok istniejących pomników przyrody postulowano objąć ochroną nowe obiekty charakteryzujące się szczególnymi walorami estetycznymi i spełniającymi kryteria określone dla pomników przyrody.

W planie ochrony opracowano szczegółowe wytyczne do planów miejscowych zadań ochrony, zagospodarowania oraz udostępniania jednostek architektoniczno-krajobrazowych oraz wytyczne dla udostępniania parku dla turystów i mieszkańców gminy. Obok zasadniczych kierunków ochrony, głównie polegających na utrzymaniu lub rozszerzeniu obowiązujących form ochrony konserwatorskiej, wskazano zadania szczegółowe (realizacyjne) wyznaczone dla poszczególnych obiektów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami dla obszaru, na którym utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Uchwałą Nr VII/24/2015 r. Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 20 lutego 2015 r. przystąpiono do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w granicach *Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim*.

3.3.3. System ochrony krajobrazu kulturowego gminy w dokumentach prawa miejscowego

Główne cele, zasady i zadania polityki przestrzennej gminy, jak również instrumenty jej realizacji wobec środowiska kulturowego wyznacza dokument, jakim jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zgodnie z art. 19. *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków i ich otoczenia, innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W studium oraz w planach miejscowych uwzględnia się ponadto ustalenia gminnego programu opieki nad zabytkami.

W studium i planach miejscowych, w zależności od potrzeb, ustala się ponadto strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Dla obszaru gminy obowiązuje *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki*, tekst ujednolicony przyjęty Uchwałą Nr XV/129/2020 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 24 stycznia 2020 roku.

Ustalenia ochrony środowiska kulturowego zdefiniowane w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki* i wprowadzone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a tym samym zgodnie z art. 7. *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* są obok rejestru zabytków i parku kulturowego jedną z ustawowych form ochrony zabytków.

Obecnie opracowywana jest nowa edycja dokumentu – Uchwała Nr XVIII/151/2020 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 30 kwietnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy* Kamieniec Ząbkowicki. W nowej edycji dokumentu zostanie ujęta *Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki.*

W obowiązującym *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki* wyznaczone zostały główne cele, zasady i zadania polityki przestrzennej, jak również instrumenty jej realizacji, wobec środowiska kulturowego.

Na obszarze gminy Kamieniec Ząbkowicki na podstawie przepisów odrębnych podlegają obszary i obiekty objęte ochroną konserwatorską – cmentarze, stanowiska archeologiczne oraz obiekty architektury i budownictwa, zespoły i założenia urbanistyczne wpisane do rejestru zabytków, objęte rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*:

- *Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim*,
- obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków,
- obiekty i obszary zabytkowe wpisane do wojewódzkiego wykazu zabytków,
- stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków,
- stanowiska archeologiczne wpisane do wojewódzkiego wykazu zabytków archeologicznych.

Ustalono w studium następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- „A" ścisłej ochrony konserwatorskiej w Byczeniu (2 strefy), Chałupkach, Doboszowicach (2 strefy), Kamieńcu Ząbkowickim (3 strefy), Mrokocinie, Ożarach (2 strefy), Pomianowie Górnym, Sławęcinie, Sosnowej, Topoli,
- „B" ochrony konserwatorskiej w Byczeniu, Kamieńcu Ząbkowickim (3 strefy), Doboszowicach, Sosnowej, Starczowie, Śremie i Topoli oraz na cmentarzu pomiędzy Mrokocinem i Pomianowem Górnym,
- „K" ochrony krajobrazu dla części Pradoliny Nysy i skraju Wysoczyzny Ziębickiej z miejscowościami Byczeń, Doboszowice, Kamieniec Ząbkowicki, Śrem i Topola, dla Chałupek, dla Doboszowic, dla Kamieńca Ząbkowickiego, dla Mrokocina, dla Pomianowa Górnego,
- „W" ścisłej ochrony archeologicznej dla grodzisk w Byczeniu i Chałupkach,
- „OW" obserwacji archeologicznej w Byczeniu, Chałupkach, Doboszowicach, Kamieńcu Ząbkowickim (4 strefy), Ożarach, Pomianowie Górnym, Sławęcinie, Sosnowej, Starczowie, Suszce, Śremie i Topoli.

Dla każdej ze stref przyjęto szczegółowe ustalenia dotyczące m.in. zachowania elementów historycznego układu przestrzennego, sposobu zagospodarowania terenu, kształtowania przestrzeni publicznych i nowej zabudowy, zalecenia dotyczące kształtowania zieleni i małej architektury oraz ochrony elementów krajobrazu naturalnego integralnie związane z zespołami zabytkowymi.

Miejscowości gminy Kamieniec Ząbkowicki posiadają pełne pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Treść uchwał oraz warstwa planistyczna dostępne są w Systemie Informacji Przestrzennej Gminy Kamieniec Ząbkowicki (http://portal.gison.pl/kamienieczabkowicki/).

TABELA 4.

Gmina Kamieniec Ząbkowicki. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Stan na 21.07.2020 r.

L.P.	NAZWA MPZP	UCHWAŁA RADY GMINY KAMIENIEC ZĄBKOWICKI	DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
1.	2.	3.	4.
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego złoża kruszywa naturalnego położonego we wsi Byczeń w gminie Kamieniec Ząbkowicki (wybrane działki w obrębie Byczeń w rejonie złoża „Byczeń I")	Nr XV/92/04 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 07 lipca 2004 r.	nr 170, poz. 286 z dnia 10.09.2004 r.

1.	2.	3.	4.
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki (teren całej gminy)	Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r.	nr 29, poz. 413 z dnia 09.02.2006 r.
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego złoża kruszywa naturalnego „Bartniki III" (wybrane działki w obrębach Pomianów Górny i Topola w rejonie złoża „Bartniki III")	Nr XXXIV/162/09 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 30 czerwca 2009 r.	nr 146, poz. 2851 z dnia 04.09.2009 r.
4.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Gminy Kamieniec Ząbkowicki (teren całej gminy – korekta części tekstowej uchwały)	Nr XLIII/207/10 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 28 maja 2010 r.	nr 128, poz.1968 z dnia 15.07.2010 r.
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki dla obszaru położonego w obrębach geodezyjnych Byczeń i Doboszowice, związanego z eksploatacją złoża kruszywa naturalnego „Byczeń I" (wybrane działki w obrębach Byczeń i Doboszowice w rejonie złoża „Byczeń I")	Nr XLVIII/226/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29.10.2010 r.	nr 246, poz. 4150 z dnia 24.12.2010 r.
6.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki (wybrane działki w obrębach: Kamieniec Ząbkowicki I, Kamieniec Ząbkowicki II, Chałupki i Doboszowice)	Nr XLVIII/227/ 10 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 29 października 2010 r.	nr 246, poz. 4151 z dnia 24.12.2010 r.
7.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego, wyznaczonego dla obszaru górniczego „Doboszowice 1A" (wybrane działki w obrębie Doboszowice w rejonie złoża „Doboszowice 1")	Nr XXIII/138/2012 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 26.10.2012 r.	poz. 757 z dnia 04.02.2013 r.
8.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki na obszarze w obrębie geodezyjnym Byczeń (wybrane działki w obrębie Byczeń w rejonie złoża „Byczeń I")	Nr XXIV/147/2012 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 30.11.2012 r.	poz. 758 z dnia 04.02.2013 r.

1.	2.	3.	4.
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego projektowanego powiększenia obszaru i terenu górniczego złoża gnejsu „Doboszowice” (wybrane działki w obrębie Doboszowice w rejonie złoża „Doboszowice”)	Nr XXVI/163/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 31.01.2013 r.	poz. 3698 z dnia 12.06.2013 r.
10.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 664 w miejscowości Doboszowice	Nr XXXVI/217/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 27.11.2013 r.	poz. 6559 z dnia 23.12.2013 r.
11.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 854/2 w obrębie Kamieniec Ząbkowicki I	Nr XXXIX/238/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28.03.2014 r.	poz. 1859 z dnia 10.04.2014 r.
12.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim – rejon ul. Kolejowej	Nr XLI/248/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 30.05.2014 r.	poz. 2779 z dnia 17.06.2014 r.
13.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim – rejon ul. Kłodzkiej	Nr XLIII/261/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29.08.2014 r.	poz. 3738 z dnia 09.09.2014 r.
14.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 73 obręb Starczów	Nr X/53/2015 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29.04.2015 r.	poz. 2103 z dnia 07.05.2015 r.

3.3.4. *Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*

Zgodnie z art. 21. *Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.

Gminna ewidencja zabytków nie stanowi ustawowej formy ochrony zabytków. Jest zbiorem dokumentacji założonej dla obiektów cennych z uwagi na wartości zabytkowe:

- obiekty, zespoły i założenia urbanistyczne wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.
- zgodnie z art. 19. pkt 1. *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków i ich otoczenia, parków kulturowych oraz innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków – decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o warunkach zabudowy wydawane są po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem

zabytków, zgodnie z pkt 2. ust. 4. art. 53. oraz artykułem 60. *Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*; pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje organ administracji architektoniczno-budowlanej w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków zgodnie z ust. 3. art. 39. *Ustawy – Prawo budowlane*.

Obowiązek prowadzenia wojewódzkiej ewidencji zabytków (nieruchomych, archeologicznych i ruchomych) spoczywa na Wojewódzkim Konserwatorze Zabytków. Ewidencja ta ma być prowadzona w formie kart ewidencyjnych zabytków.

Generalny Konserwator Zabytków prowadzi krajową ewidencję zabytków w formie zbioru kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się w wojewódzkich ewidencjach zabytków.

Zgodnie z art. 21. pkt 4. i 5. *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy prowadzi wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami określa, jakie zabytki winny być ujęte w gminnej ewidencji zabytków:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków,
- inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zakres merytoryczny wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków określa *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem* (Dz. U. z 2011 r., nr 113, poz. 661) zmienione *Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1886).

Zgodnie z punktem 2. paragrafu 2. rozporządzenia z dnia 10 września 2019 r. dotychczas wykonane karty ewidencyjne zabytku stają się kartami ewidencyjnymi zabytku w rozumieniu obowiązujących przepisów.

Przez ustawodawcę zostały określone wzory kart ewidencji krajowej i wojewódzkiej oraz kart adresowych gminnej ewidencji zabytków. Określono ponadto dane, jakie powinny być ujęte w kartach zarówno ewidencyjnych, jak i adresowych. Według nowego wzoru karta adresowa gminnej ewidencji zabytków obejmuje rubryki:

- nazwa zabytku,
- czas powstania,
- miejscowość,
- adres,
- przynależność administracyjna,
- formy ochrony,
- fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym,
- historia, opis i wartości,
- stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji,
- wykonanie karty,
- zatwierdzenie karty.

Paragraf 18. rozporządzenia z dnia 10 września 2019 r. wprowadza nowe, szczegółowe procedury dotyczące prowadzenia gminnej ewidencji zabytków:

Paragraf 18 otrzymał brzmienie:

„§ 18. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) włącza kartę adresową zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru zabytków lub znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków do gminnej ewidencji zabytków po zweryfikowaniu, że dane zawarte w karcie adresowej są wyczerpujące i zgodne z danymi zawartymi odpowiednio w decyzji o wpisie zabytku do rejestru lub w karcie ewidencyjnej zabytku.

2. W przypadku zabytku nieruchomego innego niż zabytki określone w ust. 1 wójt (burmistrz, prezydent miasta) włącza kartę adresową tego zabytku do gminnej ewidencji zabytków po osiągnięciu porozumienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków co do zasadności ujęcia tego zabytku w gminnej ewidencji zabytków oraz najpilniejszych postulatów konserwatorskich.

po § 18 dodaje się § 18a–18c w brzmieniu:

§ 18a. 1. W przypadku stwierdzenia konieczności zastąpienia niezgodnych ze stanem faktycznym lub prawnym danych zawartych w karcie adresowej zabytku włączonej do gminnej ewidencji zabytków odpowiednimi danymi zgodnymi ze stanem faktycznym lub prawnym, ujawnienia nowych danych lub usunięcia błędnych danych wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza nową kartę adresową zabytku zawierającą dane zgodne ze stanem faktycznym i prawnym.

2. Pierwotną kartę adresową zabytku pozostawia się w gminnej ewidencji zabytków, łącząc ją trwale z nową kartą adresową zabytku.

§ 18b. 1. O zamiarze włączenia karty adresowej zabytku do gminnej ewidencji zabytków, o włączeniu tej karty, o sporządzeniu nowej karty adresowej zabytku, o zamiarze wyłączenia karty adresowej zabytku z gminnej ewidencji zabytków lub o wyłączeniu tej karty wójt (burmistrz, prezydent miasta) zawiadamia niezwłocznie właściciela lub posiadacza zabytku albo nieruchomości, która przestała być zabytkiem.

2. Zawiadomienia o zamiarze włączenia karty adresowej zabytku będącego historycznym układem urbanistycznym lub ruralistycznym, historycznym zespołem budowlanym, terenem, na którym znajduje się znaczna ilość zabytków archeologicznych, lub nieruchomością o nieuregulowanym stanie prawnym do gminnej ewidencji zabytków, o włączeniu tej karty, o sporządzeniu nowej karty adresowej takiego zabytku, o zamiarze wyłączenia karty adresowej takiego zabytku z gminnej ewidencji zabytków lub o wyłączeniu tej karty dokonuje się w drodze obwieszczenia umieszczonego na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej.

3. Zawiadomienie o zamiarze włączenia karty adresowej zabytku, o sporządzeniu nowej karty adresowej zabytku albo o zamiarze wyłączenia karty adresowej zabytku z gminnej ewidencji zabytków umieszcza się na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej do czasu zamieszczenia informacji odpowiednio o włączeniu karty adresowej zabytku, o włączeniu nowej karty adresowej zabytku do gminnej ewidencji zabytków albo o wyłączeniu karty adresowej zabytku z gminnej ewidencji zabytków.

4. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) o zamiarze włączenia karty adresowej zabytku do gminnej ewidencji zabytków, o sporządzeniu nowej karty adresowej zabytku albo o zamiarze wyłączenia karty adresowej zabytku z gminnej ewidencji zabytków zawiadamia właściciela lub posiadacza zabytku albo nieruchomości lub rzeczy ruchomej, która przestała być zabytkiem, na co najmniej 14 dni przed planowanym terminem włączenia karty adresowej zabytku do gminnej ewidencji zabytków albo wyłączenia tej karty z gminnej ewidencji zabytków.

5. Do zawiadomienia o włączeniu karty adresowej zabytku do gminnej ewidencji zabytków lub o sporządzeniu nowej karty adresowej zabytku dołącza się odpowiednio potwierdzoną kopię karty adresowej zabytku albo nowej karty adresowej zabytku.

§ 18c. Dokumenty dotyczące zabytku uzasadniające treść w karcie adresowej zabytku rubryki „czas powstania” oraz rubryki „historia, opis i wartość” gromadzi się w sposób zapewniający ich kompletność i ochronę przed nieuprawnionym dostępem.”

Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki została opracowana w latach 2016-2017 i wprowadzona Zarządzeniem nr 131/2017 Wójta Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 16 maja 2017 roku.

Założono 765 kart adresowych *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki* dla zabytkowych obszarów, zespołów zabytków, zabytków architektury i budownictwa oraz założeń zielonych.

Na kartach adresowych zamieszczono fotografie obiektów oraz w przypadku obszarów zabytkowych i zespołów obiektów wskazanie ich lokalizacji na mapie topograficznej 1: 10 000.

Na kartach adresowych stanowisk archeologicznych oraz obszarów objętych ochroną archeologiczną zamieszczono wycinki map w skali ok. 1:25 000 i bezskalowe, na których są zlokalizowane stanowiska i obszary. *Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki* (część archeologiczna) zawiera 142 karty adresowe w tym 19 kart obszarów chronionych i 123 karty stanowisk archeologicznych.

W zakresie archeologii obecny zbiór kart *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki* jest również zbiorem otwartym, co oznacza, że np. w wyniku prowadzonych badań archeologicznych ilość kart może ulec zmianie, podobnie jak ich zawartość. Według Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Wałbrzychu (informacja e-mail z 16.06.2020) część archeologiczna *Gminnej Ewidencji Zabytków* jest w dalszym ciągu aktualna.

TABELA 5
Gmina Kamieniec Ząbkowicki. Zestawienie ilości kart *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*. Stan na 31.10.2019 r.

MIEJSCOWOŚĆ	ILOŚĆ KART GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	
	URBANISTYKA, ZABYTKI ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA, ZAŁOŻENIA ZIELONE	ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE
Byczeń	60	8
Chałupki	33	9
Doboszowice	87	28
Kamieniec Ząbkowicki	254	34
Mrokocin	16	2
Ożary	69	11
Pilce	-	4
Pomianów Górny	28	1
Sławęcin	24	2
Sosnowa	36	5
Starczów	61	11
Suszka	15	18
Śrem	23	8
Topola	59	1
RAZEM	**765**	**142**

Łącznie założono 907 kart adresowych *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki.* Wykazy kart załączone zostały w aneksie do niniejszego dokumentu.

Karty *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki* wykonano zgodnie z *Instrukcją opracowywania kart adresowych Gminnej Ewidencji Zabytków Nieruchomych* opracowaną przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w Warszawie w 2011 roku.

Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki dostępna jest na stronie internetowej gminy Kamieniec Ząbkowicki (https://bip.kamienieczabkowicki.eu/?s=Zarz%C4%85dzenie+nr+131%2F2017+).

3.4. Działalność instytucji kultury i stowarzyszeń związanych z ochroną zabytków gminy

Stowarzyszenia

Gmina Kamieniec Ząbkowicki należy do ***Euroregionu Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej – Euroregionu Glacensis***, jednego z szesnastu funkcjonujących na granicach Polski euroregionów i jednego z sześciu na pograniczu polsko-czeskim. Euroregion jest dobrowolnym związkiem Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis oraz stowarzyszenia miast i gmin. Historia euroregionu sięga 1992 r., kiedy to 18 września 1992 r. w Wałbrzychu 21 przedstawicieli społeczności lokalnych z województwa wałbrzyskiego i opolskiego oraz z północno-wschodnich Czech podpisało umowę pod nazwą *Porozumienie o ponadgranicznej współpracy wzajemnej oraz o utworzeniu Ponadgranicznego Związku Miast i Gmin Czechy-Polska*. W zawartym dokumencie za główny cel uznano koordynację wysiłków na rzecz rozwoju gospodarczego, kulturalnego i społecznego oraz wspólne rozwiązywanie problemów ekologicznych występujących na obszarze przygranicznym. 17 marca 2000 r. z inicjatywy Stowarzyszenia Gmin Ziemi Kłodzkiej utworzono Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, jako polski partner w Euroregionie, a tym samym stworzona została po polskiej stronie Euroregionu czytelna struktura dla zarządzania programami pomocowymi Unii Europejskiej.

Gmina Kamieniec Ząbkowicki należy również do ***Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Qwsi"***, które utworzone zostało w 2009 roku. Obejmuje ono wszystkie siedem gmin powiatu ząbkowickiego: Bardo, Ciepłowody, Kamieniec Ząbkowicki, Stoszowice, Ząbkowice Śląskie, Ziębice i Złoty Stok. Głównym celem działalności Stowarzyszenia LGD „Qwsi" jest rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i wzrost ruchu turystycznego oraz wzrost poziomu zaufania, aktywności społecznej i poczucia więzi mieszkańców Ziemi Ząbkowickiej z regionem. Działalność Stowarzyszenia jest nastawiona na rozwój oferty turystycznej obszaru, aktywizowanie grup defaworyzowanych, podnoszenie kompetencji organizacji pozarządowych oraz aktywizację i integrację społeczności lokalnej. LGD „Qwsi" prowadzi działania aktywizujące mieszkańców obszarów wiejskich – organizuje szkolenia, realizuje wydarzenia informacyjno-promocyjne (publikacje promocyjne, ogłoszenia w prasie, wyjazdy na targi, konkursy, doradztwo, szkolenia). Działalność biura Stowarzyszenia LGD „Qwsi" jest finansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w ramach realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Towarzystwo Miłośników Ziemi Kamienieckiej

Celem działania stowarzyszenia jest organizowanie i koordynowanie społecznej inicjatywy oraz działalności na rzecz wszechstronnego rozwoju gminy Kamieniec Ząbkowicki. Towarzystwo prowadzi Kamieniecką Izbę Pamiątek z siedzibą w Kamieńcu Ząbkowickim przy Placu Kościelnym 3.

Kamieniecka Izba Pamiątek

Kamieniecka Izba Pamiątek (w trakcie reorganizacji) prowadzona jest przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Kamienieckiej i współfinansowana przez gminę Kamieniec Ząbkowicki (https://pl-pl.facebook.com/Kamieniecka.Izba.Pamiatek). W salach wystawowych Kamienieckiej Izby Pamiątek prezentowane są eksponaty stanowiące własność Towarzystwa oraz prywatną (jako depozyty), związane z lokalną historią Kamieńca Ząbkowickiego i okolic.

Muzeum Cystersów

2 października 2019 r. z inicjatywy ks. dziekana parafii w Kamieńcu Ząbkowickim otwarte zostało Muzeum Cystersów. We wnętrzu kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba

Starszego utworzono ekspozycję, prezentującą stroje, paramenty i księgi liturgiczne związane z zakonem cystersów. Przewidywane jest wzbogacenie ekspozycji o zbiory nut utworów komponowanych m.in. do wykonywania w kościele w Kamieńcu Ząbkowickim. Muzeum usytuowane jest w pomieszczeniu nad zakrystią, dostępne dla grup zorganizowanych i wszystkich chętnych po wcześniejszym skontaktowaniu się z duszpasterzami parafii.

3.5. Szlaki

Szlaki są jedną z form popularyzowania i udostępniania dziedzictwa kulturowego jak i zasobów przyrodniczych, wytyczane w celu ułatwienia turystom dotarcia do najciekawszych miejsc i obiektów. Gmina Kamieniec Ząbkowicki położona jest u podnóża Sudetów Wschodnich i Środkowych – jednego z najatrakcyjniejszych rejonów turystycznych południowo-zachodniej Polski. Potencjał turystyczny gminy tworzą także jej walory kulturowe.

Przez gminę Kamieniec Ząbkowicki prowadzą dwa ważne, międzynarodowe szlaki kulturowe – *Europejski Szlak Cysterski, Transgraniczny Szlak Królewny Marianny Orańskiej*:

Europejski Szlak Cysterski

Jest to szlak turystyczny wytyczony na terytorium Europy, obejmujący miejsca związane z działalnością zakonu cystersów. Powołany do istnienia w ramach programu Europejskich Dróg Kulturowych prowadzi także przez terytorium Polski. Szlak Cystersów w Polsce jest fragmentem Europejskiego Szlaku Cystersów, opracowanego przez powołaną w Strasburgu grupę roboczą Itineraires Culturels Europeens. Europejski Szlak Cystersów prowadzi od Portugalii i Hiszpanii, przez Francję i Niemcy do wschodnich części Europy. Polski odcinek szlaku biegnie przez Małopolskę, Śląsk, Wielkopolskę i Pomorze.

Ideą szlaku jest urzeczywistnienie idei integracji narodów europejskich, poprzez poszukiwanie historycznych i kulturowych powiązań istniejących pomiędzy nimi oraz pogłębianie i kultywowanie wiedzy o wspólnej tożsamości kulturowej. Ważnym czynnikiem jest również aktywizacja i rozwój lokalnych społeczności zamieszkujących regiony, przez które szlak prowadzi, szeroko rozumiana promocja zabytków związanych z cystersami oraz pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości dzięki projektom turystycznego rozwoju.

Szlak prezentuje jedne z najatrakcyjniejszych artystycznie i krajobrazowo miejsc Dolnego Śląska związanych z zakonem cystersów, umożliwiając zwiedzającym poznanie kultury materialnej i duchowej regionu. Szczegółowy przebieg szlaku na terenie województwa dolnośląskiego: Rydzyna i Rawicz – (woj. wielkopolskie) – Żmigród – Trzebnica – Oborniki Śląskie – Wołów – Lubiąż gm. Wołów – Prochowice – Legnica – Warmątowice gm. Krotoszyce – Winnica gm. Krotoszyce – Słup gm. Męcinka – Jawor – Świny gm. Bolków – Bolków – Kamienna Góra – Krzeszów gm. Kamienna Góra – Mieroszów – Rybnica Leśna gm. Mieroszów – Nowa Ruda – Wambierzyce gm. Radków – Polanica Zdrój – Kłodzko – Bardo Śląskie – Kamieniec Ząbkowicki – Henryków gm. Ziębice – Ziębice – Paczków (woj. opolskie).

Działania gminy Kamieniec Ząbkowicki związane ze szlakiem zostaną omówione w rozdziale 4.2.5.

Transgraniczny Szlak Królewny Marianny Orańskiej

Transgraniczny szlak, przybliżający postać dawnej właścicielki dóbr kamienieckich, powstał dla upamiętnienia tej niezwykłej postaci, jej życia i działalności na obszarze pogranicza polsko-czeskiego oraz ogromnego wkładu, jaki wniosła w rozwój społeczno-gospodarczy tego obszaru. Obejmuje obszary powiatu ząbkowickiego i kłodzkiego oraz tereny położone w Republice Czeskiej, przyległe do południowej i wschodniej części Ziemi Kłodzkiej. Trasa została otwarta w 2011 roku. Całkowita długość trasy wynosi 196+400 km. Rozpoczyna się na Przedgórzu Sudeckim, a następnie pokonuje cztery przełęcze: Jaworową, Lądecką w Górach Złotych, Płoszczynę oddzielającą Góry Bialskie od Masywu Śnieżnika oraz Puchaczówkę oddzielającą Krowiarki od Masywu Śnieżnika.

Przebieg szlaku: Ząbkowice Śląskie - Kamieniec Ząbkowicki - Złoty Stok - Lądek Zdrój- Stronie Śląskie - Staré Město – Králíky – Międzylesie – Międzygórze - Stronie Śląskie - Lądek Zdrój – Javorník - Bílá Voda - Złoty Stok - Kamieniec Ząbkowicki - Ząbkowice Śląskie.

Na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki przebiega drogą wojewódzką nr 382 (odcinek Ząbkowice Śląskie – Kamieniec Ząbkowicki) oraz drogą wojewódzką nr 390 (odcinek Kamieniec Ząbkowicki – Złoty Stok).

Na trasie szlaku znajdują się oznakowane tablicami zabytki i miejsca związane z Marianną Orańską, m.in. rezydencje, posiadłości ziemskie, lasy i obiekty przemysłowe, również inne godne zwiedzania i zobaczenia miejsca nie związane bezpośrednio z postacią królewny, m.in. Jaskinia Niedźwiedzia w Kletnie, Kopalnia Złota w Złotym Stoku, zamek Jánský Vrch w Javorníku. W Kamieńcu Ząbkowickim oznakowane i udostępniane są następujące obiekty: dawny cmentarz ewangelicki, zespół dawnego szpitala ewangelickiego *Mariannenstift*, mauzoleum rodziny Hohenzollern w zespole pałacowo-parkowym, dawny kościół ewangelicki, pałac (rezydencja Marianny Orańskiej) i dawna tymczasowa siedziba Marianny Orańskiej – kancelaria gospodarcza w zespole dawnego klasztoru cysterskiego. Długość szlaku na terenie gminy wynosi około 5,5 km.

Działania gminy Kamieniec Ząbkowicki związane ze szlakiem zostaną omówione w rozdziale 4.2.4.

Lokalne szlaki piesze

Są to szlaki pozostające w gestii Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajobrazowego.

szlak niebieski: PKP Kamieniec Ząbkowicki – Ożary (Mała Kotlina). Szlak na całej swojej długości prowadzi tylko przez teren gminy. Biegnie przez: Kamieniec Ząbkowicki (Zamkowa Góra, zespół Pałacowy, zespół klasztorny) i Ożary, gdzie dociera do szlaku zielonego. Pełni więc rolę łącznika pomiędzy stacją kolejową w Kamieńcu Ząbkowickim a szlakami turystycznymi w Górach Bardzkich. Długość szlaku wynosi około 10 km.

szlak zielony: Bardo – Złoty Stok – Radochów. Na terenie gminy prowadzi tylko w okolicach wsi Ożary. Długość szlaku na terenie gminy wynosi około 1 km.

Szlaki rowerowe

ER 8 – ***znaki czarne***. Szlak ten jest fragmentem *Europejskiego Szlaku Cystersów*, który swój początek bierze w Portugalii a kończy się w Polsce. Dolnośląski przebieg trasy wyznaczają miejscowości: Żmigród, Trzebnica, Wołów, Lubiąż, Prochowice, Legnica, Jawor, Bolków, Kamienna Góra, Krzeszów, Mieroszów, Głuszyca, Nowa Ruda, Wambierzyce, Polanica Zdrój, Kłodzko, Bardo, Kamieniec Ząbkowicki, Ziębice i Henryków. Na terenie gminy prowadzi przez miejscowości: Suszka, Kamieniec Ząbkowicki i Starczów. Długość szlaku na terenie gminy wynosi około 13 km.

EV 9 EuroVelo Bałtyk – Adriatyk – ***znaki czarne***. Szlak ten stanowi część europejskiej sieci tras rowerowych EuroVelo, tworzonej przez Europejską Federację Cyklistów w całej Europie. Trasa o całkowitej długości 1930 km łączy Gdańsk, Poznań, Wrocław, Ołomuniec, Brno, Wiedeń, Triest i Pulę. Na Dolnym Śląsku trasa przebiega przez miejscowości: Sułów, Trzebnica, Wrocław, Kąty Wrocławskie, Mietków, Świdnica, Pieszyce, Srebrna Góra, Brzeźnica, Potworów, Przyłęk, Kamieniec Ząbkowicki. Istotnym walorem trasy jest rowerowe powiązanie Wrocławia z Wiedniem. Na terenie gminy prowadzi tą samą trasą co szlak ER 8 czyli przez miejscowości: Suszka, Kamieniec Ząbkowicki i Starczów.

Trasa Podziemnych Atrakcji – ***znaki czarne***: Złoty Stok – Srebrna Góra – Nowa Ruda – Walim – Zagórze Śląskie. Na terenie gminy przebiega przez miejscowość Ożary. Długość szlaku na terenie gminy wynosi około 6 km.

znaki niebieskie: Kłodzko – PKP Kamieniec Ząbkowicki. Na terenie gminy prowadzi przez miejscowości Rogów i Kamieniec Ząbkowicki. Długość szlaku na terenie gminy wynosi około 9,5 km.

znaki niebieskie: Mąkolno – Osina Wielka. Na terenie gminy prowadzi przez miejscowości Topola i Doboszowice. Długość szlaku wynosi około 7,5 km.

znaki żółte: Kamieniec Ząbkowicki – Doboszowice. Szlak na całej swojej długości prowadzi tylko przez teren gminy. Biegnie przez Kamieniec Ząbkowicki, Byczeń i Doboszowice. Pełni rolę łącznika pomiędzy trasą czerwoną wokół Ząbkowic Śląskich a opisaną powyżej trasą niebieską. Długość szlaku na terenie gminy wynosi około 7 km.

znaki czerwone: trasa wokół Góry Zamkowej i zespołu pałacowego w Kamieńcu Ząbkowickim. Długość szlaku wynosi około 6 km.

Inne szlaki i ścieżki edukacyjne

Na uwagę zasługuje ***Szlak Sakralnej Sztuki Barokowej im. Michaela Willmanna*** – powstający szlak prowadzi śladami architektury, rzeźby i malarstwa barokowego oraz uzupełnia przebieg *Szlaku Cysterskiego*. Jest wspólną inicjatywą Fundacji Edukacja dla Demokracji w Warszawie, Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Domu Spotkań Angelusa Silesiusa we Wrocławiu. Centralny odcinek szlaku rozpoczyna się w Lubawce i przebiega przez Okrzeszyn, Chełmsko Śląskie, Krzeszówek, Krzeszów, przysiółek Betlejem koło Krzeszowa, Stare Bogaczowice, Strzegom, Lusinę, Zastruże, Wierzbną, Świdnicę, Uciechów, Bobolice, Ząbkowice Śląskie, Bardo, Kamieniec Ząbkowicki i kończy się w Byczeniu. W Kamieńcu Ząbkowickim obejmuje kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego.

3.6. Ocena stanu zachowania i funkcjonowania środowiska kulturowego oraz główne problemy związane z opieką nad zabytkami gminy

Podstawę do sformułowania priorytetów, kierunków działań i zadań *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* stanowi ocena zasobu zabytkowego gminy i stanu jego ochrony prawnej oraz wskazanie kluczowych problemów związanych z ochroną zabytków i obszarów problemowych z punktu widzenia ochrony dziedzictwa kulturowego.

W obowiązujących dokumentach programowych i planistycznych gminy podkreślane jest wyjątkowe znaczenie dziedzictwa kulturowego poparte jego właściwym rozpoznaniem. Docenione jest znaczenie zasobów zabytkowych w polityce prorozwojowej gminy, dla celów społecznych, gospodarczych i turystycznych. Takie uznanie zasobów stało się możliwe dzięki zauważalnemu procesowi wzmocnienia tożsamości regionalnej oraz wrażliwości wobec problemu ochrony zabytków i dużemu zaangażowaniu społecznemu mieszkańców w opiekę nad zabytkami.

Podjęte przez władze gminy działania rewitalizacyjne, w sferze związanej z ochroną środowiska kulturowego, generalnie zmierzają do poprawy stanu zachowania obiektów zabytkowych gminnych, leżących na terenie gminy oraz odnowy przestrzeni publicznych.

W procesie tym zostaną wykorzystane dostępne źródła i instrumenty wsparcia ochrony zabytków, jak również nabyte doświadczenie w pozyskiwaniu wsparcia finansowego z różnych źródeł na ochronę zabytków. Zakres działań będzie limitowany posiadanymi i pozyskanymi środkami finansowymi.

Zabytki o najwyższym znaczeniu dla gminy

Gmina Kamieniec Ząbkowicki posiada bogaty pod względem wartości kulturowych i przyrodniczych krajobraz, z dużym nasyceniem obiektami zabytkowymi.

Z punktu widzenia mieszkańców zainteresowanych historią i turystów odwiedzających gminę Kamieniec Ząbkowicki za bardzo interesujące można uznać stanowiska archeologiczne o własnej formie krajobrazowej (grodziska). Dwa tego typu obiekty: w Byczeniu i Chałupkach zachowały się do dnia dzisiejszego. Niestety uległy w przeszłości pewnym zniszczeniom. Byłoby wskazane przeprowadzenie weryfikacyjnych badań sondażowych, które przede wszystkim pozwoliłyby określić rzeczywisty zasięg założeń obronnych. Lotniczy skaning laserowy wykazał, że obiekty mogą być większe niż pierwotnie zakładano. Cześć naziemna grodziska w Kamieńcu Ząbkowickim została zniszczona przez późniejszą zabudowę.

Większość stanowisk archeologicznych na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki to stanowiska tzw. płaskie. W tym wypadku zabytkowa zawartość obiektów jest ukryta pod powierzchnią gruntu i co jakiś czas, w odpowiednich warunkach geofizycznych, manifestuje się na powierzchni w postaci pojedynczych zabytków ruchomych. Stanowiska płaskie również są interesujące, tym bardziej, że pozwalają odtworzyć pradzieje tych ziem od mezolitu (stanowisko Byczeniu) i neolitu (stanowiska w Pilcach, Starczowie i Śremie).

Niewątpliwie najcenniejszym na terenie gminy i unikatowym w skali ponadregionalnej jest założenie krajobrazowe z pałacem wzniesionym przez Mariannę Orańską według projektów czołowych twórców epoki, dawnym opactwem cysterskim z osadą przyklasztorną, doliną rzeki Budzówki z błoniami i wzniesionym u podnóża Góry Zamkowej kościołem ewangelickim Trójcy Świętej, doliną Nysy Kłodzkiej oraz osadą z młynem wodnym w Małym Byczeniu. Dla tego założenia ustanowiono dodatkową ochronę prawną – *Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim*.

Założenie to można uznać jako posiadające szczególne znaczenie dla kultury naszego kraju. Z tego względu dla zespołu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Ząbkowickim w 2018 r. złożony został wniosek do Narodowego Instytutu Dziedzictwa o wszczęcie procedury uznania tych zabytków za Pomnik Historii (procedura w toku).

Narodowy Instytut Dziedzictwa opracował następujące kryteria i procedury uznawania zabytków za Pomnik Historii:

Uznanie zabytku za Pomnik Historii jest szczególną formą nobilitacji. Muszą to być zabytki, które zachowały pierwotną kompozycję przestrzenną lub uległy nieznacznym przekształceniom; są jednorodne stylowo lub o czytelnych i zharmonizowanych ze sobą nawarstwieniach; są należycie wyeksponowane w przestrzeni miejskiej lub krajobrazie i zachowały pierwotne relacje z otoczeniem; są dziełami wybitnych twórców, np.: architektów, planistów, architektów krajobrazu, ogrodników; są dobrze zachowane lub w stanie pozwalającym na ich rewaloryzację; są przedmiotem troski konserwatorskiej.

Pomnikami Historii mogą być:

- krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, które tworzą zespół zabudowy o jednorodnym stylowo i artystycznie charakterze (zmiany i przekształcenia nie wpływają w sposób istotny na kompozycję i dyspozycję zespołu); zachowały pierwotne funkcje użytkowe; stanowią świadectwo ciągłości tradycji,
- dzieła architektury i budownictwa lub zespoły tych dzieł o wspólnych cechach stylowych, użytkowych lub konstrukcyjnych, które prezentują wybitne walory architektoniczne; stanowią przykład nowatorskich bądź unikatowych rozwiązań budowlanych i inżynierskich; są jednorodne stylowo lub o czytelnych i zharmonizowanych ze sobą nawarstwieniach; zawierają wybitny artystycznie wystrój i elementy wyposażenia związane historycznie z obiektem,
- dzieła budownictwa obronnego, które reprezentują wybitne przykłady „architektury militaris" i inżynierii wojskowej o zdefiniowanym systemie obronnym; wiążą się z ważnymi wydarzeniami w dziejach Polski; prezentują wybitne walory kompozycyjne, przestrzenne i krajobrazowe,
- obiekty dziedzictwa przemysłowego, inżynierii lądowej i wodnej, które reprezentują tradycyjne lub unikalne dziedziny przemysłu zakorzenione w kulturze przemysłowej ziem polskich; stanowią zespoły zabudowy przemysłowej i robotniczej o czytelnym układzie urbanistycznym; posiadają zachowane dawne urządzenia produkcyjne (linie technologiczne, maszyny) pozwalające na odtworzenie tradycyjnych sposobów wytwarzania; stanowią dzieła inżynierskie z zachowanymi urządzeniami technicznymi w historycznym układzie przestrzennym i krajobrazowym,
- parki i ogrody, które są założeniami o wybitnych walorach kompozycyjnych, krajobrazowych i przyrodniczych; tworzą wraz z zabudową rezydencjonalną i gospodarczą oraz małą architekturą założenia architektoniczno-parkowe o wybitnych walorach kompozycyjnych, architektonicznych i artystycznych; posiadają urozmaiconą szatę roślinną, w tym wartościowy drzewostan o charakterze pomnikowym (pomniki przyrody); zachowały historyczny lub możliwy do odtworzenia układ kompozycyjny i szatę roślinną,
- cmentarze, które zachowały historyczny układ przestrzenny; zawierają dzieła sztuki sepulkralnej o dużych wartościach artystycznych lub będące przejawem miejscowej tradycji kamieniarskiej; kryją prochy wybitnych Polaków; są świadectwem ważnych wydarzeń historycznych; posiadają wartościowy drzewostan,
- miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź związane z działalnością wybitnych osobistości lub instytucji, które stanowią materialne świadectwo przenikania kultur, religii i postaw patriotycznych; są związane z ideami, symbolami, wierzeniami lub żywymi tradycjami artystycznymi; wiążą się z ważnymi wydarzeniami historycznymi lub działalnością wybitnych postaci historycznych i instytucji; zachowały historyczny układ przestrzenny (nawiązujący do wydarzeń, które te miejsca upamiętniają),
- zabytki archeologiczne takie jak pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej, które stanowią trwały ślad egzystencji lub działalności człowieka; zawierają czytelne nawarstwienia kulturowe; zawierają wartościowe wytwory kultury materialnej.

Minister Kultury występuje do Prezydenta RP o uznanie zabytku za pomnik historii, jeżeli zgłaszany zabytek spełnia wskazane kryteria.

Ustala się następującą procedurę uznania zabytku za pomnik historii:

- obiekt, zespół, układ przestrzenny lub obszar proponowany do uznania za pomnik historii musi być wpisany do rejestru zabytków lub objęty statusem parku kulturowego. Dla układów przestrzennych i obszarów winny być opracowane (i uchwalone) miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- propozycję objęcia obiektu wyższą formą ochrony − uznanie za pomnik historii − wraz z właściwą dokumentacją (według obowiązującego wzoru), zgłaszający składa do Generalnego Konserwatora Zabytków, za pośrednictwem i po zaopiniowaniu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- departament Ochrony Zabytków kieruje zgłoszenie do Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Warszawie, w celu zweryfikowania danych zawartych w dokumentacji i wydania opinii co do zasadności propozycji uznania obiektu za pomnik historii,
- zaopiniowane przez Narodowy Instytut Dziedzictwa zgłoszenie Minister Kultury przedkłada Radzie Ochrony Zabytków (zgodnie z jej kompetencjami, określonymi w art. 97. *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*),
- po wyrażeniu pozytywnej opinii przez Radę Ochrony Zabytków, Departament Ochrony Zabytków przekazuje dokumentację zgłoszenia do Narodowy Instytut Dziedzictwa, który przygotowuje projekt rozporządzenia Prezydenta RP wraz z uzasadnieniem i załącznikiem graficznym,
- po dokonaniu analizy projekt rozporządzenia Prezydenta RP Departament Ochrony Zabytków przekazuje Ministrowi Kultury do ostatecznej akceptacji,
- Minister Kultury kieruje do Prezydenta RP wniosek (wraz z dołączoną dokumentacją) o uznanie obiektu za pomnik historii,
- jeżeli zasadność wniosku Ministra Kultury uzyska akceptację − Prezydent RP w drodze rozporządzenia uznaje obiekt za pomnik historii, określając jego granice,
- rozporządzenie Prezydenta RP jest ogłaszane w *Dzienniku Ustaw*.

Szczególnie cenne dla gminy są ponadto liczne, wysokiej klasy artystycznej budowle sakralne wraz z cennym, wysokiej klasy artystycznej wyposażeniem oraz pozostałe zespoły rezydencjonalne. Najcenniejsze zabytki architektury i budownictwa gminy zostały objęte ochroną prawną poprzez ustanowienie *Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim*, wpis do rejestru zabytków oraz ujęte są w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*.

Zabytki archeologiczne

W wypadku stanowisk archeologicznych, szczególnie rozpoznanych wyłącznie powierzchniowo, trudno określić rzeczywistą wartość kulturową i naukową. Dopiero badania wykopaliskowe, które jednocześnie niszczą stanowiska, pozwalają podjąć próbę wartościowania. Wpis do rejestru zabytków wprawdzie uznaje wybrane stanowiska za szczególnie cenne, ale jak wskazuje praktyka badawcza nie jest dość miarodajny.

Przeprowadzona przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w latach 2009-2017 weryfikacja decyzji o wpisie do rejestru zabytków wykazała, że wszystkie decyzje dotyczące stanowisk z terenu gminy Kamieniec Ząbkowicki są nieaktualne. Zmian wymagają m.in. dane własnościowe i zakres ochrony. Rejestr zabytków prowadzi Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków, który z urzędu lub na wniosek właścicieli powinien zaktualizować zapisy decyzji.

Teren wpisanego do rejestru zabytków grodziska w Chałupkach wymaga uporządkowania poprzez usunięcie samosiewów drzew i krzewów, regularne koszenie oraz sprzątanie śmieci. Dostęp do grodziska w Byczeniu jest utrudniony. Kopiec wydaje się nienaruszony; w części, która prawdopodobnie stanowi podgrodzie prowadzone są uprawy działkowe, które są dopuszczalne.

Ochrona krajobrazu. Historyczne układy przestrzenne miejscowości

Najcenniejszy zespół historyczno-krajobrazowy gminy Uchwałą Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki utworzony objęty został dodatkową ochroną prawną poprzez ustanowienie *Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim* (szczegółowe omówienie realizacji planu ochrony parku kulturowego w rozdziale 4.2.3.).

Dobrze zachowane siedliska historyczne wsi oraz zabytkowe zespoły przestrzenne chronione są odpowiednimi zapisami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie prowadzone są prace nad projektem nowego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki*.

Dla zabytkowych układów ruralistycznych oraz innych zabytkowych zespołów przestrzennych w obrębie poszczególnych miejscowości założono karty *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki.*

Dodatkowe kompetencje dla samorządów w zakresie ochrony krajobrazu oraz podniesienia jakości przestrzeni publicznych zostały ustawowo zatwierdzone *Ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu*. Zgodnie z ustawą samorządy gminne mogą podjąć uchwałę w sprawie lokalizacji reklam, obiektów małej architektury i ogrodzeń. Rady gmin określać mogą w drodze uchwały zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń. Przykładowo, na wyznaczonych obszarach wprowadzać można zakazy lokalizacji tablic i urządzeń reklamowych. Dla wybranych obszarów gmina dodatkowo będzie miała możliwość wprowadzenia opłat reklamowych od posiadania tablic i urządzeń reklamowych.

Zabytki sakralne

Obiekty sakralne gminy Kamieniec Ząbkowicki zachowane są w dobrym stanie oraz użytkowane zgodnie z swym pierwotnym przeznaczeniem. Wyjątkiem jest kościół ewangelicki w Kamieńcu Ząbkowickim pełniący funkcję sali widowiskowo-wystawienniczej Gminnego Centrum Kultury w Kamieńcu Ząbkowickim.

Najcenniejsze zabytki sakralne z obszaru gminy chronione są wpisem do rejestru zabytków.

Znaczącym elementem w krajobrazie miejscowości są zakładane od pocz. XIX w. już poza granicami siedlisk cmentarze i miejsca pocmentarne — zachowane w swych pierwotnych granicach i widoczne w krajobrazie w postaci przeważnie regularnego obsadzenia prostokątnej działki. Tereny dawnych i obecnych cmentarzy pozostają w większości zadbane i uporządkowane.

Dotychczasowe wpisy do rejestru zabytków cmentarzy nie precyzują, czy wpisem objęte są również okalające zabytkowe cmentarze kamienne mury (powstałe od średniowiecza i epoki nowożytnej) oraz okazałe nieraz ogrodzenia i bramy. Obiekty te powinny zostać wpisane do rejestru zabytków indywidualnie (wpis do rejestru zabytków może nastąpić z urzędu lub na wniosek właścicieli obiektów, czyli parafii).

Zasób zabytków dopełniają klasyfikowane jako zabytki ruchome dzieła sztuki i rzemiosła artystycznego. W grupie tej znajdują się zabytki stanowiące wyposażenie licznych kościołów na terenie gminy. Szczególne miejsce w krajobrazie gminy zajmują przydrożne krzyże, kapliczki i figury – zasób tych zabytków wydaje się nie w pełni rozpoznany.

Zabytki tzw. „ruchome" podlegają ochronie konserwatorskiej, ich ewidencję prowadzi Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków. Nie wszystkie zostały wpisane do rejestru zabytków.

Ze względu na wysokie wartości historyczne i artystyczne poniżej wymienione obiekty sakralne (nieruchome i ruchome) kwalifikują się do objęcia ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków (obiekty proponowane do wpisu do rejestru zabytków wskazano również w planie ochrony *Parku kulturowego w Kamieńcu Ząbkowickim „Góra Zamkowa, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim*):

Byczeń:
- cmentarz przy kościele filialnym pw. św. Marcina,
- ogrodzenie cmentarza przykościelnego,
- brama w ogrodzeniu cmentarza przykościelnego,
- figura św. Jana Nepomucena, na ogrodzeniu cmentarza przykościelnego,
- Mała Kalwaria — Chrystus w Ogrojcu i Śpiący Apostołowie, Ukrzyżowanie, rzeźby na ogrodzeniu i przy ogrodzeniu cmentarza przykościelnego,

Chałupki:
- kościół filialny pw. św. Jana Nepomucena.

Doboszowice:
- budynek bramny oraz ogrodzenie kościoła pw. św. Mikołaja,
- grupa Ukrzyżowania przed cmentarzem przy kościele pw. św. Mikołaja,
- krzyż pokutny, usytuowany obok domu nr 135a.

Kamieniec Ząbkowicki:
- szkoła katolicka w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie dom mieszkalny, Plac Kościelny 7,
- ogrody klasztorne w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie tereny sportowe, wraz z barokowym murem granicznym,
- szklarnie na terenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego,
- odcinki murów w zespole dawnego klasztoru cysterskiego,
- cmentarz ewangelicki z kaplicą i ogrodzeniem z bramą, ul. Ząbkowicka,
- dwa zbiorniki retencyjne w parku pałacowym,
- dom strzelecki, obecnie dom mieszkalny ul. Złotostocka 39,

Mrokocin:
- kaplica modlitewna, obecnie kaplica mszalna pw. św. Jana Nepomucena,
- cmentarz ewangelicki z mauzoleum rodowym i ogrodzeniem z bramą.

Ożary:
- cmentarz przy kościele parafialnym pw. św. Katarzyny,
- mur cmentarza przykościelnego z bramami,
- figura św. Jana Nepomucena na cmentarzu przykościelnym.

Pomianów Górny:
- cmentarz przy kościele filialnym pw. św. Barbary,
- mur cmentarza przykościelnego,
- brama wschodnia w ogrodzeniu kościoła,
- brama zachodnia w ogrodzeniu kościoła,
- krzyż pokutny przy ogrodzeniu kościoła.

Sławęcin:
- kaplica mszalna pw. św. Józefa, wraz z terenem przy kaplicy i ogrodzeniem,
- kolumna św. Józefa koło zagrody nr 1.

Sosnowa:
- cmentarz przy kościele filialnym pw. św. Maternusa,
- mur cmentarza przykościelnego.

Starczów:
- cmentarz przy kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela,
- ogrodzenie cmentarza z bramami,
- plebania, nr 117.

Suszka:

- kościół filialny pw. Matki Boskiej Bolesnej.

Śrem:

- kościół filialny pw. Ducha Świętego,
- cmentarz przykościelny,
- ogrodzenie cmentarza przykościelnego z bramą.

Topola:

- cmentarz przy kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja,
- ogrodzenie cmentarza przykościelnego z bramami,
- figura św. Jana Nepomucena przy kościele,
- figura św. Jana Nepomucena usytuowana na dz. nr 268.

Wśród obiektów sakralnych wpisanych do rejestru zabytków z obszaru gminy Kamieniec Ząbkowicki znajdują się obiekty wymagające prac konserwatorskich, w złym stanie technicznym i niewłaściwie użytkowane. O ile przy tych obiektach nie zostaną podjęte prac konserwatorskich, zagrożone będą dalszą degradacją. W tej grupie znajdują się szczególnie cenne obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- rzeźba św. Jana Nepomucena usytuowana w pasie drogi gminnej, dz. nr 829, obok domu nr 79 w Doboszowicach – obiekt wymaga prac konserwatorskich, przede wszystkim odczyszczenia,
- oranżeria I (palmiarnia) i oranżeria II, na terenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego w Kamieńcu Ząbkowickim, Plac Kościelny 12 – obiekty nie są użytkowane, w złym stanie technicznym,
- kolumna Maryjna w Śremie – obiekt wymaga prac konserwatorskich, przede wszystkim odczyszczenia,
- kolumna Trójcy Świętej w Śremie – obiekt wymaga prac konserwatorskich, przede wszystkim odczyszczenia.

Wśród najcenniejszych obiektów sakralnych ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*, znajdują się następujące obiekty wymagające podjęcia prac remontowych:

- budynek bramny oraz mur cmentarny przy kościele parafialnym pw. św. Mikołaja w Doboszowicach,
- budynek gospodarczy (obecnie ruina) przy szkole katolickiej w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie przy domu mieszkalnym, Plac Kościelny 7, Kamieniec Ząbkowicki,
- mury graniczne folwarku, ogrodu opackiego, ogrodu klasztornego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, Plac Kościelny, Kamieniec Ząbkowicki,
- tzw. *mały spichlerz* na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, Plac Kościelny, obok nru 10, kamieniec Ząbkowicki,
- szklarnia I i szklarnia II na terenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, Plac Kościelny, obok nru 13, Kamieniec Ząbkowicki,
- budynki w zespole dawnego katolickiego szpitala św. Józefa sióstr Boromeuszek (*Josephstift*), ul. Szpitalna 1-3, Kamieniec Ząbkowicki,
- cmentarz ewangelicki w Mrokocinie, mauzoleum (kaplica?) oraz ogrodzenie zachowane w stanie ruiny,
- dwór sołecki, następnie klasztorna kuria majątkowa na Folwarku Dolnym, następnie dom dzierżawcy dóbr, obecnie dom nr 1k w Ożarach,
- mur cmentarny przy kościele filialnym pw. św. Maternusa w Sosnowej,
- mur cmentarny przy kościele filialnym pw. Ducha Świętego w Śremie,
- mur cmentarny przy kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja w Topoli,
- kolumna maryjna w Śremie, dz. nr 23.

Oprócz wymienionych obiektów w złym stanie technicznym pozostają niektóre kapliczki i krzyże przydrożne z obszaru gminy.

Przy zabytkach sakralnych systematycznie prowadzone są prace remontowe i konserwatorskie, również dofinansowywane w ramach dotacji z budżetu gminy Kamieniec Ząbkowicki.

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2012-2016* oraz w latach kolejnych z budżetu gminy Kamieniec Ząbkowicki udzielane były dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkowych obiektach sakralnych (szczegółowe omówienie zagadnienia w rozdziale 4.3).

Założenia rezydencjonalne

Zespół pałacowo-parkowy w Kamieńcu Ząbkowickim został objęty dodatkową ochroną poprzez ustanowienie *Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim* (szczegółowe omówienie prowadzonych prac rewaloryzacyjnych w rozdziale 4.2.2.).

Najcenniejsze zabytki związane z założeniami rezydencjonalnymi z obszaru gminy chronione są wpisem do rejestru zabytków oraz ujęte zostały w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki.*

Ze względu na wysokie wartości historyczne i artystyczne poniżej wymienione obiekty związane z dawnymi założeniami rezydencjonalnymi kwalifikują się do objęcia ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków:

Doboszowice:

- zabudowania folwarku pałacowego *(Schlosshof),* nr 63: pałac, podpiwniczony taras przy tylnej elewacji pałacu (częściowo relikt wyburzonej części renesansowego dworu), ogrodzenie terenu przy pałacu i części folwarku z reliktami bastei, spichlerz.

Ożary:

- klasztorna kuria majątkowa na Folwarku Dolnym, następnie dom dzierżawcy dóbr, nr 1a.

Starczów:

- dwór sołecki, obecnie m.in. schronisko młodzieżowe, nr 43.

Śrem:

- dwór, obecnie dom mieszkalny nr 32.

Wśród najcenniejszych obiektów związanych z założeniami rezydencjonalnymi, ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki* znajdują się następujące obiekty wymagające podjęcia prac remontowych:

- zabudowania folwarku Dolnego i folwarku Górnego w Chałupkach, nr 9,
- pałac i zabudowania folwarku pałacowego w Doboszowicach, nr 63,
- pałac i folwark nr w Pomianowie Górnym, nr 24,
- budynki w zespole starego folwarku sołeckiego w Topoli, nr 59.

Budownictwo użyteczności publicznej

Dawne budynki pocztowe oraz szkolne, gospody i hotele z obszaru gminy użytkowane są właściwie. Obiekty związane z liniami kolejowymi zostaną omówione w dalszej części rozdziału, przy zabytkach techniki.

Ze względu na wysokie wartości historyczne i artystyczne do objęcia ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków kwalifikuje się zespół dawnego szpitala św. Józefa sióstr Boromeuszek (*Josephstift*) wraz z kaplicą szpitalną pw. Św. Rodziny, obecnie obiekt nieużytkowany, ul. Szpitalna 1, 3, 3a w Kamieńcu Ząbkowickim oraz budynek dawnej karczmy w Sławęcinie, nr 21.

Budynki w zespole dawnego katolickiego szpitala św. Józefa sióstr Boromeuszek (*Josephstift*) w Kamieńcu Ząbkowickim wymagają podjęcia prac remontowych.

Zabytki techniki, kolej i przemysł

Duży potencjał dla rozwoju turystyki w regionie posiadają linie kolejowe przebiegające przez gminę Kamieniec Ząbkowicki. W *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki* ujęto budynki dworców, obiektów związanych z dworcami oraz budowle inżynieryjne.

Ze względu na wysokie wartości historyczne i artystyczne poniżej wymienione obiekty kwalifikują się do objęcia ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków:

Kamieniec Ząbkowicki:
- młyn, ul. Wąska 5 (Kamieniec-Istebka),
- dworzec kolejowy, ul. Dworcowa 1,
- most linii kolejowej Wrocław-Międzylesie nad Budzówką w Kamieńcu Ząbkowickim.

Wśród obiektów zabytkowych z obszaru gminy Kamieniec Ząbkowicki znajdują się obiekty wymagające prac konserwatorskich, w złym stanie technicznym i niewłaściwie użytkowane. O ile przy tych obiektach nie zostaną podjęte prac konserwatorskich, zagrożone będą dalszą degradacją. W tej grupie znajdują się szczególnie cenne obiekty wpisane do rejestru zabytków:
- zespół młyna w Byczeniu (młyn, siłownia, obora), nr 88 – budynki zagrożone ze względu na zły stan techniczny, brak funkcji, nieremontowane,
- młyn z częścią mieszkalną oraz stajnie w zespole młyna Chałupkach, nr 7 – budynek zagrożony ze względu na bardzo zły stan techniczny grożący zawaleniem,
- młyn nr 12a w Mrokocinie – obiekt nie jest użytkowany, budynek zagrożony ze względu na zły stan techniczny.

Wśród najcenniejszych obiektów ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*, znajdują się następujące obiekty wymagające podjęcia prac remontowych:
- budynek administracyjno-mieszkalny i komin w zespole cegielni [pierwotnie w dobrach książąt von Preussen], Byczeń, nr 32,
- budynki w zespole młyna w Pomianowie Górnym, nr 4.

Zabudowa mieszkalna i zagrodowa

Najbardziej powszechnym typem zagrożeń dla obiektów tego typu jest zatarcie cech zabytkowych będące skutkiem modernizacji bez poszanowania znaczenia i wartości zabytków (skucie detalu architektonicznego i tynków podczas ocieplenia elewacji, nadbudowy, wymiana stolarki okiennej przy zmianie wykroju otworów okiennych, itp.). Zabudowa wiejska w związku z zanikaniem działalności rolniczej zmienia swój charakter, a budynki gospodarcze nie pełnią swych pierwotnych funkcji. Dla istotnych w krajobrazie gminy zagród, budynków mieszkalnych oraz gospodarczych założono karty adresowe *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*.

Dziedzictwo niematerialne

Dziedzictwo niematerialne regionu jest ściśle związane z sytuacją polityczną, jaka zaistniała po zakończeniu II wojny światowej. Niemal całkowita wymiana ludności spowodowała nagłe przerwanie ciągłości rozwoju kulturowego. Tradycje i zwyczaje przeniesione przez nowych mieszkańców, którzy reprezentowali różne narodowości i grupy etniczne, zadecydowały o swoistej różnorodności kulturowej regionu.

Spektakularnymi działaniami w zakresie ochrony dziedzictwa niematerialnego jest wyznaczenie i popularyzacja szlaków kulturowych – *Transgranicznego Szlaku Królewny Marianny Orańskiej* oraz *Europejskiego Szlaku Cysterskiego*, który jest uzupełniany powstającym *Szlakiem Sakralnej Sztuki Barokowej im. Michaela Willmanna*.

Dokumentacja, edukacja, promocja

Zasób zabytkowy gminy Kamieniec Ząbkowicki jest dobrze rozpoznany.

W 2003 r., na potrzeby opracowań planistycznych, przygotowane zostało przez Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego we Wrocławiu (obecnie Narodowy Instytut Dziedzictwa Oddział Terenowy we Wrocławiu) *Studium środowiska kulturowego gminy Kamieniec Ząbkowicki*. *Studium* to jest pierwszym opracowaniem dla całej gminy, w którym kompleksowo i kompetentnie zebrano zagadnienia związane z ochroną zabytków. Opracowanie to pełni do dzisiaj rolę kompendium wiedzy o Kamieńcu Ząbkowickim oraz o całej gminie. Zawarte w nim informacje dotyczące historii miejscowości i zabytków stanowią podstawę kolejnych dokumentów studialnych i projektowych. Zaproponowany w *Studium* system ochrony konserwatorskiej zabytków jest opracowany spójnie dla całej gminy i może stanowić również podstawę dla kolejnych dokumentów.

Niewątpliwe walory naukowe, a zarazem promocyjne i edukacyjne zawierają opracowania, przygotowane w 2014 r. jako dokumenty niezbędne do uchwalenia *Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim*: *Plan ochrony parku* autorstwa H. Gołdy Krajewskiej oraz kompetentnie opracowana i zilustrowana kwerenda źródeł archiwalnych dotyczących obszaru objętego parkiem kulturowym: *Ogólna waloryzacja cech krajobrazu kulturowego. Kwerenda i analiza historyczna* autorstwa G. Grajewskiego.

Podczas weryfikacji zabytków wpisanych do rejestru zabytków prowadzonej w latach 2009-2017 przez Narodowy Instytut Dziedzictwa Oddział Terenowy we Wrocławiu wszystkie obiekty wpisane do rejestru zabytków z obszaru gminy (zabytki archeologiczne oraz zabytki architektury) zostały udokumentowane w terenie. Opracowany został w 2015 r. raport o stanie zabytków dla powiatu ząbkowickiego, a następnie, w 2017 r. *Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomych w województwie dolnośląskim.*

W archiwum wałbrzyskiej delegatury Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu zgromadzona jest dokumentacja dla części najcenniejszych zabytków gminy opracowana w formie opracowań studialnych, kart ewidencyjnych zabytków nieruchomych i ruchomych, cmentarzy i zabytków techniki oraz ewidencji parkowych.

Zarządzeniem nr 131/2017 Wójta Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 16 maja 2017 r. wprowadzona została *Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki* w formie zbioru kart adresowych dla wszystkich obiektów zabytkowych gminy – stanowisk archeologicznych, chronionych układów przestrzennych, zabytków architektury, budownictwa oraz założeń zielonych.

Nie do przecenienia rolę w popularyzacji zarówno walorów kulturowych Kamieńca Ząbkowickiego, jak również działań i przedsięwzięć w zakresie ochrony zabytków prowadzonych przez gminę, pełni oficjalny portal internetowy gminy https://kamienieczabkowicki.eu/, jak również zamieszczone na niej, wydawane od 2009 r. Biuletyny Gminy Kamieniec Ząbkowicki *Nasza Gmina* i *Wiadomości Kamienieckie.*

W ostatnich latach z inicjatywy gminy Kamieniec Ząbkowicki opracowano następujące publikacje:

- M. Czerniec, *Ochrona dziedzictwa narodowego na przykładzie rewitalizacji pałacu w Kamieńcu Ząbkowickim 2012-2014*, Kamieniec Ząbkowicki 2014,
- M. Czerniec, *Ochrona dziedzictwa narodowego na przykładzie trasy turystycznej po zespole pałacowo-parkowym w Kamieńcu Ząbkowickim ukazującej zabytki i pomniki przyrody (drzewa i rośliny chronione)*, Kamieniec Ząbkowicki 2015,
- M. Czerniec, *Rewitalizacja pałacu i parku w Kamieńcu Ząbkowickim jednym ze sposobów na ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków i pomników przyrody (zwierzęta chronione)*, Kamieniec Ząbkowicki 2016.

Główne problemy związane z opieką nad zabytkami gminy Kamieniec Ząbkowicki

- kontynuacja prac związanych z rewaloryzacją zespołu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Ząbkowickim; procedowanie wpisu zespołu na listę Pomników Historii,
- kontynuacja prac związanych z rewaloryzacją przestrzeni publicznych w zespole historyczno-krajobrazowym obejmującym opactwo i zespół pałacowo-parkowy w Kamieńcu Ząbkowickim, na terenie *Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim*; opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- poprawa stanu zachowania obiektów zabytkowych leżących na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki, w tym rewitalizacja zespołów sakralnych (remonty bieżące w obiektach sakralnych oraz przy obiektach z nimi związanych, m.in. murów cmentarnych) oraz rewaloryzacja zabytkowych cmentarzy,
- ochrona zachowanych siedlisk historycznych wsi,
- rewitalizacja dawnych zespołów pałacowych i folwarcznych,
- ochrona zabytków techniki, w tym obiektów związanych z liniami kolejowymi oraz dawnych młynów,
- właściwe rozpoznanie oraz zapewnienie ochrony licznym zabytkom ruchomym z terenu gminy (krzyże i rzeźby przydrożne, krzyże pokutne, kapliczki) – zachowanie ich w jak najlepszym stanie, zapewnienie im właściwej ekspozycji oraz przeciwdziałanie przeprowadzaniu niewłaściwych konserwacji tych obiektów,
- ochrona zabytków archeologicznych: w wypadku stanowisk płaskich poprzez wskazanie potencjalnym inwestorom konieczności przeprowadzenia prac archeologicznych zgodnych z decyzją Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w wypadku stanowisk o własnej formie krajobrazowej poprzez wykluczenie jakichkolwiek inwestycji na ich terenie i w miarę możliwości poprzez wykluczenie sposobu zagospodarowania, który naruszyłby ich specyficzną formę,
- skuteczna promocja zasobów kulturowych.

4. Założenia programowe

Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024 realizuje cele, które wskazuje *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

4.1. Priorytety polityki gminnej związanej z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami oraz kierunki działań i zadania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024*

Nadrzędnym celem polityki gminy Kamieniec Ząbkowicki w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami jest ochrona, aktywne zarządzanie materialnym dziedzictwem kulturowym oraz dążenie do materialnej poprawy stanu zabytków, ich adaptacji i rewitalizacji w celu wykorzystania potencjału związanego z posiadanym dziedzictwem kulturowym

Priorytet I. Ochrona zabytków i przestrzeni kulturowej gminy Kamieniec Ząbkowicki.

Kierunki działań:

I.1. Planowa, konsekwentna oraz kompetentna realizacja zadań samorządowych w zakresie ochrony zabytków, powiązanie zadań służących ochronie wartości kulturowych ze strategią rozwoju gospodarczego oraz polityką przestrzenną gminy.

Zadania:

- Realizacja zadań z zakresu opieki nad zabytkami wynikających z dokumentów strategicznych gminy.
- Realizacja zadań wynikających z planu ochrony *Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim.*
- Zabezpieczenie w budżetach rocznych gminy środków na udzielanie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków położonym na terenie gminy.
- Wprowadzenie aktualnych zapisów dotyczących ochrony środowiska kulturowego w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki*.

— Sporządzanie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wprowadzanie aktualnych i skutecznych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w tym ochrony obiektów i obszarów ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki.*

— Prowadzenie *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki* – udostępnienie kart adresowych na oficjalnej stronie internetowej gminy; aktualizacja danych, m.in. uzupełnianie i uaktualnianie informacji dotyczących form ochrony, zakładanie nowych kart adresowych dla obiektów wprowadzonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków, zgodnie z ustawowymi procedurami (szczegółowe omówienie w rozdziale 3.3.4).

— Dążenie do rozpoznania zasobu zabytków ruchomych: kapliczek, krzyży i figur przydrożnych z terenu gminy (nie ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*).

— Udostępnianie informacji o zabytkach gminy w systemach elektronicznych.

— W celu ochrony krajobrazu kulturowego i ładu historycznie ukształtowanego układu przestrzennego gminy – rozważenie możliwości przyjęcia uchwały w sprawie zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzaj materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane.

— Wystąpienie do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w sprawie wpisu do rejestru zabytków cennych obiektów architektury należących do gminy Kamieniec Ząbkowicki.

— Wystąpienie do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w sprawie aktualizacji decyzji o wpisie do rejestru zabytków stanowisk archeologicznych położonych na działkach geodezyjnych należących do gminy Kamieniec Ząbkowicki.

— Interwencje przy rażących naruszeniach prawa budowlanego (zwłaszcza w zakresie samowoli budowlanych na obszarach objętych ochroną konserwatorską oraz przy obiektach zabytkowych i ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*).

— Przeciwdziałanie niszczeniu stanowisk archeologicznych.

— Sporządzenie i monitoring *Planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.*

— Realizacja *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kamieniec Ząbkowicki* (dokument w trakcie aktualizacji).

— Generowanie miejsc pracy przy inwestycjach prowadzonych przy obiektach i na obszarach objętych ochroną konserwatorską, w tym przy rewitalizacji zespołu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Ząbkowickim oraz w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych i zabezpieczających na terenie zabytkowych założeń zielonych, będących własnością gminną oraz przy założeniach zielonych w obszarach ochrony konserwatorskiej. Udział w programach związanych z tworzeniem miejsc pracy prowadzonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Ząbkowicach Śląskich oraz Centrum Integracji Społecznej Gminy Kamieniec Ząbkowicki.

I.2. Opieka nad zabytkami gminy, dążenie do materialnej poprawy ich stanu zachowania, odbudowy, adaptacji i rewitalizacji. Aktywne zarządzanie materialnym dziedzictwem kulturowym w celu wykorzystania jego potencjału w rozwoju gminy.

Zadania:

— Podejmowanie starań o dofinansowanie prac przy zabytkach gminy z funduszy zewnętrznych – z budżetu państwa oraz programów UE i innych.

— Podejmowanie działań prowadzących do zahamowania procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania poprzez udzielanie dotacji z budżetu gminy Kamieniec Ząbkowicki na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (omówienie zasad udzielania dotacji w rozdziale 4.3).

— Podejmowanie prac remontowych przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków oraz przy obiektach ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*, których gmina Kamieniec Ząbkowicki jest właścicielem lub współwłaścicielem.

— Podejmowanie działań mających na celu ochronę zabytków ruchomych oraz obiektów tzw. małej architektury.

— Podejmowanie działań mających na celu ochronę, zachowanie i rewaloryzację stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej (grodziska).

— Prowadzenie bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych i zabezpieczających na terenach zabytkowych założeń zielonych, będących własnością gminną oraz przy założeniach zielonych w obszarach ochrony konserwatorskiej.

— Prowadzenie inwestycji związanych z rewaloryzacją przestrzeni publicznych wysokim standardzie zagospodarowania i wysokich wymaganiach względem estetyki.

— Podejmowanie działań zmierzających do poprawy infrastruktury w obszarze historycznych założeń przestrzennych.

Priorytet II.

Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim.

Kierunki działań:

II.1. Kompleksowa ochrona i świadome kształtowanie dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu historycznego założenia przestrzennego w granicach ustanowionego parku kulturowego, powstrzymanie degradacji zagrożonych obiektów zabytkowych i obszarów oraz podjęcie działań w celu poprawy stanu ich zachowania.

Zadania:

— Uznanie znaczenia wyjątkowych walorów krajobrazu kulturowego i zabytków oraz środowiska przyrodniczego zabytkowych zespołów: zespołu dawnego opactwa cysterskiego z osadą klasztorną i zespołu pałacowo-parkowego na Górze Zamkowej w Kamieńcu Ząbkowickim, krajobrazu komponowanego doliny Nysy Kłodzkiej, eksponowanej widokowo Góry Śremskiej oraz zespołu osadniczego w Małym Byczeniu jako szansy rozwoju gminy.

— Zachowanie dbałości o krajobraz kulturowy obszaru parku, w tym jego charakterystycznych elementów zabytkowych i przyrodniczych, historycznej struktury urbanistycznej i rewitalizacji przestrzeni; przestrzeganie rygorystycznej ochrony unikatowych wartości krajobrazu kulturowego w dokumentach planistycznych.

— Realizacja zintegrowanych działań związanych z zarządzaniem, ochroną i udostępnianiem zachowanego do dzisiaj, unikatowego w skali ponadregionalnej historycznego krajobrazu zgodnie z planem ochrony parku kulturowego: Gołda Krajewska H., *Park kulturowy w Kamieńcu Ząbkowickim „Góra Zamkowa, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej". II. Plan ochrony parku*, Wrocław 2014.

— Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru parku kulturowego (zgodnie z Uchwałą Nr VII/24/2015 r. Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 20 lutego 2015 r. o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w granicach *Parku Kulturowego w Kamieńcu Ząbkowickim „Góra Zamkowa, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej"*).

— Udział w procedurze związanej z uznaniem zespołu pałacowo-parkowego jako Pomnika Historii.

— Prowadzenie inwestycji związanych z rewaloryzacją przestrzeni publicznych na obszarze parku o wysokim standardzie zagospodarowania i wysokich wymaganiach względem estetyki.

— Inwestowanie oraz wspieranie działań związanych z rozbudową infrastruktury związanej z obsługą ruchu turystycznego w poszanowaniu uwarunkowań wynikających z zasad ochrony środowiska kulturowego parku kulturowego.

II.2. Budowanie renomy i popularności Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim. Zwiększenie atrakcyjności założenia przestrzennego w celach turystycznych i społecznych.

Zadania:

— Wspieranie turystyki kulturowej na terenie parku kulturowego poprzez m.in. rozbudowę infrastruktury turystycznej, rozwój szlaków turystycznych i sieci tras rowerowych, organizację gier topograficznych.

— Popularyzacja i promocja *Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim*.

Priorytet III. Edukacja i promocja dziedzictwa kulturowego gminy Kamieniec Ząbkowicki.

Kierunki działań:

II.1. Uznanie znaczenia dziedzictwa kulturowego w rozwoju gminy oraz jego promocja.

Zadania:

— Kreowanie modelu odpowiedzialności za zasoby dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców, użytkowników oraz wśród pracowników samorządowych.

— Wspieranie projektów i realizacji mających na celu promowanie walorów środowiska przyrodniczego oraz środowiska kulturowego jako potencjału dla rozwoju turystyki prowadzonej w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

— Udostępnianie na oficjalnej stronie internetowej Urzędu Gminy publikacji będących prezentacją zasobów oraz działań gminy związanych z ochroną zasobów zabytkowych.

— Promocja tzw. dobrych praktyk w zakresie zarządzania obiektami zabytkowymi gminy.

— Współpraca z instytucjami zajmującymi się ochroną dziedzictwa kulturowego (m.in. Narodowy Instytut Dziedzictwa Oddział Terenowy we Wrocławiu).

— Promowanie historii oraz zabytków gminy podczas imprez i wydarzeń kulturalnych.

— Promowanie tradycyjnych form i cech lokalnej architektury (w zakresie bryły, detalu architektonicznego, materiału, kolorystyki, rozwiązań konstrukcyjnych).

— Promocja zabytków gminy Kamieniec Ząbkowicki w różnego rodzaju mediach.

II.2. Budowanie klimatu społecznej akceptacji dla idei ochrony zabytków odczytywanych jako źródło tożsamości, wiedzy i dumy z przeszłości i tradycji.

Zadania:

— Inicjowanie i wspieranie projektów związanych z szeroko rozumianym upowszechnieniem wiedzy o dziedzictwie kulturowym gminy, w tym organizacja i wspieranie organizacji konkursów wiedzy o zabytkach oraz wycieczek szkolnych, których celem jest poznawanie zabytków gminy.

— Publikacja oraz wspieranie wydawnictw obejmujących zagadnienia związane z historią gminy oraz ochroną dóbr kultury.

— Wspieranie działalności organizacji społecznych, pozarządowych i środowisk zajmujących się ochroną i opieką nad zabytkami (w tym działalności Towarzystwa Miłośników Ziemi Kamienieckiej, Kamienieckiej Izby Pamiątek oraz Muzeum Cystersów).

— Współpraca przy organizacji corocznej imprezy tzw. *Nocy Muzealnej* przez Kamieniecką Izbę Pamiątek.

— Udział gminy oraz zachęcanie właścicieli zabytków z terenu gminy do udziału w corocznych edycjach Europejskich Dni Dziedzictwa, ogólnoeuropejskim wydarzeniu promującym dziedzictwo kulturowe (informacje o organizacji imprezy na stronie internetowej www.edd.com.pl).

— Wspieranie turystyki kulturowej na terenie gminy poprzez m.in. rozbudowę infrastruktury, rozwój i promocję szlaków turystycznych, budowę sieci tras rowerowych, organizację gier topograficznych.

II.3. Promocja właściwego zarządzania dziedzictwem kulturowym gminy.

Zadania:

— Promocja tzw. dobrych praktyk w zakresie zarządzania obiektami zabytkowymi gminy.

— Publikacja na oficjalnej stronie internetowej gminy informacji dotyczących *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*.

— Publikacja na oficjalnej stronie internetowej gminy informacji dotyczących udzielania dotacji z budżetu gminy Kamieniec Ząbkowicki na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

— Publikacja na oficjalnej stronie internetowej gminy informacji dotyczących prac konserwatorskich finansowanych oraz współfinansowanych z budżetu gminy oraz prezentacja obiektów, przy których przeprowadzono prace konserwatorskie finansowane oraz współfinansowane z budżetu gminy.

— Współpraca z mediami w celu promocji zabytków i upowszechniania działań związanych z opieką nad zabytkami.

4.2. Inwestycje i projekty związane z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami realizowane przez gminę Kamieniec Ząbkowicki oraz planowane na lata 2021-2024

Prawa miejskie

Miejscowość Kamieniec Ząbkowicki z dniem 1 stycznia 2021 r. otrzymuje status miasta na mocy *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2020 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, zmiany nazwy gminy oraz siedziby władz gminy* (Dz. U z 2020, poz. 1332).

Uchwałą nr XV128/2020 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 24 stycznia 2020 r. postanowiono wystąpić do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, za pośrednictwem Wojewody Dolnośląskiego, z wnioskiem o nadanie statusu miasta miejscowości Kamieniec Ząbkowicki, składającej się z obrębów ewidencyjnych Kamieniec Ząbkowicki I i Kamieniec Ząbkowicki II. Przed podjęciem uchwały przeprowadzono w tym zakresie konsultacje z mieszkańcami Gminy Kamieniec Ząbkowicki.

Walory historyczno-kulturowe oraz obecna struktura społeczno-gospodarcza, a przede wszystkim potencjał demograficzny i oczekiwany dalszy rozwój miejscowości Kamieniec Ząbkowicki, były podstawowymi argumentami w procesie ubiegania się o nadanie miejscowości Kamieniec Ząbkowicki statusu miasta. Ubieganie się o uzyskanie praw miejskich przez miejscowość Kamieniec Ząbkowicki, będące konsekwencją jej historycznego i ekonomicznego rozwoju, zostało uprzednio ujęte w *Strategii Rozwoju Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2012-2020*.

Wniosek o nadanie statusu miasta miejscowości Kamieniec Ząbkowicki poprzedzono sporządzeniem odrębnych analiz: walorów naturalnych, walorów kulturowych oraz charakterystyki społeczno-ekonomicznej Kamieńca Ząbkowickiego[4].

Uchwałą Rady Gminy z dnia 25 kwietnia 2013 r. przyjęto projekt insygni gminy Kamieniec Ząbkowicki (Uchwała nr XXIX/184/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 13 czerwca 2013 roku): herbu, sztandaru, 83anneru, pieczęci i łańcuchów. Herb z przedstawieniem zwróconych ku sobie dwóch wspiętych lwów: prawy za kratą srebrną; lewy w koronie; tło tarczy błękitne. Projekt herbu został zatwierdzony przez komisję heraldyczną w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji.

Zabytki będące własnością gminną

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się dbałość o zabytki, których właścicielem jest gmina Kamieniec Ząbkowicki.

Gmina Kamieniec Ząbkowicki jest właścicielem następujących obiektów objętych ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomych:

Byczeń:

— plebania rzymskokatolickiego kościoła pw. św. Marcina, obecnie budynek mieszkalno-usługowy, Byczeń 18.

Kamieniec Ząbkowicki:

[4] **Boryczka R.**, *Kamieniec Ząbkowicki – walory naturalne (załącznik do wniosku w sprawie nadania miejscowości Kamieniec Ząbkowicki statusu miasta)*, Kamieniec Ząbkowicki 2019 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim]; **Oszczanowska B., Czyszczoń M., Trenkler D.**, *Kamieniec Ząbkowicki – walory kulturowe (załącznik do wniosku w sprawie nadania miejscowości Kamieniec Ząbkowicki statusu miasta)*, Kamieniec Ząbkowicki 2019 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim]; **Boryczka R.**, *Kamieniec Ząbkowicki – charakterystyka społeczno-ekonomiczna (załącznik do wniosku w sprawie nadania miejscowości Kamieniec Ząbkowicki statusu miasta)*, Kamieniec Ząbkowicki 2019 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim]

- zespół budowlany dawnego klasztoru cysterskiego, Plac Kościelny 1-13 (współwłasność),
- skrzydło północne klasztoru cystersów, następnie oficyna mieszkalna, Plac Kościelny 3 (współwłasność),
- kancelaria gospodarcza w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie dom mieszkalny, Plac Kościelny 5,
- most prowadzący od zachodu do klasztoru w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, Plac Kościelny,
- winiarnia klasztorna, następnie gospoda *Himmel,* ul. Zamkowa,
- kościół ewangelicki, obecnie sala widowiskowo-wystawiennicza Gminnego Centrum Kultury w Kamieńcu Ząbkowickim, ul. Zamkowa 6,
- zespół pałacowo-parkowy, ul. Zamkowa,
- pałac,
- oficyna pałacowa – wozownia,
- oficyna pałacowa – stajnia,
- mauzoleum rodziny Hohenzollern w zespole pałacowo-parkowym, ul. Zamkowa,
- park,
- taras wschodni (górny) w parku z Grotą Perseusza,
- tarasy zachodnie w parku,
- budynek pompowni i kotłowni w zespole pałacowo-parkowym, ul. Zamkowa 5,
- gazownia przy pompowni i kotłowni w zespole pałacowo-parkowym, ul. Zamkowa, obok nru 5,
- książęcy dom *Albrechthaus*(?), willa z założeniem parkowym, obecnie siedziba Urzędu Gminy Kamieniec Ząbkowicki, ul. Ząbkowicka 26.

Gmina Kamieniec Ząbkowicki jest właścicielem następujących obiektów objętych ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków ruchomych:

Doboszowice:
- rzeźba św. Jana Nepomucena usytuowana w pasie drogi gminnej nr 829.

Kamieniec Ząbkowicki:
- rzeźby św. Floriana i św. Jana Nepomucena, usytuowane przed mostem przy wjeździe na Plac Kościelny (dz. nr 662/17);
- fontanna (?), Plac Kościelny (dz. nr 742/20);
- oryginalne fragmenty polichromii we wnętrzach, detal architektoniczny oraz studnia zlokalizowana na dziedzińcu pałacu w Kamieńcu Ząbkowickim.

Gmina Kamieniec Ząbkowicki jest również współwłaścicielem następujących obiektów objętych ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków archeologicznych:

- Byczeń, grodzisko 1/4/92-27 AZP (współwłasność),
- Chałupki, grodzisko, zamek 1/1/93-28 AZP (współwłasność),
- Kamieniec Ząbkowicki, osada 1/15/92-27 (współwłasność),
- Suszka, osada 1/13/92-26 AZP (współwłasność),
- Suszka, osada 2/14/92-26 AZP (współwłasność).

Szczegółowe omówienie trwających i planowanych inwestycji oraz projektów przy obiektach gminnych omówiono w dalszej części rozdziału.

4.2.1. *Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Kamieniec Ząbkowicki*

W *Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Kamieniec Ząbkowicki* opracowanej na lata do 2044 r., zaplanowane zostały następujące zadania związane z opieką nad zabytkami:

- *Szlak Marianny Orańskiej ścieżką rozwoju gmin polsko-czeskiego pogranicza* – wykorzystanie oraz rozwój potencjału turystycznego pogranicza i wzmocnienie jego konkurencyjności (okres realizacji lata 2019-2021; łączne nakłady finansowe w okresie objętym *WPF* w wysokości 5 419 307 zł),
- odbudowa obiektu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Ząbkowickim – rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Ząbkowickim (okres realizacji lata 2013-2021; łączne nakłady finansowe w okresie objętym *WPF* wysokości 100 000 zł),
- rewitalizacja i udostepnienie obiektów w zespole pałacowo-parkowym w Kamieńcu Ząbkowickim – rewitalizacja i udostępnienie zabytkowego zespołu pałacowo-parkowego (okres realizacji lata 2020-2025; łączne nakłady finansowe w okresie objętym *WPF* wysokości 0,00 zł),
- *Nowa jakość zwiedzania w romantycznym zespole pałacowo-parkowym w Kamieńcu Ząbkowickim* – rewitalizacja i udostępnienie zabytkowego zespołu pałacowo-parkowego (okres realizacji lata 2020-2025; łączne nakłady finansowe w okresie objętym *WPF* wysokości 15 250 000,00 zł),
- utworzenie Centrum Edukacji Przyrodniczo-Ekologicznej Parku Kulturowego Gminy Kamieniec Ząbkowicki – rewaloryzacja i zagospodarowanie terenu przy zespole cysterskim w Kamieńcu Ząbkowickim (okres realizacji lata 2019-2021; łączne nakłady finansowe w okresie objętym *WPF* wysokości 250 000,00 zł).

Do *Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kamieniec Ząbkowicki* wprowadzone zostały zadania projektowe, zabezpieczające lepsze funkcjonowanie środowiska kulturowego gminy:

- *Strategia Rozwoju Sudety 2030* – uzyskanie istotnej poprawy w kluczowych dziedzinach wyznaczających tempo rozwoju gospodarczego i społecznego (okres realizacji lata 2020-2021),
- sporządzenie *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki* – zapewnienie prawidłowej gospodarki przestrzennej (okres realizacji lata 2020-2021).

W corocznie uchwalanych budżetach zakłada się realizację zadań związanych z ochroną zabytków. Środki finansowe przeznaczane są zarówno na zamierzenia inwestycyjne, prace projektowe i studialne, edukację i promocję walorów kulturowych gminy, jak również na dotacje na remonty obiektów zabytkowych.

4.2.2.Rewaloryzacja zespołu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Ząbkowickim

Głównym, obecnym zadaniem gminy Kamieniec Ząbkowicki w dziedzinie ochrony zabytków jest rewitalizacja, zagospodarowanie oraz udostępnianie imponującego zarówno skalą jak i wartościami artystycznymi o znaczeniu ponadregionalnym zespołu pałacowo-parkowego na Górze Zamkowej. Docelowo planuje się w pałacu urządzenie Centrum Kulturotwórczego Myśli Polsko-Holenderskiej.

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się kontynuację prac związanych z rewaloryzacją zespołu w zależności od pozyskanych środków zewnętrznych oraz posiadanych środków.

Dla pałacu w Kamieńcu Ząbkowickim, w okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024*, zgodnie art. 25., ust. 1., pkt 3. *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,* planuje się sporządzenie oraz uzgodnienie z Dolnośląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków programu zagospodarowania zabytku nieruchomego wraz z otoczeniem oraz

dalszego korzystania z tego zabytku, z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości.

W sierpniu 2012 r. zakończyło się postępowanie spadkowe po byłym dzierżawcy zespołu; nastąpiło wygaśnięcie umowy dzierżawy, spadkobiercy zrzekli się praw i zobowiązań wobec spadku. Gmina uzyskała zatem prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku i tytuł prawny do zabytku. Możliwe zatem stało się jeszcze w 2012 r. rozpoczęcie prac inwentaryzacyjnych i zabezpieczających przy pałacu, parku i obiektach małej architektury: dokonano oczyszczenia terenu przy pałacu, wykonano tymczasowe zabezpieczenie zniszczonych dachów nad poszczególnymi częściami pałacu, przeprowadzono prace porządkowe na terenie parku. Działania poprzedzono stosownymi pracami studialnymi – inwentaryzacją dendrologiczną, ekspertyzą stanu technicznego pałacu oraz projektami budowlano-konserwatorskimi. Etapami prowadzony jest remont budowli pałacowej. W 2013 r. przeprowadzono remont sklepień w sali balowej pałacu. W 2014 r. przeprowadzono renowację tarasu widokowego ponad halą podjazdu oraz renowację sklepień hali. W 2015 r. wykonano zadaszenie nad częścią frontową dachu pałacu i jednej z baszt oraz ratownicze prace konserwatorskie przy wozowni. W 2016 r. kontynuowano prace konstrukcyjne przy dachu pałacu, a w 2018 r. prowadzono prace przy odtworzeniu sklepień. Równolegle prowadzona jest rewaloryzacja parku pałacowego.

W 2018 r. gmina Kamieniec Ząbkowicki złożyła w Narodowym Instytucie Dziedzictwa wniosek o wpis na listę pomników historii – ustanowienie dla zespołu pałacowo-parkowego nowej formy ochrony, o najwyższej randze, ustanawianej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dla zabytków o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego kraju. Wyróżnienie takie dałoby wyjątkową szansę dla promocji zespołu jako zabytku o randze krajowej – obecnie wyróżnienie to nadano 107 zabytkom.

TABELA 6
Zestawienie wykonanych prac i poniesionych kosztów związanych z rewitalizacją zespołu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Ząbkowickim w latach 2012-2019.

ROK	ZAKRES PRZEPROWADZONYCH PRAC	PONIESIONE NAKŁADY	DOTACJE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH	
			ŹRÓDŁO	WYSOKOŚĆ DOTACJI
1.	2.	3.	4.	6.
2012	— prace porządkowe, — tymczasowe wygrodzenie obiektów kubaturowych, — inwentaryzacje, ekspertyzy, dokumentacje, — prace budowlane przy rewitalizacji i zabezpieczeniu obiektów kubaturowych i małej architektury.	244 940,57 zł		
2013	— inwentaryzacje, ekspertyzy, dokumentacje, — wyposażenie obiektu w sprzęt ppoż, — prace budowlane przy rewitalizacji i zabezpieczeniu obiektów kubaturowych i małej architektury, — prace porządkowe i pielęgnacyjne w parku pałacowym, — prace porządkowe, — remont konserwatorski sklepień sali balowej.	1 420 453,38 zł	MKiDN *Ochrona Zabytków*	500 000,00 zł

1.	2.	3.	4.	6.
2014	— remont tarasu widokowego, — wykonanie monitoringu zewnętrznego, — prace budowlane przy rewitalizacji i zabezpieczeniu obiektów kubaturowych i małej architektury, — inwentaryzacje, ekspertyzy, dokumentacje, — prace porządkowe.	2 078 954,20 zł	MKiDN *Ochrona Zabytków*; MSW-DUW *Razem Bezpieczniej*	750 000,00 zł 55 130,00 zł
2015	— wykonanie docelowego zadaszenia części frontowej dachu pałacu i baszty nr 1, — ratownicze prace konserwatorskie – konstrukcyjne wozowni pałacowej, — rozbudowa istniejącej instalacji monitoringu, — wykonanie oświetlenia alejki parkowej, — modernizacja oświetlenia alejki parkowej, — prace budowlane przy rewitalizacji i zabezpieczeniu obiektów kubaturowych i małej architektury, — wykonanie oświetlenia alejki parkowej obok domu rządcy, — inwentaryzacje, ekspertyzy, dokumentacje.	2 305 227,60 zł	MKiDN *Ochrona Zabytków*; MSW-DUW *Razem Bezpieczniej*; DUM *Odnowa Wsi Dolnośląskiej*	1 146 346,61 zł
2016	— prace budowlane przy rewitalizacji i zabezpieczeniu obiektów kubaturowych i małej architektury, — wykonanie wygrodzenia części zespołu pałacowo-parkowego, — prace porządkowe, — inwentaryzacje, ekspertyzy, dokumentacje, — oświetlenie alejek parkowych, — ratownicze prace konstrukcyjne części północnej dachu pałacu i baszty nr 2, — zabezpieczenie skarpy przed osuwiskiem, — przywrócenie walorów przyrodniczych parku, — organizacja stałej wystawy *Pałac w Kamieńcu Ząbkowickim – historyczny spacer po wnętrzach arystokratycznej rezydencji*.	4 275 980,44 zł	DUM *Odnowa Wsi Dolnośląskiej*; MKiDN *Ochrona Zabytków*; MSW-DUW *Usuwanie obsuwisk*; NFOŚ *Przyroda*; MKiDN *Muzealnictwo*	2 298 414,00 zł
2017	— oświetlenie alejek parkowych, — prace budowlane przy rewitalizacji i zabezpieczeniu obiektów kubaturowych i małej architektury, — inwentaryzacje, ekspertyzy, dokumentacje, — opracowanie dokumentacji i wniosku o uznanie zespołu pałacowo-parkowego jako Pomnika Historii, — Centrum Edukacji Kulturalnej w Kamieńcu Ząbkowickim.	948 205,59 zł	MKiDN *Infrastruktura Domów Kultury*	210 200,00 zł

1.	2.	3.	4.	6.
2018	— budowa docelowego przyłącza energetycznego dla zasilania zespołu pałacowo-parkowego, — *Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego - nowe oferty kulturalne i edukacyjne*, — ratownicze prace konstrukcyjne odtworzenie sklepień pałacu, — wykonanie dokumentacji technicznej, konserwatorskiej, nadzory inwestorskie, — *Ścieżki w Parku Kulturowym w Kamieńcu Ząbkowickim*.	9 828 504,02 zł	DUM – RPO FEPR *Dziedzictwo kulturowe*; MKiDN *Ochrona Zabytków*	5 724 658,46 zł
2019	— opracowanie dokumentacji technicznych na rewitalizację pałacu, — wykonanie dokumentacji technicznych dot. Centrum Edukacji Przyrodniczo-Ekologicznej Parku Kulturowego, — *Szlak Marianny Orańskiej ścieżką rozwoju gmin polsko-czeskiego pogranicza* – w trakcie realizacji do 2021 r.	6 271 500,00 zł	Interreg V-A Republika Czeska – Polska, Oś Priorytetowa 2 Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia	4 560 000,00 zł

Mauzoleum rodziny Hohenzollern

Na wniosek gminy obiekt wpisano do rejestru zabytków w 2016 r., natomiast w 2018 r. w ramach projektu *Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego Marianny Orańskiej - nowe oferty kulturalne i edukacyjne* dofinansowanego ze środków UE, przeprowadzono jego pełny remont oraz zaaranżowano multimedialną wystawę. Obecnie mauzoleum jest udostępniane zwiedzającym. W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się utrzymanie obiektu we właściwym stanie.

Gazownia przy pompowni i kotłowni w zespole pałacowo-parkowym

Na wniosek gminy obiekt wpisano do rejestru zabytków w 2017 roku. Zakłada się utrzymanie obiektu we właściwym stanie.

„Ścieżki w Parku Kulturowym w Kamieńcu Ząbkowickim"

W 2018 r. zrealizowany został projekt pod nazwą: *Ścieżki w Parku Kulturowym w Kamieńcu Ząbkowickim*. Celem projektu było wzmocnienie mechanizmów ochrony bioróżnorodności w *Parku Kulturowym w Kamieńcu Ząbkowickim* dla ochrony i udostępnienia na cele turystyczne oraz rekreacyjne jego zasobów, prowadzące do zmniejszenia presji na obszary cenne przyrodniczo.

„Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego Marianny Orańskiej – nowe oferty kulturalne i edukacyjne"

Projekt ten realizowany był przez Gminę Kamieniec Ząbkowicki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej

i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Realizacja projektu nazwą *Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego Marianny Orańskiej – nowe oferty kulturalne i edukacyjne* miała przyczynić się między innymi do zwiększenia rozpoznawalności kompleksu płacowo-parkowego Marianny Orańskiej wśród mieszkańców regionu i kraju, dzięki wykreowaniu i promowaniu wspólnych dla całego powiatu markowych produktów turystycznych i kulturowych.

„Nowa jakość zwiedzania w romantycznym zespole pałacowo-parkowym w Kamieńcu Ząbkowickim"

Gmina Kamieniec Ząbkowicki przystąpiła w 2020 r. do realizacji nowego projektu pod nazwą *Nowa jakość zwiedzania w romantycznym zespole pałacowo-parkowym w Kamieńcu Ząbkowickim* w ramach Programu Kultura, Działanie 1. Poprawa Zarządzania Dziedzictwem Kulturowym, współfinansowanego z Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021. W tym zakresie podjęta została uchwała Rady Gminy (Uchwała Nr XVII/144/2020 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 27 marca 2020 roku w sprawie wyrażenia woli przystąpienia do realizacji projektu pn. *Nowa jakość zwiedzania w romantycznym zespole pałacowo-parkowym w Kamieńcu Ząbkowickim*).

Projekt będzie realizowany przez Gminę Kamieniec Ząbkowicki wspólnie z Gminnym Centrum Kultury w Kamieńcu Ząbkowickim oraz partnerem norweskim. Realizacja projektu została ujęta w *Wieloletniej Prognozie finansowej Gminy Kamieniec Ząbkowicki.*

Wystawy i zwiedzanie obiektów

W maju 2013 r. udostępniono pałac dla zwiedzających (tarasy i sale parteru). Liczba turystów odwiedzających założenie jest z roku na rok wyższa: w 2013 r. pałac odwiedziło 10591 osób (liczba sprzedanych biletów); w 2014 r. – 17631, w 2015 r. – 21735, w 2016 r. – 28463, w 2017 r. – 29150, w 2018 r. – 38291, w 2019 r. – 46462 oraz w 2020 r. (do 31 lipca) – 17123 osoby. Wszelkie informacje na temat udostępniania obiektu znajdują się na stronie internetowej: palacmarianny.com.pl.

20.09.2014 r. miało miejsce otwarcie stałej wystawy: *Dzieje i twórcy unikalnego zespołu pałacowo-parkowego* w salach parteru pałacu w Kamieńcu Ząbkowickim (na organizację wystawy uzyskano dotację ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego).

W 2016 r. zorganizowana została stała wystawa *Pałac w Kamieńcu Ząbkowickim – historyczny spacer po wnętrzach arystokratycznej rezydencji*.

Zakłada się dalsze poszerzanie oferty zwiedzania pałacu i zespołu oraz stopniową aranżację udostępnianych wnętrz przy zachowaniu wysokich standardów wystawienniczych.

Ofertę zwiedzania w obrębie zespołu pałacowo-parkowego wzbogaciło otwarte 13 października 2018 r. Mauzoleum rodziny Hohenzollern.

Imprezy cykliczne

Na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Ząbkowickim oraz pozostałych obiektów w obszarze parku kulturowego organizowane są cykliczne imprezy, skierowane zarówno do mieszkańców gminy, jak również turystów:

- rajd amatorów kolarstwa i turystyki – Trakt *Śladami Marianny Orańskiej*,
- *Rajd z Marianną*,
- *Nocne zwiedzanie pałacu*,
- *Wiosna tulipanów*.

Promocja

Informacje o prowadzonych pracach konserwatorskich przy zespole pałacowo-parkowym, realizowanych projektach i pozostałych aktywnościach zamieszczane są na stronie internetowych Urzędu Gminy Kamieniec Ząbkowicki i instytucji gminnych:

- https://bip.kamienieczabkowicki.eu/
- https://kamienieczabkowicki.eu/,
- http://palacmarianny.com.pl/
- http://biblioteka-kamieniec.pl/

Istotną rolę informacyjną odgrywają publikacje dotyczące zabytków w *Wiadomościach Kamienieckich.*

4.2.3. *Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim*

Zagadnienia dotyczące rewaloryzacji zespołu pałacowo-parkowego omówiono w rozdziale 4.2.2.

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się dalszą realizację zadań wynikających z planu ochrony parku kulturowego.

W okresie obowiązywania niniejszego programu zakłada się prowadzenie prac nad opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu parku kulturowego zgodnie z przyjętą uchwałą przez Radę Gminy.

Istnieje potrzeba zmiany Uchwały nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia *Parku Kulturowego* „*Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej*" *w Kamieńcu Ząbkowickim* – w zakresie wskazania jednoznacznego określenia granic parku kulturowego na załączniku graficznym nr 1 zgodnie z opisem w załączniku nr 2, a także – zgodnie z ww. uchwałą – korekty granic na rysunkach w planie ochrony parku kulturowego.

W planie ochrony parku kulturowego dokonano analizy obowiązujących ustaleń planistycznych w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego – wskazano istniejące konflikty i wskazane działania.

Przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wykaz stanowisk archeologicznych na terenie parku kulturowego należy uzupełnić zgodnie z zapisami aktualnej *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*. Ewentualne badania sondażowe lub o szerszym zakresie pozwoliłyby na doprecyzowanie funkcji i chronologii obiektów. Istnieje w różnym zakresie możliwość przeprowadzenia badań nieinwazyjnych, które mogą pomóc w ustaleniu zasięgu stanowisk i tym samym zakresu ochrony, tym bardziej, że niektóre obiekty za kartami ewidencyjnymi stanowisk archeologicznych stanowiących zbiór wojewódzkiej ewidencji zabytków, zostały oznaczone w sposób symboliczny. Takie działania weryfikacyjne są ważne w wypadku wpisu do rejestru zabytków.

Wskazane w planie ochrony parku zadania szczegółowe dla ochrony obiektów zabytkowych i ich otoczenia są sukcesywnie wykonywane. Na wniosek gminy Wojewódzki Konserwator Zabytków wpisał do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego niektóre z obiektów wskazanych w planie ochrony do objęcia wpisem (obiekty będące własnością gminy Kamieniec Ząbkowicki). W trakcie realizacji są zadania inwestycyjne przy obiektach należących do gminy, przede wszystkim przy zespole pałacowo-parkowym. Zadania szczegółowe dla ochrony obiektów zabytkowych i ich otoczenia zostały przyjęte bez cenzury czasowej. Niektóre będą mogły być realizowane w oparciu o nowy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

4.2.4. *Transgraniczny Szlak Królewny Marianny Orańskiej*

W grudniu 2007 r. z inicjatywy Zarządu Powiatu Ząbkowickiego, w czeskiej Bilej Vodzie podpisane zostało porozumienie pomiędzy władzami samorządowymi powiatów i gmin położonych po polsko-czeskiej stronie w sprawie przystąpienia do realizacji projektu *Transgraniczny Szlak Królewny Marianny Orańskiej.* Partnerami projektu są:

- powiat kłodzki,
- gmina Kamieniec Ząbkowicki,
- gmina Złoty Stok,
- obec Bila Voda,
- mesto Javornik,
- gmina Lądek Zdrój,
- gmina Stronie Śląskie,
- mesto Stare Mesto,
- gmina Międzylesie,
- gmina Bystrzyca Kłodzka.

Celem projektu jest rozszerzenie oferty turystycznej obszaru pogranicza polsko-czeskiego, poprzez stworzenie transgranicznego produktu turystycznego oraz wykorzystanie wspólnego dziedzictwa historycznego pogranicza polsko-czeskiego dla rozwoju transgranicznej infrastruktury turystycznej.

Projekt realizowany jest etapami. W I etapie wykonane zostały opracowania przygotowawcze tj.: studium historyczne dotyczące. działalności i dziedzictwa Królewny Marianny Orańskiej na obszarze pogranicza polsko-czeskiego oraz koncepcja zagospodarowania turystycznego szlaku.

W ramach drugiego etapu realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska 2007-2013 pod nazwą *Transgraniczny Szlak Królewny Marianny Orańskiej* - etap II. oznakowanie i promocja szlaku, wykonano oznakowanie szlaku tabliczkami na obiektach oraz miejscach związanych z postacią Marianny oraz tablicami w centrach miast, interaktywną stronę internetową szlaku, przewodnik po szlaku rozpowszechniany we wszystkich Punktach Informacji Turystycznej na szlaku, wykonano gadżety reklamowe promujące szlak (kubki, teczki, torby, długopisy, zakładki do książek).

Kolejnym etapem było opracowanie projektu stałej organizacji ruchu drogowego dla całego przebiegu szlaku.

Obecnie realizowany jest projekt pod nazwą ***Szlak Marianny Orańskiej ścieżką rozwoju gmin polsko-czeskiego pogranicza*** (nazwa czeska *Turistická stezka Marianny Oranžské stezkou rozvoje obcí na polsko-českém pohraničí*) dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska, Oś priorytetowa 2 Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia.

Głównym beneficjentem jest gmina Kamieniec Ząbkowicki, a partnerami projektu – gmina Złoty Stok oraz Gmina Bílá Voda.

13 sierpnia 2019 r. podjęta została uchwała Rady Gminy w tej sprawie (Uchwała Nr X/81/2019 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 13 sierpnia 2019 r. w sprawie współdziałania Gminy Kamieniec Ząbkowicki z Gminą Złoty Stok oraz Gminą Bílá Voda w ramach Projektu pn. *Szlak Marianny Orańskiej ścieżką rozwoju gmin polsko-czeskiego pogranicza* (nazwa czeska *Turistická stezka Marianny Oranžské stezkou rozvoje obcí na polsko-českém pohraničí*) dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska, Oś priorytetowa 2 Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia).

Główną ideą projektu jest stworzenie wspólnej i uzupełniającej oferty turystycznej trzech gmin na pograniczu polsko-czeskim, w oparciu o zasoby transgranicznego obszaru turystycznego na istniejącym *Transgranicznym*

Szlaku Królewny Marianny Orańskiej. W ramach projektu planuje się następujące działania promocyjne i informacyjne:

- rewitalizacja i adaptacja oficyny południowej kompleksu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Ząbkowickim na działalność kulturowo-turystyczną,
- rewitalizacja dawnego kościoła wojewódzkiej ewidencji zabytków ewangelickiego w Złotym Stoku,
- stworzenie infrastruktury kulturalno-turystyczna w Bilej Vodzie,
- stworzenie infrastruktury scenicznej w Bilej Vodzie.

Celem głównym projektu jest zwiększenie ruchu turystycznego przez wykorzystanie potencjału istniejącego *Transgranicznego Szlaku Królewny Marianny Orańskiej*.

Dla realizacji celu głównego wyznaczono cele szczegółowe:

- poprawa infrastruktury u Partnerów stanowiących bazę materialną do podejmowania inicjatyw wspierających rozwój współpracy transgranicznej w zakresie kultury, turystyki i zrównoważonego rozwoju po obu stronach granicy,
- zbudowanie wspólnego produktu turystycznego dzięki wdrożeniu nowych tras na *Transgranicznym Szlaku Królewny Marianny Orańskiej* z wykorzystaniem aplikacji mobilnej,
- wydłużenie sezonu turystycznego przez utworzenie zróżnicowanej infrastruktury zapewniającej całoroczne atrakcje,
- wzmocnienie potencjału przyrodniczego i kulturowego pogranicza przez sieciowe oferty kulturowo-turystyczne wpływające na zwiększenie atrakcyjności obszaru i przyciągnięcie nowych odbiorców,
- popularyzacja i wzajemna promocja tradycji, kultury lokalnej oraz dorobku artystycznego i uczynienie z nich unikalnych atrakcji kulturowo-turystycznych obszaru,
- podniesienie atrakcyjności i zwiększenie odwiedzalności obu regionów przez wspólną kampanię marketingową, obejmującą m.in. aplikację do oprowadzania po Szlaku, wspólny bilet, folder.

Okres realizacji projektu 03.2019 – 03.2021; całkowite dofinansowanie projektu: 2 048 959,69 EUR, w tym dofinansowanie dla Gminy Kamieniec Ząbkowicki: 813 425,39 EUR.

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się realizację zadania, które zostało ujęte w *Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Kamieniec Ząbkowicki.*

4.2.5. Pozostałe projekty i zadania inwestycyjne planowane na lata 2021-2024

Szlak cysterski

Południowo–zachodni Szlak Cystersów – to projekt ponadregionalny, który realizowany był w ramach Działania 6.4. Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 na terenie czterech województw: dolnośląskiego, małopolskiego, opolskiego i śląskiego. Celem projektu jest ukazanie bogatej historii oraz dziedzictwa zakonu cystersów. Do głównych celów projektu należy podniesienie atrakcyjności turystycznej regionów oraz promocja cysterskiego dziedzictwa kulturowego. W Kamieńcu Ząbkowickim w ramach projektu powstały:

- parking przy ul. Zamkowej,
- parking na *Błoniach Kamienieckich*,
- toaleta publiczna przy parkingu na ul. Zamkowej,
- Punkt Informacji Turystycznej w części obiektu Centrum Wystawienniczego GCK – dawnego kościoła ewangelickiego przy ul. Zamkowej.

Obecne zadania gminy polegają na utrzymaniu i gospodarowaniu tymi obiektami. W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się utrzymanie i gospodarowanie obiektami związanymi ze szlakiem.

Dawny kościół ewangelicki Trójcy Świętej

Systematycznie prowadzone są prace modernizacyjne przy dawnym kościele ewangelickim Trójcy Świętej, obecnie pełniącym funkcję gminnej sali wystawienniczej. W 2012 r. przebudowano mechanizm zegara i wykonano dzwony kuranty, prowadzono prace przy iluminacjach świetlnych wieży i zegara, w 2013 r. – prowadzono kolejne prace modernizacyjne (oświetlenie, prace malarskie wewnątrz obiektu). W 2017 r., w ramach realizacji zadania *Centrum edukacji Kulturalnej w Kamieńcu Ząbkowickim,* przy dofinansowaniu ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zakupiono system nagłośnienia, oświetlenia, scenę mobilną oraz meble konferencyjne.

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się utrzymanie obiektu we właściwym stanie oraz aranżację wnętrza przy zachowaniu wysokich standardów wystawienniczych.

Obiekty w zespole dawnego klasztoru cysterskiego

Na wniosek gminy w 2017 r. wpisano do rejestru zabytków winiarnię klasztorną. Przeprowadzono również remont mostu na Placu Kościelnym przed wjazdem na teren dawnego opactwa cystersów oraz remont zabytkowych figur św. Jana Nepomucena i św. Floriana przy moście. Prace te zostały dofinansowane z budżetu województwa dolnośląskiego. Most na wniosek gminy wpisano do rejestru zabytków w 2017 r.

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się utrzymanie obiektu we właściwym stanie.

Wśród najcenniejszych obiektów ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*, znajdujących się na terenie *Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim,* znajdują się następujące obiekty w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, wymagające podjęcia prac remontowych:

- oranżeria I (palmiarnia), oranżeria II, szklarnia I oraz szklarnia II na terenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, Plac Kościelny 12, 13;
- budynek gospodarczy (obecnie ruina) przy szkole katolickiej w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie przy domu mieszkalnym, Plac Kościelny 7,
- mury graniczne folwarku, ogrodu opackiego, ogrodu klasztornego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, Plac Kościelny,
- tzw. *mały spichlerz* na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, Plac Kościelny, obok nru 10.

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się podjęcie starań w sprawie remontów obiektów należących do gminy Kamieniec Ząbkowicki oraz utrzymanie wyżej wymienionych obiektów w należytym stanie.

Na lata 2020-2021 zaplanowane jest przeprowadzenie rewitalizacji terenu ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego.

Willa, obecnie siedziba Urzędu Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim, ul. Ząbkowicka 26

W latach 2012-2013 przeprowadzono prace modernizacyjne i remontowe w zabytkowej siedzibie Urzędu Gminy Kamieniec Ząbkowicki.

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się utrzymanie obiektu we właściwym stanie.

Budynek Gminnego Centrum Kultury

W 2014 r. ukończono prace modernizacyjne budynku Gminnego Centrum Kultury (dawny hotel *Zum schwarzen Adler).*

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się utrzymanie obiektu we właściwym stanie.

Dawna plebania kościoła pw. św. Marcina w Byczeniu

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się utrzymanie obiektu we właściwym stanie.

Zabytki ruchome

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się podjęcie starań w sprawie przeprowadzenia prac konserwatorskich przy obiekcie należącym do gminy Kamieniec Ząbkowicki: rzeźby św. Jana Nepomucena w Doboszowicach, wpisanej do rejestru zabytków pod numerem B/1940 decyzją z dnia 08.07.2008 roku.

Planowane jest wystąpienie do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o przekazanie pełnego wykazu uznanych za zabytkowe kapliczek, rzeźb, krzyży przydrożnych, itp. (zabytków ruchomych) z terenu gminy.

Zakłada się ponadto rozważenie możliwości opracowania katalogu zabytków ruchomych – kapliczek, krzyży i rzeźb przydrożnych z terenu gminy (nie ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*).

Właściwe rozpoznanie zasobu tych obiektów pozwoli na określenie zasad ich ochrony. W przypadku tego typu obiektów, znajdujących się na terenach należących do gminy, zakłada się zachowanie ich w jak najlepszym stanie.

Zabytki archeologiczne

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się utrzymanie we właściwym stanie wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych będących własnością gminną.

Wobec konieczności uporządkowania terenu grodziska w Chałupkach poprzez usunięcie samosiewów drzew i krzewów, regularne koszenie, sprzątanie śmieci, podjęta zostanie próba współpracy z pozostałymi współwłaścicielami zabytku. Dzięki podjęciu tych działań będzie widoczna forma obiektu i będzie możliwe bezpieczne wejście na wał wewnętrzny, z którego widać kopiec, na którym wzniesiono zamek.

Istnieje również potrzeba udrożnienia dojścia do grodziska w Byczeniu.

Planuje się ponadto podjęcie starań mających na celu umieszczenie profesjonalnych tablic informacyjnych dla grodzisk w Chałupkach i Byczeniu (umieszczenie tablicy informacyjnej o założeniu obronnym w pobliżu kościoła, nawet jeśli dojście do grodziska nie będzie możliwe, oraz wytyczenie odnogi szlaku turystycznego).

Niektóre z działek geodezyjnych, na których położone są stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, są własnością gminy Kamieniec Ząbkowicki. W okresie obowiązywania niniejszego programu planowane jest wystąpienie do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w sprawie aktualizacji decyzji o wpisie do rejestru zabytków stanowisk archeologicznych położonych na działkach geodezyjnych należących do gminy Kamieniec Ząbkowicki w zakresie danych własnościowych, zakresu ochrony oraz ewentualnie funkcji i chronologii.

Zakłada się przeciwdziałanie niszczeniu stanowisk archeologicznych – przy wydawaniu zezwoleń na budowę

przestrzeganie konieczności wymagania opinii bądź zezwoleń służb konserwatorskich. Zwrócenie szczególnej uwagi na miejsca oznaczone jako stanowiska archeologiczne

Przestrzenie publiczne

W 2014 r. przeprowadzono prace modernizacyjne placu przy ul. Złotostockiej oraz prace związane w przebudową ul. Młyńskiej i Placu Kościelnego.

W latach 2012-2014 gmina przeprowadziła prace związane z zagospodarowaniem *Błoni Kamienieckich* przy ul. Kolejowej i Zamkowej, przy których wykorzystano środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Wśród inwestycji gminnych związanych z rewitalizacją przestrzeni publicznych w Kamieńcu Ząbkowickim prowadzonych w ostatnich latach należy również wymienić przebudowę targowiska przy ul. Kolejowej czy budowę kompleksu sportowo-rekreacyjnego *Kamienieckie Doły* (planowane zakończenie prac – sierpień 2020 r.).

Zakłada się, że w okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki 2021-2024* – oprócz wymienionych powyżej zadań - zabezpieczone zostaną w budżecie gminy środki finansowe na:

- prace rewaloryzacyjne przy zabytkowym założeniu cmentarnym – dawnym cmentarzu ewangelickim przy ul. Ząbkowickiej w Kamieńcu Ząbkowickim (obiekty ujęte w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*),
- prace rewaloryzacyjne przy zabytkowym założeniu cmentarnym – dawnym cmentarzu ewangelickim w Mrokocinie (obiekty ujęte w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*),
- bieżące prace pielęgnacyjne przy pozostałych zabytkowych, gminnych cmentarzach oraz alejach i innych założeniach zielonych ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*.

Zadania infrastrukturalne

Zadania takie jak remonty infrastruktury technicznej (m.in. budowa sieci sanitarnej), oświetlenia ulicznego czy poprawa infrastruktury drogowej (w tym chodniki, nowe nawierzchnie, ścieżki rowerowe) – prowadzone w obszarach Kamieńca Ząbkowickiego i pozostałych wsi gminy zgodnie z zasadami konserwatorskimi – związane są bezpośrednio z ochroną i rewitalizacją obszarów tych obszarów położonych na terenie *Parku Kulturowego „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim* oraz ujętych w *Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*.

Zadania związane z modernizacją infrastruktury w obszarze gminy zostały wpisane do *Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kamieniec Ząbkowicki*. W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się ich realizację.

4.2.6. Planowanie przestrzenne i ochrona środowiska

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* będą kontynuowane prace nad nową edycją *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki.*

W *Studium* zostanie zaproponowany kompleksowy system ochrony środowiska kulturowego gminy. Tym samym miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą aktualizowane i opracowywane w oparciu o aktualny rejestr zabytków oraz aktualną *Gminną Ewidencję Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*.

Równolegle z niniejszym *Programem* sporządzany jest *Program ochrony środowiska* dla gminy Kamieniec Ząbkowicki.

4.2.7. Edukacja i promocja

W okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024* zakłada się kontynuację prowadzonych dotychczas projektów związanych z edukacją i promocją walorów środowiska kulturowego gminy Kamieniec Ząbkowicki.

Istotne z punktu widzenia promocji Kamieńca Ząbkowickiego jest przyjęcie projektu insygni: herbu, sztandaru, banneru, pieczęci i łańcuchów.

Aktualnie prowadzona jest procedura wpisu zespołu pałacowo-parkowego w Kamieńcu Ząbkowicki na listę pomników historii, ustanawianą przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dla zabytków o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego kraju. Uhonorowanie zabytku kamienieckiego wyróżnieniem o najwyższej randze stanowić może wyjątkową szansę również dla promocji zespołu, miejscowości i gminy.

Dodatkowe możliwości promocji środowiska kulturowego gminy dało utworzenie w 2014 r. parku kulturowego pod nazwą: *Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej" w Kamieńcu Ząbkowickim.*

Zakłada się ponadto zamieszczanie informacji na temat gminnych zabytków oraz prowadzonych przy nich prac rewaloryzacyjnych na stronach internetowych:

- https://bip.kamienieczabkowicki.eu/
- https://kamienieczabkowicki.eu/,
- http://palacmarianny.com.pl/
- http://biblioteka-kamieniec.pl/

oraz w *Wiadomościach Kamienieckich.*

Zadania dotyczące edukacji i promocji środowiska kulturowego gminy związane z przechodzącymi przez gminę ważnymi szlakami: *Europejskim Szlakiem Cysterskim* oraz *Transgranicznym Szlakiem Królewny Marianny Orańskiej* zostały omówione powyżej.

4.3. Dotacje z budżetu gminy Kamieniec Ząbkowicki na prace konserwatorskie przy zabytkach

Zgodnie z art. 81. ust. 1. *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* jednostki samorządu terytorialnego mają możliwość dotowania prac konserwatorskich, restauratorskich oraz robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków. Tryb udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków określa w drodze uchwały organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

Zasady przyznawania dotacji na realizacje zadań publicznych określają przepisy *Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 869 ze zm.).

Dotacje mogą być udzielone podmiotowi, który jest właścicielem zabytku lub posiada tytuł prawny do zabytku, na pokrycie kosztów wykonania prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych (określonych w art. 77. *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*) i realizowanych z obowiązującymi przepisami prawa.

Zgodnie z Uchwałą Nr XL/195/2010 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 26 lutego 2010 roku w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – w corocznie uchwalanych budżetach gminy rezerwowane są środki na realizację ww. uchwały.

Uchwała ta ustanawia warunki ubiegania się o dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków; rodzaj danych i informacji, które należy zawrzeć we wniosku o dotację; tryb postępowania z wnioskiem o udzielenie dotacji; postanowienia, jakie winna zawierać umowa o udzielenie dotacji; zasady rozliczania dotacji.

Z budżetu Gminy Kamieniec Ząbkowicki mogą być udzielane dotacje celowe na prace lub roboty budowlane przy zabytku, jeżeli zabytek ten łącznie spełnia następujące kryteria:
- znajduje się na stałe na obszarze gminy Kamieniec Ząbkowicki,
- jest w złym stanie technicznym,
- posiada istotne znaczenie historyczne, artystyczne lub kulturowe dla mieszkańców Gminy Kamieniec Ząbkowicki.

W latach 2014-2019 udzielono dotacji na łączną kwotę 350 000,00 zł.

TABELA 5
Wykaz udzielonych dotacji na prace konserwatorskie przy zabytkach w latach 2014-2019.

L.P.	BENEFICJENT	NAZWA ZADANIA	KWOTA UDZIELONEJ DOTACJI
1.	2.	3.	4.
2014 r. – 20 000,00 zł			
1.	Parafia rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego w Kamieńcu Ząbkowickim	Wykonanie ratunkowych prac konserwatorskich i restauratorskich prospektu organowego (pozytyw chórowy) umieszczonego na balustradzie organowej w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego w Kamieńcu Ząbkowickim.	20 000,00 zł
2015 r. – 65 000,00 zł			
2.	Parafia rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja w Topoli	Wykonanie robót budowlanych w kościele filialnym pw. św. Marcina w Byczeniu.	20 000,00 zł

1.	2.	3.	4.
3.	Parafia rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego w Kamieńcu Ząbkowickim	Wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich ambony w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego w Kamieńcu Ząbkowickim.	45 000,00 zł
2016 r. – 50 000, 00 zł			
4.	Parafia rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego w Kamieńcu Ząbkowickim	Wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich witraży ściany południowej w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego w Kamieńcu Ząbkowickim.	30 000,00 zł
5.	Parafia rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja w Topoli	Wykonanie prac konserwatorskich drzwi portalu zachodniego oraz wykonanie ekspertyzy i projektu budowlanego na remont wieży w kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja w Topoli	20 000,00 zł
2017 r. – 70 000,00 zł			
6.	Parafia rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego w Kamieńcu Ząbkowickim	Wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich witraży ściany południowej w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego w Kamieńcu Ząbkowickim.	50 000,00 zł
7.	Parafia rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja w Topoli	Wykonanie prac konserwatorskich dwóch aniołów z kadzielnicą i puszką stanowiących fragment ołtarza głównego w kościele filialnym pw. św. Marcina w Byczeniu.	20 000,00 zł
2018 r. – 65 000,00 zł			
8.	Parafia rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Starczowie	Przygotowanie dokumentacji stratygraficznej historycznego wymalowania tynków w kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela w Starczowie wraz z analizą pęknięć mogących mieć znaczenie dla zagrożenia ewentualną katastrofą budowlaną na ścianach naw bocznych.	10 000,00 zł
9.	Parafia rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Starczowie	Przygotowanie dokumentacji na wykonanie tynków zewnętrznych i wewnętrznych wraz z renowacją posadzki, wymianą drzwi wejściowych i okien. Analiza zagrożeń pęknięć ścian bocznych oraz sufitu przydrożnej kaplicy Matki Boskiej, ul. Leśna 9 w Kamieńcu Ząbkowickim.	10 000,00 zł
10.	Parafia rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego w Kamieńcu Ząbkowickim	Wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich witraży ściany zachodniej w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego w Kamieńcu Ząbkowickim.	45 000,00
2019 r. – 80 000,00 zł			
11.	Parafia rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Starczowie	Wykonanie prac malarskich – odświeżenie warstwy malarskiej we wnętrzu kościoła parafialnego pw. św. Jana Chrzciciela w Starczowie.	30 000,00 zł

1.	2.	3.	4.
12.	Parafia rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego w Kamieńcu Ząbkowickim	Wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich ołtarza św. Jana Ewangelisty w kaplicy św. Marii Magdaleny w kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego w Kamieńcu Ząbkowickim.	50 000,00 zł

4.4. Możliwości pozyskania środków finansowych na projekty z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego

Dofinansowanie zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego z budżetu państwa

Kwestie dofinansowania prac przy obiektach zabytkowych reguluje *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 12 lipca 2017 r. w sprawie sposobu ustalania wysokości i rozliczania dotacji celowej na wyposażenie w zabezpieczenia techniczne pomieszczenia, w którym będzie przechowywany zabytek wpisany na Listę Skarbów Dziedzictwa* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1384) oraz *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 stycznia 2014 r. w sprawie dotacji na badania archeologiczne* (Dz. U. z 2014 r., poz. 110).

Wsparcie finansowe z budżetu państwa pochodzi ze środków:

- Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach *Programów Operacyjnych*,
- Wojewody Dolnośląskiego, będących w dyspozycji Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- budżetu samorządu województwa dolnośląskiego i jednostek samorządu terytorialnego,
- Funduszu Kościelnego (dla prac przy obiektach sakralnych, nie obejmujących konserwacji ruchomego wyposażenia kościołów),
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dla założeń zieleni zabytkowej).

Środki z budżetu samorządu Województwa Dolnośląskiego

Z budżetu samorządu Województwa Dolnośląskiego wspierane są zadania z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami zgodnie z obowiązującą *Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, która zobowiązuje organy administracji publicznej do współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3. ust. 3. *Ustawy*.

Zasady przyznawania dotacji na realizacje zadań publicznych określają przepisy *Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 869 ze zm.).

W celu racjonalnego wykorzystania środków budżetu województwa na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, wprowadzono zasady określające procedurę organizowania otwartych konkursów ofert poprzedzających przyznanie dotacji oraz zasady rozliczania. (Uchwała Nr 1637/II/2004 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 17 sierpnia 2004 r. ze zmianami w sprawie Instrukcji postępowania w sprawie wdrażania *Karty Współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku*).

Zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego określone są uchwałą nr XXVIII/788/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 listopada 2012 roku.

Dofinansowanie zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego z Funduszy Unii Europejskiej

Pozyskiwanie środków finansowych na zadania inwestycyjne jest również możliwe ze źródeł zewnętrznych. Możliwość współfinansowania działań obejmujących zarówno podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie kultury i historii, jak również zachowanie oraz ochronę dziedzictwa kulturowego o znaczeniu europejskim, istnieje ze środków finansowych Unii Europejskiej.

W ramach funduszy polityki spójności jest realizowanych sześć krajowych programów, w tym jeden ponadregionalny dla województw Polski Wschodniej oraz instrument współpracy transgranicznej i ponadnarodowej:

— *Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,*
— *Europejska Współpraca Terytorialna* i *Europejski Instrument Sąsiedztwa,*
— *Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020.*

Dofinansowanie zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego ze źródeł zagranicznych pozaunijnych

Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego możliwe jest w ramach *Norweskiego Mechanizmu Finansowego* i *Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego*. Fundusze norweskie i EOG są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Liechtenstein oraz Norwegię Polsce i innym państwom członkowskim Unii Europejskiej.

Dofinansowanie zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego ze środków pozarządowych

Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony dóbr kultury obejmuje również działalność fundacji, m.in. Fundacji Polska Miedź, organizacji pożytku publicznego powołanej przez KGHM Polska Miedź S.A. w 2003 r. oraz Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.

4.5. Ulgi podatkowe

Formą pomocy finansowej dla właścicieli obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków jest system ulg podatkowych:

— Na podstawie art. 4., ust. 1., pkt 9., lit. c i d *Ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn* (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1813 ze zm.) zwolnione od podatku jest nabycie spadku zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, jeżeli nabywca jest zaliczany do I lub II grupy spadkowej oraz gdy zabezpiecza je i konserwuje zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zwolnienie od podatku przysługuje też w przypadku nabycia spadku zabytków ruchomych i kolekcji wpisanych do rejestru zabytków.

— Na podstawie art. 7., ust. 1., pkt 6. *Ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych* (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1170 ze zm.) zwalnia się od podatku od nieruchomości: budynki i grunty wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

5. Monitoring *Gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024*

Zgodnie z zapisami ustawowymi wójt gminy ma obowiązek sporządzania co dwa lata sprawozdań z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami. Sprawozdanie to ma być przedstawiane radzie gminy.

Dla potrzeb dokonania oceny stopnia realizacji gminnych programów opieki nad zabytkami niezbędne jest prowadzenie monitoringu działań podejmowanych dla realizacji poszczególnych celów określonych w niniejszym *Programie*:

- Sprawozdanie z wykonania zadań przyjętych do realizacji w okresie czteroletnim obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024*.
- W ramach wskazanych priorytetów i kierunków ocena efektywności działań na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz związanych z opieką nad zabytkami wykraczających poza czteroletni okres obowiązywania niniejszego *Gminnego programu opieki nad zabytkami gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2021-2024*.

Realizacja zadań inwestycyjnych uzależniona będzie w szczególności od przyjmowanych przez Radę Gminy uchwał budżetowych.

MATERIAŁY WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU

Archiwalia:

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu:

Rejestr zabytków. woj. dolnośląskie.

Dokumentacja konserwatorska dotycząca zabytków ruchomych i nieruchomych na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki (karty ewidencyjne zabytków nieruchomych i ruchomych, karty ewidencyjne cmentarzy, ewidencje parkowe, karty adresowe), archiwum wałbrzyskiej delegatury Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu.

Dokumentacja obszarów AZP:

91-27 – K. Demidziuk, Z. Hendel, 1984.
92-26 – J. Romanow, W. Piszczałowski, Z. Lissak, 1983, J. Bronowicki, M. Masojć, D. Bobak, 1998-99.
92-27 – L. Skonieczna, 1983, J. Bronowicki, 1999, D. Trenkler, 2016.
92-28 - L. Skonieczna, 1983.
93-26 – W. Piszczałowski, Z. Lissak, W. Chudy, A. Dwilewicz, 1984.
93-27 – Z. Wiśniewski, 1984.
93-28 - Z. Wiśniewski, 1984.

Achremowicz T., Boryczka R., *Strategia Rozwoju Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2012 – 2020*, Kamieniec Ząbkowicki 2012 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim].

Boryczka R., *Kamieniec Ząbkowicki – walory naturalne (załącznik do wniosku w sprawie nadania miejscowości Kamieniec Ząbkowicki statusu miasta)*, Kamieniec Ząbkowicki 2019 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim].

Boryczka R., *Kamieniec Ząbkowicki – charakterystyka społeczno-ekonomiczna (załącznik do wniosku w sprawie nadania miejscowości Kamieniec Ząbkowicki statusu miasta)*, Kamieniec Ząbkowicki 2019 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim].

Boryczka R., Zdeb K., *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki*, Kamieniec Ząbkowicki 2017 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim].

Czyszczoń M., Oszczanowska B., Trenkler D., *Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Kamieniec Ząbkowicki*, Kamieniec Ząbkowicki 2017 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim].

Dolnośląska Polityka Rowerowa, Wrocław 2017.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Warszawa 2010.

Gmina Kamieniec Ząbkowicki. *Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.*

Gmina Kamieniec Ząbkowicki. *Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Kamieniec Ząbkowicki*, Kamieniec Ząbkowicki 2020.

Gołda Krajewska H., *Park kulturowy w Kamieńcu Ząbkowickim „Góra Zamkowa, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej". II. Plan ochrony parku*, Wrocław 2014 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim].

Grajewski G., *Park kulturowy w Kamieńcu Ząbkowickim „Góra Zamkowa, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej". I. Ogólna waloryzacja cech krajobrazu kulturowego. Kwerenda i analiza historyczna*, Wrocław 2014 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim].

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Warszawa 2011.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Warszawa 2010.

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017, Warszawa 2014.

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022, Warszawa 2019.

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 **oraz** ***Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020***, Warszawa 2004.

Narodowy Instytut Dziedzictwa, *Dziedzictwo obok Mnie - poradnik zarządzania dziedzictwem w gminach*, Warszawa 2016 [www.nid.pl].

Narodowy Instytut Dziedzictwa, *Gminny program opieki nad zabytkami. Poradnik metodyczny*, *Kurier Konserwatorski*, Nr 3, 2009, s. 14-36.

Narodowy Instytut Dziedzictwa, *Instrukcja opracowywania karty adresowej zabytku nieruchomego (GEZ)*, Warszawa 2011 [www.nid.pl].

Narodowy Instytut Dziedzictwa, *Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomych w Polsce. Zabytki wpisane do rejestru zabytków (księgi rejestru A i C).* Warszawa 2017 [www.nid.pl].

Narodowy Instytut Dziedzictwa, *Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomych w województwie dolnośląskim. Zabytki wpisane do rejestru zabytków (księgi rejestru A i C).* Warszawa 2017 [www.nid.pl].

Narodowy Instytut Dziedzictwa Oddział Terenowy we Wrocławiu, baza danych zabytków archeologicznych ArPol.

Oszczanowska B., Trenkler D., *Gminy program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2012-2016*, Kamieniec Ząbkowicki 2012 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim].

Oszczanowska B., Czyszczoń M., Trenkler D., *Kamieniec Ząbkowicki – walory kulturowe (załącznik do wniosku w sprawie nadania miejscowości Kamieniec Ząbkowicki statusu miasta)*, Kamieniec Ząbkowicki 2019 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim].

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Perspektywa 2020, Wrocław 2015.

Plan Wykonawczy Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030, Wrocław 2019

Program opieki nad zabytkami Województwa Dolnośląskiego, Wrocław 2016.

Raport o stanie Powiatu Ząbkowickiego za rok 2019, Ząbkowice Śląskie 2020.

Rybka-Ceglecka I. et al., *Studium środowiska kulturowego gminy Kamienic Ząbkowicki,* mps ROSiOŚK Wrocław 2003 [archiwum OT NID we Wrocławiu] (tamże szczegółowy wykaz źródeł ikonograficznych i kartograficznych).

Strategia Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Warszawa 2010.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, Warszawa 2013.

Strategia rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa na lata 2007-2013 (z elementami prognozy do roku 2020), Warszawa 2005.

Strategia rozwoju Polski Zachodniej 2020, Warszawa 2014.

Strategia Rozwoju Powiatu Ząbkowickiego do 2022 roku, Ząbkowice Śląskie 2016.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 r., Wrocław 2018.

Studium Systemu Turystyki i Rekreacji Rowerowej Województwa Dolnośląskiego, Wrocław 2013.

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. *Opracowanie sporządzone na potrzeby planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*, Wrocław 2017.

Wiśniewski Z., *Katalog stanowisk archeologicznych na terenie gminy Kamieniec Ząbkowicki*, Kamieniec Ząbkowicki 1986 [archiwum UG w Kamieńcu Ząbkowickim].

Literatura:

Boguszewicz A., *Corona Silesiae. Zamki Piastów fürstenberskich na południowym pograniczu księstwa jaworskiego, świdnickiego i ziębickiego do połowy XIV wieku*, Wrocław 2010, s. 199-200.

Cetwiński M., *Rycerstwo śląskie do końca XIII w. Biogramy i rodowody,* Wrocław 1982.

Czerniec M., *Ochrona dziedzictwa narodowego na przykładzie rewitalizacji pałacu w Kamieńcu Ząbkowickim 2012-2014*, Kamieniec Ząbkowicki 2014.

Czerniec M., *Ochrona dziedzictwa narodowego na przykładzie trasy turystycznej po zespole pałacowo-parkowym w Kamieńcu Ząbkowickim ukazującej zabytki i pomniki przyrody (drzewa i rośliny chronione)*, Kamieniec Ząbkowicki 2015.

Czerniec M., *Rewitalizacja pałacu i parku w Kamieńcu Ząbkowickim jednym ze sposobów na ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków i pomników przyrody (zwierzęta chronione)*, Kamieniec Ząbkowicki 2016.

Dominas P., *Powstanie i rozwój kolei na Ziemi Kłodzkiej w latach 1854-1914*, Łódź 2015.

Dominas P., Przerwa T., *Koleje Ziemi Ząbkowickiej*, Łódź 2015.

Gaworski M., *Pałac w Kamieńcu Ząbkowickim,* Strzelce Opolskie 2006.

Gaworski M., *Pałac w Kamieńcu Ząbkowickim. Architektura. Właściciele,* Strzelce Opolskie 2009.

Gaworski M., *Pałac w Kamieńcu Ząbkowickim. Architektura. Właściciele,* Strzelce Opolskie 2016.

Gaworski M., *Kamieniec Ząbkowicki 1096-2006. Na szlaku cystersów,* Strzelce Opolskie 2006.

Grygorcewicz B., *Działalność Marianny Orańskiej na terenie ziemi kamienickiej oraz Hrabstwa Kłodzkiego w świetle materiałów archiwalnych*, [w:] *Marianna Orańska a Ziemia Kłodzka,* Kłodzko 2010.

Hellmich M., *Schlesische Wehranlagen,* Altschlesien, 1930, Bd. 3, s. 37-47.

Kajzer L., Kołodziejski S., Slam J., *Leksykon zamków w Polsce*, Warszawa 2002, s. 122-123.

***Marianna Orańska a Ziemia Kłodzka**, Materiały z sympozjum naukowego zorganizowanego przez Muzeum Ziemi Kłodzkiej w Kłodzku 17 czerwca 2010 r.*, Muzeum Ziemi Kłodzkiej, Kłodzko 2010.

Prace konserwatorskie na terenie województwa wrocławskiego w latach 1945-1968, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1970.

Prace konserwatorskie na terenie województwa wrocławskiego w latach 1969-1973, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1976.

Prace konserwatorskie na terenie województwa jeleniogórskiego, legnickiego, wałbrzyskiego i wrocławskiego w latach 1974-1978, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1985.

Prace konserwatorskie na terenie województwa dolnośląskiego w latach 1979-1999, red. G. Grajewski, E. Kica, Wrocław 2005.

Regesty Śląskie (red.) W. Korta, tom I - 1343 – 1348, t. tom II - 1349 – 1354, tom IV - 1358 – 1359, tom V – 1360

***Słownik geografii turystycznej Sudetów**. Tom 21. Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie, Przedgórze Paczkowskie,* red. Marek Staffa, Wrocław 2008.

Wpływ opactwa cystersów na rozwój Kamieńca Ząbkowickiego, red. L. Wiśniewska, Kamieniec Ząbkowicki 2006.

Zabytki sztuki w Polsce. Śląsk, red. S. Brzezicki, Ch. Nielsen, G. Grajewski, D. Popp, Wrocław 2006.

biblioteka-kamieniec.pl.
bip.kamienieczabkowicki.eu.
dolny-slask.org.pl.
drogibaroku.org.
geoportal.gov.pl.
kamienieczabkowicki.eu.
mapy.zabytek.gov.pl/nid.
nid.pl.
Od grodu do zamku [on-line], [dostęp: 17.03.2020]. Dostępny w internecie: http://www.odgrodudozamku.pl/.
palacmarianny.com.pl.
pl-pl.facebook.com/drogibaroku.
pl-pl.facebook.com/TMZKam.
samorzad.nid.pl.
szlakikulturowe.dolnyslask.pl.
zabkowicki.e-mapa.net.
zabkowicki.webewid.pl/e-uslugi/portal-mapowy.

ANEKS

GMINA KAMIENIEC ZĄBKOWICKI. WYKAZ KART ADRESOWYCH *GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW GMINY KAMIENIEC ZĄBKOWICKI* (URBANISTYKA, ZABYTKI ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA, ZAŁOŻENIA ZIELONE). Źródło: Zarządzenie nr 131/2017 Wójta Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 16 maja 2017 roku.

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	OBSZAR/OBIEKT/ ZESPÓŁ	DATOWANIE	ULICA	NUMER	NUMER REJESTRU ZABYTKÓW/ DATA DECYZJI O WPISIE DO REJESTRU ZABYTKÓW[5]	POZOSTAŁE FORMY OCHRONY: PARK KULTUROWY, MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
1.	Byczeń	Historyczny układ ruralistyczny wsi Byczeń	wieś wzmiankowana w 1250 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
2.	Byczeń	Historyczny układ ruralistyczny wsi Mały Byczeń	młyn w Małym Byczeniu wzmiankowany zapewne w 1323 r.; przysiółek powstał przed 1824 r.				Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

[5] Dane dotyczące wpisów do rejestru zabytków uzupełniono o aktualny stan prawny na dzień 21.07.2020 r.

3.	Byczeń	Zespół rzymskokatolickiego kościoła parafialnego, obecnie filialnego pw. św. Marcina	XIII-XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
4.	Byczeń	Rzymskokatolicki kościół parafialny, obecnie filialny pw. św. Marcina	lata 1771–74, 1840 r., 1902 r.			A/1733/718 z dnia 01.09.1960	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
5.	Byczeń	Cmentarz przy rzymskokatolickim kościele parafialnym, obecnie filialnym pw. św. Marcina	XIII w., XVIII w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
6.	Byczeń	Ogrodzenie cmentarza przy rzymskokatolickim kościele parafialnym, obecnie filialnym pw. św. Marcina	po 1774 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
7.	Byczeń	Brama cmentarza przy rzymskokatolickim kościele parafialnym, obecnie filialnym pw. św. Marcina	po 1774 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
8.	Byczeń	Zespół dawnej zagrody plebańskiej przy rzymskokatolickim kościele pw. św. Marcina	lata 1728–30, pocz. XX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
9.	Byczeń	Plebania rzymskokatolickiego kościoła pw. św. Marcina, obecnie budynek mieszkalno-usługowy	lata 1728–30		18	A/3585/1833 z dnia 08.10.1966	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

10.	Byczeń	Stajnia w zespole dawnej zagrody plebańskiej przy rzymskokatolickim kościele pw. św. Marcina	pocz. XX w.		18		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
11.	Byczeń	Stodoła w zespole dawnej zagrody plebańskiej przy rzymskokatolickim kościele pw. św. Marcina	pocz. XX w.		18		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
12.	Byczeń	Ogrodzenie i brama w zespole dawnej zagrody plebańskiej przy rzymskokatolickim kościele pw. św. Marcina	lata 1728–30, pocz. XX w.		18		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
13.	Byczeń	Kapliczka przydrożna usytuowana na wschodnim krańcu wsi, przy linii kolejowej Kamieniec – Złoty Stok.	3. ćw. XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
14.	Byczeń	Kapliczka przydrożna usytuowana na południe od wsi, przy polnej drodze równoległej do nasypu linii kolejowej Kamieniec – Złoty Stok.	3. ćw. XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
15.	Byczeń	Dom mieszkalny	pocz. XX w.		5		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

16.	Byczeń	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.		7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
17.	Byczeń	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		15		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
18.	Byczeń	Zespół zagrody	ok. 1870 r.		26, 26a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
19.	Byczeń	Dom mieszkalny	ok. 1870 r.		26		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
20.	Byczeń	Dom mieszkalny	ok. 1870 r.		26a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
21.	Byczeń	Budynek gospodarczy	ok. 1870 r.		26, 26a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
22.	Byczeń	Dwie równoległe bramy wejściowe w zespole zagrody – brama I	ok. 1870 r.		26, 26a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

23.	Byczeń	Dwie równoległe bramy wejściowe w zespole zagrody – brama II	ok. 1870 r.		26, 26a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
24.	Byczeń	Brama wejściowa zagrody	1. ćw. XIX w.		29		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
25.	Byczeń	Zespół cegielni [pierwotnie w dobrach książąt von Preussen]	ok. 1910 r.		32		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
26.	Byczeń	Budynek administracyjno-mieszkalny w zespole cegielni [pierwotnie w dobrach książąt von Preussen]	ok. 1910 r.		32		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
27.	Byczeń	Komin w zespole cegielni [pierwotnie w dobrach książąt von Preussen]	ok. 1910 r.		32		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
28.	Byczeń	Dom mieszkalny	2. poł XIX w.		37		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
29.	Byczeń	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1880 r.		41		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

30.	Byczeń	Dom mieszkalny	ok. 1860 r.		44		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
31.	Byczeń	Budynek gospodarczy	ok. 1860 r.		44		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
32.	Byczeń	Dom mieszkalny	ok. 1910 r.		45		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
33.	Byczeń	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.		46		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
34.	Byczeń	Zespół zagrody	2. poł. XIX w., 1910 r.		48, 48a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
35.	Byczeń	Dom mieszkalny	ok. 1880 r., 1910 r.		48		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
36.	Byczeń	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		48a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

37.	Byczeń	Obora	2. poł. XIX w.		48, 48a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
38.	Byczeń	Stodoła	4. ćw. XIX w.		48, 48a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
39.	Byczeń	Zespół zagrody	2. ćw. XIX w., k. XIX w.		56, 58		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
40.	Byczeń	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. ćw. XIX w.		56		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
41.	Byczeń	Dom mieszkalny	2. ćw. XIX w., k. XIX w.		58		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
42.	Byczeń	Brama i furta pomiędzy budynkami mieszkalnymi w zespole zagrody	2. ćw. XIX w.		56, 58		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
43.	Byczeń	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XVIII w., 2. poł. XIX w.		66		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

44.	Byczeń	Dom mieszkalny	ok. 1910 r.		80		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
45.	Byczeń	Dom mieszkalny	ok. 1910 r.		82		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
46.	Byczeń	Zespół budynków młyna wodnego	XIX w., XX w.		88	A/3586/1378/Wł z dnia 01.10.1992	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

47.	Byczeń	Budynek mieszkalno-administracyjny w zespole budynków młyna wodnego	ok. 1861–80 r.		88	A/3586/1378/Wł z dnia 01.10.1992	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
48.	Byczeń	Młyn	1. ćw. XIX w., 3. ćw. XIX w., 1909 r.		88	A/3586/1378/Wł z dnia 01.10.1992	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
49.	Byczeń	Siłownia w zespole budynków młyna wodnego	1919 r.		88	A/3586/1378/Wł z dnia 01.10.1992	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

50.	Byczeń	Tartak w zespole budynków młyna wodnego	1939 r.		88	A/3586/1378/Wł z dnia 01.10.1992	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
51.	Byczeń	Obora w zespole budynków młyna wodnego	ok. poł. XIX w., 1899 r.		88	A/3586/1378/Wł z dnia 01.10.1992	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
52.	Byczeń	Stodoła w zespole budynków młyna wodnego	ok. poł. XIX w., 1899 r.		88	A/3586/1378/Wł z dnia 01.10.1992	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

53.	Byczeń	Most nad młynówką przy młynie wodnym	1. ćw. XIX .(?)		obok nru 88		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
54.	Byczeń	Wiadukt linii kolejowej Wrocław - Międzylesie	lata 1869-73 r., modernizacja w latach 1905-07				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
55.	Byczeń	Wiadukt linii kolejowej Katowice (Sławęcice) – Legnica (tzw. magistrala podsudecka	lata 1873-74, modernizacja w latach 1909-11				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
56.	Byczeń	Wiadukt drogowy I ponad linią kolejową Katowice (Sławęcice) – Legnica (tzw. magistrala podsudecka)	lata 1873-74, modernizacja w latach 1909-11				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
57.	Byczeń	Wiadukt drogowy II ponad linią kolejową Katowice (Sławęcice) – Legnica (tzw. magistrala podsudecka)	lata 1873-74, modernizacja w latach 1909-11				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

58.	Byczeń	Wiadukt wąskotorowej linii kolejowej Kamieniec Ząbkowicki – Złoty Stok (tzw. *Kolejka Złotostocka*, *Reichensteiner Kleinbahn*)	lata 1898-1900, likwidacja linii kolejowej w 1997 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
59.	Byczeń	Most drogowy I nad suchym rowem	1 ćw. XX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
60.	Byczeń	Most drogowy II nad suchym rowem	1 ćw. XX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
61.	Chałupki	Historyczny układ ruralistyczny wsi Chałupki	wieś wzmiankowana w 1295 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
62.	Chałupki	Rzymskokatolicki kościół filialny pw. św. Jana Nepomucena	1747 r., ok. 1850–63 r.		9a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
63.	Chałupki	Zespół folwarków Dolnego (*Niederhof*) i Górnego (*Oberhof*) wraz z założeniem ogrodowym i reliktami zamku	XIII-XX w.		9 b-f		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

64.	Chałupki	Grodzisko średniowieczne - relikty zamku	XIII–XV w., (zniszczenia w latach 1440, 1443, 1509)			175/Arch z dnia 06.12.1965	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
65.	Chałupki	Założenie ogrodowe	2. poł. XIX w., pocz. XX w.			A/4040/968/Wł z dnia 27.12.1983	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
66.	Chałupki	Budynek mieszkalno-gospodarczy na folwarku Dolnym (*Niederhof*) w zespole folwarków z założeniem ogrodowym oraz reliktami zamku	1866 r.		9c		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
67.	Chałupki	Stajnia na folwarku Dolnym (*Niederhof*) w zespole folwarków z założeniem ogrodowym oraz reliktami zamku	1868 r.		9c		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
68.	Chałupki	Spichlerz na folwarku Dolnym (*Niederhof*) w zespole folwarków z założeniem ogrodowym oraz reliktami zamku	ok. 1866-68 r.		9c		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
69.	Chałupki	Budynek gospodarczy na folwarku Górnym (*Oberhof*) w zespole folwarków z założeniem ogrodowym oraz reliktami zamku	1. ćw. XIX w., 2. poł. XIX w.		9 d,e,f		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

70.	Chałupki	Stodoła na folwarku Górnym (*Oberhof*) w zespole folwarków z założeniem ogrodowym oraz reliktami zamku	1. ćw. XIX w., 2. poł. XIX w.		9 d,e,f		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
71.	Chałupki	Szkoła, obecnie świetlica wiejska	ok. 1938–39 r.		8		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
72.	Chałupki	Budynek mieszkalno-gospodarczy, obecnie dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		5		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
73.	Chałupki	Historyczny układ przestrzenny zabudowy młyna	XVI w., przed 1863 r., 4. ćw. XIX w.		7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
74.	Chałupki	Młyn z częścią mieszkalną wraz z turbiną wodną na Młynówce	XVI w., przed 1863 r., 4. ćw. XIX w.		7	A/4041/1310/WŁ z dnia 25.06.1990	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
75.	Chałupki	Stajnie w zespole młyna, obecnie budynki gospodarcze	4. ćw. XIX w.		7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
76.	Chałupki	Stodoła w zespole młyna	4. ćw. XIX w.		7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

77.	Chałupki	Ogrodzenie z bramą w zespole młyna	4. ćw. XIX w.		7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
78.	Chałupki	Most I na Młynówce przy młynie	XVIII w., 4. ćw. XIX w.		obok nru 7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
79.	Chałupki	Most II nad strumieniem prowadzącym pod majdanem gospodarczym przy młynie	4. ćw. XIX w.		obok nru 7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
80.	Chałupki	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		9		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
81.	Chałupki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.		16		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
82.	Chałupki	Stodoła	ok. poł. XIX w.		16		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
83.	Chałupki	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

84.	Chałupki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
85.	Chałupki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.		23		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
86.	Chałupki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.		41		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
87.	Chałupki	Stodoła	ok. poł. XIX w.		41		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
88.	Chałupki	Zespół zagrody	1861 r.		43		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
89.	Chałupki	Dom mieszkalny	1861 r.		43		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
90.	Chałupki	Budynek gospodarczy I	1861 r.		43		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

91.	Chałupki	Budynek gospodarczy II	1861 r.		43		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
92.	Chałupki	Stodoła	1861 r.		43		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
93.	Chałupki	Dwie bramy w zespole zagrody	1861 r.		43		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
94.	Doboszowice	Historyczny układ ruralistyczny wsi Doboszowice	wieś wzmiankowana w 1291 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r. Uchwała Nr XLVIII/227/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 października 2010 r. Uchwała Nr XXIII/138/2012 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 26 października 2012r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego, wyznaczonego dla obszaru górniczego „Doboszowice 1A”. Uchwała Nr XXXVI/217/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 27 listopada 2013r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 664 w miejscowości Doboszowice.

95.	Doboszowice	Zespół rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja	2. poł. XIV w., 1599 r., lata 1617-23, 1727 r., 2.poł. XIX w.		94a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
96.	Doboszowice	Rzymskokatolicki kościół parafialny pw. św. Mikołaja	2. poł. XIV w., 1599 r., lata 1617-23, 1727 r., 2. poł. XIX w.		94a	A/1727/683 z dnia 14.04.1960	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
97.	Doboszowice	Budynek bramny w zespole rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja	1623 r.		94a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
98.	Doboszowice	Cmentarz przy rzymskokatolickim kościele św. Mikołaja	XIV-XVIII w.		94a	A/1728/1491/Wł z dnia 18.03.1996	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
99.	Doboszowice	Ogrodzenie z bramą cmentarza przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Mikołaja	XIV-XVIII w., k. XIX w.		94a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
100.	Doboszowice	Plebania rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja	1910 r.		81		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
101.	Doboszowice	Budynek gospodarczy przy plebanii rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja	ok. 1910 r.		81		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

102.	Doboszowice	Ogrodzenie z bramą przy plebanii rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja	XVI-XVIII w.(?), ok. 1910 r.		81		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
103.	Doboszowice	Cmentarz parafialny	lata 30. XX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
104.	Doboszowice	Brama cmentarza parafialnego	lata 30. XX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
105.	Doboszowice	Kapliczka przydrożna naprzeciw nru 55	XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
106.	Doboszowice	Kapliczka przydrożna przy polnej drodze na północny zachód od zespołu pałacowo-folwarcznego (*Schlosshof).*	2. poł. XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
107.	Doboszowice	Zespół pałacowo-folwarczny (*Schlosshof*)	XIV-XIX w.		63		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
108.	Doboszowice	Pałac	4. ćw. XVI w. lub 1. ćw. XVII w., 1. poł. XIX w., ok. 1970-80 r.		63		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

109.	Doboszowice	Podpiwniczony taras przy tylnej elewacji pałacu	4. ćw. XVI w. lub 1. ćw. XVII w., XIX w.		63		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
110.	Doboszowice	Obora w zespole pałacowo-folwarcznym (*Schlosshof*)	ok. 1880 r.		63		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
111.	Doboszowice	Spichlerz w zespole pałacowo-folwarcznym (*Schlosshof*)	XVIII w.(?), 1 ćw. XIX w.		63		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
112.	Doboszowice	Basteja w ciągu kamiennego ogrodzenia w zespole pałacowo-folwarcznym (*Schlosshof*)	XVI-XVIII w.		63		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
113.	Doboszowice	Ogrodzenie z reliktami bram w zespole pałacowo-folwarcznym (*Schlosshof*)	XVI-XVIII w.		63		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
114.	Doboszowice	Most między zespołem pałacowo-folwarcznym (*Schlosshof*) a folwarkiem Owczym (*Schafferhof*), nad potokiem Grzmiąca	XVIII w.(?), ok. 1880 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
115.	Doboszowice	Zespół folwarku Owczego (*Schafferhof*)	XVIII w.(?) - pocz. XX w.		156		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

116.	Doboszowice	Budynek administracyjny, obecnie dom mieszkalny w zespole folwarku Owczego (*Schafferhof*)	1 poł. XIX w., ok. 1910 r.		156		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
117.	Doboszowice	Zespół folwarku Górnego (*Oberhof*)	ok. poł. XIX w., k. XIX w.		139-145		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
118.	Doboszowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy w zespole folwarku Górnego (*Oberhof*)	ok. poł. XIX w., k. XIX w.		139		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
119.	Doboszowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy w zespole folwarku Górnego (*Oberhof*)	ok. poł. XIX w., k. XIX w.		141		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
120.	Doboszowice	Budynek gospodarczy (obora i stodoła) z częścią mieszkalną w zespole folwarku Górnego (*Oberhof*)	ok. poł. XIX w., k. XIX w.		143 -145		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
121.	Doboszowice	Obora w zespole folwarku Górnego (*Oberhof*)	4. ćw. XIX w.		139-145		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
122.	Doboszowice	Zespół zagrody	4. ćw. XIX w., XIX/XX w.		3		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

123.	Doboszowice	Dom mieszkalny	XIX/XX w.		3		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
124.	Doboszowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	XIX/XX w.		3		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
125.	Doboszowice	Stodoła	4. ćw. XIX w.		3		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
126.	Doboszowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	4. ćw. XIX w.		11		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
127.	Doboszowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		13		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
128.	Doboszowice	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		19		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
129.	Doboszowice	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		21		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

130.	Doboszowice	Budynek gospodarczy	4. ćw. XIX w.		21		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
131.	Doboszowice	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.		23		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
132.	Doboszowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	3./4. ćw. XIX w.		25		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
133.	Doboszowice	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w		obok nru 30		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
134.	Doboszowice	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.		41		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
135.	Doboszowice	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		54		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
136.	Doboszowice	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.		55		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

137.	Doboszowice	Dom mieszkalny	XIX/XX w.		62		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
138.	Doboszowice	Brama wejściowa zagrody	XIX/XX w.		62		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
139.	Doboszowice	Gospoda, obecnie dom mieszkalny	1. poł. XIX w., XX w.		74		Uchwała Nr XXIII/138/2012 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 26 października 2012r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego, wyznaczonego dla obszaru górniczego „Doboszowice 1A”.
140.	Doboszowice	Dom mieszkalny	k. XIX w.		75		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
141.	Doboszowice	Dom mieszkalny	pocz. XX w.		79		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
142.	Doboszowice	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		89		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
143.	Doboszowice	Stodoła z bramą przejazdową	2. poł. XIX w.		89		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

144.	Doboszowice	Dom mieszkalny	ok. 1870 r.		90		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
145.	Doboszowice	Stodoła	XIX/XX w.		91		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
146.	Doboszowice	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		92		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
147.	Doboszowice	Stodoła	1879 r.		92		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
148.	Doboszowice	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		97		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
149.	Doboszowice	Budynek gospodarczy z bramą przejazdową	ok. 1880 r.		97		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
150.	Doboszowice	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.		101		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

151.	Doboszowice	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		105		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
152.	Doboszowice	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.		106		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
153.	Doboszowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	3./4. ćw. XIX w.		119		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
154.	Doboszowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	4. ćw. XIX w.		124		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
155.	Doboszowice	Budynek gospodarczy	4. ćw. XIX w.		124		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
156.	Doboszowice	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		131a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
157.	Doboszowice	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		134		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

158.	Doboszowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	4. ćw. XIX w.		136		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
159.	Doboszowice	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		137		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
160.	Doboszowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	3./4. ćw. XIX w.		138		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
161.	Doboszowice	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		148		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
162.	Doboszowice	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		149		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
163.	Doboszowice	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		157		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
164.	Doboszowice	Dom mieszkalny	ok. 1910-20 r.		168		Uchwała Nr XXVI/163/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego projektowanego powiększenia obszaru i terenu górniczego złoża gnejsu "Doboszowice"

165.	Doboszowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		169		Uchwała Nr XXVI/163/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego projektowanego powiększenia obszaru i terenu górniczego złoża gnejsu "Doboszowice"
166.	Doboszowice	Zespół folwarku polnego Nowy Dwór (*Neuhof*)	2. poł. XIX w.		170		Uchwała Nr XXVI/163/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego projektowanego powiększenia obszaru i terenu górniczego złoża gnejsu "Doboszowice"
167.	Doboszowice	Dom mieszkalny w zespole folwarku polnego Nowy Dwór (*Neuhof*)	2. poł. XIX w.		170		Uchwała Nr XXVI/163/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego projektowanego powiększenia obszaru i terenu górniczego złoża gnejsu "Doboszowice"
168.	Doboszowice	Obora w zespole folwarku polnego Nowy Dwór (*Neuhof*)	2. poł. XIX w.		170		Uchwała Nr XXVI/163/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego projektowanego powiększenia obszaru i terenu górniczego złoża gnejsu "Doboszowice"
169.	Doboszowice	Stodoła I w zespole folwarku polnego Nowy Dwór (*Neuhof*)	2. poł. XIX w.		170		Uchwała Nr XXVI/163/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego projektowanego powiększenia obszaru i terenu górniczego złoża gnejsu "Doboszowice"

170.	Doboszowice	Stodoła II w zespole folwarku polnego Nowy Dwór (*Neuhof*)	2. poł. XIX w.		170		Uchwała Nr XXVI/163/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego projektowanego powiększenia obszaru i terenu górniczego złoża gnejsu "Doboszowice"
171.	Doboszowice	Ogrodzenie w zespole folwarku polnego Nowy Dwór (*Neuhof*)	2. poł. XIX w.		170		Uchwała Nr XXVI/163/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego projektowanego powiększenia obszaru i terenu górniczego złoża gnejsu "Doboszowice"
172.	Doboszowice	Dom dróżnika przy linii kolejowej Katowice (Sławęcice) – Legnica (tzw. magistrala podsudecka)	ok. 1894		1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
173.	Doboszowice	Most linii kolejowej Katowice (Sławęcice) – Legnica (tzw. magistrala podsudecka) nad potokiem Grzmiąca	lata 1873-74, modernizacja w latach 1909-11				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
174.	Doboszowice	Most drogowy I nad potokiem Grzmiąca obok zespołu pałacowo-folwarcznego (*Schlosshof)* nr 63 oraz nru 71	ok. 1880 r.		obok nr 63 oraz nru 71.		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
175.	Doboszowice	Most drogowy II nad potokiem Grzmiąca	pocz. XX w.		obok nru 79		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

176.	Doboszowice	Most drogowy III nad potokiem Grzmiąca	pocz. XX w.		obok nru 89		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
177.	Doboszowice	Most drogowy IV nad potokiem Grzmiąca	pocz. XX w.		obok nru 92		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
178.	Doboszowice	Most drogowy V nad potokiem Grzmiąca	pocz. XX w.		obok nru121		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
179.	Doboszowice	Most drogowy VI nad potokiem Grzmiąca	pocz. XX w.		obok nru 148		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
180.	Doboszowice	Most drogowy VII W ciągu drogi do Topoli					Uchwała Nr XXVI/163/2013 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego projektowanego powiększenia obszaru i terenu górniczego złoża gnejsu "Doboszowice"

181.	Kamieniec Ząbkowicki	Historyczny układ przestrzenny wsi Kamieniec Ząbkowicki z obszarem zespołu klasztornego	gród wzmiankowany w 1096 r.				Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
182.	Kamieniec Ząbkowicki	Historyczny układ przestrzenny zespołu pałacowo-parkowego z kościołem ewangelickim	lata 1838-72 – pocz. XX w.				Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
183.	Kamieniec Ząbkowicki	Historyczny układ przestrzenny osady kolejowej	lata 70. XIX w. - lata 20. XX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r.; Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.; Uchwała Nr XLVIII/227/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 października 2010 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki.

184.	Kamieniec Ząbkowicki	Historyczny układ ruralistyczny dawnej wsi Goleniów	wieś wzmiankowana w 1293 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
185.	Kamieniec Ząbkowicki	Historyczny układ ruralistyczny dawnej wsi Istebka	wieś wzmiankowana w 1198 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r.; Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.; Uchwała Nr XLIII/261/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim - rejon ul. Kłodzkiej.
186.	Kamieniec Ząbkowicki	Historyczny układ ruralistyczny dawnej wsi Łopienica	wieś wzmiankowana w 1198 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
187.	Kamieniec Ząbkowicki	Zespół budowlany dawnego klasztoru cysterskiego	XIII-XX w.	Plac Kościelny	1-13	A/4278/1583/a-h/Wł z dnia 16.07.1997	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

188.	Kamieniec Ząbkowicki	Kościół klasztorny Cystersów, obecnie rzymskokatolicki kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego	ok. 1210 – ok. 1350 r., 1655 r., pocz. XVIII w., lata 1902–04	Plac Kościelny		A/4280/136 z dnia 02.01.1950	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
189.	Kamieniec Ząbkowicki	Miejsce dawnego cmentarza przy kościele klasztornym Cystersów, obecnie rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego	XIII w.(?), zamknięty po 1810 r.(?)	Plac Kościelny			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
190.	Kamieniec Ząbkowicki	Relikty średniowiecznego klasztoru (zarys murów klasztoru eksponowany w formie lapidarium)	XIII w. – pocz. XV w., rozbiórka w latach 1817-19	Plac Kościelny			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

191.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek bramny w zespole dawnego klasztoru cysterskiego (dawny browar, piekarnia, oficyna mieszkalna, słodownia), obecnie budynek mieszkalno-administracyjny	ok. 1681–1702, po 1817 r.	Plac Kościelny	1	A/4278/1583/a-h/Wł z dnia 16.07.1997	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
192.	Kamieniec Ząbkowicki	Skrzydło zachodnie klasztoru cystersów, następnie oficyna mieszkalna	ok. 1210–1243 r., pocz. XV w., po 1428 r., lata 1479–1506, 1570 r., lata 1681–1702, po 1817 r., przed 1838 r.	Plac Kościelny	2	A/4278/1583/a-h/Wł z dnia 16.07.1997	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
193.	Kamieniec Ząbkowicki	Skrzydło północne klasztoru cystersów, następnie oficyna mieszkalna	ok. 1210–1243 r., pocz. XV w., po 1428 r., lata 1479–1506, 1570 r., lata 1681–1702, po 1817 r., przed 1838 r.	Plac Kościelny	3	A/4278/1583/a-h/Wł z dnia 16.07.1997	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

194.	Kamieniec Ząbkowicki	Pałac opata (prałatura), obecnie siedziba Archiwum Państwowego we Wrocławiu, Oddział w Kamieńcu Ząbkowickim	lata 1683-85	Plac Kościelny	4	A/5210/321 z dnia 02.08.1956	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
195.	Kamieniec Ząbkowicki	Kancelaria gospodarcza w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie dom mieszkalny	XVII w., lata 30. XIX w.	Plac Kościelny	5	A/4278/1583/a-h/Wł z dnia 16.07.1997	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
196.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy przy kancelarii gospodarczej w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie przy domu mieszkalnym	lata 30. XIX w.	Plac Kościelny	5		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

197.	Kamieniec Ząbkowicki	Ogrodzenie i brama posesji przy kancelarii gospodarczej w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie przy domu mieszkalnym	2 poł. XIX w.	Plac Kościelny	5		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
198.	Kamieniec Ząbkowicki	Szkoła katolicka w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie dom mieszkalny	1840 r.	Plac Kościelny	7		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
199.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy (obecnie ruina) przy szkole katolickiej w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie przy domu mieszkalnym	ok. 1840 r.	Plac Kościelny	7		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

200.	Kamieniec Ząbkowicki	Most prowadzący od zachodu do klasztoru w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	XVIII w.	Plac Kościelny		A/6045 z dnia 26.05.2017	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
201.	Kamieniec Ząbkowicki	Spichlerz na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	lata 1702–32, po 1817 r., 2. poł. XIX w.	Plac Kościelny		A/4276/919/WŁ z dnia 31.12.1982	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
202.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalno-administracyjny na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	1675r.(?), 1. poł. XVIII w., po 1817 r., 2. poł. XIX w.	Plac Kościelny	8	A/4278/1583/a-h/Wł z dnia 16.07.1997	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
203.	Kamieniec	Oficyna mieszkalna na	2. poł. XIX w.	Plac	9	A/4278/1583/a-	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy

	Ząbkowicki	terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego		Kościelny		h/Wł z dnia 16.07.1997	Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
204.	Kamieniec Ząbkowicki	Obora na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	pocz. XX w.	Plac Kościelny			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
205.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy I na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	1. poł. XVIII w.(?), po 1817r., 2. poł. XIX w.	Plac Kościelny		A/4278/1583/a-h/Wł z dnia 16.07.1997	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

206.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy II na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	1. poł. XVIII w.(?), po 1817 r., 2. poł. XIX w.	Plac Kościelny		A/4278/1583/a-h/Wł z dnia 16.07.1997	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
207.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy III na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	1. poł. XVIII w.(?), po 1817 r., 2. poł. XIX w.	Plac Kościelny		A/4278/1583/a-h/Wł z dnia 16.07.1997	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
208.	Kamieniec Ząbkowicki	Mur graniczny folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	XVIII w., XIXw.	Plac Kościelny			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

209.	Kamieniec Ząbkowicki	Główna brama wjazdowa folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	pocz. XX w.	Plac Kościelny			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
210.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom dla pracowników najemnych na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie dom mieszkalny	2. ćw. XIX w.(?), 2. poł. XIX w.	Plac Kościelny	10		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
211.	Kamieniec Ząbkowicki	Tzw. *mały spichlerz* na terenie folwarku w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	2. ćw. XIX w.(?), 2. poł. XIX w.	Plac Kościelny	obok nru 10		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

212.	Kamieniec Ząbkowicki	Ogród opacki w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	k. XVII w., XVIII w.	Plac Kościelny			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
213.	Kamieniec Ząbkowicki	Ogrodzenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	XVIII w.(?)	Plac Kościelny			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
214.	Kamieniec Ząbkowicki	Brama w ogrodzeniu ogrodu opackiego, w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	XVIII w.	Plac Kościelny			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

215.	Kamieniec Ząbkowicki	Oranżeria I (palmiarnia) z budynkiem mieszkalnym na terenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	przed 1861 r., XIX/XX w.	Plac Kościelny	12	A/4278/1583/a-h/Wł z dnia 16.07.1997	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
216.	Kamieniec Ząbkowicki	Oranżeria II na terenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	ok. 1840–1850	Plac Kościelny	obok nru 12	A/4278/1583/a-h/Wł z dnia 16.07.1997	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
217.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom ogrodnika na terenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego, obecnie dom mieszkalny	XVIII w(?), przed 1861 r.	Plac Kościelny	13		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

218.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy przy domu ogrodnika, obecnie budynku mieszkalnym, na terenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	k. XIX w.	Plac Kościelny	13		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
219.	Kamieniec Ząbkowicki	Szklarnia I na terenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	przed 1861 r., XIX/XX w.	Plac Kościelny	obok nru 13		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
220.	Kamieniec Ząbkowicki	Szklarnia II na terenie ogrodu opackiego w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	XIX/XX w.	Plac Kościelny	obok nru 13		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

221.	Kamieniec Ząbkowicki	Teren dawnego ogrodu klasztornego w zespole klasztoru cysterskiego	XVIII w.	Plac Kościelny			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
222.	Kamieniec Ząbkowicki	Mur ogrodu klasztornego z bramami w zespole dawnego klasztoru cysterskiego	lata 1732-42(?)	Plac Kościelny			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
223.	Kamieniec Ząbkowicki	Winiarnia klasztorna, następnie gospoda *Himmel*	1690 r., 1850 r., częściowa rozbiórka w XXw.	ul. Zamkowa		A/6046 z dnia 26.05.2017	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

224.	Kamieniec Ząbkowicki	Miejsce dawnego cmentarza oraz kościoła cmentarnego pw. św. Marii Magdaleny	średniowiecze (?), cmentarz zamknięty po 1817 r. [kościół cmentarny pw. św. Marii Magdaleny wzniesiony w 2. poł. XVII w.(?), rozebrany po 1817 r.]	Teren posesji: ul. Złotostocka 35			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
225.	Kamieniec Ząbkowicki	Cmentarz katolicki, obecnie komunalny	przed 1824 r., 3. ćw. XIX w., pocz. XX w.	Krzyżowa			Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
226.	Kamieniec Ząbkowicki	Cmentarz zakonny sióstr Boromeuszek	po 1870 r.	Skorolecka			Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
227.	Kamieniec Ząbkowicki	Kaplica	4 ćw. XVIII w.	Leśna	9	A/5916 z dnia 07.04.2014	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
228.	Kamieniec Ząbkowicki	Kapliczka przydrożna	XVIII w.	Kręta	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
229.	Kamieniec Ząbkowicki	Kapliczka przydrożna	ok. poł. XVIII w.	Skorolecka			Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

230.	Kamieniec Ząbkowicki	Kościół ewangelicki, obecnie sala widowiskowo-wystawiennicza Gminnego Centrum Kultury w Kamieńcu Ząbkowickim	lata 1875-85	Zamkowa	6	A/4279/1842 z dnia 08.10.1966	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
231.	Kamieniec Ząbkowicki	Brama ogrodzenia wokół terenu przy kościele ewangelickim, obecnie sali widowiskowo-wystawienniczej Gminnego Centrum Kultury w Kamieńcu Ząbkowickim	ok. 1885 r.	Zamkowa	6		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
232.	Kamieniec Ząbkowicki	Zespół cmentarza ewangelickiego	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

233.	Kamieniec Ząbkowicki	Cmentarz ewangelicki	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
234.	Kamieniec Ząbkowicki	Kaplica na cmentarzu ewangelickim	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
235.	Kamieniec Ząbkowicki	Brama cmentarza ewangelickiego	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
236.	Kamieniec	Zespół pałacowo-	lata 1838-72 –	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy

	Ząbkowicki	parkowy	pocz. XX w.			z dnia 07.11.1989	Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
237.	Kamieniec Ząbkowicki	Pałac	lata 1838-72	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł z dnia 07.11.1989	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
238.	Kamieniec Ząbkowicki	Oficyna pałacowa - wozownia	lata 1838-72	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł z dnia 07.11.1989	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

239.	Kamieniec Ząbkowicki	Oficyna pałacowa - stajnia	lata 1838-72	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł z dnia 07.11.1989	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
240.	Kamieniec Ząbkowicki	Mur arkadowy przy pałacu z dwiema bramami	lata 1838-72	Zamkowa			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
241.	Kamieniec Ząbkowicki	Park	ok. 1838 r. – pocz. XX w.	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł z dnia 07.11.1989	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

242.	Kamieniec Ząbkowicki	Taras wschodni (górny) w parku z Grotą Perseusza	lata 1867-68	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł z dnia 07.11.1989	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
243.	Kamieniec Ząbkowicki	Tarasy zachodnie w parku	lata 1860-72	Zamkowa		A/4275/299/34/Wł z dnia 07.11.1989	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
244.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek pompowni i kotłowni w zespole pałacowo-parkowym	1862 r.	Zamkowa	5	A/4277/1373/Wł z dnia 01.07.1992	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

245.	Kamieniec Ząbkowicki	Gazownia przy pompowni i kotłowni w zespole pałacowo-parkowym	1862 r.	Zamkowa	obok nru 5	A/6047 z dnia 26.05.2017	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
246.	Kamieniec Ząbkowicki	Podziemny kanał techniczny pomiędzy oficyną południową oraz budynkiem pompowni i kotłowni w zespole pałacowo-parkowym	przed 1840 r.(?), 1862 r.	Zamkowa			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
247.	Kamieniec Ząbkowicki	Dwa zbiorniki retencyjne na wodę do fontann w zespole pałacowo-parkowym	2. poł. XIX w.	Zamkowa			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

248.	Kamieniec Ząbkowicki	Mauzoleum rodziny Hohenzollern w zespole pałacowo-parkowym	przed 1900 r.	Zamkowa		A/5989 z dnia 25.01.2016	Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
249.	Kamieniec Ząbkowicki	Relikty altany w ogrodzie prywatnym w zespole pałacowo-parkowym	1841 r.	Zamkowa			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
250.	Kamieniec Ząbkowicki	Wielka kaskada w zespole pałacowo-parkowym	2. poł. XIX w.	Zamkowa			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

251.	Kamieniec Ząbkowicki	Eksedra z poidłem dla koni w zespole pałacowo-parkowym	2. poł. XIX w.	Zamkowa			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
252.	Kamieniec Ząbkowicki	Aleja w zespole pałacowo-parkowym	przed 1844 r., pocz. XX w.	Zamkowa			Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
253.	Kamieniec Ząbkowicki	Książęcy dom *Albrechthaus*(?), willa z założeniem parkowym, obecnie siedziba Urzędu Gminy Kamieniec Ząbkowicki	lata 80. XIX w.	Ząbkowicka	26	58/A/01 z dnia 22.10.2001	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

254.	Kamieniec Ząbkowicki	Gospoda klasztorna, następnie dominialna, zwana *Gasthof zum Schwarzen Adler* obecnie Gminne Centrum Kultury w Kamieńcu Ząbkowickim	lata 1681–1702, po 1817 r., 3 ćw. XIX w.	Złotostocka	27		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
255.	Kamieniec Ząbkowicki	Dominialna leśniczówka, dom strzelecki, obecnie dom mieszkalny	1840 r., k. XIX w.	Złotostocka	39		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
256.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom dla pracowników najemnych, obecnie dom mieszkalny	lata 20. XX w.	Paczkowska	1-3		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

257.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom dla pracowników najemnych, obecnie dom mieszkalny	lata 20. XX w.	Paczkowska	5-7		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
258.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalny ze spichlerzem w zespole dominialnego folwarku polnego Dęboróg (*Eichvorwerk*)	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka	53-55		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
259.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy I w zespole dominialnego folwarku polnego Dęboróg (*Eichvorwerk*)	ok. poł. XIX w. (przed 1861 r.)	Ząbkowicka	53-55		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
260.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy II w zespole dominialnego folwarku polnego Dęboróg (*Eichvorwerk*)	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka	53-55		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
261.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy III w zespole dominialnego folwarku polnego Dęboróg (*Eichvorwerk*)	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka	53-55		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
262.	Kamieniec Ząbkowicki	Zespół dawnego katolickiego szpitala św. Józefa sióstr Boromeuszek (*Josephstift*)	lata 1870-71 r., k. XIX w.	Szpitalna	1, 3, 3a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

263.	Kamieniec Ząbkowicki	Główny budynek szpitalny w zespole dawnego katolickiego szpitala św. Józefa sióstr Boromeuszek (*Josephstift*)	1870 r.	Szpitalna	3		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
264.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek szpitalny II w zespole dawnego katolickiego szpitala św. Józefa sióstr Boromeuszek (*Josephstift*)	ok. 1900 r.	Szpitalna	3		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
265.	Kamieniec Ząbkowicki	Kaplica pw. Św. Rodziny w zespole dawnego katolickiego szpitala św. Józefa sióstr Boromeuszek (*Josephstift*)	1898 r.	Szpitalna	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
266.	Kamieniec Ząbkowicki	Pawilon szpitalny w zespole dawnego katolickiego szpitala św. Józefa sióstr Boromeuszek (*Josephstift*)	ok.1900 r.	Szpitalna	3a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
267.	Kamieniec Ząbkowicki	Kapliczka w zespole dawnego katolickiego szpitala św. Józefa sióstr Boromeuszek (*Josephstift*)	k. XIX w.	Szpitalna	3		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
268.	Kamieniec Ząbkowicki	Altana ogrodowa w zespole dawnego katolickiego szpitala św. Józefa sióstr Boromeuszek (*Josephstift*)	k. XIX w.	Szpitalna	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

269.	Kamieniec Ząbkowicki	Zespół dawnego szpitala ewangelickiego *Mariannenstift*	lata 1847-83	Ząbkowicka	21, 30		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
270.	Kamieniec Ząbkowicki	Główny budynek szpitalny w zespole dawnego szpitala ewangelickiego *Mariannenstift*	1883 r.	Ząbkowicka	21		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
271.	Kamieniec Ząbkowicki	Pawilon szpitalny I w zespole dawnego szpitala ewangelickiego *Mariannenstift*	1883 r.	Ząbkowicka	21		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
272.	Kamieniec Ząbkowicki	Pawilon szpitalny II w zespole dawnego szpitala ewangelickiego *Mariannenstift*	1883 r.	Ząbkowicka	30		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
273.	Kamieniec Ząbkowicki	Mur i ogrodzenie dawnego szpitala ewangelickiego *Mariannenstift*	1883 r.	Ząbkowicka	21		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
274.	Kamieniec Ząbkowicki	Szkoła podstawowa nr 2 im. Papieża Jana Pawła II w Kamieńcu Ząbkowickim	ok. 1920 r.	Szkolna	10		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
275.	Kamieniec Ząbkowicki	Poczta, obecnie dom mieszkalny	pocz. XX w.	Kolejowa	89		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

276.	Kamieniec Ząbkowicki	Poczta, obecnie Urząd Pocztowy Kamieniec Ząbkowicki	1914 r.	Złotostocka	21		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
277.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1910 r.	Boczna	2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
278.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.	Boczna	6		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
279.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.	Boczna	8		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
280.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.	Boczna	11		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
281.	Kamieniec Ząbkowicki	Zespół folwarku sołeckiego	1. ćw. XIX w. - 3. ćw. XIX w.	Jasna	1, 2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

282.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny w zespole folwarku sołeckiego	1. ćw. XIX w.	Jasna	2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
283.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalno-gospodarczy w zespole folwarku sołeckiego	3. ćw. XIX w.	Jasna	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
284.	Kamieniec Ząbkowicki	Obora w zespole folwarku sołeckiego	3. ćw. XIX w.	Jasna	obok nru 1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
285.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.	Kłodzka	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
286.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.	Kłodzka	16		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
287.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1860 r.	Kłodzka	30		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
288.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. poł. XIX w., k. XIX w.	Kłodzka	39		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

289.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.(?), 4. ćw. XIX w.	Kolejowa	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
290.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.(?), 4. ćw. XIX w.	Kolejowa	5		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
291.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1900 r.	Kolejowa	6		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
292.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	XIX/XX w.	Kolejowa	7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
293.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Kolejowa	17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
294.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	pocz. XX w.	Kolejowa	18		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
295.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	pocz. XX w.	Kolejowa	20		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

296.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	pocz. XX w.	Kolejowa	21		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
297.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920-30 r.	Kolejowa	28		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
298.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1900 r.	Kolejowa	32		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
299.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1900 r.	Kolejowa	36		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
300.	Kamieniec Ząbkowicki	Punkt poboru cła, obecnie dom mieszkalny	k. XIX w.	Kolejowa	40		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
301.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Kolejowa	46		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
302.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Kolejowa	56		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

303.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Kolejowa	60		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
304.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Kolejowa	62		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
305.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Kolejowa	64-66		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
306.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Kolejowa	68-70		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
307.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Kolejowa	75		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
308.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny		Kolejowa Ogrodowa	78 1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
309.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Kolejowa	79		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

310.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Kolejowa	81-83		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
311.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy	ok. 1920 r.	Kolejowa	81-83		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
312.	Kamieniec Ząbkowicki	Gospoda *Zum Stern*, obecnie Przedszkole nr 2 Zespołu Szkół nr 2 w Kamieńcu Ząbkowickim	4. ćw. XIX w.	Kolejowa	84		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
313.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1910 r.	Kolejowa	85		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
314.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Kolejowa	87		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
315.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Kolejowa	91		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
316.	Kamieniec Ząbkowicki	Hotel, obecnie dom mieszkalny	pocz. XX w., po 1945 r.	Kolejowa	95		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

317.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	1891 r.	Kościelna	1		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
318.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.	Kręta	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
319.	Kamieniec Ząbkowicki	dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Krótka	1, 2, 2a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
320.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w., 4 ćw. XIX w.	Krzyżowa	1		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

321.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.	Krzyżowa	2		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
322.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Krzyżowa	3		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
323.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1890 r.	Leśna	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
324.	Kamieniec Ząbkowicki	Gospoda, obecnie dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.	Leśna	3, 3a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

325.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w., ok. 1880 r.	Młyńska	1		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
326.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.	Młyńska	2		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
327.	Kamieniec Ząbkowicki	Szkoła ewangelicka, obecnie dom mieszkalny	po 1848 r.	Młyńska	4		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

328.	Kamieniec Ząbkowicki	Zabudowania dawnej zagrody młynarza, obecnie dom mieszkalny	po 1817 r., 4 ćw. XIX w.	Młyńska	5		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
329.	Kamieniec Ząbkowicki	Młyn klasztorny, obecnie dom mieszkalny	lata 1681-1702, po 1817 r., 4. ćw. XIX w.	Młyńska	6		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
330.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1890 r.	Młyńska	7		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

331.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.	Mostowa	9		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
332.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.	Mostowa	16		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny (zob. dom mieszkalny, ul. Kolejowa 78)	lata 80. XIX w.	Ogrodowa Kolejowa	1 78		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
333.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Ogrodowa	3		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
334.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Ogrodowa	5-7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
335.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Ogrodowa	6		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
336.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1910 r.	Ogrodowa	8		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

337.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Ogrodowa	9-11		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
338.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	pocz. XX w.	Ogrodowa	10-12		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
339.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	k. XIX w.	Ogrodowa	13		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
340.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Ogrodowa	14-16		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
341.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Ogrodowa	18-20		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
342.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy	ok. 1920 r.	Ogrodowa	obok nru 14-16, 18-20		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
343.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Ogrodowa	22-24		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

344.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1910 r.	Parkowa	2-4		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
345.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	pocz. XX w.	Parkowa	6		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
346.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1900 r.	Piaskowa	2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
347.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.	Piaskowa	10		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
348.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1900-10 r.	Skorolecka	4		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
349.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	1. poł. XIX w., XX w.	Skorolecka	10		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
350.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom Ludowy	1. poł. XIX w., XX w.	Skorolecka	10a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

351.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.	Skorolecka	12		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
352.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalno-gospodarczy	1842 r.	Skorolecka	13		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
353.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	pocz. XX w.	Skorolecka	15		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
354.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1880 r.	Skorolecka	49		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
355.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	pocz. XX w.	Szkolna	3		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
356.	Kamienic Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Szkolna	7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
357.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Szkolna	9		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

358.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek gospodarczy	4 ćw. XIX w.	Szpitalna	3c		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
359.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	4 ćw. XIX w.	Szpitalna	7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
360.	Kamienic Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1910-20 r.	Urzędnicza	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
361.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1910-20 r.	Urzędnicza	2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
362.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1910-20 r.	Urzędnicza	3		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
363.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1910-20 r.	Urzędnicza	4		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
364.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom młynarza, obecnie dom mieszkalny	1848 r., pocz. XX w.	Wąska	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

365.	Kamieniec Ząbkowicki	Przybudówka z elektrownią przy młynie	pocz. XX w.	Wąska	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
366.	Kamieniec Ząbkowicki	Młyn, obecnie dom mieszkalny	XVIII w.(?), przed 1857 r., XIX/XX w.	Wąska	5		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
367.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1870 r.	Wiejska	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
368.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.	Wiejska	6		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
369.	Kamieniec Ząbkowicki	Gospoda, obecnie budynek mieszkalno-usługowy	ok. poł. XIX w., pocz. XX w.	Wiejska	7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
370.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. poł. XIX w.	Wiejska	11		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
371.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1870 r.	Wiejska	13		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

372.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w., XX w.	Wiejska	16		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
373.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. poł. XIX w.	Wiejska	25		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
374.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1870 r.	Wiejska	26		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
375.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalno-usługowy	k. XIX w.	Ząbkowicka	2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
376.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1925 r.	Ząbkowicka	5		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
377.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka	6		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
378.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	XIX/XX w.	Ząbkowicka	7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

379.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1925 r.	Ząbkowicka	8		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
380.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalno-usługowy z restauracją	k. XIX w.	Ząbkowicka	9		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
381.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka	10		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
382.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka	11		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
383.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka	15		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
384.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.	Ząbkowicka	17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
385.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka	18		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

386.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka	20		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
387.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1900 r.	Ząbkowicka	22		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
388.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. poł. XIX w.	Ząbkowicka	23		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
389.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.	Ząbkowicka	25		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
390.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w., XX w.	Zielona	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
391.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w., XX w.	Złotostocka	1		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

392.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w., XX w.	Złotostocka	2		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
393.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1920 r.	Złotostocka	3		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
394.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	1. poł. XIX w.	Złotostocka	5		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

395.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.	Złotostocka	7		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
396.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.	Złotostocka	10		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
397.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.	Złotostocka	11		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

398.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.	Złotostocka	14		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
399.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w., k. XIX w.	Złotostocka	16		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
400.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.	Złotostocka	17		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

401.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.	Złotostocka	18		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
402.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w., XX w.	Złotostocka	19		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
403.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny, obecnie Przedszkole Publiczne nr 1 w Kamieńcu Ząbkowickim	ok. 1910-20 r.	Złotostocka	23		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

404.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.	Złotostocka	25		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
405.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w., k. XIX w.	Złotostocka	26		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
406.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	XIX/XX w.	Złotostocka	28		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

407.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.	Złotostocka	30		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
408.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.	Złotostocka	31-33		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
409.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.	Złotostocka	32		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

410.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	XIX/XX w.	Złotostocka	34		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
411.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. 1900 r.	Złotostocka	36		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
412.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.	Złotostocka	38		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

413.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	XIX/XX w.	Złotostocka	40		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
414.	Kamieniec Ząbkowicki	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.	Złotostocka	42		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim. Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
415.	Kamieniec Ząbkowicki	Zespół stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki	lata 70. XIX w. - lata 20. XX w.	Dworcowa	1, 2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
416.	Kamieniec Ząbkowicki	Dworzec kolejowy w zespole stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki	1880 r.	Dworcowa	1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

417.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek administracyjny I w zespole stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki	ok. 1880 r.	Dworcowa			Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
418.	Kamieniec Ząbkowicki	Budynek administracyjny II w zespole stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki	ok. 1880 r.	Dworcowa	2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
419.	Kamieniec Ząbkowicki	Wieża ciśnień I w zespole stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki	1907 r.	Dworcowa			Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
420.	Kamieniec Ząbkowicki	Wieża ciśnień II w zespole stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki	1912 r.	Dworcowa			Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
421.	Kamieniec Ząbkowicki	Nastawnia w zespole stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki (we wsch. części zespołu za posesją Ogrodowa 9-11)	lata 1873-74	Dworcowa			Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
422.	Kamieniec Ząbkowicki	Nastawnia wschodnia w zespole stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki	1923 r.	Dworcowa			Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
423.	Kamieniec Ząbkowicki	Nastawnia zachodnia w zespole stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki	pocz. XX w.	Dworcowa			Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

424.	Kamieniec Ząbkowicki	Stacja trafo w zespole stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki (W środkowej części zespołu, na wysokości posesji przy ul. Ogrodowej 5)	pocz. XX w.	Dworcowa			Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
425.	Kamieniec Ząbkowicki	Wiadukt I (pd.) ponad ul. Kolejową w zespole stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki	ok. 1870 r., lata 20. XX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
426.	Kamieniec Ząbkowicki	Wiadukt II (pn.) ponad ul. Kolejową w zespole stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki	ok. 1870 r., lata 20. XX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
427.	Kamieniec Ząbkowicki	Wiadukt bocznicy kolejowej w zespole stacji kolejowej Kamieniec Ząbkowicki	ok. 1910-20 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
428.	Kamieniec Ząbkowicki	Dworzec wąskotorowej linii kolejowej Kamieniec Ząbkowicki – Złoty Stok (tzw. *Kolejka Złotostocka*, *Reichensteiner Kleinbahn*), tzw. mały dworzec, obecnie dom mieszkalny	1900 r.	Ogrodowa	2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
429.	Kamieniec Ząbkowicki	Wiadukt linii kolejowej Wrocław - Międzylesie	1869-73, modernizacja 1905-07				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

430.	Kamieniec Ząbkowicki	Most linii kolejowej Wrocław – Międzylesie nad Budzówką	1869-73, modernizacja w latach 1905-07				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
431.	Kamieniec Ząbkowicki	Wiadukt I linii kolejowej Katowice (Sławęcice) – Legnica (tzw. magistrala podsudecka)	lata 1873-74, modernizacja w latach 1909-11				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
432.	Kamieniec Ząbkowicki	Wiadukt II linii kolejowej Katowice (Sławęcice) – Legnica (tzw. magistrala podsudecka)	lata 1873-74, modernizacja w latach 1909-11				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
433.	Kamieniec Ząbkowicki	Wiadukt III linii kolejowej Katowice (Sławęcice) – Legnica (tzw. magistrala podsudecka) ponad linią kolejową Wrocław - Międzylesie	lata 1873-74, modernizacja w latach 1909-11				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
434.	Kamieniec Ząbkowicki	Wiadukt IV linii kolejowej Katowice (Sławęcice) – Legnica (tzw. magistrala podsudecka)	lata 1873-74, modernizacja w latach 1909-11				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
435.	Mrokocin	Historyczny układ ruralistyczny wsi Mrokocin	wieś wzmiankowana w 1293 r.				MPZPUchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
436.	Mrokocin	Kaplica modlitewna, obecnie rzymskokatolicka kaplica mszalna pw. św. Jana Nepomucena	ok. 1830-45 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

437.	Mrokocin	Cmentarz katolicki	2. poł. XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
438.	Mrokocin	Kapliczka przydrożna (ruina) Kapliczka usytuowana na północny wschód od siedliska wsi, na wzgórzu.	XVIII/XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
439.	Mrokocin	Zespół cmentarza ewangelickiego	4. ćw. XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
440.	Mrokocin	Cmentarz ewangelicki	4. ćw. XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
441.	Mrokocin	Mauzoleum rodowe na cmentarzu ewangelickim	4. ćw. XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
442.	Mrokocin	Ogrodzenie cmentarza ewangelickiego z bramą	4. ćw. XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
443.	Mrokocin	Rządcówka, obecnie dom mieszkalny	ok. poł. XIX w., k. XIX w.		33		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

444.	Mrokocin	Spichlerz (w dawnym folwarku)	ok. poł. XIX w.		9		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
445.	Mrokocin	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.		8		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
446.	Mrokocin	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1880 r.		38		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
447.	Mrokocin	Zespół młyna	2. poł. XIX w.		11, 12		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
448.	Mrokocin	Młyn	2. poł. XIX w.		12	A/4420/1301/Wł z dnia 05.03.1990	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
449.	Mrokocin	Dom mieszkalny w zespole młyna	2. poł. XIX w.		12		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
450.	Mrokocin	Budynek gospodarczy w zespole młyna	2. poł. XIX w.		11		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

451.	Ożary	Historyczny układ ruralistyczny wsi Ożary	wieś wzmiankowana w 1260 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
452.	Ożary	Zespół rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw. św. Katarzyny	XV w.(?)-XIX w.		39a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
453.	Ożary	Rzymskokatolicki kościół parafialny pw. św. Katarzyny	XV w.(?), XVI w., 4. ćw. XVII w., lata 1853-54		39a	1868/1852 z dnia 08.10.1966	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
454.	Ożary	Cmentarz przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Katarzyny	XV(?)-XIX w.		39a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
455.	Ożary	Ogrodzenie cmentarza przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Katarzyny	ok. poł. XIX w.		39a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
456.	Ożary	Brama I (zach.) w ogrodzeniu cmentarza przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Katarzyny	ok. poł. XIX w.		39a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
457.	Ożary	Brama II (pd.) w ogrodzeniu cmentarza przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Katarzyny	ok. poł. XIX w.		39a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

458.	Ożary	Plebania rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw. św. Katarzyny	4. ćw. XIX w.		102		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
459.	Ożary	Budynek gospodarczy przy plebanii rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw św. Katarzyny	4. ćw. XIX w.		102		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
460.	Ożary	Zespół folwarku Dolnego (*Niederhof)*	XVII-XIX w.		1h – 1l		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
461.	Ożary	Dwór sołecki, następnie klasztorna kuria majątkowa oraz dom dzierżawcy dóbr w zespole folwarku Dolnego (*Niederhof*)	ok. 1675 r., 1788 r.		1k		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
462.	Ożary	Oficyna mieszkalna w zespole folwarku Dolnego (*Niederhof*)	1886 r.		1j		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
463.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy w zespole folwarku Dolnego (*Niederhof*)	XVIII w., 4. ćw. XIX w.		1h, 1i		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
464.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy w zespole folwarku Dolnego (*Niederhof*)	k. XIX w.		1l		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

465.	Ożary	Obora w zespole folwarku Dolnego (*Niederhof*)	XVIII w., 3 ćw. XIX w.		1h-1l		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
466.	Ożary	Spichlerz i gorzelnia w zespole folwarku Dolnego (*Niederhof*)	k. XIX w.		1h-1l		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
467.	Ożary	Stodoła I w zespole folwarku Dolnego (*Niederhof*)	XVIII w., 3. ćw. XIX w.		1h-1l		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
468.	Ożary	Stodoła II w zespole folwarku Dolnego (*Niederhof*)	2. poł. XIX w.		1h-1l		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
469.	Ożary	Ogrodzenie z bramą w zespole folwarku Dolnego (*Niederhof*)	k. XIX w.		1h-1l		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
470.	Ożary	Zespół folwarku polnego (*Albrechtshof)*	ok. 1845-61 r.		1, 1a, 1b		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
471.	Ożary	Budynek mieszkalno-administracyjny w zespole folwarku polnego (*Albrechtshof*)	ok. poł. XIX w.		1, 1a, 1b		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

472.	Ożary	Ogrodzenie z bramą w zespole folwarku polnego (*Albrechtshof*)	ok. poł. XIX w.		1, 1a, 1b		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
473.	Ożary	Budynek szkolny	1938 r.		37		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
474.	Ożary	Dom nauczyciela i ściana kurtynowa z furtą	1938 r.		37a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
475.	Ożary	Młyn, obecnie dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.		5		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
476.	Ożary	Dom mieszkalny	3. ćw. XIX w.		9		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
477.	Ożary	Budynek gospodarczy	3. ćw. XIX w.		9		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
478.	Ożary	Obora	3. ćw. XIX w.		10		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

479.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		15		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
480.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		16		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
481.	Ożary	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
482.	Ożary	Dom mieszkalny	3. ćw. XIX w.		20a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
483.	Ożary	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.		22		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
484.	Ożary	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		23		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
485.	Ożary	Budynek gospodarczy	2. poł. XIX w.		24		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

486.	Ożary	Dom mieszkalny	3. ćw. XIX w.		26		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
487.	Ożary	Dom mieszkalny	k. XIX w.		28		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
488.	Ożary	Dom mieszkalny, obecnie świetlica wiejska	k. XIX w.		32		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
489.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		33		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
490.	Ożary	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		35		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
491.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		40		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
492.	Ożary	Obora	ok. poł. XIX w.		41		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

493.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1880 r.		42		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
494.	Ożary	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		44		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
495.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy	3. ćw. XIX w.		46		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
496.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		47		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
497.	Ożary	Obora	2. poł. XIX w.		47		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
498.	Ożary	Stodoła	2. poł. XIX w.		47		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
499.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy			52		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

500.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1870-80 r.		56		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
501.	Ożary	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		57		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
502.	Ożary	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		81		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
503.	Ożary	Stodoła z bramą wjazdową	2. poł. XIX w.		82		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
504.	Ożary	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		86		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
505.	Ożary	Dom mieszkalny	3. ćw. XIX w.		88		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
506.	Ożary	Dom mieszkalny	k. XIX w., ok. 1920 r.		97		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

507.	Ożary	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.		100		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
508.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy	1. ćw. XIX w., 3. ćw. XIX w.		110		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
509.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy	3. ćw. XIX w.		111		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
510.	Ożary	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w., XX w.		120		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
511.	Ożary	Obora, obecnie dom mieszkalny	ok. poł. XIX w., XX w.		120		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
512.	Ożary	Dom mieszkalny	3. ćw. XIX w., (1866 r.?)		122		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
513.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy	4. ćw. XIX w.		125		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

514.	Ożary	Budynek gospodarczy	4. ćw. XIX w.		125		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
515.	Ożary	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. poł. XIX w., XX w.		129		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
516.	Ożary	Stodoła	2. poł. XIX w.		129		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
517.	Ożary	Aleja I Aleja prowadząca do folwarku Dolnego (*Niederhof*) od południowego wschodu.	pocz. XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
518.	Ożary	Aleja II Aleja w północnej części miejscowości.	ok. poł. XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
519.	Ożary	Aleja III Aleja w południowej części miejscowości.	ok. poł. XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
520.	Pomianów Górny	Historyczny układ ruralistyczny wsi Pomianów Górny	wieś wzmiankowana w 1353 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

521.	Pomianów Górny	Zespół rzymskokatolickiego kościoła filialnego pw. św. Barbary	XVI-XX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
522.	Pomianów Górny	Rzymskokatolicki kościół filialny pw. św. Barbary	1519 r.(?), 1. ćw. XVII w., 1753 r., 1910 r.			A/1888/1855 z dnia 11.10.1966	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
523.	Pomianów Górny	Cmentarz przy rzymskokatolickim kościele filialnym pw. św. Barbary	XVI w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
524.	Pomianów Górny	Mur ogrodzeniowy cmentarza przy rzymskokatolickim kościele filialnym pw. św. Barbary	XVI-XVIII w., ok. 1910 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
525.	Pomianów Górny	Brama I (wsch.) w murze cmentarza przy rzymskokatolickim kościele filialnym pw. św. Barbary	ok. 1753 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
526.	Pomianów Górny	Brama II (zach.) w murze cmentarza przy rzymskokatolickim kościele filialnym pw. św. Barbary	ok. 1910 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
527.	Pomianów Górny	Zespół dworski	XVIII-XX w.		24		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

528.	Pomianów Górny	Dwór	przed 1750 r., przed 1824 r., lata 20. XX w.		24		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
529.	Pomianów Górny	Spichlerz w zespole dworskim	ok. 1820–30 r.		24		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
530.	Pomianów Górny	Obora w zespole dworskim	przed 1858 r., 2. poł. XIX w.		24		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
531.	Pomianów Górny	Ogrodzenie zespołu dworskiego	ok. 1824–58 r.		24		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
532.	Pomianów Górny	Brama w ogrodzeniu zespołu dworskiego	ok. 1824–58 r.		24		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
533.	Pomianów Górny	Szkoła, obecnie dom mieszkalny	pocz. XX w.		15		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
534.	Pomianów Górny	Zespół młyna, następnie wytwórnia materiału drzewnego	XIX-XX w.		1, 4		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

535.	Pomianów Górny	Dom mieszkalny w zespole młyna, następnie wytwórni materiału drzewnego	ok. 1850–58 r.		4		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
536.	Pomianów Górny	Stodoła w zespole młyna, następnie wytwórni materiału drzewnego	przed 1824 r., 2. poł. XIX w.		1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
537.	Pomianów Górny	Obora w zespole młyna, następnie wytwórni materiału drzewnego	przed 1824 r., 2. poł. XIX w.		1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
538.	Pomianów Górny	Budynek gospodarczy w zespole młyna, następnie wytwórni materiału drzewnego	ok. 1824–58 r., k. XIX w.		obok nru 4		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
539.	Pomianów Górny	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		7-9		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
540.	Pomianów Górny	Dom mieszkalny (sołecki)	po 1824 r., 1926 r.		8-10		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
541.	Pomianów Górny	Dom mieszkalny	3. ćw. XIX w.		13		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

542.	Pomianów Górny	Dom mieszkalny	XVIII w., 2. poł. XIX w.		14		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
543.	Pomianów Górny	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1880 r.		30		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
544.	Pomianów Górny	Budynek mieszkalno-gospodarczy	3./4. ćw. XIX w.		39		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
545.	Pomianów Górny	Dworzec kolejowy Doboszowice przy linii kolejowej Katowice (Sławęcice) – Legnica (tzw. magistrala podsudecka), obecnie dom mieszkalny	1894 r.		43		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
546.	Pomianów Górny	Dom mieszkalny obsługi dworca kolejowego Doboszowice przy linii kolejowej Katowice (Sławęcice) – Legnica (tzw. magistrala podsudecka), obecnie dom mieszkalny	ok. 1894 r.		45		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
547.	Pomianów Górny	Dom dróżnika przy linii kolejowej Katowice (Sławęcice) – Legnica (tzw. magistrala podsudecka)	ok. 1894 r.		2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

548.	Sławęcin	Historyczny układ ruralistyczny wsi Sławęcin	wieś wzmiankowana w 1302 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
549.	Sławęcin	Rzymskokatolicka kaplica mszalna pw. św. Józefa	XIV w.(?), 1749 r., XIX w.		17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
550.	Sławęcin	Ogrodzenie wokół rzymskokatolickiej kaplicy mszalnej pw. św. Józefa	k. XIX w.		17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
551.	Sławęcin	Zespół zagrody	XIX w.		1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
552.	Sławęcin	Budynek mieszkalno-gospodarczy	1. poł. XIX w., k. XIX w.(?)		1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
553.	Sławęcin	Budynek gospodarczy	2. ćw. XIX w., k. XIX w.		1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
554.	Sławęcin	Obora	2. ćw. XIX w., k. XIX w.		1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

555.	Sławęcin	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1870 r.		2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
556.	Sławęcin	Stodoła	2. poł. XIX w.		2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
557.	Sławęcin	Budynek mieszkalno-gospodarczy	1. poł. XIX w.		3		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
558.	Sławęcin	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.		7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
559.	Sławęcin	Budynek gospodarczy	3./4. ćw. XIX w.		7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
560.	Sławęcin	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		9		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
561.	Sławęcin	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		10		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

562.	Sławęcin	Dom mieszkalny	1863 r.		14		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
563.	Sławęcin	Zespół zagrody	XVIII w., XIX w.		21		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
564.	Sławęcin	Karczma, obecnie dom mieszkalny	XVIII w., 1. ćw. XIX w.		21		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
565.	Sławęcin	Stodoła	2. poł. XIX w.		21		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
566.	Sławęcin	Zespół sołectwa	XIX w.		22, 25		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
567.	Sławęcin	Dom mieszkalny w zespole sołectwa	2. poł. XIX w.		22		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
568.	Sławęcin	Budynek mieszkalno-gospodarczy w zespole sołectwa	1. poł. XIX w., k. XIX w.		25		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

569.	Sławęcin	Obora w zespole sołectwa	ok. poł. XIX w.		22, 25		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
570.	Sławęcin	Dom mieszkalny	XIX/XX w.		34		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
571.	Sławęcin	Dom mieszkalny	XIX/XX w.		51		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
572.	Sosnowa	Historyczny układ ruralistyczny wsi Sosnowa	wieś wzmiankowana w 1251 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
573.	Sosnowa	Zespół rzymskokatolickiego kościoła filialnego pw. św. Maternusa	XV w.(?), 1799 r., pocz. XX w.		37		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
574.	Sosnowa	Rzymskokatolicki kościół filialny pw. św. Maternusa	1799 r.		37	A/1949/954/Wł z dnia 20.09.1983	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
575.	Sosnowa	Cmentarz przy rzymskokatolickim kościele filialnym pw. św. Maternusa	XV w. (?) – XVIII w.		37		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

576.	Sosnowa	Mur ogrodzeniowy cmentarza przy rzymskokatolickim kościele filialnym pw. św. Maternusa	XV w. (?) – XVIII w.		37		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
577.	Sosnowa	Brama w ogrodzeniu cmentarza przy rzymskokatolickim kościele filialnym pw. św. Maternusa	XVI w. (?), 1779 r.		37		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
578.	Sosnowa	Szkoła w zespole rzymskokatolickiego kościoła filialnego pw. św. Maternusa, obecnie świetlica wiejska	ok. 1910 r.		40		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
579.	Sosnowa	Zespół zagrody	1. ćw. XIX w., pocz. XX w.		1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
580.	Sosnowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	1. ćw. XIX w.		1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
581.	Sosnowa	Budynek gospodarczy	pocz. XX w.		1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
582.	Sosnowa	Zespół zagrody młyńskiej	XVIII w. (?), ok. 1860 r.		2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

583.	Sosnowa	Dom mieszkalny w zespole zagrody młyńskiej	XVIII w. (?), ok. 1860 r.		2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
584.	Sosnowa	Budynek gospodarczy w zespole zagrody młyńskiej	XVIII w. (?), ok. 1860 r.		2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
585.	Sosnowa	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		4		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
586.	Sosnowa	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.		5		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
587.	Sosnowa	Stodoła	ok. 1870-80 r.		5		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
588.	Sosnowa	Dom mieszkalny	1837 r.		10		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
589.	Sosnowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		12		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

590.	Sosnowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1830-40 r.		13		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
591.	Sosnowa	Zespół folwarku sołeckiego	ok. 1870-80 r., 1906 r.		15		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
592.	Sosnowa	Dom mieszkalny w zespole folwarku sołeckiego	ok. 1870-80 r., 1906 r.		15		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
593.	Sosnowa	Obora w zespole folwarku sołeckiego	1881 r.		15		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
594.	Sosnowa	Budynek gospodarczy w zespole folwarku sołeckiego	1881 r.		15		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
595.	Sosnowa	Dom mieszkalny	1922 r.		29		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
596.	Sosnowa	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.		35		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

597.	Sosnowa	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w.		36		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
598.	Sosnowa	Zespół zagrody	ok. 1830-40 r., XX w.		46		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
599.	Sosnowa	Dom mieszkalny	ok. 1830-40 r., XX w.		46		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
600.	Sosnowa	Budynek gospodarczy	ok. 1830-40 r.		46		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
601.	Sosnowa	Brama wejściowa zagrody	ok. 1830-40 r., XX w.		46		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
602.	Sosnowa	Dom mieszkalny	4. ćw. XIX w., XX w.		48		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
603.	Sosnowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	3. ćw. XIX w.		50		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

604.	Sosnowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	3. ćw. XIX w.		52		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
605.	Sosnowa	Stodoła	3./4. ćw. XIX w.		52		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
606.	Sosnowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1850 r.		57		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
607.	Sosnowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1830-40 r., XX w.		59		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
608.	Starczów	Historyczny układ ruralistyczny wsi Starczów	wieś wzmiankowana w 1291 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r. Uchwała Nr X/53/2015 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 73 obręb Starczów.
609.	Starczów	Zespół rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw. św. Jana Chrzciciela	XIV w., 2. poł. XV w. - 1. ćw. XVI w., 2. ćw. XVIII w., 1788 r., 1883 r.		116a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

610.	Starczów	Rzymskokatolicki kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela	XIV w., 2. poł. XV w. - 1. ćw. XVI w., 2. ćw. XVIII w., 1788 r., 1883 r.		116a	A/6068 z dnia 01.02.2018	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
611.	Starczów	Cmentarz przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela	XIV-XIX w.		116a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
612.	Starczów	Ogrodzenie cmentarza przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela	ok. 1887 r.		116a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
613.	Starczów	Brama I (pd.) w ogrodzeniu cmentarza przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela	ok. 1887 r.		116a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
614.	Starczów	Brama II (zach.) w ogrodzeniu cmentarza przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela	ok. 1887 r.		116a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
615.	Starczów	Plebania rzymskokatolickiego kościoła pw. św. Jana Chrzciciela	k. XVIII w., XX w.		117		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

616.	Starczów	Kapliczka przydrożna (usytuowana przy dworcu kolejowym)	2. poł. XVIII w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
617.	Starczów	Szkoła, obecnie dom mieszkalny	1907 r.		116		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
618.	Starczów	Szkoła(?), obecnie Dom Zgromadzenia Sióstr Bożego Serca Jezusa	ok. poł. XIX w., XX w.		112		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
619.	Starczów	Zespół folwarku (podwórze południowe), obecnie Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim Sp. z o.o. Obora w Starczowie	XIX/XX w.		obok nru 17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
620.	Starczów	Obora I w zespole folwarku (podwórze południowe), obecnie Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim Sp. z o.o. Obora w Starczowie	XIX/XX w.		obok nru 17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
621.	Starczów	Obora II w zespole folwarku (podwórze południowe), obecnie Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim Sp. z o.o. Obora w Starczowie	XIX/XX w.		obok nru 17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

622.	Starczów	Obora III w zespole folwarku (podwórze południowe), obecnie Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim Sp. z o.o. Obora w Starczowie	XIX/XX w.		obok nru 17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
623.	Starczów	Ogrodzenie z bramą w zespole folwarku (podwórze południowe), obecnie Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim Sp. z o.o. Obora w Starczowie	XIX/XX w.		obok nru 17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
624.	Starczów	Dom mieszkalny w zespole folwarku (podwórze północne)	k. XIX w.		obok nru 17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
625.	Starczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy w zespole folwarku (podwórze północne)	2. poł. XIX w.		obok nru 17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
626.	Starczów	Obora w zespole folwarku (podwórze północne)	2. poł. XIX w.		obok nru17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
627.	Starczów	Stodoła I w zespole folwarku (podwórze północne)	4. ćw. XIX w.		obok nru 17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

628.	Starczów	Stodoła II w zespole folwarku (podwórze północne)	4. ćw. XIX w.		obok nru 17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
629.	Starczów	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		22		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
630.	Starczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	4. ćw. XIX w.		23		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
631.	Starczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1870 r.		27		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
632.	Starczów	Stodoła	ok. 1870 r.		27		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
633.	Starczów	Budynek gospodarczy	4. ćw. XIX w.		28		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
634.	Starczów	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.		30		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

635.	Starczów	Dom mieszkalny	k. XIX w.		31		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
636.	Starczów	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.		34		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
637.	Starczów	Dwór sołecki, obecnie Biblioteka Publiczna w Kamieńcu Ząbkowickim, Filia w Starczowie oraz Schronisko Młodzieżowe	1910 r.		43		Uchwała Nr X/53/2015 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 73 obręb Starczów.
638.	Starczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	3./4. ćw. XIX w.		46		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
639.	Starczów	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.		48		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
640.	Starczów	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.		49		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
641.	Starczów	Dom mieszkalny	ok. 1870 r.		61		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

642.	Starczów	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.		70		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
643.	Starczów	Dom mieszkalny	ok. 1910 r.		71		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
644.	Starczów	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		74		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
645.	Starczów	Dom mieszkalny	ok. 1870 r.		77		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
646.	Starczów	Dom mieszkalny	XIX/XX w.		78		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
647.	Starczów	Dom mieszkalny	k. XIX w.		80		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
648.	Starczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. poł. XIX w.		81		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

649.	Starczów	Budynek gospodarczy z bramą przejazdową	ok. poł. XIX w.		81		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
650.	Starczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		86		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
651.	Starczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy z bramą	2. poł. XIX w.		89		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
652.	Starczów	Budynek gospodarczy	2. poł. XIX w.		91		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
653.	Starczów	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		96a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
654.	Starczów	Dom mieszkalny	k. XIX w.		97		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
655.	Starczów	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w.		98		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

656.	Starczów	Ogrodzenie i brama zagrody	k. XIX w.		98		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
657.	Starczów	Dom mieszkalny	k. XIX w.		102, 104		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
658.	Starczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	3./4. ćw. XIX w.		109		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
659.	Starczów	Dom mieszkalny	3./4. ćw. XIX w., XX w.		110		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
660.	Starczów	Dom mieszkalny (dawny folwark?)	ok. poł. XIX w.		111		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
661.	Starczów	Dworzec kolejowy Starczów przy linii kolejowej Wrocław - Międzylesie	1881 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
662.	Starczów	Dom dróżnika przy linii Kolejowej Wrocław - Międzylesie	k. XX w.		40		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

663.	Starczów	Wiadukt I linii kolejowej Wrocław - Międzylesie	lata 1869-73, modernizacja w latach 1905-07				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
664.	Starczów	Wiadukt II linii kolejowej Wrocław - Międzylesie	lata 1869-73, modernizacja w latach 1905-07				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
665.	Starczów	Wiadukt III linii kolejowej Wrocław - Międzylesie	lata 1869-73, modernizacja w latach 1905-07				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
666.	Starczów	Wiadukt IV linii kolejowej Wrocław - Międzylesie	lata 1869-73, modernizacja w latach 1905-07				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
667.	Starczów	Wiadukt V linii kolejowej Wrocław - Międzylesie	lata 1869-73, modernizacja w latach 1905-07				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
668.	Starczów	Most Na drodze dojazdowej do zagrody.	ok. 1870 r.		61		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
669.	Suszka	Historyczny układ ruralistyczny wsi Suszka	wieś wzmiankowana w 1316 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

670.	Suszka	Rzymskokatolicki kościół filialny pw. Matki Boskiej Bolesnej	1887 r.		5		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
671.	Suszka	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. poł. XIX w.		3		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
672.	Suszka	Dom mieszkalny z bramą	2. poł. XIX w.		7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
673.	Suszka	Zespół zagrody	2. poł. XIX w.		14		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
674.	Suszka	Budynek mieszkalno-gospodarczy z bramą	3. ćw. XIX w.		14		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
675.	Suszka	Obora	3. ćw. XIX w.		14		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
676.	Suszka	Stodoła	4. ćw. XIX w.		14		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

677.	Suszka	Chlew	1. poł. XIX w., 3. ćw. XIX w.		14		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
678.	Suszka	Wozownia	3. ćw. XIX w.		14		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
679.	Suszka	Budynek mieszkalno-gospodarczy	1. poł. XIX w., 3. ćw. XIX w.		17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
680.	Suszka	Wiadukt drogowy ponad linią kolejową Wrocław - Międzylesie	1869-73 r., modernizacja w latach 1905-07				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
681.	Suszka	Wiadukt I linii kolejowej Wrocław - Międzylesie	1869-73 r., modernizacja w latach 1905-07				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
682.	Suszka	Wiadukt II linii kolejowej Wrocław - Międzylesie	1869-73 r., modernizacja w latach 1905-07				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
683.	Suszka	Przepust na nasypie linii kolejowej Wrocław – Międzylesie nad potokiem Studew	1869-73 r., modernizacja w latach 1905-07				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

684.	Śrem	Historyczny układ ruralistyczny wsi Śrem	wieś wzmiankowana w 1283 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
685.	Śrem	Zespół rzymskokatolickiego kościoła filialnego pw. Ducha Świętego	k. XIII w.-poł. XIX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
686.	Śrem	Rzymskokatolicki kościół filialny pw. Ducha Świętego	1852 r.		31a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
687.	Śrem	Cmentarz przy rzymskokatolickim kościele filialnym pw. Ducha Świętego	k. XIII w. – poł. XIX w.		31a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
688.	Śrem	Ogrodzenie z bramą przy rzymskokatolickim kościele filialnym pw. Ducha Świętego	XVI w. (?) – poł. XIX w.		31a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
689.	Śrem	Zespół sołectwa	XVIII w. (?), XIX w.		15,15a, 15b		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
690.	Śrem	Dom mieszkalny w zespole sołectwa	XVIII w. (?), XIX w., ok. 1910-20 r.		15a		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

691.	Śrem	Obora I z częścią mieszkalną w zespole sołectwa	ok. poł. XIX w., k. XIX w.		15		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
692.	Śrem	Obora II z częścią mieszkalną w zespole sołectwa	ok. poł. XIX w., k. XIX w.		15 b		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
693.	Śrem	Brama w zespole sołectwa	4. ćw. XIX w.		15, 15a, 15b		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
694.	Śrem	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
695.	Śrem	Budynek gospodarczy	ok. 1880 r.		17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
696.	Śrem	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		25		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
697.	Śrem	Obora	2. poł. XIX w.		25		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

698.	Śrem	Ściana kurtynowa z bramą	2. poł. XIX w.		25		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
699.	Śrem	Dom mieszkalny	XIX/XX w.		26		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
700.	Śrem	Budynek mieszkalno-gospodarczy	3. ćw. XIX w., pocz. XX w.		28		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
701.	Śrem	Budynek mieszkalno-gospodarczy	3./4. ćw. XIX w.		29		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
702.	Śrem	Budynek gospodarczy	2. poł. XIX w.		29		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
703.	Śrem	Zespół zagrody dóbr kmiecych	ok. 1600-25 r., 3. ćw. XIX w., pocz. XX w.		32		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
704.	Śrem	Dwór w zespole zagrody dóbr kmiecych, obecnie dom mieszkalny	ok. 1600-25 r., 3. ćw. XIX w.		32		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

705.	Śrem	Stodoła w zespole zagrody dóbr kmiecych	pocz. XX w.		32		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
706.	Śrem	Wiadukt wąskotorowej linii kolejowej Kamieniec Ząbkowicki – Złoty Stok (tzw. *Kolejka Złotostocka*, *Reichensteiner Kleinbahn*)	lata 1898-1900, likwidacja linii kolejowej 1997 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
707.	Topola	Historyczny układ ruralistyczny wsi Topola	wieś wzmiankowana w 1293 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
708.	Topola	Zespół rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw. św. Bartłomieja	XIV(?)-XX w.		55, 56		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
709.	Topola	Rzymskokatolicki kościół parafialny pw. św. Bartłomieja	lata 1754–57		56	A/1874/1871 z dnia 11.10.1966	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
710.	Topola	Cmentarz przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja	XIV w.(?), XVIII w., 2. poł. XIX w.		56		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
711.	Topola	Ogrodzenie cmentarza przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja	XVI-XVIII w., 2. poł. XIX w.		56		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

712.	Topola	Brama I (pd.) w ogrodzeniu cmentarza przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja	po 1757 r.		56		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
713.	Topola	Brama II (zach.) w ogrodzeniu cmentarza przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja	po 1757 r.		56		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
714.	Topola	Dom przedpogrzebowy na cmentarzu przy rzymskokatolickim kościele parafialnym pw. św. Bartłomieja	2. poł. XIX w.		56		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
715.	Topola	Plebania rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw. św. Bartłomieja	XVI w.(?), ok. poł. XIX w., 1925 r.		55		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
716.	Topola	Budynek gospodarczy przy plebanii rzymskokatolickiego kościoła parafialnego pw. św. Bartłomieja	2. poł. XVIII w., 2. poł. XIX w.		55		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
717.	Topola	Cmentarz komunalny	XIX/XX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
718.	Topola	Kapliczka przydrożna	2. poł. XIX w.		obok 34		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

719.	Topola	Szkoła, obecnie dom mieszkalny	1920 r. lub 1929 r.		58		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
720.	Topola	Budynek mieszkalno-gospodarczy	2. poł. XIX w.		1		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
721.	Topola	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1870 r.		2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
722.	Topola	Stodoła	2. poł. XIX w.		2		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
723.	Topola	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1870 r.		4		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
724.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1870 r.		5		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
725.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		7		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

726.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		8		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
727.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		10		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
728.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		12		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
729.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		17		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
730.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		18		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
731.	Topola	Brama wejściowa zagrody (fragment)	ok. 1880 r.		18		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
732.	Topola	Dom mieszkalny	k. XIX w.		20		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

733.	Topola	Dom mieszkalny	XIX/XX w.		22		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
734.	Topola	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1880 r.		23		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
735.	Topola	Budynek mieszkalno-gospodarczy	1880 r.		24		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
736.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		27		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
737.	Topola	Brama wejściowa zagrody	ok. 1880 r.		27		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
738.	Topola	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. poł. XIX w.		29		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
739.	Topola	Obora	2. ćw. XIX w., k. XIX w.		29		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

740.	Topola	Stajnia	2. ćw. XIX w., k. XIX w.		29		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
741.	Topola	Stodoła	ok. poł. XIX w.		29		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
742.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		31		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
743.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1860 r.		35		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
744.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1860 r.		37		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
745.	Topola	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1870 r.		39		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
746.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1870 r.		41		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

747.	Topola	Budynek mieszkalno-gospodarczy	ok. 1860 r.		42		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
748.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1860 r.		45		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
749.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		53		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
750.	Topola	Dom mieszkalny	ok. poł. XIX w.		54		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
751.	Topola	Spichlerz	2. ćw. XIX w., k. XIX w.		54		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
752.	Topola	Zespół starego folwarku sołeckiego	XIX w.		59, 60		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
753.	Topola	Dom mieszkalny w zespole starego folwarku sołeckiego	ok. poł. XIX w.		59		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

754.	Topola	Budynek mieszkalno-gospodarczy w zespole starego folwarku sołeckiego	ok. poł. XIX w.		60		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
755.	Topola	Zespół nowego folwarku sołeckiego	XIX-XX w.		63, 64		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
756.	Topola	Willa w zespole nowego folwarku sołeckiego	ok. poł. XIX w., 1909 r.		64		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
757.	Topola	Budynek mieszkalno-gospodarczy w zespole nowego folwarku sołeckiego	ok. poł. XIX w.		63		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
758.	Topola	Stodoła I w zespole nowego folwarku sołeckiego	ok. poł. XIX w.		63		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
759.	Topola	Stodoła II w zespole nowego folwarku sołeckiego	ok. poł. XIX w.		64		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
760.	Topola	Dom mieszkalny	1861 r.		66		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

761.	Topola	Dom mieszkalny	2. poł. XIX w.		70		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
762.	Topola	Dom mieszkalny	ok. 1880 r.		71		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
763.	Topola	Dom mieszkalny w zespole dawnych dóbr *Klarenhof*	lata 20. XX w.		75		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
764.	Topola	Aleja Aleja prowadząca od wschodu do zespołu dawnych dóbr *Klarenhof* (obecnie Topola 75).	lata 20. XX w.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.
765.	Topola	Most drogowy przez Nysę, tzw. most Księcia Friedricha Wilhelma (*Prinz Friedrich Wilhelm Brücke*)	1909 r.				Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. oraz Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r.

GMINA KAMIENIEC ZĄBKOWICKI. WYKAZ KART ADRESOWYCH *GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW GMINY KAMIENIEC ZĄBKOWICKI* (STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE I OBSZARY CHRONIONE). Źródło: Zarządzenie nr 131/2017 Wójta Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 16 maja 2017 roku.

BYCZEŃ

Numer obszaru AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Numer stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia	Rejestr zabytków	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i park kulturowy	Uwagi
92-27	1	4	Grodzisko		Średniowiecze	202/Arch z 29.04.1966	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „W” – ścisłej ochrony archeolo-gicznej
92-27	2	5	Cmentarzysko ciałopalne	Łużycka	Okres halsztacki		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	3	6	Cmentarzysko ciałopalne	Łużycka	Okres halsztacki		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-27	4	7	Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa		Wczesne średniowiecze Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	5	8	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	6	50	Obozowisko?		Mezolit		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1250) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeolo-gicznej

92-27			Kolonia wsi Byczeń (Mały Byczeń) powstała wokół młyna lokalizowanego przy potoku *Czadelbach*		Okres nowożytny (przed 1824 rokiem) - kolonia Średniowiecze - młyn		Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „ Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeolo-gicznej

CHAŁUPKI

Numer obszaru AZP	**Numer stanowiska w miejscowości**	**Numer stanowiska na obszarze**	**Funkcja**	**Kultura**	**Chronologia**	**Rejestr**	**Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego**	**Uwagi**
93-28	1	1	Grodzisko Zamek		Późne średniowiecze, XIII- - XIV wiek Późne średniowiecze – okres nowożytny, XIV – XVII wiek	175/Arch z 6.12.1965	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „W” – ścisłej ochrony archeolo-gicznej
93-28 BL	2	2	Cmentarzysko ciałopalne	Łużycka			Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

93-28 BL	3	3	Osada?		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-28	4	4	Ślad osadnictwa		Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-28	5	5	Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa		Wczesne średniowiecze Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-28	6	6	Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa Osada		Pradzieje Wczesne średniowiecze Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

93-28	7	7	Ślad osadnictwa Osada		Pradzieje Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-28	8	8	Ślad osadnictwa		Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-28			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1295) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeolo-gicznej

DOBOSZOWICE

Numer obszaru AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Numer stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia	Rejestr	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	Uwagi
92-28	1	21	Osada		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	2	22	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	3	23	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	4	24	Osada		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-28	5	25	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	6	26	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	7	27	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	8	28	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-28	9	29	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	10	30	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	11	31	Osada		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	12	32	Osada?		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-28	13	33	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	14	34	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	15	35	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	16	36	Osada?		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-28	17	37	Osada?		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	18	38	Osada?		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	19	39	Osada		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	20	40	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-28	21	41	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	23	43	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	24	44	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	25	45	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-27	26	1	Osada	Łużycka	Okres halsztacki		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki. Uchwała Nr XLVIII/226/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 października 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki dla obszaru położonego w obrębach geodezyjnych Byczeń i Doboszowice, związanego z eksploatacją złoża kruszywa naturalnego Byczeń I – jako stanowisko Byczeń 26/1/92-27	
92-27	27	2	Osada		Późne średniowiecze, XIII – XIV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-27	28	3	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27, 92-28			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1291) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki. Uchwała Nr XXIII/138/2012 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 26 października 2012 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego, wyznaczonego dla obszaru górniczego „Doboszowice 1A”.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeologicznej

KAMIENIEC ZĄBKOWICKI

Numer obszaru AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Numer stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia	Rejestr	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, park kulturowy	Uwagi
92-27	1	15	Osada		Okres wpływów rzymskich	786/Arch/75 z 8.02.1975	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	2	16	Grodzisko		Wczesne średniowiecze, XI-XII wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki. Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „ Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim.	

92-27	3	17	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	4	18	Osada Ślad osadnictwa		Wczesne średniowiecze Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	5	19	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	6	20	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-27	7	21	Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa		Pradzieje Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	8	22	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	9	23	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	10	24	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-27	11	25	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	12	26	Osada?		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	13	27	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	14	28	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-27	15	29	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	16	30	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	17	31	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	19	32	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Goleniów Śląski

92-27	20	33	Ślad osadnictwa		Epoka kamienia		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Goleniów Śląski
92-27	21	34	Osada?		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Goleniów Śląski
92-27	22	35	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Goleniów Śląski
92-27	23	36	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Goleniów Śląski

92-27	24	37	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Goleniów Śląski
92-27	25	38	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Goleniów Śląski
92-27	26	39	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Goleniów Śląski
92-27	30	43	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Goleniów Śląski

92-27	31	44	Osada		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Goleniów Śląski
92-27	32	45	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Goleniów Śląski
92-27	36	51	Kościół cmentarny z cmentarzem		Średniowiecze? – okres nowożytny (XVIII wiek)		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki. Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „ Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim.	

92-27			Wieś Kamieniec		Średniowiecze (wzmianka z 1210 o miejscowości, z 1096 o zamku) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki. Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „ Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeolo-gicznej
92-27			Wieś Goleniów		Średniowiecze (wzmianka z 1293) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeolo-gicznej

92-27			Wieś Istebka		Średniowiecze (wzmianka z 1198) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki. Uchwała Nr XLIII/261/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim- rejon ul. Kłodzkiej.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeolo-gicznej
92-27			Wieś Łopienica		Średniowiecze (wzmianka z 1198-1201) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeol-ogicznej

92-27			Infrastruktura podziemna zespołu pałacowo-parkowego		Lata 1838-72, koniec XIX w., początek XX w.		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki. Uchwała Nr XLIII/207/10 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieniec Ząbkowicki. Uchwała Nr XLIII/263/2014 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „ Wzgórze Zamkowe, Dolina Budzówki i Nysy Kłodzkiej” w Kamieńcu Ząbkowickim.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeol-ogicznej

MROKOCIN

Numer obszaru AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Numer stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia	Rejestr	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	Uwagi
93-28	1	24	Osada Osada		Wczesne średniowiecze Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-28			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1293) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeolo-gicznej

OŻARY

Numer obszaru AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Numer stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia	Rejestr	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	Uwagi
93-26	1	8	Znalezisko luźne		Epoka kamienia		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

93-26	2	9	Znalezisko luźne		Epoka kamienia/wczesna epoka brązu		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-26	3	16	Osada		Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-26	4	17	Ślad osadnictwa		Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-26	5	18	Osada		Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

93-26	6	19	Ślad osadnictwa		Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-26	7	20	Osada		Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-26	8	21	Ślad osadnictwa		Epoka kamienia		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-26	9	22	Osada		Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

93-26	10	23	Osada		Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-26			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1230-1260) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW" – strefa obserwacji archeologicznej

PILCE

Numer obszaru AZP	**Numer stanowiska w miejscowości**	**Numer stanowiska na obszarze**	**Funkcja**	**Kultura**	**Chronologia**	**Rejestr**	**Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego**	**Uwagi**
92-26	1	65	Ślad osadnictwa? Ślad osadnictwa? Ślad osadnictwa? Nieokreślona	Kultura pucharów lejkowatych	Neolit Okres wpływów rzymskich Nieokreślona Wczesne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	2	66	Ślad osadnictwa?		Wczesne średniowiecze			
92-26	3	67	Konstrukcje drewniane		Okres nowożytny			

92-26			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1210) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeolo-gicznej

POMIANÓW GÓRNY

Numer obszaru AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Numer stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia	Rejestr	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	Uwagi
93-28			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1261 – Pomianów, z 1353 – Pomianów Górny) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeolo-gicznej

SŁAWĘCIN

Numer obszaru AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Numer stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia	Rejestr	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	Uwagi
93-27	1	12	Ślad osadnictwa		Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

93-28			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1210) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeolo-gicznej

SOSNOWA

Numer obszaru AZP	**Numer stanowiska w miejscowości**	**Numer stanowiska na obszarze**	**Funkcja**	**Kultura**	**Chronologia**	**Rejestr**	**Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego**	**Uwagi**
93-27	1	8	Cmentarzysko Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa		Średniowiecze Późne średniowiecze, XIII – XIV wiek Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-27	2	9	Cmentarzysko		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

93-27	3	10	Ślad osadnictwa		Późne średniowiecze, XIV - XV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005r . w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-27	4	11	Ślad osadnictwa		Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-27			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1210) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeologi cznej

STARCZÓW

Numer obszaru AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Numer stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia	Rejestr	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	Uwagi
92-27	1	9	Grodzisko?		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	2	10	Ślad osadnictwa		Neolit		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	3	11	Ślad osadnictwa		Epoka brązu		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	4	12	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-27	5	13	Osada?		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27	6	14	Ślad osadnictwa		Epoka kamienia		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
91-27	7	13	Ślad osadnictwa		Epoka kamienia/I okres epoki brązu		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-28	22	42	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Doboszo-wice

92-27	27	40	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Kamieniec Ząbko-wicki, dawniej Goleniów Śląski
92-27	28	41	Ślad osadnictwa		Średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Dawniej Kamieniec Ząbko-wicki, dawniej Goleniów Śląski
91-27, 92-27			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1291) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki. Uchwała Nr X/53/2015 Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 73 obręb Starczów.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeologi cznej

SUSZKA

Numer obszaru AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Numer stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia	Rejestr	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	Uwagi
92-26	1	13	Osada Osada	Przeworska?	Okres wpływów rzymskich późny? Późne średniowiecze, 2 połowa XIII – XIV wiek	782/Arch/75 z 5.02.1975	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	2	14	Osada Ślad osadnictwa	Łużycka	V okres epoki brązu – okres halsztacki Późne średniowiecze, XIV – XV wiek	783/Arch/75 z 5.02.1975	Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	3	33	Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa Osada		Epoka kamienia Pradzieje Późne średniowiecze, 2 połowa XIII – XIV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	4	34	Osada		Późne średniowiecze, 2 połowa XIII – XIV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-26	5	35	Osada		Późne średniowiecze, 2 połowa XIII – XIV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	6	37	Osada Ślad osadnictwa		Pradzieje Późne średniowiecze, XIV – XV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	7	38	Ślad osadnictwa Osada	Przeworska	Późny okres wpływów rzymskich Późne średniowiecze, 2 połowa XIII – XIV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	8	39	Ślad osadnictwa Osada		Epoka kamienia Późne średniowiecze, 2 połowa XIII – XIV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-26	9	40	Osada		Późne średniowiecze, 2 połowa XIII – XIV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	10	41	Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa Osada	Łużycka?	Epoka kamienia Późne średniowiecze, 2 połowa XIII – XIV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	11	43	Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa Osada		Pradzieje Wczesne średniowiecze, faza starsza Późne średniowiecze, 2 połowa XIII – XIV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	12	44	Ślad osadnictwa Osada		Pradzieje Późne średniowiecze, 2 połowa XIII – XIV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-26	13	45	Osada		Późne średniowiecze, 2 połowa XIII – XIV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	14	46	Ślad osadnictwa	Przeworska	Późny okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	15	47	Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa		Pradzieje Późne średniowiecze, XIV – XV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26	16	48	Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa		Pradzieje Wczesne średniowiecze, IX – X wiek Późne średniowiecze, 2 połowa XIII – XIV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

92-26	17	49	Ślad osadnictwa		Późne średniowiecze, XIV – XV wiek		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-26			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1316) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeologicznej

ŚREM

Numer obszaru AZP	**Numer stanowiska w miejscowości**	**Numer stanowiska na obszarze**	**Funkcja**	**Kultura**	**Chronologia**	**Rejestr**	**Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego**	**Uwagi**
93-27	1	1	Cmentarzysko ciałopalne Ślad osadnictwa		Epoka brązu Pradzieje		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

93-27	2	2	Ślad osadnictwa Cmentarzysko ciałopalne Ślad osadnictwa		Neolit Epoka brązu Pradzieje		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-27	3	3	Cmentarzysko ciałopalne Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa		Epoka brązu Nieokreślona Pradzieje		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-27	4	4	Cmentarzysko? Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa		Neolit Pradzieje Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-27	5	5	Osada Ślad osadnictwa	Łużycka	Okres halsztacki? Wczesne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	

93-27	6	6	Ślad osadnictwa Ślad osadnictwa		Wczesne średniowiecze Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
93-27	7	7	Ślad osadnictwa		Późne średniowiecze		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	
92-27, 93-27			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1283? Lub 1293) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeolo-gicznej

TOPOLA

Numer obszaru AZP	Numer stanowiska w miejscowości	Numer stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia	Rejestr	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	Uwagi
93-27			Wieś		Średniowiecze (wzmianka z 1293) – okres nowożytny		Uchwała Nr XXVIII/151/05 Rady Gminy w Kamieńcu Ząbkowickim z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieniec Ząbkowicki.	Strefa „OW” – strefa obserwacji archeolo-gicznej

GMINA KAMIENIEC ZĄBKOWICKI. WYKAZ ZABYTKOWYCH OBIEKTÓW TZW. MAŁEJ ARCHITEKTURY. Źródło: *Gminny Program opieki nad zabytkami Gminy Kamieniec Ząbkowicki na lata 2012-1016*, przyjęty Uchwałą Rady Gminy Kamieniec Ząbkowicki Nr XXIV/148/2012 z dnia 30 listopada 2012 roku.

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	NUMER I DATA DECYZJI O WPISIE DO REJESTRU ZABYTKÓW[6]
1.	Byczeń	Kapliczka słupowa, usytuowana koło nowego cmentarza	
2	Byczeń	Krzyż przydrożny, usytuowany obok domu nr 23	
	Chałupki	Krzyż przydrożny, usytuowany na granicy wsi naprzeciw domu nr 125 w Lubnowie	
	Doboszowice	Rzeźba św. Jana Nepomucena usytuowana w pasie drogi gminnej 829, przy moście, w pobliżu domu nr 79	B/1940 z dnia 08.07.2008
	Doboszowice	Krzyż pokutny, usytuowany obok domu nr 135a	
	Doboszowice	Krzyż przydrożny, usytuowany obok domu nr 148	
	Doboszowice	Krzyż przydrożny, usytuowany przy polnej drodze, na pn. od pałacowego ogrodu użytkowego	
	Doboszowice	Kaplica, usytuowana naprzeciw domu nr 55	
	Kamieniec Ząbkowicki	Krucyfiks kamienny, usytuowany przy ul. Wiejskiej, 100 m. od domu nr 1	
	Kamieniec Ząbkowicki	Krucyfiks kamienny, usytuowany w ogrodzie domu przy ul. Wiejskiej 1	
	Kamieniec Ząbkowicki	Rzeźba Bóg Ojciec, usytuowana przed fasadą zachodnią kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jakuba Starszego, Plac Kościelny (dz. nr 742/7)	B/1733/746/466 z dnia 07.05.1991
	Kamieniec Ząbkowicki	Fontanna (?), pl. Kościelny (dz. nr 742/4)	B/1732/748/468 z dnia 07.05.1991
	Kamieniec Ząbkowicki	Rzeźby św. Floriana i św. Jana Nepomucena, usytuowane przed mostem przy wjeździe na pl. Kościelny (dz. nr 662/17)	B/1731/747/467 z dnia 07.05.1991
	Kamieniec Ząbkowicki	Krzyż pokutny, usytuowany przy skrzyżowaniu ulic Skoroleckiej i Kolejowej, obok domu nr 19 (dz. nr 1004/36)	B/1926 z dnia 23.06.2008

[6] Rubrykę uzupełniono o aktualny stan prawny na dzień 21.07.2020 r.

	Kamieniec Ząbkowicki	Kapliczka usytuowana przy skrzyżowaniu ulic Skoroleckiej i Kolejowej	
	Kamieniec Ząbkowicki	Rzeźba św. Józefa, usytuowana przy ul. Krętej, w ogrodzie domu nr 12	
	Mrokocin	Rzeźba św. Jana Nepomucena, usytuowana w ogrodzie domu nr 12 (dz. nr 91/1)	1313/B/05 z dnia 28.12.2005
	Mrokocin	Krzyż pokutny, usytuowany przy prezbiterium kaplicy pw. św. Jana Nepomucena (dz. nr 89/1)	B/1827 z dnia 04.09.2007
	Mrokocin	Kapliczka przydrożna (ruina), usytuowana na pn.-wsch. od siedliska wsi, na wzgórzu	
	Mrokocin	Cokół krzyża przydrożnego, usytuowany przy polnej drodze, na pn.-wsch. od wsi	
	Ożary	Kapliczka pokutna, usytuowana w pn.-wsch. części wsi, przy rozwidleniu dróg do Rogowa	
	Ożary	Kapliczka słupowa, usytuowana za domem nr 6	
	Ożary	Krzyż przydrożny, usytuowany obok domu nr 103	
	Ożary	Krzyż przydrożny, usytuowany obok domu nr 110	
	Pomianów Górny	Krzyż pokutny, usytuowany po pd.-wsch. stronie muru, na zewnątrz muru cmentarza przykościelnego	
	Pomianów Górny	Krzyż przydrożny, usytuowany przy domu nr 14	
	Sławęcin	Kolumna z rzeźbą św. Józefa, usytuowana w ogrodzie domu nr 1	
	Sławęcin	Kapliczka słupowa, usytuowana obok domu nr 50	
	Sosnowa	Krzyż przydrożny, usytuowany przed kościołem	
	Sosnowa	Krzyż przydrożny, usytuowany przy domu nr 4	
	Sosnowa	Krzyż przydrożny, usytuowany przy domu nr 57	
	Starczów	Postument z grupą rzeźbiarską Trójcy Świętej, usytuowany w ogrodzie plebanii parafii pw. św. Jana Chrzciciela (dz. nr 217)	1315/B/05 z dnia 28.12.2005
	Starczów	Kapliczka domkowa, usytuowana obok dworca PKP	
	Starczów	Kapliczka słupowa, usytuowana naprzeciw domu nr 71	
	Starczów	Krzyż przydrożny, usytuowany obok domu nr 22	
	Starczów	Krzyż przydrożny, usytuowany obok domu nr 27	

	Starczów	Krzyż przydrożny, usytuowany obok domu nr 30	
	Starczów	Cokół krzyża przydrożnego, usytuowany obok domu nr 86	
	Starczów	Krzyż przydrożny, usytuowany obok domu nr 102	
	Starczów	Krzyż przydrożny, usytuowany przy polnej drodze, za domem nr 112	
	Starczów	Krzyż przydrożny, usytuowany przy drodze z Kamieńca Ząbkowickiego do Starczowa	
	Suszka	Krucyfiks, Usytuowany obok domu nr 10	
	Suszka	Krucyfiks, usytuowany obok zniszczonego przez powódź gospodarstwa przy drodze do mostu nad Nysą	
	Śrem	Kolumna Maryjna, usytuowana na placu przed kościołem filialnym pw. Ducha Świętego (dz. nr 34)	1312/B/05 z dnia 28.12.2005
	Śrem	Kolumna Trójcy Świętej, usytuowana na działce 58/1	B/1968 z dnia 17.11.2008
	Śrem	Kolumna rzeźby maryjnej, usytuowana na krańcu wsi, przy drodze do Kamieńca Ząbkowickiego	
	Topola	Rzeźba św. Jan Nepomucen, usytuowana przed plebanią kościoła parafialnego	
	Topola	Cokół rzeźby św. Floriana, usytuowany w pobliżu gospodarstwa nr 59	
	Topola	Kapliczka domkowa, usytuowana obok domu nr 34	
	Topola	Kapliczka słupowa, usytuowana na południowym krańcu wsi	
	Topola	Krzyż przydrożny, usytuowany przy polnej drodze	
	Topola	Cokół figury przydrożnej, usytuowany przy polnej drodze, w północnej części wsi	
	Topola	Kapliczka słupowa, usytuowana na południe od siedliska wsi, przy drodze do Złotego Stoku	

GMINA KAMIENIEC ZĄBKOWICKI. DAWNE NAZWY MIEJSCOWOŚCI. Źródło: Rybka-Ceglecka I. et al., *Studium środowiska kulturowego gminy Kamienic Ząbkowicki,* mps, ROSiOŚK Wrocław 2003 [archiwum OT NID we Wrocławiu].

Kamieniec Ząbkowicki

Kamenech (1210), *in Camenz* (1228, 1233), *Kamenez lub Camenez* (1260, 1262), *Camencz* (1293, 1322, 1344), *von Camenz* (1281), *Kemenitz* (ok. 1300), *Kamenz* (1316, 1332), *Kamencz* (1322, 1344), *Camentz* (1333, 1765), *zu Camencz* (1339), *Kamenicz* (1346), *Chamencz* (1397), *Camentcz* (1502), *in monasterio Camensi* (1579), *Camencium* (1666/1667), *Camenz* (1741, 1844), Kamenz (1785),

Kamenz (do 1945);

człon dyferencyjny *Ząbkowicki* dodano po 1945 r. dla odróżnienia od *Kamieńca Wrocławskiego*.

Kolonie i przysiółki: Folwark polny *Eichvorwerck* (1750, 1824, 1845, 1862) — Dęboróg. W 2. poł. XIX w. folwark i dobra miały status odrębnej gminy wiejskiej.

Historyczne samodzielne osady, obecnie w granicach administracyjnych Kamieńca Ząbkowickiego

Goleniów Śląski

Galnov (1293), *Galnove* (1294), *Gallenow* (1322), *Gallenau, Galenow* (1323), *Gallenowe* (1326), *Galnawe* (1350), *Galnov* (1353, 1360), *Galnav* (1361), *Galenau* (1666/1667), *Gollnau* (ok. 1750), *Gallenau* (1756),

Gallenau (do 1945).

Istebka

Ystebcha (1198–1201), *Istebca* (1210, 1216, 1260), *Grunav* (1290), *Ystebka* (1316), *Grunow* (1327), *Grunau* (1345), *Grunaw* (1399), *Grwnaw* (1430), *Grunau* (1785),

Grunau (do 1945).

Łopienica

Lopenica (1198), *Lopennica* (1210), *Lopeniza* (1260), *Lopenicha* (1262), *Lopenitz* (1267), *Lopenyza* (1316), *Lupenicz* (1326, 1339), *Lobenitz, Lobenicz* (1338), *Lupnicz* (1348), *Luppenicz* (1392), *obir Lawpenicz* (1422), *Laupenicz* (1426), *Laubnitz* (1743),

Laubnitz (do 1945),

Kolonie i przysiółki: *Kapellenhäuser* (1750, 1860).

Byczeń

Bycen (1250, 1283, 1293, 1322, 1340, 1342, 1344, 1349), *Bicen* (1288, 1306), *Byczinen* (1316), *Beczin* (1335), *Bixin* (1339), *Beyczano* (1342), *Byzen, Beyczano* (1342), *Byczen* (1344, 1349), *Byczano* (1346, 1360), *Byczan, Biczano* (1353), *Byczan* (1359, 1364, 1376, 1393, 1400, 1418), *villa Biczano* (1361), *Biczano* (1361), *Beyczan* (1422, 1478), *Bitzano* (1426), *Byczano* (1427), *Beutzen* (1666), *Beitzen* (1845),

Baitzen (1666, 1743, 1765, 1785, 1845–1945).

Chałupki

in Novi Castri (1295, 1316), *Nova Domo* (1336),
Neuhauss (1756),
Neuhaus (1638, 1651, 1666, 1743, 1773, 1784–1945).

Doboszowice

Hertwigswalde (1291), *Hertwikswalde, Hertwicswal* (1293), *Erthigiswald* (ok. 1300), *Herzogswalde* (1330), *Herwigsdorf* (1344), *Hertwigswaldau* (1651/1652, ok. 1750), *Hettwigswaldt, Hertzwigswald* (1666/1667), *Hertwigswald* (1736), *Hertzogswalde* (1776),

Hertwigswalde (1291, 1427, 1465, 1784–1945).

Mrokocin

Mrococin (1293), *Mrococzino* (ok. 1300), *Moccrokinstein?* (1307),

Brokotensten (1295), *Prokotinstein, Prokotinsteyn* (1359), *Prokensteyn* (1361), *Brokenstyne* (1418), *Bruckstеinenses* (1666/1667), *Bruckstein* (ok. 1750, 1784), *Bruckstеyn* (1796–1802), *Bruckstеine* (1830–1945).

Ożary

villa Helmirici (1260), *Heinrici villa* (1283, 1335), *Heymrichsdorf* (1316), *villa Emerici* (1335), *Heymrichsdorf* (1310, 1316), *Heymerichsdorph* (1340, 1348), *Heymericivilla* (1341), *Heynrichsdorf* (1344), *Heymerychsdorph* (1351), *Heynrichsdorff* (1351), *Heymrichsdorf* (1369), *Heymerichsdorf* (1422), *Heymarsdorff* (1443, 1460, 1478), *Heymarschdorff* (1448), *Hennersdorf* (1679, 1697),

Hemmersdorf (1260, 1743, 1785–1945).

Pilce

Piluc (1210), *Pilcz* (1253, 1260, 1283, 1339, 1363, 1369, 1403, 1427), *Pilce* (1256), *Pilez* (1260), *Pilcy* (1262), *Piltcz* (1283), *Pylze* (1294), *Pylez* (1316), *Pilcov* (1340), *Pylcz* (1403), *Pyltycz* (1461), *Piltz* (1666, 1743, ok. 1750),

Pilz (1328, 1785, 1830–1845).

Pomianów Górny

Ponnansdorf que Dambowecz (1261), *Pomiansdorf* (1353, 1360), *Pomeansdorf* (1359), *Pomsdorf* (1361, 1549), *Pomsdorff* (1540, 1543), *Pomsdorf* (1549),

Niederpomsdorff (1638), *inferioris Pombsdorff* (1666), *Nieder Pommsdorf* 1784–1945),

Oberpomsdorff, Oberpombsdorf (1666, 1756), Ober Bomsdorf, Ober Bomsdorff, Ober Pombsdorf, Ober Pomsdorf (1750),*Ober Pomsdorf* (1784, 1845–1945).

Sławęcin

Sluisuouo? (1200), *Sluseiovo?* (1210), *Slavatindorf* (1302, 1307), *Slabatendorf* (1317), *Slawatindorf* (1330, 1359, 1360), *Slabotendorf, villa Slabotonis* (1336), *Slabothendorph* (1325), *Slabotindorph* (1349), *Slabotindorf* (1359, 1422), *Slobotendorf, Slawatyndorf* (1360), *Slobottendorf* (1424), *Slobtendorff* (1478),

Schlottendorf (1765–1945).

Sosnowa

villa Sosnova (1251), *Sosnova* (1260, 1262, 1316), *Sosn*o (1287, 1292, 1296), *Sosnava* (1302),

villa Wolvrami (1307), *Wolverami villa* (1317), *Volmeramsdorf* (1330), *Wolveramvilla* (1344), *Wolferamsdorf* (1339), *Wolveramsdorph* (1351), *Wolframsdorf* (1353), *Wolframsdorff* (1348, 1418), *Wolferamsdorff* (1422), *Wolfframsdorf* (1478), *Wollmsdorf* (1785),

Wolmsdorf (1666, 1765–1945).

Starczów

Altmanni villa (1291), *Altmannsdorf* (1293), *Altmansdorf* (1300), *Altmansdorph* (1322, 1359), *Altmanni villa* (1300, 1340, 1360), *Lacmanndorf* (1319), *Altmansdorf* (1327), *villa Altmansdorf* (1346, 1350, 1359), *Altmansdorff* (1361),

Altaltmansdorff (1666/1667), *Alt Altmansdorf* (ok. 1750), *Alt Altmannsdorf* (1765), *Alzendorf, Adelmannsdorf* (przekaz Zimmermanna, 1785),

Alt Altmansdorf (1785–1945),

Suszka

Harta (1316), *Hartha* (1322, 1374, 1824), *villa Harthe* (1363), *Harta* (1369, 1461), *ville in Hart* (1392), *villule Harth* (1399), *dorff Hartha* (1403), *Harte* (1765, 1785), *Dürr-Harte* (1785),

Dürr-Harta (1929).

Śrem

Sram (1293, 1302, 1317), *Sramb* (1293), *Szram* (1317, *Scram* (1331), *Schram* (1344), *Schrham, Schram* (1339, 1345), *villa Schram* (1349), *Scrhram* (1360), *Schrome* (1393), *Schrame* (1424), *Schröm* (ok. poł.

XVIII w.), *Schromm* (ok. 1750),
Schrom (1353, 1359, 1360, 1402, 1422, 1427, 1478, 1765–1945).

Topola
Rychnowe (1293, 1294), *Rychenov* (1331, 1340), *Rychenow, Richenov, Rycheno* (1344), *Reichenow* (1353), *Richenov* (1302, 1359, 1360), *Rychenow* (1317, 1361, 1364), *Reichenav* (1393), *Rychonow* (1418), *Reychenaw* (1422), *Reichau* (ok. poł. XVIII w.),
Reichenau (1319, 1666, ok. 1750), 1765–1945.